

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Ι

ΜΑΡΤΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 101

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ τρίτος πόλεμος δὲν θὰ γίνη ποτὲ	Louis Fischer	19
Ὁ Καπετὰν Μιχάλης (ἀπόσπασμα)	N. Καζαντζάκης	26
Μόνον γιὰ σήμερα	K. Holmes	32
Ἀραβωνιάσθηκα μέ... δύο	J. Collier	39
Τὸ ἀνίκητο βουνὸ	G. Bell	44
Σκάνδαλο στὸν... Ὀλυμπο	Σ. Βασαρδάνης	49
Οἱ Σιαμαῖοι χωρίζονται	W. E. Armstrong	51
Ὁ κόσμος εἶναι γεμάτος θαύματα	W. Sangster	57
Τὸ μνημόσυνο τοῦ Ἀρχοντα	A. Τσέχωφ	61
Ὁ ἄγνωστος Μαλένκωφ	A. Visson	65
Τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο	Saki	70
Τὸ τελευταῖο ταξίδι	J. Y. Cousteau	74
Ἰπνώτισα 1.000.000 ἀνθρώπους	J. Polgar	81
Ἡ μηχανὴ σταμάτησε	E. M. Forster	87
Νέλσον	N. Παπαδόπουλος	98
Σύγχρονοι καλοὶ τρόποι	Μαρίνα	102

Δημοσιογραφικὸς Διαγωνισμὸς 33, «Μωσαϊκὸ τῆς ζωῆς» 43, «Ποιὸς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα;» 97.

Τὸ ἐξώφυλλό μας: «Οἱ δύο φίλοι», φωτογραφία τῶν «Ἡνωμ. Φωτορεπόρτερς»

Ἡ ΜΙΚΡΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ τῆς «Ἐκλογῆς»

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις κειμένων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἔδειαν τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

Ἐκλογὴ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1
Υπεύθυνος τυπογραφείου : Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΖΗΝΩΝΟΣ 4, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐσωτ. Ἐτησ. 60.000
Ἐσωτ. Ἐξαμ. 30.000

Ἐξωτ. Ἐτησ. \$ 4
Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.10.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΡΤΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΕΘΝΙΚΟΝ

Αγ. Κωνσταντίνου
Τηλ. 53.242

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ

Πειραιῶς
Τηλ. 41.351

«Ἄννα Κρίστι»

τοῦ Εὐγενίου Ο' Νηλ

Παίζουν: Μαίρη Ἀρώνη, Ἀθ. Μουστά-
κα, Θ. Ἀρώνης, Θ. Κωτσόπουλος, Α. Γιαν-
νούλης, Ν. Βλαχόπουλος, Ν. Παπακων-
σταντίνου.

Σκηνοθεσία: Ἀλ. Σολομού. Σκηνογρα-
φίες: Κλ. Κλώνη.

«Φουσκοθαλασσιές»

Κωμωδία τοῦ Δημ. Μπόργη

Παίζουν: Μιράντα, Ἀντ. Βαλόκου, Στ.
Βάκοβιτς, Ι. Ἀποστολίδης, Ι. Αὐλωνίτης,
Γρ. Βαφιάς, Ι. Γκιωνάκης.

Σκηνοθεσία: Κ. Μιχαηλίδη. Σκηνογρα-
φίες: Κλ. Κλώνη.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἱπποκράτους 7
Τηλ. 23.723

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλ. Συντάγματος
Τηλ. 34.491

«Μπράβο Ζεϊμπέκη»

τὸν Γιαννουκάκη—Εὐαγγελίδη

Παίζουν: Καίτη Ντιριντάου, Μπέμπα
Δόξα, Νίκος Σταυρίδης, Κυριάκος Μαυ-
ρέας, Ἀρ. Χρυσόπουλος, Βασταρδής, Μίρκα
Δόξα, Μπίλλα Τζέσκα, Γκόλφω Μπίνη,
Τζένη Τσακίρη.

Μουσική: Ι. Ριτσιάρδη.

«Μιά γυναίκα χωρίς σημασία»

τοῦ Ὁσκαρ Ουάιλντ

Παίζουν: Κυβέλη, Ἑλλη Λαμπέτη, Γ.
Παππάς, Δ. Χόρν, καὶ ἄλλοι.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 21.492

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

Συνεχίζει
τὸ ἔργο

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλ. Καρότση
Τηλ. 27.248

«Τὸ βάλς τῶν ταυρομάχων»

Κωμωδία τοῦ Ζὸν Ἀνούτ

Παίζουν: Δημ. Μυράτ, Ἄννα Κυριακού,
Τζόλη Γαρμπή, Παντ. Ζερβός, Βύρων Πά-
λης, Ντ. Δημόπουλος καὶ ἄλλοι.

Μετάφρασις—Σκηνοθεσία: Δ. Μυράτ

«Τὸ ποντικάνι τῆς ἐκκλησίας»

Κωμωδία τοῦ Φεντόρ

Παίζουν: Βάσω Μανωλίδου, Κ. Μουσού-
ρης, Ἑλένη Χατζηαργύρη καὶ ἄλλα στε-
λέχη τοῦ θιάσου.

Σκηνοθεσία: Κ. Μουσούρη. Σκηνογρα-
φίες: Ι. Στεφανέλλη.

Διονάτος

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ « ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ
ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 23 ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ ΤΗΛΕΦ. 21-175

ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων
Τηλ. 55.262Συνεχίζει
το έργο

«Τὰ χρυσὰ κουτάλια»

Επιθεώρησης
των Ασημακοπούλου — Σπυροπούλου —
Παπαδούκα
Παίζουν: Μαρίκα Νέζερ, Μπελίνα, Σπε-
ρόντζα Βραϊά, Ντόλυ Φλίσκο, Έλλη Βα-
σταρδή, Λ. Όρφανού, Μπ. Ροζαλίντ, Μ.
Αλδα, Μ. Νικολαΐδου, Όρ. Μακρής, Β.
Αλκωνίτης, Ν Ρίζος, Κ. Χατζηχρήστος, Ν.
Πατέτσος.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

1 Μαρτίου: Ρεσιτάλ τραγουδιού της κ.
Πλατή.
4 Μαρτίου 7.15 μ.μ.: Μουσική δραυυά
όργανουμένη από την Αμερικανική Υπη-
ρεσία Πληροφοριών με έργα Α. Νεζερίτη,
Θ. Καρυωτάκη, Ντάγκλας Μούρ, Ουάλτερ
Πίστον.
13 Μαρτίου: Η χορωδία Αιωνών.
14 Μαρτίου, α) 6.15 μ.μ.: Παϊδική χο-
ρωδία του Λυκείου Αθηνών.
β) 9 μ.μ.: Ρεσιτάλ τραγουδιού του κ.
Σάββα Παπαχατζοπούλου.
16 Μαρτίου, 7.30 μ.μ.: Ρεσιτάλ τρα-
γουδιού της κ. Αφροδίτης Πατρέλη.
18 Μαρτίου, 7.15 μ.μ.: Μουσική δρα-
υυά όργανουμένη από την Αμερικανική Υπ-
ηρεσία Πληροφοριών με έργα Μόριου Βάρ-
δεγλη, Ραίη Γκρήν, Ι. Παπαϊωάννου, Κου-
ίνου Πέρτερ.
23 Μαρτίου: Η χορωδία Αιωνών.

«ΚΕΝΤΡΙΚΟ»

(Καλλιτεχνικό Γραφείο Αθηνών)
15, 17 Μαρτίου: Η 13η και 14η Συ-
ναυλία Συνδρομητών με τον διάσημο πια-
νίστα Βίλχεμ Κέμπφ.
29 Μαρτίου: Ρεσιτάλ τραγοΐδιού Άν-
νας Τασοπούλου και Θ. Μπουρλου.

«ΟΡΦΕΥΣ»

14 Μαρτίου: Συνανλία της Κρατικής
Ορχήστρας με σύμπραξη της Γαλλίδος
πιανίστας κ. Νικόλ Έρριώ.

«ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ»

26 Μαρτίου: «Τὰ ξωτικά νερά» του Μαν.
Καλομοίρη από δίσκου.

ΕΚΘΕΣΕ΄Σ

ΑΙΘΟΥΣΑ «ΒΗΜΑΤΟΣ»

2—23)3: Έκθεσις έργων του γλύπτου
κ. Χρ. Καπράλο.
24)3—14)4: Έκθεσις έργων ζωγραφι-
κής και χαρακτικής του κ. Γ. Οικονομίδη.

ΑΙΘΟΥΣΑ «ΖΑΧΑΡΙΟΥΣ»

1—22)3: Έκθεσις έργων του ζωγράφου
κ. Σταύρου Δαλάκου.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλ. Κολοκοτρώνη
Τηλ. 21.559Συνεχίζει
το έργο

«Ένας σκληρός άνδρας»

Κωμωδία του Γ. Ρούσσου
Παίζουν: Β. Λογοθετίδης, Ίλια Λιδυ-
κοΐ, Χ. Καμίλλη, Άννα Ρούσσου, Ν. Κα-
ζής, Ε. Πρωτοπαππάς, Θ. Τζενεράλης, Μ.
Παπαδάκης.

ΞΕΝΟΔ. «ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ»

1—31)3: Έκθεσις ζωγραφικής της κ.
Στεφάνου.

ΑΙΘΟΥΣΑ «ΜΟΝΙΚΑΣ ΠΕΗΝ»

3—17)3: Έκθεσις έργων γλυπτικής των
κ.κ. Βασιλάκη—Βαλαωρίτη—Κούνδουρου.
18—31)3: Έκθεσις ζωγραφικής του κ.
Άνδρ. Βουρλούμη.

ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

15—31)3: Έκθεσις έργων ζωγραφικής
Άγγλων ζωγράφων που μένουν στην Έλ-
λάδα.

ΖΑΠΠΕΙΟ

20)3—20)4: Έκθεσις αναφερομένη
στην συμβολή των Άγγλων στον ελληνικό
άγωνα της Ανεξαρτησίας.
22)3—20)4: Ομαδική έκθεσις των
καλλιτεχνών της ομάδος «Ζωγράφοι και
γλύπται».

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

5—12)3: Έκθεσις διακοσμητικής και
κεραμικής του κ. Δ. Βοζίκη.
13)3—10)4: Έκθεσις ζωγραφικής του
ζωγράφου κ. Γ. Τερσιάν.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

«ΑΘΗΝΑΙΟΝ»

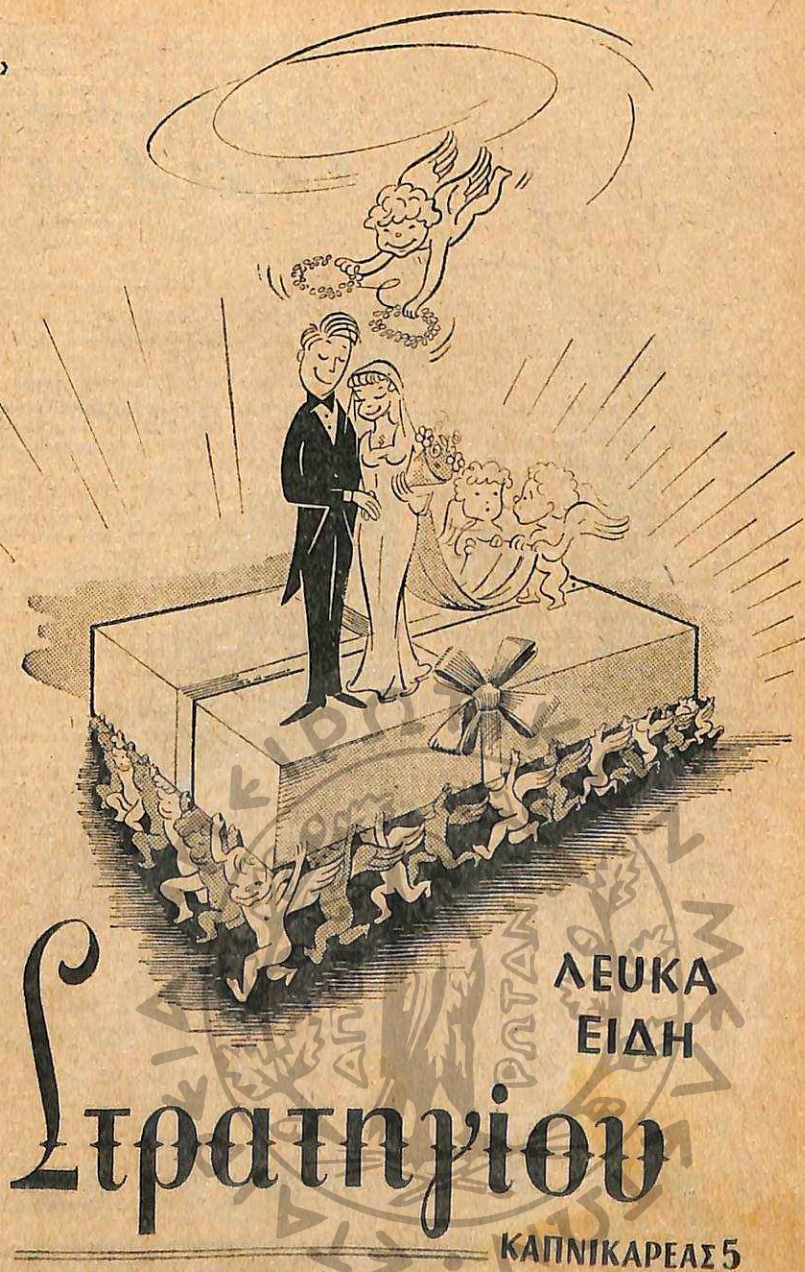
(Λεωφ. Αμαλίας 38)

(Β' περίοδος σειράς τακτικών μαθημάτων)
Δευτέρα: 6½—7½ μ.μ.: Γ. Ν. Αμπος: Το
Σύμπαν. 7½—8½ μ.μ.: Άνδρ. Καραν-
τώνης: Η νέα ποίηση.
Τρίτη: 6½—7½ μ.μ.: Ι. Ν. Σωτηρόπου-
λος: Η σύνθεση των επιστημών. 7½—
8½ μ.μ.: Τώνης Π. Σπητέρης: Ο Έμ-
πρεσιονισμός και η εποχή του.
Τετάρτη: 6½—7½ μ.μ.: Γ. Π. Κουρνού-
τος: Ιστορική τοποθέτηση του Εικο-
σιένα. 7½—8½ μ.μ.: Ι. Γ. Παπαϊωάν-
νο: Σο μπερτ.
Πέμπτη: 6½—7½ μ.μ.: Κ. Ρωμάτος: Διά-
φορα θέματα Λαογραφίας. 7½—8½ μ.μ.:
Ε. Π. Παπανούτσος: Πλάτων.
Παρασκευή: 6½—7½ μ.μ.: Άλκη Π. Γιω-
τοπούλου: Ο έγκληματίας. 7½—8½
μ.μ.: Άνδ. Καλούτσης: Εισαγωγή στην
αναλυτική ψυχολογία.

«ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ»

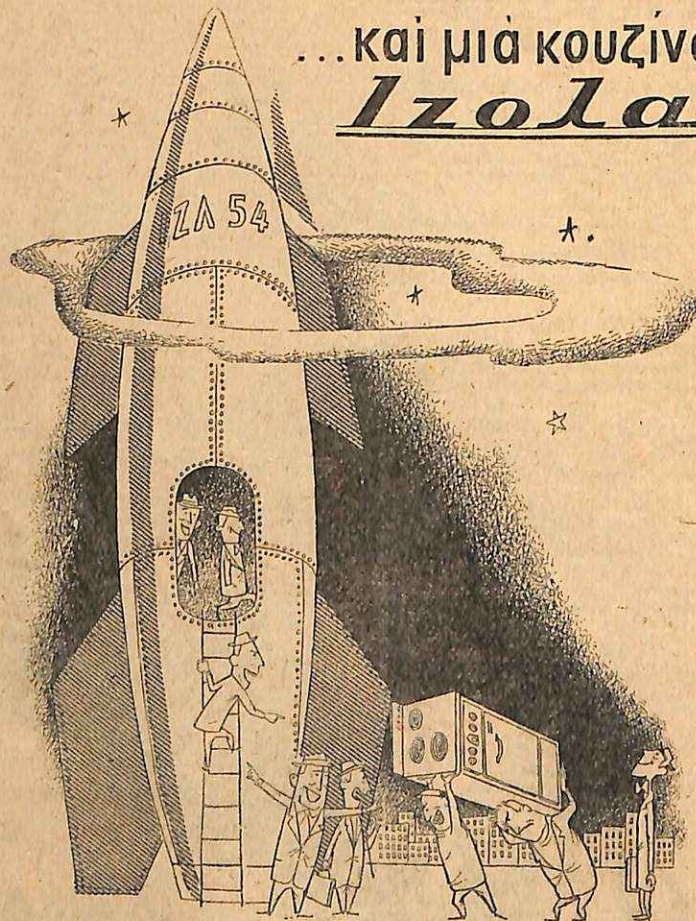
2 Μαρτίου: Διάλεξις του κ. Κλ. Παρα-
σχου με θέμα: «Έντυπώσεις από την Αγ-
γλία».

ROMBOS

ΚΑΠΝΙΚΑΡΕΑΣ 5

...και μιά κουζίνα *Izola*

για να ιδούν οι κάτοικοι του "Αρεως
τις προόδους που έκαναμε στο κεφάλαιο
«ό Πολιτισμός στο Σπίτι».

Izola

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

5 Μαρτίου: "Ογδοο μάθημα της σειράς «Η διάρθρωσις της συγχρόνου αγγλικής γλώσσας» με όμιλητή τον κ. Άστον—Τζόνσον.

12 Μαρτίου: "Ανάγνωσις του έργου «Εξαρτάται τι έννοεϊτε» του Τζαϊνς Μπαρίντη.

16 Μαρτίου: Διάλεξις του κ. Ν. Μπή-κνελλ με θέμα «Η Βρετανική συμβολή στην τυπογραφίαν».

19 Μαρτίου: Διάλεξις της κ. Κ. Συνο-δινού με θέμα «Τό εκπαιδευτικό σύστημα Μοντεσσόρι».

23 Μαρτίου: Διάλεξις της δίδος 'Αλ-θειας Χαϊντερ με θέμα «Ελίζαμπεθ Μπάρ-ρεττ Μπράουνινγκ».

30 Μαρτίου: Διάλεξις του κ. Κ. Δημα-ρά με θέμα «Ο Κάδος—Κλασσικός και Ρομαντικός».

«ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

11 Μαρτίου: Διάλεξις οργανουμένη από την 'Ομοσπονδία 'Εκδρομικών Σωματείων 'Ελλάδος με όμιλητή τον κ. Στράτη Μυ-ριόηλη και θέμα: «Μορφές της Κρήτης».

26 Μαρτίου: Διάλεξις οργανουμένη από τον Σύνδεσμο 'Ελληνίδων 'Επιστημόνων με όμιλητριαν την κ. Κλ. Παυλίδου και θέμα: «Πρόβλήματα άνθρωπίνης προσαρμογής».

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

('Ακαδημίας 84)

3 Μαρτίου: Διάλεξις του ιατρού κ. 'Α-λεξ. Κρίκου με θέμα: «'Επισκόπησις των μεταναστευτικών κινήσεων των 'Ελλήνων προς τας Η.Π.Α.».

10 Μαρτίου: Διάλεξις του καθηγητού του Πολυτεχνείου και προέδρου του Τεχνι-κού 'Επιμελητηρίου με θέμα: «Αί δυνατό-τητες της αναπτύξεως της ελληνικής οίκο-νομίας».

15 Μαρτίου: Διάλεξις του βουλευτού κ. Παν. Τζανεττάκη με θέμα: «Η ελληνική οικονομία, τί δέον γενέσθαι».

17 Μαρτίου: Διάλεξις του κ. Πολυβίου Σαραντοπούλου με θέμα: «Τό τεχνολογι-κόν στοιχείον εις την νεωτέραν οικονομίαν».

24 Μαρτίου: Πανηγυρική όμιλία του καθηγητού Σταυροπούλου, επί τη επετείω της ελληνικής επαναστάσεως με θέμα: «Επαναστατικά μορφαί: Θεόφιλος Καί-ρης, 'Εκατό χρόνια από τον θάνατό του».

31 Μαρτίου: Διάλεξις του πρυτάνεως της 'Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής κ. Π. Αναγνωστοπούλου με θέμα: «Τό έλαιόκο-μικόν πρόβλημα της 'Ελλάδος».

ΘΥΜΕΛΙΚΟΣ ΘΙΑΣΟΣ

Σειρά όμιλιών για το άρχαιο
'Αττικό θέατρο

(Αίθουσα Χ.Α.Ν., Πανεπιστημίου 12)

7 Μαρτίου: Όμιλία του κ. Σωκρ. Κα-ραντινού με θέμα: «Τό θέμα της 'Αρχαίας τραγωδίας». Ο γυναικείος χορός του θιά-σου θα τραγουδήση χορικά από τις 'Φοί-νισσες» του Εϋριπίδου.

14 Μαρτίου: Όμιλίες των κ.κ. 'Ανδρ. Ποπαγιαννόπουλου και 'Ιωσήφ Γκρέκα. Ο άνδρικός χορός του θιάσου θα τραγουδήση χορικά από τους 'Πέρσας» του Αισχύλου.

21 Μαρτίου: Όμιλία του καθηγητού του

Πανεπιστημίου 'Αθηνών κ. Δημ. Κουρέτα με θέμα: «Ψυχαναλυτικές και ψυχοπαθολο-γικές απόψεις επί του άρχαίου δράματος». Ο γυναικείος χορός του θιάσου θα τρα-γουδήση χορικά από τον «'Ιωνα» του Εϋ-ριπίδου.

27 Μαρτίου: Όμιλία του κ. Κ. Ταμ-δάκη με θέμα: «Τό πνεύμα της τραγωδίας και η σκηνική έρμηνεία της» ο άνδρικός χορός του θιάσου θα τραγουδήση χορικά άπ' τό αστυρικό δράμα του Εϋριπίδου «Κύκλωψ».

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

«ΛΥΚΕΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ»

(Δημοκρίτου 14)

Πλουτισμένη διαρκώς με όλες τις τε-λευταίες εκδόσεις ελληνικών και ξένων δι-βλίων, διαθέτει προς δανεισμόν άνω των δέκα χιλιάδων τόμων αντί ελάχιστης μη-νισίας συνδρομής. Είναι άνοικτή καθημε-ρινώς 10 π.μ.—1 μ.μ. και άπογευμα-τα Τρίτης και Παρασκευής 5—7 μ.μ.

ΕΟΡΤΕΣ

«ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

6 Μαρτίου, 7 μ.μ.: 'Απονομή μεταλ-λίων και διπλωμάτων από τό 'Ινστιτούτο 'Αξιοποιήσεως, με όμιλητή τον κ. Πισά-νον, επίτιμον διδάκτορα της ψυχολογίας του πανεπιστημίου Ουέστερν.

21 Μαρτίου: 'Εορτή του εκπαιδευτηρίου 'Ισμήνης Μεταξά—Νικόλιτε.

«ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ»

22 Μαρτίου: Κινηματογραφική παράστα-σις με ταινίες της Βρετανικής Προεδρίας.

29 Μαρτίου: Καλλιτεχνική βραδιά (ά-παγγελία ποιημάτων).

«ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

20 Μαρτίου: Ποιητική βραδιά του κ. Γιάγκου 'Αργυροπούλου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

(Μέγαρο Πεσμαζόγλου, Πανεπιστημίου 39)

ΣΕΙΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Φ.Ε.

5 Μαρτίου, Παρασκευή 8 μ.μ.: Μάθημα του καθηγητού κ. 'Αγγ. Πρακοπίου με θέ-μα: «Ενικά περί αισθητικής».

10 Μαρτίου, Τετάρτη 8 μ.μ.: Κριτική φωτογραφιών του έρασιτέχνου φωτογράφου κ. Π. Μυλάφ.

12 Μαρτίου, Παρασκευή 8 μ.μ.: Τό 14ο τακτικό μάθημα του καλλιτέχνου φωτογρά-φου κ. Δ. Χαρισσιάδη με θέμα: «Η τε-χνική των φωτισμών».

19 Μαρτίου, Παρασκευή 8 μ.μ.: Τό 15ο τακτικό μάθημα του καλλιτέχνου φωτογρά-φου κ. Σ. Μελετιή με θέμα: «Τοπίον και θαλασσογραφία».

26 Μαρτίου, Παρασκευή 8 μ.μ.: Τό 16ο τακτικό μάθημα του καλλιτέχνου φωτογρά-φου κ. Ε. Εϋαγγελίδη με θέμα: «Πορ-τραίτες».

30 Μαρτίου, Τρίτη 7 μ.μ.: Όμιλία του κ. Δ. Γαζιάδη με θέμα: «Αί βάσεις της καλής φωτογραφίας».

"Εμαθα τὰ Ἀγγλικά σὲ 3 μῆνες

διασκεδάζοντας, καὶ ἡ
προφορά ἦλθε μόνη της, ...

ἔτσι γράφει ἓνας σπουδαστὴς τοῦ
LINGUAPHONE ὁ ὁποῖος προσδέτε:

.. «Θέλοντας νὰ μάθω Ἀγγλικά, θάλθκα νὰ
μελετήσω μαζί με φίλους μου πού ἤξεραν λί-
γο τὴ γλῶσσα, κί'ἀρχίσαμε με δίβλο. Κοπία-
ζα πάρα πολὺ γιὰ νὰ συγκρατήσω τίς λέξεις,
ὅσο δὲ γιὰ τὴν προφορά, ἀμέσως διεπίστωσα
ὅτι ἡ κατὰ προσέγγισιν προφορά ἀπέχει πο-
λὺ ἀπὸ τὴ σωστή. Μία μέρα παρακολούθησα
ἀκρόασι μαθήματος LINGUAPHONE, στὰ
γραφεῖα τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τόσο ἐνδουσι-
άσθηκα πού τὴν ἴδια στιγμὴ προμηθεύθηκα τὸ Σύστημα. Τρεῖς μῆνες ὕστε-
ρα, ὑποδέχθηκα συγγενεῖς μου ἀπὸ τὴν Ἀμερική, οἱ ὁποῖοι δὲν μπορού-
σαν νὰ πιστέψουν ὅτι μένοντας στὴν Ἑλλάδα κατῴρθησα νὰ μάθω νὰ μιλῶ
τὰ Ἀγγλικά με τόσο εὐχέρεια καὶ με μία τόσο ἀψογὴ προφορά».

**— Γιατί τὸ Linguaphone εἶναι τὸ μόνο μέσο γιὰ νὰ μάθῃ
κανεὶς Ἀγγλικά ὅπως τὰ μιλοῦν στὴν Ἀγγλία:** Οἱ ὁμιλοῦντες
δισκοὶ τοῦ Συστήματος LINGUAPHONE σὰς φέρνουν σὲ ἀμεση ἐπαφὴ με τοὺς
Καθηγητὰς, πού τοὺς ἀκούτε νὰ μιλοῦν στὴ μητρικὴ τους γλῶσσα. Ἐπιταχύ-
νετε τὴν ἐκμάθησιν σύμφωνα με τὴν ἐπιθυμία σας, ἐπαναλαμβάνοντας τὰ μα-
θήματα ὅσες φορές θέλετε, ἀφοῦ οἱ καθηγηταὶ σας εἶναι πάντα κοντὰ σας,
ἔτοιμοι νὰ σας διδάξουν. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς θὰ μεταφερθῆτε ἀπὸ περιβάλλον
τῆς ξένης χώρας, θὰ πάρετε μέρος στὴ ζωῇ, στὴν κίνησιν τοῦ τόπου καὶ δὲ
ὥρες φθάνουν γιὰ νὰ συνδιαλέγεσθε με μεγάλη εὐχέρεια. Εἶναι ὅτι πιὸ γρή-
γορο καὶ πιὸ εὐκο-
λο νὰ μάθῃ κανεὶς
μὴ ξένη γλῶσσα με
τὸ LINGUAPHONE
καὶ ὅ,τι πιὸ διασκε-
δαστικὸ γιὰ νὰ πε-
ράσῃ τὴν ὥρα του.

ΔΩΡΕΑΝ ΔΟΚΙΜΗ

Ζητήστε μας αὐτὸ τὸ δω-
ρεάν εἰκονογραφημένο
τεῦχος, με ὅλες τίς λεπτομέρειες γιὰ
τὸ καταπληκτικὸ Σύστημα καὶ γιὰ τὴν
δωρεάν δοκιμὴ 8 ἡμερῶν ἀπὸ σπίτι σας.

ΔΩΡΕΑΝ ΕΠΙΔΕΙΞΙΣ

"Ἄν μένετε στὰς Ἀθήνας, ἐλάτε νὰ
πάρετε ἓνα μάθημα LINGUAPHONE
χωρὶς καμμίαν ὑποχρέωσιν σας, 8½ - 1½
3½ - 8. Ἄν μένετε σὲ ἐπαρχία, τα-
χυδρομηστε μας τὸ παραπλευρὺς δελ-
τίο γιὰ νὰ ἐπωφεληθῆτε τὴν προσφο-
ρά μας τῆς δωρεάν δοκιμῆς.

ΣΕΙΡΕΣ ΣΕ 29 ΓΛΩΣΣΕΣ

ΓΑΛΛΙΚΑ-ΑΓΓΛΙΚΑ-ΙΤΑΛΙΚΑ-ΙΣΠΑΝΙ-
ΚΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ-ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΑ, κλπ.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

LINGUAPHONE

Πανεπιστημίου 10 - Ἀθήνας

Στείλτε μου, παρακαλῶ, τὸ δωρεάν Ἀνα-
λυτικὸ τεῦχος σας τοῦ LINGUAPHONE καὶ
τίς λεπτομέρειες τῆς δωρεάν δοκιμῆς τῶν
8 ἡμερῶν ἀπὸ σπίτι μου.

*Ὄνομα

*Ἐπαγγελμα

Δ/σις

ΠΡΟΒΟΛΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

23 Μαρτίου, Τρίτη 8 μ.μ.: Προβολὴ εγ-
χρῶμων φωτογραφιῶν τῶν μελῶν τῆς Ε.Φ.Ε.
κ.κ. Κ. Ρουκάνη καὶ Η. Κουρμούζη.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

12 Μαρτίου, Κ'ριακὴ 8.30 π.μ.: Φωτο-
γραφικοὶ περίπατοι.

28 Μαρτίου, Κυριακὴ: Ἐκδρομὴ σὲ χιο-
νισμένο δουνὸ τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν ἢ στὴ
Βουλιαγμένη.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Ὁ ἀθλητικὸς Μάρτιος χαρακτηρίζεται
κυρίως ἀπὸ τοὺς δύο ἀγῶνες πού θὰ δώσῃ
ἡ ἐθνικὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμάς, διεκδικῶσα
τὴν εἰσόδον τῆς στοῦς τελικοὺς τοῦ παγκο-
σμίου κυπέλλου, οἱ ὁποῖοι θὰ διεξαχθοῦν
τὸ καλοκαίρι στὴν Ἑλβετία.

Ὁ πρῶτος ἀγὼν τῆς ἐθνικῆς μας θὰ γί-
νῃ στὸ Τελ Ἀβίβ τὴν 7ῃ Μαρτίου ἐναντίον
τῆς ἐθνικῆς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ὁ δεύτερος
στὴν Ἀθήνα τὴν 28ῃ τοῦ μηνός, ἐναντίον
τῆς ἐθνικῆς τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Καθὼς εἶναι γνωστόν, στοὺς πρῶτους ἀ-
γῶνες τοῦ παγκοσμίου κυπέλλου ἐχάσαμε
ἀπὸ τὴν Γιουγκοσλαβίαν στὸ Βελιγράδι με
1—0 καὶ ἐνίκησαμε τὸ Ἰσραὴλ στὴν Ἀ-
θῆνα ἐπίσης με 1—0.

Ἡ στρατιωτικὴ μας ὁμάς θὰ ἐτοιμάζε-
ται ἐντατικῶς γιὰ τὸ διεθνὲς πρωτάθλημα
τῶν κρατῶν τοῦ ΝΑΤΟ, πού θὰ οργανωθῇ
τὸν Ἀπρίλιον στὴς Βρυξέλλες. Ἡ Ἑλλάς
διαβέβη ἰσχυρὴν ὁμάδα καὶ πιστεύεται ὅτι
θὰ ἐρθῇ σὲ καλὴ σειρά.

Στὸν ἀθλητισμὸ τοῦ στίβου θὰ ἀρχίσουν
τὴν 21ην οἱ διασυλλογικοὶ ἀγῶνες πρωτα-
θλήματος Ἀττικῆς πρώτης καὶ δευτέρας
κατηγορίας, πού θὰ συνεχισθοῦν με νέες
συναρτήσεις, τὴν 28ῃ καὶ ἐν συνεχείᾳ ὅλες
τίς Κυριακὰς τοῦ Ἀπριλίου. Ἐπίσης θὰ
διεξαγῶνται ἀγῶνες πρωταθλήματος πρῶ-
της κατηγορίας στὸ μπάσκετ μπάλ, τὸ ὁ-
πλο πού ἂν τὸ προσέξωμε καλύτερα θὰ
μᾶς δώσῃ ἀσφαλῶς μεγάλες διεθνεῖς ἐπι-
τυχίες.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΕΣ

Ὁ Μάρτιος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν μῆνας
τῶν χιονοδρομιῶν. Οἱ πλέον ἀντιπροσωπευ-
τικοὶ ἀγῶνες θὰ ἀρχίσουν στὴς 3 Μαρτίου
με τοὺς τριεθνεῖς Στρατιωτικοὺς (Ἑλλὰς—
Τουρκία—Γιουγκοσλαβία) στὴν Γιαχορίνα
(Γιουγκοσλαβία). Οἱ πρῶτοι τριεθνεῖς
(Ἑλλὰς—Τουρκία—Γιουγκοσλαβία) θὰ
γίνωνται στὴ Ζῆρεια καὶ οἱ 24οι Πανελλήνιοι
χιονοδρομικοὶ ἀγῶνες στὸ Βέρμιο. Τὸ πρό-
γραμμα εἶχει ὡς ἀκόλουθος:

3—7 Μαρτίου, Γιαχορίνα: Τριεθνεῖς
Στρατιωτικοὶ ἀγῶνες (Ἑλλὰς—Τουρκία
—Γιουγκοσλαβία).

1) Ἐλευθέρη κατάβασις, 2) Ἀνώμαλος
δρόμος 15 χλμ., 3) Στρατιωτικὸς ἀνώμα-
λος δρόμος 20 χλμ., 4) Δρόμος περιπόλων.

6—8 Μαρτίου, Βέρμιο: Οἱ 24οι Πανελλή-
νιοι χιονοδρομικοὶ Ἀγῶνες.

1) Τεχνικὴ κατάβασις ἀνδρῶν—γυναι-

κῶν—εφήδων, 2) Γιγαντιαία τεχνικὴ κατὰ-
βάσις ἀνδρῶν — εφήδων, 3) Ἀνώμαλος
δρόμος 15 χλμ. (ἀνδρῶν), 4) Ἀνώμαλος
δρόμος 7,5 χλμ. (εφήδων), 5) Σκυταλο-
δρομία 3Χ5.000 χλμ.

7—8 Μαρτίου, Κάτω Βέρμιο: (Ὁργα-
νωτὴς ἡ Ε.Ο.Χ.).

1) Γιγαντιαία τεχνικὴ κατάβασις παι-
δων, 2) Ἐλευθέρη κατάβασις παιδων.

7 Μαρτίου, Βέρμιο, ἀκύπελλον Βερ-
μίου: (Ὁργανωτὴς ὁ Ο.Χ. Θεσ/νίκης).

1) Ἐλευθέρη κατάβασις.

6—8 Μαρτίου, Παναχαϊκός: (Ὁργανω-
τὴς ὁ Ο.Χ. Πατρῶν).

1) Ἀνώμαλος δρόμος 6 χλμ. (Β' κα-
τηγ.).

14—15 Μαρτίου, Ζῆρεια: (Ὁργανωτὴς
ὁ Ε.Ο.Χ.), πρῶτοι τριεθνεῖς χιονοδρομικοὶ
ἀγῶνες (Ἑλλὰς—Τουρκία—Γιουγκο-
σλαβία).

1) Τεχνικὴ κατάβασις, 2) Γιγαντιαία
τεχνικὴ κατάβασις, 3) Ἐλευθέρη κατάβα-
σις, 4) Ἀνώμαλος δρόμος 15 χλμ.

21 Μαρτίου, Παναχαϊκός: (Ὁργανωτὴς
ὁ Ο.Χ. Πατρῶν).

1) Τεχνικὴ κατάβασις, 2) Ἐλευθέρη κα-
τάβασις.

25—26 Μαρτίου, Ζῆρεια: (Ὁργανωτὴς
ὁ Ο.Χ. Ἀθηνῶν), «Τοπικὸν πρωτάθλημα
Ἀθηνῶν».

1) Τεχνικὴ κατάβασις, 2) Γιγαντιαία
τεχνικὴ κατάβασις, 3) Ἐλευθέρη κατάβα-
σις, 4) Ἀνώμαλος δρόμος 15 χλμ.

27 Μαρτίου, Παναχαϊκός: (Ὁργανωτὴς
ὁ Ο.Χ. Πατρῶν), «Κύπελλον Ι. Διακείδου».

1) Ἐλευθέρη κατάβασις.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

**«ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ»**

(Ἀκαδημία 58—Τηλ. 23.871)

7—8(3)54: Παρνασσός (γύρος Παρνα-
σσοῦ, Ἀράχωβα - Δελφοί - Ἰτέα - Ἀμφισ-
σα - Γραβιά).

7(3)54: Πάρνηθα

8(3)54: Φυσιολατρικὸ χωριὸ Φ.Ο.Σ.
(Ζούμπερι).

13(3)54: Χορευτικὴ βραδυὰ στὴ ΦΕ-
ΜΙΝΑ.

14(3)54: Ἀπογευματινὸς περίπατος
στὴν Καισαριανή.

21(3)54: 1) Ἀγ. Νικόλαος - Μπατοσί.
2) Πάρνηθα.

25(3)54: 1) Βίλια - Κιθαίων - Πόρτο
Γερμενὸ. 2) Ζούμπερι.

28(3)54: 1) Κουδάρη - Μονὴ Ἱερουσα-
λὴμ, 2) Βράονα - Περαιτὴ - Πόρτο Ράφτη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΞΗΧ

Λ. Ἀμαλίας 28—Τηλ. 22.494

6—7(3) 1) Λειβαδιά - Στεβενίκο - Ζε-
ρική.

7(3) 1) Πάτρα (αὐτ.)μαξα. 2) Πάρνη-
θα. 3) Γύρος Περαιτῆς. 4) Μπάφι - Χελι-

δωνού. 5) Πεντέλη (πεζοπορική). 6) Σούνιο - Λευραϊνά. 7) Καλύδια - Κερατέα. 8) Μάτι. 9) Βίλλια - Κορυφή Κιθαριώνος - Πλαταιαί (πεζοπορική). 10) Όσιος Ιερόθεος (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) Κιούρκια - Αγ. Τριάς.

8)3: 1) Χαλκίδα (αύτακιν)μαζα. 2) Ξυλακάστρο (αύτακιν)μαζα. 3) Πάρνηθα. 4) Σούνιο. 5) Αγ. Μερκούριος. 6) Σκάλα Ωρωπού. 7) Ανάδυσσος. 8) Αίγινα. 9) Μεγ. Πε. κο. 10) Πόρτο Γερμενό. 11) Λουτρακι. 12) Αγ. Παντελεήμων.

13—14)3)54: 1) Λειβαδιά - Όσιος Λουκάς.

14)3: 1) Δαφνί - Έλευσίνα - Φανερωμένη (άρχειολογική). 2) Πάρνηθα. 3) Πάρνηθα - Ρουμάνι - Σπηλιά Πανός - Μονή Κλειστών (πεζοπορική). 4) Κοκκίνη - Φρούριο Μελαινών. 5) Πεντέλη. 6) Λίμνη Μαραθώνος - Καλέντζι. 7) Κάλμας - Αγ. Απόστολοι. 8) Πόρτο Ράφτη - Μ. Ίερουσαλήμ. 9) Υπάτο - Μονή Σαγματά. 10) Μάτι - Όσ. Μελέτιος (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) Ραφίνα - Λαία.

20—21)3)54: 1) Ναύπλιο - Επίδαυρος - Τολό - Μικήνες.

21)3: 1) Υπάτον - Σύρτζι. 2) Θήβαι - Όρχομενός - Σκριπού - Λειβαδιά (άρχειολογική). 3) Πάρνηθα. 4) Μήλεσι - Ωρωπός. 5) Πόρτο Γερμενό. 6) Γεράνεια. 7) Αγ. Σωτήρα - Κυπαρίσι - Παλαιοχώρι. 8) Κουβαράς - Κερατέα. 9) Βαρνάβα - Λίμνη Μαραθώνος. 10) Κορωπί - Προφ. Ήλίας (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) Ξυλοκίριζα.

27—28)3)54: 1) Ξυλακάστρο - Τρίκαλα - Κορινθίαις.

28)3: 1) Ραφίνα - Αγ. Ανδρέας. 2) Τύμβος Μαραθώνος - Αγ. Ανδρέας. 3) Νταού Πεντέλη - Αγ. Ανδρέας. 4) Διό- νυσος - Ραπεντόζα - Ξυλοκίριζα - Αγ. Ανδρέας. 6) Αγ. Ανδρέας.

ΣΗΜ.: Οι έκδρομες της Κυριακής 28)3 θα καταλήξουν στον Αγ. Ανδρέα για τον έορτασμό της 25ης Μαρτίου.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

Ιπποδρομιακές ημέρες Μαρτίου 1954
(Ώρα έναρξης 3 μ.μ.)

ΤΕΤΑΡΤΗ 3 Μαρτίου

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 »

ΤΕΤΑΡΤΗ 10 »

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 »

ΤΕΤΑΡΤΗ 17 »

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 »

ΠΕΜΠΤΗ 25 Μαρτίου «Κύπελλον 25ης Μαρτίου» (δρχ. 40 εκατ.). Απόστασις 1.800 μέτρα. Συμμετέχουν καθαρβάσιμοι ίπποι Α' και Β' κλάσεως.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 Μαρτίου

ΤΕΤΑΡΤΗ 31 »

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΟΔΟΥ

ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

Α' θέσις: 30.000 (άνδρών)

20.000 (γυναικών)

Β' θέσις: 15.000 (άνδρών)

7.000 (γυναικών)

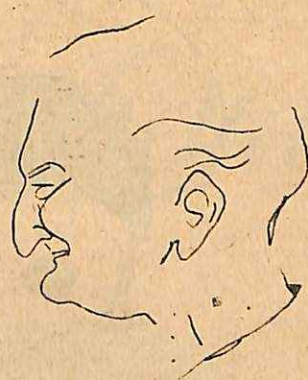
Αθλητικό Περίπτερο (μόνον μέλη)

35.000 (άνδρών)

25.000 (γυναικών)

ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΧΑΡΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΣΑΣ

Η ζωή βέβαια έχει τις άναποδιές της, μα έχει και τις χαρές της — άφθονες — άρκει να ξέρουμε να τις βρούμε. Σκεφθήκατε, λοιπόν, πώς μια από τις πρώτες πνευματικές εκδηλώσεις του ανθρώπου ήταν το σχέδιο, που το χρησιμοποίησε μάλιστα στην αρχή σαν γενικό μέσο γραπτής συνεννόησης; Σκεφθήκατε πώς από αυτά τα πρωτόγονα σχέδια βγήκαν σιγά-σιγά τα γράμματα που τόσο εύκολα δλοι τα σ χ ε δ ι ά ζ ο μ ε σήμερα, την ώρα που νομίζουμε ότι άπλώς γράφομε; Αυτή η έμφυτη ικανότης του κάθε ανθρώπου να σχεδιάζει είναι μια αλήθεια που βγαίνει όχι μόνον από την ιστορία του ανθρώπινου γένους, αλλά και από γεγονότα σημερινά: Κάθε μέρα, σ' όλες τις χώρες του κόσμου, χιλιάδες άνθρωποι, που ποτέ τους δεν είχαν άποπειραθή να τραβήξουν έστω και μια γραμμή, κατορθώνουν γρήγορα να σχεδιάζουν ώραία, να σκιστάρουν, και ακόμα και να ζωγραφίζουν — και κάνουν θαύματα — χάρις στην ΣΧΟΛΗ Α.Β.С., που με κέντρο το Παρίσι, έχει διαδώσει το σύστημά της σε όλες τις χώρες του κόσμου. Σπουδή στο σπίτι, στις ώρες που εύκαιρείτε, με τη διαρκή παρακολούθησι εξαιρετικά μορφωμένων καλλιτεχνών, όπουδήποτε και αν μένετε, οποιαδήποτε και αν είναι η ηλικία σας. Δόστε και σεις στον έαυτό σας και στα παιδιά σας τη χαρά του σχεδίου μέσα σε λίγους μήνες. Με βάσι την νοημοσύνη και την αντίληψί σας θα πετύχετε. Για πληροφορίες επισκεφθήτε μας. Αν έμποδίζσατε η μετένετε σε έπαρχία, στείλτε μας το δελτίο αυτό, αφού το συμπληρώσετε, για να σας ταχυδρομήσουμε το εικονογραφημένο Αναλυτικό μας τεύχος. Για τα παιδιά σύστημα ειδικό, διαφορετικό από των μεγάλων.

Σ κίτσο του ήθοποιού κ. Τσαγανέα, έκτελεσμένο από μαθητή μας, έπειτα από λίγων μηνών σπουδή.

Ραδιοφωνικοί Σταθμοί Ελλάδος

	Μηκ. κύμ.
Μέτρα	
Αθηνών (μεσαίων)	412
» »	451
» (θραχέων)	19,53—25,6—31,23—41,09—48,55
» (Ένόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	230,7
» (» θραχέων)	47,39—80,86
» (Πανεπιστημίου, μεσαίων)	400
Βόλου (μεσαίων)	202
Θεσσαλονίκης (μεσαίων)	287,6
» (Φωνή Αμερικής, μεσαίων)	379
» (Ένόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	298,21
» (Ένόπλων Δυνάμεων, θραχέων)	42,86
Ιωαννίνων (» »)	42,1
Καβάλας (» »)	39,3
Κοζάνης (» »)	37,74
Λαρίσης (» »)	44,43
Μακρονήσου (» »)	42,25
Καρπενήσιου (Έθνικού Ίδρύματος, θραχέων)	46
Χανίων (μεσαίων)	198,2
Πατρών (μεσαίων)	198,5
Τριπόλεως (Ένόπλων Δυνάμεων, θραχέων)	47,85
Χανίων (θραχέων)	44,92

ΣΧΟΛΗΝ Α.Β.С. Πανεπιστημίου 10, Αθήνας

Παρακαλώ στείλτε μου, χωρίς καμμίαν υποχρέωσιν εκ μέρους μου, το εικονογραφημένο αναλυτικό τεύχος σας.

ΟΝΟΜΑ

ΗΛΙΚΙΑ

ΑΣΧΟΛΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Μέ Κλειστά μάτια

Χρησιμοποιήσατε καὶ Σεῖς
τὸ Γαλλικὸν Crayon χειλέων

BAISER

PAUL BAUDECROUX-PARIS

Στρώνει ὠραῖα, δὲν σκάει τὰ χεῖλη,
καὶ τὸ σπουδαιότερο δὲν ἀφίνει ἀπο-
τυπώματα. Δοκιμᾶστε μιὰ φορά τὸ

CRAYON ΜΠΑΙΖΕ

καὶ δὰ ἐνδουσιασθῆτε.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 42 • ΤΗΛ. 23-234

ΑΔΕΛ

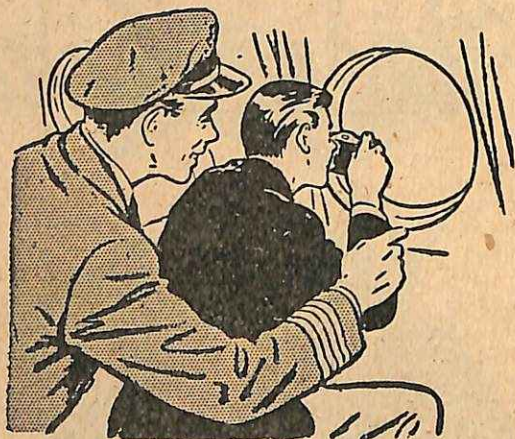
Τὸ Νάδι τῆς Ἑλλάδος

ὁ εὐγενικός ἰδρώτας
τῆς ἐλληνικῆς γῆς...

έλβιτίνη - μαρέλ

παρασκευάζονται μόνον ἀπὸ ἀγνὸ
ἐλαιόλαδο

Διατί απολαμβάνετε το Ταξείδι σας με την **TWA**

Είτε προτιμήσετε τα πολυτελή κλινοαεροσκάφη TWA «AMBASADOR» ή τας εξαιρετικές πτήσεις TWA SKY TOURIST, που τόσην οικονομίαν σας παρέχουν, θα απολαύσετε το ταξείδι σας με την TWA πρὸς και ἐντὸς τῶν Ἡ. Π. Ἀμερικής.

Ἡ φιλοξενία τῆς TWA εἶναι παροιμιώδης... ἡ ἀνεσίς σας πάντοτε προέχει. Ταξιδεύετε ἀναπαυτικά μὲ τὰ παγκοσμίως παραδε-

δεγμένα CONSTELLATION τῆς TWA Φθάνετε ξεκούραστος, καὶ φυσικά, ἐγκαίρως. Καὶ καθ' ὅλον τὸ ἐκ 32.000 μιλίων μήκος τοῦ παγκοσμίου ἀεροπορικοῦ δικτύου τῆς TWA τὸ προσωπικὸν τῆς θάσας ἐξυπηρέτηση προθύμως.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΘΕ ΤΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΤΙΚΟΝ ΣΑΣ ΠΡΑΚΤΟΡΑ
ἢ ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΑΤΕ Εἰς τὴν TWA ΤΗΛ. 30.093 20.661

ΤΑΞΙΔΕΥΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ **TWA**
TRANS WORLD AIRLINES

Ἡ.Π.Α. ΕΥΡΩΠΗΝ · ΑΦΡΙΚΗΝ · ΑΣΙΑΝ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Ἡ κυριώτερα οὐσία ἐξ ἧς ἀποτελεῖται τὸ κύτταρον.
2. Δίδει, παρὰ μίαν, ἰουδαϊκὴν τιμωρίαν!
3. Ἀντιθετικὸς σύνδεσμος. — Ἔργον τοῦ Στέφαν Τσβάιχ. — Γραφόμενα κατὰ τὸ ἀλφάβητάριον δίδουν τὴν δοτικὴν ἐνὸς ἀστερισμοῦ.
4. Πυρρόθριξ, προκειμένου περὶ ἵππου. — Βουνὰ τῆς Μεσσηνίας.
5. Ἐὰν ταξιδεύουν οἱ περισσότεροι ἐργαζόμενοι ... καθημερινῶς. — Τριακόσια τριάντα. — Συμπλ. σύνδεσμος πρὸ φωνήεντος (δημοτική).
6. Τέτοια συμφέροντα προκαλοῦν συχνὰ ἔριδας (ἐνάρθρας, δημ.). — Ἀυθ.
7. Αἰγύπτιος θεός. — Πόλις τῆς ἐπαρχίας Τουρίνου (γεν.).
8. Τὴν κατάργησιν τῆς ζητεῖ τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον. — Τέτοια θέλησις δὲν γνωρίζει ἐμπόδια.
9. Ὀρισμένου εἴδους κόλαφος (δημ.). — Ἐλκαστικόν. — Ἀδελφὸς τῶν Ὑάδων.
10. Ἀρχαία πόλις τῆς Σικελίας. — Ἐνα ἔρπετον (δημ.).
11. «... κλέφτης, καθάριος νοικοκύρης» (παροιμ.).
12. Τὰ ἀρχαῖα «ξύλινα τεῖχη» (αιτιατική). — ἔχουμε πολλὰ τέτοια ρήματα.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Μὲ αὐτὴν ἀσχολοῦνται πολλοὶ γεωργοὶ (αἰτ.).
2. Μουσικὸς φθόγγος. — Μὲ τὸ «μπας» σημαίνει «ἀλλαγὴ» στὴ δημοτικὴ. — Καταστρεπτικὴ εἰς τὴν γεωργίαν.

3. Εἶδος θεραπείας δι' ἐνδοφλεβίων ὑπερτονικῶν ἐνέσεων.
4. Ἡ σύζυγος ἐνὸς παλαιοῦ ἡγεμονικοῦ τίτλου. — Συχνὰ στὰ στόματα τῶν σφόδρα ἀδίκημένων (αἰτ.).
5. Φυτόν. — Τὸ αὐτό, ἐνάρθρας. — Μόριον.
6. Δὲν τὴν ἔχει ὁ Ὑμηττός. — Ἀρθρον.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Π	Ρ	2	Τ	Θ	Τ	Λ	Α	Σ	Μ	Α	
2	Τ	Σ	Ε	Σ	Α	Ρ	Α	Κ	Ο	Ν	Τ	Α
3	Α		Μ	Α		Α	Μ	Ο	Κ		Τ	Ρ
4	Α	Τ	Ο	Ι	Η	Σ		Ν	Ο	Μ	Α	Α
5	Ο	Ρ	Θ	Ι	Ο	Ι		Τ	Α		Κ	Ι
6	Τ	Α	Θ	Ν	Α	Ν	Τ	Ι	Α		Ι	Α
7	Ρ		Ρ	Α		Α	Θ	Σ	Τ	Η	Σ	
8	Ο	Κ	Α		Α	Α	Α	Μ	Α		Τ	Η
9	Ο	Κ	Τ	Η	Α	Ρ	Α		Α	Σ		
10												
11												
12												

7. Διάσημος, διὰ τοὺς μετὰ τοῦ Βύρωνος ἐρωτὰς τῆς. — Ἐνα χημικὸν στοιχεῖον ἐκ τῶν ἀερίων (ἐνάρθρας).
8. Μὲ αὐτὸ ἀσχολοῦνται πολλοὶ ἀθληταὶ τοῦ στίβου. — Διάσημος συγγραφεὺς.
9. Αὐτὴ θάλαπτε τοῦ σκυῶτι.
10. Χρονικὴ περίοδος (ἡχητικῶς). — Πινάκις τὴν ὁποίαν βλέπουμε συχνὰ στὰ νοσοκομεῖα.
11. Ἦσαν, γλωσσικῶς, πολλοὶ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς μας.
12. Ἐπὶ ὕψιμα, ἀγανά. — Ἐνα συνήθως μεγάλο δωμάτιον (ἐνάρθρας).

Ι. Χ.

(Λύσεις στὴ σελίδα 109)

Μαγιά βάν Μετάξι...

...Γερά και πλούσια θά έχετε πάντα με την κρέμα σαμπουάν **DOP**

Η κρέμα **DOP** δίνει ζωή στα πιο ατροφικά μαλλιά και εξαφανίζει την πιτυρίδα από το πρώτο λούσιμο.

Ζητήσατε την κρέμα **DOP** από τα Φαρμακεία, Μυροπωλεία και Κομμωτήρια

DOP

ΚΡΕΜΑ ΣΑΜΠΟΥΑΝ

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ "LOREAL" ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 42 τηλ. 23-234

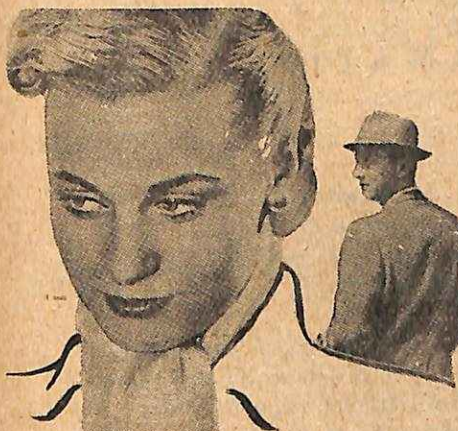
ENGLISH CLASSES
ΑΓΓΛΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Δι' όλες τας τάξεις, LOWER & PROFICIENCY

Πληροφορία 10—1, 5—8
Σίνα 22

Υπό Α. Ι. ΜΑΛΛΙΔΗ, Καθηγητού του Ίνστιτούτου Άγγλικών Σπουδών.

Πόσο είναι Χαριτωμένη!

Ζανδειά ή μεδαχροινή...

Κάθε άνδρας την προσέχει γιατί ξεύρει να περιποιηθῇ σωστά το πρόσωπό της.

Η πούδρα και κορπάκτ SCHERK στρώνουν τόσο καλά, ώστε αφομοιώνονται με την επιδερμίδα. Σχηματίζουν ένα διάφανο πέπλο που χαρίζει γοητεία και έξασφαλίζει ωμορφιά έλκυστική.

Τα καλλυντικά πωλούνται παντού

Κατέκτησαν την προτίμησι όλων των γυναικών του κόσμου.

SCHERK

Μπορείτε να λούζετε τα μαλλιά σας με το κατάλληλο Σαμπουάν ΤΕΤΕ-ΝΟΙΡΕ. Αυτό θα τα διατηρήσει στο φυσικό τους χρώμα και σχῆμα. Το γνήσιο Σαμπουάν "Τέτ-Νουάρ", με τα βιολογικά του συστατικά θ' απαλλάξει τα μαλλιά από κάθε βλαβερό επίχρισμα, θά τ' αποστειρώσει και θά τους δώσει εξαιρετη γυαλάδα.

Ζητείτε με έδωμονή
ΤΟ ΓΝΗΣΙΟ
ΣΑΜΠΟΥΑΝ ΤΕΤΕ-ΝΟΙΡΕ

Φάκελλοι - Φιάλαι - Κρέμα

ΤΟ ΣΗΜΑ ΠΟΥ
ΚΑΤΕΚΤΗΣΕ
ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΣΕΡΒΙΕΤ ΥΓΕΙΑΣ

Camelia

ΥΓΕΙΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΣ ΑΝΕΣΙΣ
ΚΟΜΨΗ ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΠΑΛΑΜΑΣ (*)

Ἠχῆστε, οἱ σάλπιγγες... Καμπάνες θρονιερές,
δονῆστε σύγκορμη τὴ χώρα, πέρα ὡς πέρα...
Βογκῆστε, τύμπανα πολέμου... Οἱ φοβερές
σημαῖες, ξεδιπλωθεῖτε σὸν ἀέρα!

Σ' αὐτὸ τὸ φέρετρο ἀκουμπᾷ ἡ Ἑλλάδα! Ἐνα θογγὸ
μὲ δάφνες ἂν ὑψώσουμε ὡς τὸ Πήλιο κι ὡς τὴν Ὅσσα,
κι ἂν τὸ πυργώσουμε ὡς τὸν ἑβδομο οὐρανό,
ποιὸν κλεῖ τί κι ἂν τὸ πεῖ ἡ δικιά μου ἡ γλώσσα;

Μὰ εὐὸ, Δαέ, πὺν τὴ φτωχή Σου τὴ μιλιὰ,
Ἡρώας, τὴν πῆρε καὶ τὴν ὕψωσε ὡς τ' ἀστέρια,
μεράσου ἰώρα τὴ θεϊκὴ φεγγοβολιὰ
τῆς τέλειας Δόξας Τον, ἀνασήκωσ' Τον σὰ χέρια

γιγάντιο φλάμπουρο, κι ἀπάνω κι ἀπὸ μᾶς
πὺν τὸν ἔμνοῦμε, μὲ καρδιὰ ἀναμμένη,
πὲς μ' ἓνα μόνο ἀνασασμόν: «Ὁ Παλαμᾶς!»,
ν' ἀντιδογκῆσει τ' ὄνομά του ἡ Οἰκουμένη!

Ἠχῆστε, οἱ σάλπιγγες... Καμπάνες θρονιερές,
δονῆστε σύγκορμη τὴ χώρα, πέρα ὡς πέρα...
Βόγκα, Παιάνα! Οἱ σημαῖες οἱ φοβερές,
σῆς Λευτεριᾶς ξεδιπλωθεῖτε τὸν ἀέρα!

(*) Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐνδέκατης ἐπετείου ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ (27 Φεβρουαρίου 1943), δημοσιεύουμε τὶς τέσσερις πρώτες στροφές, καὶ τὴν καταληκτικὴν, τοῦ ποιήματος πὺν ὁ Ἄγγελος Σικελιανὸς ἀπηγγεῖλε ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἀνοιχτὸ τάφο τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ ποιητῆ, τὸ πρωὶ τῆς 28ης Φεβρουαρίου, ὅταν ἡ νεκρικὴ ποιητὴ τοῦ χαμένου δάρδου εἶχε μεταβληθῇ σὲ ἐθνικὴ διαδήλωση γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ σκλαβωμένου ἔθνους.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Ο ΤΡΙΤΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΔΕΝ ΘΑ ΓΙΝΗ

Τοῦ

LOUIS FISCHER

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ πραγματικότης μᾶς δίνουν τὴν μεγαλύτερη ἐλπίδα γιὰ τὴν εἰρήνη τῆς ἀνθρωπότητας

Ο τρίτος παγκόσμιος πόλεμος δὲν πρόκειται νὰ γίνη. Σ' αὐτὴν τὴν πεποίθησι κατέληξα ἀφοῦ μελέτησα ἀπὸ κοντὰ τὴν κατάσταση καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρὲς τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος καὶ ἀφοῦ συζήτησα μὲ τοὺς κυριώτερους στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικούς ἀρχηγούς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας.

Στὸ διάστημα τῶν τελευταίων αὐτῶν μηνῶν, ὁ στρατηγὸς Γκρύνθερ, ἀνώτατος διοικητὴς τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων στὴν Εὐρώπη, δήλωσε τρεῖς φορές ὅτι δὲν πιστεῦε πῶς ἐπικεῖται νέα παγκόσμια σύρραξι. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὁ Σέρ Οὐίνστον Τσώρτσιλ ἔκανε τὴν ἐξῆς δήλωσι:

—Ἐχω τὴν πολὺ βασίμη ἐλπίδα ὅτι δὲν θὰ γίνη τρίτος πόλεμος.

Τέλος, κατὰ τὸν Δρα Ἐρνστ Ρώυτερ, τὸν παλιὸ δήμαρχο τοῦ Βερολίνου, τὰ Σοβιετ δὲν θέλουν

τὸν πόλεμο οὔτε καὶ ἔχουν τὰ μέσα νὰ τὸν κάνουν.

Σὲ τί βασίζεται ἡ πεποίθησι αὐτὴ πὺν συμμερίζονται ὁ Γκρύνθερ, ὁ Τσώρτσιλ καὶ τόσοι ἄλλοι;

Πρῶτα - πρῶτα, στὴν ἐκ τῶν προτέρων θεβαιότητά τους ὅτι ὁ δυτικὸς κόσμος θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ τηρῇ τὴν πολιτικὴ τῆς στρατιωτικῆς ἰσχυροποιήσεως. Ἐπειτα, στὴν πεποίθησι ὅτι ἡ Ρωσία δὲν θὰ διακινδυνεύσῃ νὰ προκαλέσῃ ἓνα πόλεμο πὺν δὲν μπορεῖ νὰ κερδίσῃ.

Ἡ ἐπέμβασις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν στὸν Κορεατικὸ πόλεμο ἀπέδειξε στοὺς ἀρχόντες τοῦ Κρεμλίνου ὅτι ὁποιαδήποτε ἐπιθετικὴ ἐκδήλωσις θὰ ἔφερνε ἀμέσως τὴν Ἀμερικὴν στὸ πλευρὸ τοῦ θύματος. Οἱ ἱστορικοὶ συμφωνοῦν ὅτι οἱ δυὸ πρῶτοι παγκόσμιοι πόλεμοι δὲν θὰ εἶχαν ἴσως γίνῃ ἂν ὁ Κάιζερ καὶ ὁ Χίτλερ ἦταν ἀπόλυτα βέβαιοι ὅ-

τι η 'Αγγλία και η 'Αμερική θά έμπαιναν στόν άγώνα.

"Υστερα από την ύπόθεσι της Κορέας, τὰ Σοβιετ δέν μποροῦν νά ἔχουν άμφιβολίες πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα. 'Επὶ πλέον ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἕνας άγώνας μέχρις ἑσχάτων μέ άτομικές θόμβες καί θόμβες ὁρογόνου θά άφινε τή χώρα τους πάρα πολύ ἑξασθενημένη ὥστε νά κατορθώσῃ νά ἑκμεταλλευθῇ τὰ κέρδη της.

Γιατί λοιπόν οἱ Σοβιετικοί ἡγέτες νά διακινδυνεύουν τό μέλλον τοῦ καθεστώτους τους σέ μιὰ περιπέτεια πού, ἔστω κι' ἂν στεφόταν ἀπό ἑπιτυχία, θά τοὺς στοίχιζε άσυγκρίτως περισσότερα ἀπ' ὅσα θά τοὺς απέδιδε;

Πραγματικά, τὰ Σοβιετ ἔδειξαν πάντα ἑξαιρετική σωφροσύνη μπροστά σέ κινδύνους πολύ λιγώτερο τρομακτικούς. 'Ανάμεσα στό 1917 καί στό 1939, ἡ μόνη άπόπειρα ἑπεκτάσεως τῶν Σοβιετ ὑπῆρξε ἡ θαυματική ἑφοδος τῶν στρατευμάτων τοῦ Τουχατάν κατὰ τῆς Βαρσοβίας, τόν 'Ιούλιο τοῦ 1920, πού ἄλλωστε κατέληξε σέ φοβερή καταστροφή. 'Από τότε καί ἔως τήν παραμονή τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, οἱ Ρῶσοι δέν ἔκαναν καμμιά προσπάθεια νά προσαρτήσουν ἄλλα ἑδάφη.

'Η πολιτική γραμμή τοῦ Κρεμλίνου χαράχθηκε ἀπό τόν ἴδιο τόν Στάλιν: «'Αν ἑκραγῇ πόλεμος, δήλωσε στίς 19 'Ιανουαρίου τοῦ 1925, ἡμεῖς θά μπούμε τελευταῖοι κι αὐτό γιά νά ρίξουμε τό τελικό βάρος στή ζυγαριά».

Σύμφωνα μ' αὐτήν τήν στρατηγική συνομολογήθηκε τό γεροσοβιετικό σύμφωνο τοῦ Λούγους τοῦ 1939 πού ἑπέτρεψε στόν Χίτλερ νά ἑπιτεθῇ ἑναντίον τῆς

Δύσεως χωρίς νά φοβάται ἀπ' τήν πλευρά τῆς 'Ανατολῆς. Τό ἀντάλλαγμα γι' αὐτήν τήν ἑγγύησι ἦταν καλό: καταβρόχθισε τὰ τρία βαλκανικά κράτη, τή μισή Πολωνία, ἕνα μέρος τῆς Φινλανδίας καί, στὰ Βαλκάνια, τή Βεσσαραβία καί τή Μολδαυία.

"Όταν τὰ χιτλερικά στρατεύματα εισέβαλαν στή Ρωσία, ὁ Στάλιν πέρασε στό πρῶτό πεδο τῶν Συμμάχων καί στό τέλος τῶν ἑχθροπραξιῶν πῆρε ὁλόκληρη τήν Πολωνία, τήν 'Ανατολική Γερμανία, τήν Τσεχοσλοβακία, τή Ρουμανία, τή Βουλγαρία, τήν Οὐγγαρία καί τήν 'Αλβανία. 'Η σοβιετική αὐτοκρατορία σταματᾷ ἐκεῖ πού σταμάτησε καί ὁ στρατός της στήν ἀνακωχή τόν Μάιο τοῦ 1945. 'Από τότε, ἡ Μόσχα δέν ριψοκινδύνευσε νέες κατακτήσεις στήν Εὐρώπη. Καί ὅμως, οἱ εὐκαιρίες δέν ἔλειψαν καί ἄξιζει τόν κόπο νά τις ἀριθμήσουμε:

Πρῶτον, κατὰ τό δεύτερο ἡμισυ τοῦ 1945, τό 1946 καί ὡς τις ἄρχες τοῦ 1947, ἡ Εὐρώπη κοίτονταν στὰ πόδια τῆς Ρωσίας. 'Η 'Αγγλία, ἡ Γαλλία καί τὰ μικρά κράτη ἦταν ἑξαντλημένα καί ἀνίκανα γιά άμυνα. Στό Παρίσι καί στή Ρώμη, οἱ κομμουνιστάι κρατοῦσαν τήν πρώτη θέση. 'Ο ἑνθρόνος στρατός θά μπορούσε νά διασχίση ὁλόκληρη τήν Εὐρώπη ὡς τό Γιβραλτάρ. 'Εν τούτοις ὁ Στάλιν δέν κινήθηκε.

Δεύτερον, τό 1945 ἡ Σοβιετική Κυβέρνησι ἀξίωσε ἀπό τήν Τουρκία τήν παραχώρησι τῶν ἑπαρχιῶν τοῦ Κάρς καί τοῦ 'Αρνταχάν καί ζήτησε τήν ἑγκαθίδρυσιν κοινού στρατιωτικοῦ ἑλέγχου στὰ Δαρδανέλλια, πρᾶγμα πού θά ἑφερνε τήν Τουρκία σέ θέση ὑποτελοῦς τῆς Σοβιετικής 'Ε-

νώσεως. "Όταν ὅμως οἱ Τούρκοι, μέ τήν ὑποστήριξι τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν, ἀντιτάχθηκαν σ' αὐτές τις διεκδικήσεις, ἡ Ρωσία δέν κατέφυγε στή βία.

Τρίτον, κατὰ τόν τελευταῖο πόλεμο, τό Κρεμλίνο εἶχε ἑγκαταστήσει μιὰ κομμουνιστική Κυβέρνησι ἀνδρεικέλων στήν προσωπική ἑπαρχία τοῦ 'Ατζερμπαϊτζάν, πού ἡ στρατηγική της σημασία ἦταν πολύ ἀξιόλογη. "Όταν ὅμως, τό 1946, ὁ Σάκης διέταξε τὰ στρατεύματά του νά ἀνακαταλάβουν τήν περιοχή, οἱ κομμουνιστάι μπροστά στό δίλημμα νά πολεμήσουν ἢ νά τὰ μαζέψουν καί νά φύγουν, προτίμησαν τό δεύτερο.

Τέλος, τέταρτον, τόν 'Ιούνιο τοῦ 1948 ἡ κομμουνιστική Γιουγκοσλαβία ἀποβλήθηκε ἀπό τήν Κόμινφορμ ἐπειδή ἀντιστάθηκε στίς ἀποπειρές τῆς Μόσχας νά τή μεταβάλλῃ σέ «ἀποικία». 'Η ἀπώλεια τῆς Γιουγκοσλαβίας ὑπῆρξε ἡ μεγαλύτερα ἀποτυχία τῆς πολιτικῆς σταδιοδρομίας τοῦ Στάλιν. Πίσποτα δέν θά εὐχαριστοῦσε περισσότερο τόν δικτάτορα ἀπό τό νά γδάρῃ ζωντανό τόν δύστροπο Τίτο γιά νά δώσῃ κι ἕνα μάθημα στούς ὑποψήφιους ἀποστάτες τοῦ μέλλοντος. Οἱ 'Ηνωμένες Πολιτεῖες δέν ἦταν διατεθειμένες νά ὑποστηρίξουν τήν Γιουγκοσλαβία πού, τήν παραμονή ἀκόμη, κατέρριπτε ἀμερικανικά ἀεροπλάνα. Παρ' ὅλ' αὐτά, ἡ Ρωσία δέν ἑπεχείρησε τίποτα.

Σέ μιὰ συνομιλία μου μέ τόν στρατάρχη Τίτο, τόν 'Ιούνιο τοῦ 1952, τόν ρώτησα ποιός ἦταν, κατὰ τή γνώμη του, ὁ λόγος τῆς ρωσικῆς ἀδρανείας.

—'Ήταν ὁ μόνος τρόπος ν' ἀποφύγῃ τόν πόλεμο, μοῦ ἀπάντησε. 'Η Γιουγκοσλαβία θά εἶχε

γίνει μιὰ δεύτερη Φινλανδία. 'Ο Στάλιν ὅμως εἶναι ἕνας φρόνιμος ἄνθρωπος πού δέν ρίχνεται ἀσυλλόγιστα σέ περιπέτειες.

Τό Κρεμλίνο δέν κινήθηκε ἀπό σωφροσύνη. Καί ὅμως, μιὰ ἐπίθεσι γιά λόγους ἀντιποίνων κατὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας δέν θά ἦταν παρὰ μιὰ ἀψιμαχία σέ σύγκρισίμ' ἕναν πόλεμο μέ τήν 'Αμερική.

Οἱ Ρῶσοι ἔδειξαν τήν ἴδια δειλία στό Βερολίνο καί στήν Κορέα. Τό 1948 ἡ ἡρωϊκή ἀερογέφυρα τοῦ Βερολίνου ἔκανε τὰ Σοβιετ νά χάσουν κάθε ἑλπίδα πῶς θά ἔδιωχναν ἀπό κεῖ τοὺς Συμμάχους. Στήν Κορέα, ἀρκέστηκαν νά στείλουν στόν θάνατο ὅλους τοὺς διαθέσιμους Κινέζους στρατιῶτες, παρέχοντάς τους βοήθεια ἀρκετή γιά ν' ἀποφευχθῇ μιὰ κομμουνιστική καταστροφή, ἀλλά πολύ λίγη ὥστε νά πετύχῃ τή νίκη τῆς Βορείου Κορέας. 'Η Μόσχα δέν ἤθελε νά τραθήξῃ περισσότερο τό σκονί.

Κατὰ τή γνώμη μου, αὐτή ἡ ἑλλειψι ἐπικινδύνων πρωτοβουλιῶν τοῦ Κρεμλίνου ὀφείλεται στό ὅτι ἀμφισβᾷ γιά τόν ρωσικό λαό. Γιατί ἄλλο παρακολουθοῦνται ὅλοι οἱ πολῖτες, παρὰ ἐπειδή ἡ πίστι τους στήν Κυβέρνησι εἶναι ἀντικείμενο ἀμφιβολίας; Καί αὐτό ἀποδείχθηκε στόν δεύτερο παγκόσμιον πόλεμο. Στίς ἄρχες τῆς ρωσικῆς ἑκστρατείας, ὁ ἑρυθρός στρατός ὑπέστη συντριπτικές ἡττες. Ἐκατοντάδες χιλιάδες Ρῶσοι στρατιῶτες λιποτάκτησαν ἢ αἰχμαλωτίστηκαν χωρίς μάχη ἀπό τοὺς Ναζί. Σ' ἕνα ἄρθρο πού δημοσιεύθηκε στήν «Πράβδα» τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1949, ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τοῦ Στάλιν Α. Ποσκριμπίτσφ ἔγραφε ὅτι καθὼς οἱ Γερμανοὶ προχώρουσαν τό φθινόπωρο τοῦ 1941, ἡ Μό-

σχα κυριεύτηκε από πανικό. Οί έφημερίδες εξώρριζαν τούς στρατιώτες νά μήν πετάξουν τά όπλα. 'Ο ίδιος ό Στάλιν δήλωσε σ' ένα γεύμα αξιωματικών, στίς 24 Δεκεμβρίου τοῦ 1945 —μόλις είχε τελειώσει ό πόλεμος—ότι είχε φοβηθή πολλές φορές μήπως ό σοβιετικός λαός αναγκάσει τήν Κυβέρνησι νά συνθηκολογήσει καί νά υπογράψει χωριστή ειρήνη μέ τόν Χίτλερ. 'Αλλά οί γερμανικές ώμότητες καί ή άγριότητά τους ανεξωπύρωσαν τόν θάρρος των Ρώσων. Παρ' όλ' αυτά, ό Στάλιν περίμενε νά περάσουν τέσσερα χρόνια πόλεμο για ν' αποκαλύψει τόν αριθμό των νεκρών, έπειδή φοβόταν ότι ό πληθυσμός θά κυριεύεται από ήττοπάθεια.

Μετά τήν ανακωχή, δυό εκατομμύρια Ρώσοι αϊχμάλωτοι πολέμου άρνήθηκαν νά γυρίσουν στήν Ε.Σ.Σ.Δ. Προτίμησαν νά ζήσουν μέσα στα έρείπια της Γερμανίας —χωρίς λεπτά, χωρίς χαρτιά, χωρίς δουλειά, χωρίς οικογένεια— παρά νά γυρίσουν στη χώρα τους.

'Ενάμιση εκατομμύριο άπ' αυτούς επαναπατρίστηκαν μέ τη βία από τούς Συμμάχους, σύμφωνα μέ τούς όρους της Συνθήκης της Γυάλτας. 'Αλλά πεντακόσιες χιλιάδες παλιοί αϊχμάλωτοι έμειναν έξω από τόν Παραπέτασμα. "Αν τόν Κρεμλίνο σχεδιάζει νέο πόλεμο, ή άνάμνησι των μαζικών αυτών λιποταξιών θά τόν κάνει άσφαλώς νά σκεφθή καλά πρίν τόν άποφασίσει.

"Ολα δείχνουν ότι ή Μόσχα αντίλαμβάνεται πως είναι πολύ πιθανό ό ρωσικός λαός νά έκδηλώσει κάποια συμπάθεια —ή τουλάχιστον κάποια άπάθεια— πρὸς τόν αντίπαλο, σέ περίπτωση πολέμου μέ τήν 'Αμερική.

Μερικοί παρατηρηται υποστηρίζουν ότι τόν Κρεμλίνο θά ήταν δυνατόν νά προκαλέσει τόν πόλεμο άκριβώς για νά ισχυροποιησει τήν έξουσία του. Λησμονούν όμως ότι ύστερα από 36 χρόνια τρομοκρατίας καί καταπίεσεων, τόν καθεστώς δέν διατρέχει κανέναν κίνδυνο άνατροπής σέ καιρό έιρήνης. 'Αντίθετα, ένας επιθετικός πόλεμος σέ ξένο έδαφος, ένας πόλεμος αντίθετος πρὸς τόν κοινό αϊσθημα θά κλόνιζε τά θεμέλια τοῦ καθεστώτος αντί νά τά σταθεροποιήσει.

'Η νέα Σοβιετική Κυβέρνησι έχει αντίληψη τά μέσα μέ τά όποια μπορεί νά στερεώσει τη θέση της. "Ενα 'π' αυτά είναι ή άρσις των περιορισμών πού βαρύνουν τόν λαό. 'Ο Μαλένκωφ φαίνεται ότι τόν κατάλαβε. Στο τελευταίο του οικονομικό πλάνο, ή κατασκευή ειδών πού δέν έχουν ένδιαφέρον για τόν μέσο άνθρωπο (σίδηρο, άτσάλι, κάρβουνο, πετρέλαιο, μηχανήματα καί όπλα) περιωρίσθηκε κάπως πρὸς όφελος των ειδών διατροφής, στεγάσεως καί ιματισμοῦ. Συγχρόνως τόν Κρεμλίνο δίνει δελεαστικές ύποσχέσεις στα 100 εκατομμύρια των χωρικών: ύψωση των τιμών για τά πλεονάζοντα προϊόντα —άν υπάρχουν πλεονάσματα— καί περιορισμός των υποχρεώσεων. Δέν πρόκειται για γενναιοδωρία, αλλά για πρωταρχική άνάγκη.

Σέ μία έκπληκτικά άποκαλυπτική έκθεση πού δημοσιεύτηκε τελευταία στήν «Πράβδα», ό Νικήτας Κρούστσεφ άνήγγειλε ότι ή Σοβιετική 'Ενωση, μέ τά 200 εκατομμύρια των κατοίκων της, έχει σήμερα πού περιορισμένη κτηνοτροφία από τήν τσαρική Ρωσία τοῦ 1916 πού δέν αριθμού-

σε παρά 140 εκατομμύρια ψυχές. Δηλαδή στήν τσαρική εποχή ό Ρώσος μπορούσε νά φάει δυό φορές περισσότερο κρέας, γάλα, βούτυρο καί τυρί άπ' ότι ό Σοβιετικός πολίτης τοῦ 1953.

Αυτή ή ώμή καί χωρίς περιστροφές έκθεση άνατρεφεί τις νέες τάσεις τοῦ Κρεμλίνου. Οί Μαλένκωφ, Κρούστσεφ καί λοιποί σκέπτονται ότι δέν διατρέχουν οί ίδιοι κανέναν κίνδυνο άποκαλύπτοντας τις άποτυχίες τοῦ Στάλιν. "Αν ό Μαλένκωφ μπορεί ν' άποδείξει ότι ή κατάστασι καθε άλλο παρά καλή ήταν όταν ανέλαβε τά ήνία, κάθε μελλοντική βελτίωσι θά συντελέσει στή δόξα του. Οί σημερινοί ιθύνοντες αισθάνονται τήν άνάγκη ν' άποσπάσουν τήν έκτίμησι τοῦ λαοῦ καί ξέρουν ότι τόν καλύτερο μέσον γι' αυτό είναι νά παραχωρήσουν στό Ρώσο ένα μέρος αυτών πού ζητάει: ψωμί καί ειρήνη.

Πραγματικά, τόν λαό άνησχει περισσότερο από κάθε άλλο τόν ένδεχόμενο μιας νέας συρράξεως. 'Ο τελευταίος πόλεμος στοίχισε στή Ρωσία 15 εκατομμύρια νεκρούς, τουλάχιστον 30 εκατομμύρια τραυματίες καί άναπήρους, τόσο στρατιωτικούς, όσο καί πολίτες, καί ή χώρα δώχθηκε κατά τόν άγριότερο τρόπο. 'Η προοπτική ενός νέου πολέμου, άτομικού αυτή τη φορά, κάνει τούς Ρώσους νά παραλύουν. "Ολα δείχνουν ότι τόν Κρεμλίνο προσπαθεί νά τούς θγάλη τήν ιδέα αυτή.

Στις έσωτερικές δυσχέρειες προσθέτονται καί οι άνησυχίες πού άναταράζουν τή νέα άποικιακή άυτοκρατορία των Σοβιετών. 'Η έξεγερσι των Γερμανών της άνατολικής ζώνης στίς 16 καί 17 τοῦ περασμένου 'Ιουνίου,

ήταν μία νέα έκδήλωσι —ή πὸ έντονη ως τήν ήμέρα εκείνη— τοῦ άδιάκοπου άναθρασμοῦ πού προκαλεί ή σοβιετική κατοχή. Στήν Τσεχοσλοβακία έγιναν άπεργίες. 'Η Ούγγαρία, ή Πολωνία καί ή Ρουμανία ύψωσαν τή φωνή τους τόσο δυνατά, ώστε ή Κυβέρνησι άναγκάστηκε νά ίκανοποιήσει έν μέρει τις αξιώσεις των χωρικών.

Σέ καιρό ειρήνης, ή έχθρότης αυτή δέν μπορεί νά έξωτερικευθή παρά σοραδικά: αλλά ένας πόλεμος θά πρόσφερε πεδίο έξευθερο για έξεγερσι. Για νά χτυπήσει τήν Εύρώπη, ή Ρωσία θά έπρεπε νά χρησιμοποιήσει τούς δορυφόρους σάν θάσι έξορμήσεως. 'Αλλά, από πολιτικής πλευράς, οί θάσεις αυτές είναι πολύ επικίνδυνες. Οί έπαναστάτες της 'Ανατολικής Γερμανίας είναι έτοιμοι σέ περίπτωση πολέμου νά σαμποτάρουν τόν άνεφοδιασμό καί τις συγκοινωνίες των Σοβιετών. Είναι φανερό ότι ό ρωσικός στρατός πού θά έπιχειρούσαν νά έξστρατεύσουν κατά της Δυτικής Εύρώπης θά είχαν ν' αντιμετώπισουν μία φοβερή άναταραχή στα μετόπισθεν.

Αυτοί είναι οί λόγοι πού οδηγούν τόν Γκρύνθερ, τόν Τσώρτσιλ καί πολλούς πεπειραμένους στρατιωτικούς καί πολιτικούς στήν πεποίθησι ότι ή Ρωσία δέν πρόκειται νά έπιχειρήσει πόλεμο έφ' όσον οί Δυτικοί διατηρούν τήν στρατιωτική τους ισχύ.

—Σύμφωνοι, μπορεί κανείς νά πη. Θέλω νά πιστεύω ότι κανείς δέν θά προκαλέσει πόλεμο θελήματα: αλλά ένα τυχαίο έπεισόδιο μπορεί νά φέρη τή σύρραξι!

Στα τελευταία χρόνια έγιναν πολλά έπεισόδια. Οί Ρώσοι κατέρριψαν άμερικανικά καί άγ-

γλικά αεροπλάνα και Αμερικανοί αεροπόροι πολυβόλησαν ρωσικά. Ανταλλάχθηκαν απειλητικές διακοινώσεις, χωρίς όμως δυσάρεστα αποτελέσματα. Μόνον όταν μιά χώρα πηγαίνει γυρεύοντας, τα επεισόδια μεγαλοποιούνται και μπορούν να οδηγήσουν σε πόλεμο. Αλλά ούτε η Ρωσία, ούτε η Δύσις επιδιώκουν να λύσουν τις διαφορές τους με ατομικές θόμβες.

Ίσως να χρειασθούν χρόνια βασανιστικών και εκνευριστικών

διαπραγματεύσεων και διασκέψεων, ώσπου να κανονιστούν τα χίλια προβλήματα που βασανίζουν την ανθρωπότητα. Όμως, η αλήθεια και η ιστορία των τελευταίων χρόνων μας υποχρεώνουν να διαπιστώσουμε ότι το φάσμα ενός νέου πολέμου έχει ήδη υποχωρήσει μπροστά στις προσπάθειες —στρατιωτικές, οικονομικές και διοικητικές— των χωρών της Δύσεως, που τις παρακινεί η ανάγκη και ο πόθος της ειρήνης.

Ενας Γάλλος ρωτάει ένα Γερμανό:
—Εσείς οι Γερμανοί, πώς ξεχωρίζετε τους αισιόδοξους από τους απαισιόδοξους;
—Πολύ απλό, απαντά ο Γερμανός. Οι αισιόδοξοι μαθαίνουν αμερικανικά: οι απαισιόδοξοι ρωσικά.

Constellation

Στον καιρό της μαύρης αγοράς δυο γιατροί κουβέντιαζαν στο χωλλένος ξενοδοχείου όπου σύχναζαν όλοι οι μεγάλοι μαυραγορίτες.

—Είναι πραγματικά απελπιστικό, λέει ο ένας γιατρός στον άλλο. Έχω τόσες ύστεριες!

Κάποιος, που καθόταν κοντά τους, πλησιάζει και του ψιθυρίζει στο αυτί:
—Τίς παίρνω όλες!

Constellation

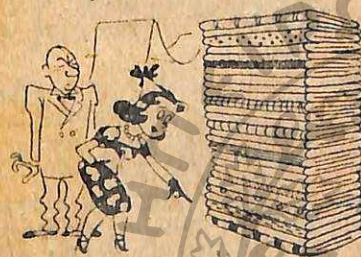
Μετά το φαγητό:

—Δεν θέλεις καφέ σήμερα;

—Όχι. Έχω να πάω σε μιά διάλεξη και δεν θέλω να χάσω τον ύπνο μου.

A M

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΕΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΕΥΑΣ

ΞΕΡΕΤΕ ΟΤΙ...

...η Βασίλισσα της Αγγλίας Άννα Μπολέυν, δεύτερη σύζυγος του Ερρίκου Η', φορούσε πάντοτε γάντια για να κρύψει τα... ΞΕΙ δάχτυλα που είχε σε ένα από τα χέρια της;

...η Αικατερίνη η Μεγάλη, Αυτοκράτειρα Πασών των Ρωσιών, έβαζε τις υπηρέτριάς της να της γαργαλύνουν

τα πόδια, όταν ήθελε να ξεκουραστή;

...η Βασίλισσα της Αιγύπτου Κλεοπάτρα τρελλαινόταν για πετόνι με... κρεμμύδια;

...η Αυτοκράτειρα της Αυστρίας Έλισάβετ κοιμόταν με τη μέση διπλωμένη σε ύγρες πετσέτες για να διατηρήσει τη σιλουέττα της;

...το πιο ακριβό γραμματόσημο του κόσμου είναι ένα της Βρετανικής Γουϊάνας του 1856, του ενός σέντς; Σε πρόσφατο πλειστηριασμό, το γραμματόσημο αυτό πουλήθηκε 45.000 δολάρια, σήμερα όμως η αξία του υπολογίζεται στις 100.000 δολάρια. Δεν υπάρχει παρά ένα μόνο αντίτυπο στον κόσμο.

...ένα κινέζικο έθιμο επιβάλλει στην οικογένεια του νεκρού να φτιάξει το προτραίτο του μόλις πεθάνει; Ο ζωγράφος εγκαθίσταται κοντά στον εκλιπόντα και εκτελεί το... μακάβριο έργο του.

...από 3.000 χρόνια οι άνθρωποι τρώνε γιαούρτι;

N. KAZANTZAKH

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΜΙΧΑΛΗΣ

(Απόσπασμα)

Ένας θρούλος που ἀγκυλιάζει μιάν δολόκληρη εποχή

Η λιος σήμερα λαμπερός, ο ουρανός καταγάλανος, κρούσταλο ο άγέρας. Δύο τρία σπουργίτια κατέβηκαν στη χιονισμένη άβλή του Παπού και σκάλιζαν και τσιμπολογούσαν το χιόνι· το Θρασάκι είχε προβάλει έξω, μ' ένα κομάτι ψωμί, γέμισε ή άβλή σπουργίτια λιμασμένα. Παπού, παπού, φώναζε το Θρασάκι και τούδειχνε τὰ σπουργίτια.

Μά άφτός είχε μαζεφτεί στη γωνιά, όμπρός από το άναμένο τζάκι και κοίταζε άκίνητος, άμίλητος, τις φλόγες που άγλειφαν κ' έτρωγαν κ' έκαναν στάχτη τὰ ξύλα. Μέρες τώρα δέ μιλούσε, όλο και χλόμιαζε και θούλιαζε σέ σκοτεινούς λογισμούς, κάποια τόν είχε κυριέψει έγνια μεγάλη.

Έθρυνε, το Θρασάκι, όλο το ψωμί στα σπουργίτια, μπήκε μέσα. Την ώρα εκείνη ο Παπούς σηκώνουνταν· είχε παραγγείλει και τούφεραν από το Καστέλι ξαναντενεκέ κόκκινη μπογιά και μιὰ θούρτσα· στράφηκε, έγνεψε στο Θρασάκι.

— Πάρε την μπογιά, Θρασάκι μου, και πάμε. Νάτη, στη γωνιά· και δόσ' μου έμένα τη θούρτσα.

— Ποῦ θά πάμε, Παπού;

— Τώρα θά δεις· μόνο γρήγο-

ρα, τώρα που δέ χιονίζει. Πρόβαλαν στην ξώπορτα· παπούς κ' έγονός στάθηκαν και κοίταξαν κάτω το χωριό, ασάλεφτο, θουβό, κουκουλομένο στα χιόνια... Τί μάγια είναι έτούτα, τί άσπρίλα τὰ σπίτια, οί πέτρες, οί δρόμοι, πόσον όλα είχαν όμορφηνει, τὰ ξύλα, τὰ κουρέλια, τὰ χαλάσματα, σκεπασμένα από το άφράτο άνέγχιχτο χιόνι! Το Θρασάκι δέν άποχόρταινε νά βλέπει πώς μεταμορφόθηκε το χωριό σέ μιὰ νύχτα.

— Έβγαλε από το ζωνάρι του το μεγάλο χρωματιστό μαντήλι του ο παπούς κι άρχισε νά καθαρίζει την πόρτα από το χιόνι.

— Έμπα μέσα, Θρασάκι, είπε, πάρε ένα πανί, καθάριζε και σύ.

— Άστραψε κατακάθαρο το ξύλο· έσκυψε ο παπούς, ξεκαπάκοσε τόν τενεκέ, θούτηξε τη θούρτσα.

— Στ' όνομα του Θεού! μουρμούρισε.

— Τί θά κάμεις, παπού;

— Τώρα θά δεις!

Σήκωσε τη θούρτσα κι άρχισε άργά, προσεχτικά, νά γράφει με την κόκκινη μπογιά, στην πόρτα το πρώτο γράμα: Ε, ύστερα Λ, ύστερα Ε πάλι...

— Ά! φώναξε το Θρασάκι, κατάλαβα!

— Ο παπούς χαμογέλασε:

— Κατάλαβες τώρα γιατί μ' έπιασε ή λόξα νά μάθω γράματα; Έκαμε. Είχα το σκοπό μου· θά γεμίσω το χωριό, δέ θ' αφήσω τοίχο, θ' άνέβω και στο καμπαναριό, θά πάω και στο τζαμί και θά γράψω: Έλεφετερία ή θάνατος! Έλεφετερία ή θάνατος πριν νά πεθάνω. Μιλούσε κ' έγραφε με χοντρές πινελιές τὰ μαγικά λόγια. Και κάθε τόσο έγερνε πίσω το κεφάλι, καμάρονε τὰ γραφτά του. Δέν μπορούσε ακόμα νά το χωρέσει ο νους του, τί μυστήριο είναι έτοῦτο, νά σημαδέβεις μερικές γιότητες και κουλοῦρες κι από άφτές νά θγαίνει μιὰ φωνή, σά νάταν στόματα ανθρώπου, χείλια και λαρύγγια και σπλάχνα και φώναζαν. Μά αλήθεια, Θρασάκι, ρωτούσε κάθε τόσο τόν έγγονό του, αλήθεια πώς τὰ σημάδια άφτά είναι πράγματι ζωντανά και μιλούνε; Πώς γίνεται και μιλούνε; Μέγας είσαι, Κύριε!

Φώναζε τώρα ή ξώπορτά του, κάμπосην ώρα στέκουνταν και την καμάρονε. Δέν είταν πιά έτούτη πόρτα, είταν άφτός ο ίδιος, ο καπετάν Σήφακας, είταν τὰ δυό φύλλα της καρδιάς του που φώναζαν.

— Καλά τ'όγραφα, Θρασάκι μου; ρώτησε άνήσυχος· δέν έκαμα λάθος;

— Σου θάζω δέκα, παπού, άριστα! Έκαμε ο έγγονός και γέλασε.

— Έ, πάμε παραπέρα!

Βρήκαν παραπέρα, στο άπογύρισμα του δρόμου, έναν τοίχο, δέν τόν είχε χτυπήσει το χιόνι, θούτηξε πάλι τη θούρτσα ο παπούς, πήρε φάρα. Έγραφε, έγρα-

φε, τράβηξε παραπέρα, έγραφε, πισίλιζαν οί μπογιές τὰ γένια του, έπεφταν στα στιβάνια του, λέρωναν το μεϊτανογέλεκό του, μά άφτός δέ χαμπάριζε. Έερή φλόγα τόν είχε συνεπάρει, όπου έβρισκε τοίχο καθαρό, στρωτό, μιάν πόρτα μεγάλη, στέκουνταν και δόστου, ζωγράφιζε τὰ μαγικά σημάδια· κι ο τοίχος που είταν πριν θουβός και κιοτής, έβγαζε τώρα φωνή και διαλαλούσε παληκαρία τή λαχτάρα του· ή πόρτα, το ξύλο το άμίλητο, πετούσε ψυχή, μιλούσε, θαματοουργούσε σάν τίμο ξύλο.

Είχε πάρει πιά το χέρι του το κολάι της γραφής, πετούσε. Έφτασε στην πλατεία του χωριού· εκεί 'ταν το σκολιό, ή έκκλησία, το τζαμί· πιοπέρα ο καφενές. Βούτηξε τη θούρτσα στην μπογιά, άρχισε από την πόρτα του σκολιού: Έλεφετερία ή θάνατος! Δύο γέροι πρόβαλαν από τόν καφενέ:

— Έ, έ, καπετάν Σήφακα, πότε τάμαθες τὰ γράματα; τί γράφεις; τί έπαθες;

— Αποχαίρετώ, άποκρίθηκε ο παπούς, χωρίς νά στραφεί, σάς άφήνω ένα λόγο, το στερνό, νά με θυμάστε.

— Τί λόγο;

— Έλεφετερία ή θάνατος! φώναζε το Θρασάκι. Κούνησαν οί γέροι το κεφάλι τους, μπήκαν μέσα.

— Πάει, άγγελοςκιάχτηκε ο γέρο Σήφακας, μουρμούρισαν, ζυγώνει ο Χάρος.

Ο παπούς στάθηκε τώρα άπόξω από το τζαμί· κατακάθαροι οί τοίχοι, καινούργιασπρισμένοι, ή πόρτα κίτρινη.

— Ανακάτεψε, Θρασάκι, την μπογιά μ' ένα ξύλο, είπε ο γέρος, εδῶ θά θάλω τὰ δυνατά μου·

θά κοιτάζω σέ κάθε γράμα και μιάν ούρά για στολίδι· τώρα θά δείς! Είπε και δόστου άνεθοκατέβαζε τή θούρτσα, μέ περίσια τόρα τέχνη, άπάνω στήν κίτρινη πόρτα.

Τέλεψε, κουράστηκε.

— Πάμε τόρα σπίτι, είπε, κουράστηκα. "Άλλη μέρα ή έκκλησία" θά πάρω και μιάν άνεμόσκαλα· λέω ν' άνεβώ άψηλά στό καμπαναριό, και θέλει γερά κότσια.

— Μήν γκρεμιστείς, παπού· θ' άνέβω κ' έγώ.

— "Όχι, έγώ, έπίμενε ό γέρος, έγώ· πάμε τόρα!

Πέρα, στό Πετροκέφαλο, Κυριακή σήμερα, ό Παπούς κάθονταν μπροστά από τό άναμένο τζάκι, κρύονε. Τά μάγουλά του είχαν θουλιάξει, τά γόνατά του λύγιζαν. Κοίταζε τή φωτιά, συλλογίζονταν τή ζωή του, τήν άκουγε νά τρέχει κακαρίζοντας στό νού του, σάν ένα μακρί γαϊτάνι νερό.

Κι άπάνω εκεί μπήκε ένας άγωγιάτης:

— Καλώς τά δέχτηκες, γέρο Σήφακα, είπε πρόσχαρα· έφτασε στό Μεγάλο Κάστρο από τή Φραγκιά ό πρωτέγγονός σου ό Κοσμάς. Κρατάει, λέει, πένα και χαρτί και γράφει:

“Ο Παπούς τινάχτηκε:

— Τί γράφει, μωρέ; φώναξε και σήκωσε τό ραβδί του. Μά ό άγωγιάτης πρόφτασε κ' έφυγε.

“Ο Παπούς πιά δέ μίλησε· σά μυστικό μήνυμα θανάτου του φάνηκε ό έρχομός έτούτος, ήρθε ή ώρα μου, συλλογίστηκε και σηκόθηκε.

— Πάρε στόν ωμο σου τή μεγάλη σκάλα, Χαρίδημε, είπε, και πάμε

— Πού; γέρο Σήφακα;

— Χίλιες φορές σουχω πει νά μη μέ ρωτάς· κάνε γρήγορα!

Φορτόθηκε στόν ωμο του τήν άνεμόσκαλα ό Χαρίδημος, πήγαινε μπροστά ό Παπούς· είχε πάρει τόν τενεκέ τήν μπογιά και τή θούρτσα και πήγαινε· θιάζονταν και σκούταφε κάθε τόσο στις πέτρες. “Εφτασαν στήν πλατεία του χωριού, έδειξε ό γέρος τό άσβεστοχρισμένο μικρό καμπαναριό τής έκκλησίας:

— “Ακούμπησέ τή στόν τοίχο! πρόσταζε. Στέρισε τήν καλά, μήν πέσω. Πόθναι τό Θρασάκι;

— Πήρε τόν ταίφά του και τή λαζαρίνα και πάει, γέρο Σήφακα.

— “Ας έχει τήν έφκή μου· καλά κάνει!

“Ακούμπησε ό βοσκός τή σκάλα κάτω από τό καμπαναριό, τής έβαλε δυο πέτρες αντίρoχι, τήν κρατούσε και μέ τά δυο χέρια του. Πάτησε ό γέρος τό πρώτο σκαλοπάτι, πήρε ν' άνεβαινει, άγκομαχώντας. “Ο Χαρίδημος τόν έβλεπε τρομαγμένος. “Μνήστητί μου, Κύριε!” μουρμούριζε κ' έκανε τό σταθρό του.

“Ο γέρος είχε τόρα σκαρφολόσει ως τήν κορφή τής σκάλας, είχε φτάσει στό πέτρινο άγκωνάρι, στή ρίζα του καμπαναριού· θούτηξε τή θούρτσα στήν μπογιά, άπλωσε τό χέρι, άρχισε νά γράφει, ένα, ένα, θεόρατα κεφαλαία Ε, Λ, Ε... Χτυπούσε ή καρδιά του χαρούμενη· ποιος θά μου τόλεγε, συλλογίζονταν, πώς θά τέλιονε έτσι ή ζωή μου! Μέ μιάν θούρτσα, μ' έναν τενεκέ μπογιά και νά γράφω στους τοίχους! “Εγραψε όλα του τά κεφαλαία, κρατούσε ακόμα τή θούρτσα, ξέχασε πώς εΐταν άπάνω σέ σκάλα, κι άποτραβήχτηκε καταπίσω, νά τά

δεί πιο καλά και νά τά καμαρώσει. Μά ως έγερνε τό κορμί, έχασε τό σοζύγι, άπλωσε τά μπράτσα και γκρεμίστηκε κάτω.

“Εσυρε ό Χαρίδημος φωνή, έτρεξαν οι γειτόνοι, σήκωσαν τό γέρο στά χέρια τους· έτρεχαν τά αϊματα άποπάνω του, τό κεφάλι του είχε ράϊσει μά τό στόμα του τό κράτησε σφαλιχτό, δέ φώναζε.

— Γύρισε ό πρωτέγγονός του στήν Κρήτη, είπε ό Χαρίδημος στους γειτόνους, τόμαθε, κι από τή χαρά του ζαλίστηκε...

Σείστηκε τό χωριό· σά νάγινε σεισμός κ' έπεσε ή κολόνα που τό κρατούσε. “Ηρθαν οι γριές γιατροσόφισες, τουββαλαν αλοιφές, έπεσαν μαντατοφόρο στό Μεγάλο Κάστρο μ' ένα μούλαρι, νά φέρει τό Μουσταφά μπαμπά, άφτός κάτεχε όλα τά βοτάνια, εΐταν και καλός άνθρωπος, γιατροκομούμε τούρκους και χριστιανούς κι όβραίους, χωρίς νά κάνει διάκριση. “Αρωστοι είναι όλοι, οι κατοικοίρηδες, έλεγε, άρωστοι· δέν πάει νάναι Ρωμιοί για γιαχουντήδες; “Ολοι είναι άρωστοι!..

Τήν άλλη μέρα τό πρωΐ ήρθε ό Μουσταφά μπαμπάς καθάλα στό μούλαρι, έβγαλε τά σακουλάκια του, άνοιξε τά μπουκαλάκια του, έπιασε τό γέρικο συντριμένο κεφάλι στά πολυκάτεχα μαλακά του χέρια κι άρχισε νά τό γιατροκομάει...

Τήν τρίτη μέρα άνοιξε τά μάτια του ό Παπούς· κοίταζε γύρα του, είδε τή νύφη του τήν κυρά Κατερίνα, τής έγνεψε:

— Τί γίνεται στό βουνό; ρώτησε· τί μαθαίνεις από τόν άντρα σου;

— Δέν παραδίνεται, άποκρίθηκε ή γυναίκα.

— Καλά κάνει! είπε ό γέρος.

Βάλε μου ένα μαξιλάρι στις πλάτες ν' άνασηκοθώ· θαρέθηκα νά κοιτούμαι. Φώναξε από τή μάντρα τόν Κωνσταντή, τότε θέλω. “Εκλείσε τά μάτια, κουράστηκε.

“Υστερα από μιάν ώρα, ένας άντρακλας, μισό άνθρωπος, μισό τράγος, έμπαινε μέσα, άκούμπησε τό πηγούνι στό θοσκοράβδι του, στάθηκε όμπρός από τό καναπεδάκι όπου κοιτούνταν ό γέρος, και περίμενε. “Ο Παπούς είχε τά μάτια σφαλιχτά, δέν τόν είδε, θούϊζαν τ' άφτιά του, δέν τόν άκουσε. Στέκουνταν ό Κωνσταντής και περίμενε. “Δέ γίνεταί, είπε μέ τό νού του, μια μέρα θ' άνοιξει τά μάτια, θά μέ δεί και θά μου πει τί μέ θέλει.

Μαζεύτηκαν τ' άγγόνια κ' οι νυφάδες, έφτάσε και τό Θρασάκι μέ τή λαζαρίνα στόν ωμο. Γύριζε πάλι από τό βουνό, όπου είχε παίξει τόν πόλεμο μέ τούς φίλους του· περίμενε τί θ' άπογίνει ό παπούς του, για νά πάρει τόν ταίφά του, νά πατήσσει πιά, όλα εΐταν έτοιμα, τό τουρκοχώρι, ν' άντροκαλέσει τά Τουρκάκια.

— Ξύπνησέ τον ξεύ, Θρασάκι, που δέν τόν φοβάσαι, τοΰπε ό Κωνσταντής.

— Δέν τόν φοβούμαι, άποκρίθηκε τό Θρασάκι, μά τόν λυπούμαι· κοιμάται.

“Ακουσε τό μούρμουρο ό Παπούς, άνοιξε τά μάτια· ό Κωνσταντής κούνησε τις ποδιάρες, ζύγωσε. Βλεφάρισε ό γέρος κύκλο του, είδε τό τσοϋρμο, θύμωσε!

— Δέν πεθαίνω, μωρές κλερονόμοι, φώναξε, δέν πεθαίνω ακόμα· φεθαγάτε. “Ελα εδώ, Κωσταντή, σκύψε! “Εσκυψε ό μαλλιαρός άντρακλας τήν κεφαλα του κι άκουγε τις παραγγελίες του γέρο Σήφακα. Μιλούσε άφτός άργά, με κομένη άνάσα, κάπου κάπου

σώπαινε, πονούσε, ξανάπαιρνε φόρα, ξαναμιλούσε. Σάν τέλιοσε:

— Κατάλαβες, μωρέ Κωνσταντή; ρώτησε.

— Κατάλαβα, γέρο Σήφακα, αποκρίθηκε ο βοσκάνθρωπος.

— Κι' ύστερα, άμα τὰ διαλαλήσεις άφτά στὰ χωριά, δόσε ένα σάλτο, έμπα στὸ Μεγάλο Κάστρο, τράβα στὸ σπίτι τοῦ πρωτογιοῦ μου, κατέχεις το, στῆς κερὰ νύφης μου τῆς Χρυσούλας. Πάρε μαζί σου καὶ δυὸ κεφάλια τυρί, κ' ένα καλὸ άρνί, νὰ τοὺς τὰ

κρατᾶς πεσκέσι. Ἦρθε, λέει, ὁ πρωτέγγονός μου ὁ Κοσμᾶς, νὰ τὸν δεῖς μὲ τὰ μάτια σου, νὰ τὸν άγγίξεις μὲ τὰ χέρια σου, άκοὺς; Καὶ νὰ τοῦ πεῖς: Νὰ κοπιάσεις, λέει, πεθαίνει ὁ παπούς σου· νὰ σοὺ δώση τὴν έφκή...Κατάλαβες, μωρέ Κωνσταντή;

— Κατάλαβα, γέρο Σήφακα.

— Άῖντε τὸ λοιπόν, δρόμο!

Στράφηκε ὁ γέρος νὰ τὸν δεῖ, εἶχε φύγει. Ἦκουσε μονάχα τὶς πρόκες τῶν στιβανιδῶν του ποὺ τροχαλούσαν ὀξω, μακριά κιόλα, άπάνω στὶς πέτρες.

Η μουν χθές στὰ έγκαινία τῆς έκθέσεως, λέει κάποιος σ' ένα γνωστό του ζωγράφου. Καὶ ὁμολογῶ πῶς τὸ έργο σου ἦταν τὸ μόνο ποὺ μπορούσα νὰ δῶ.

— Κολακεῖες! λέει ὁ ζωγράφος.

— Καθόλου, άγαπητέ μου! Τὸ έργο σου ἦταν τὸ μόνο ποὺ μπορούσα νὰ δῶ γιατί μπροστὰ στὰ άλλα ἦταν μιλλιούνια ὁ κόσμος...

☆

Π ῶς τὰ κατάφερες καὶ πήρες τόσο γρήγορα διαζύγιο;

— Στάθηκα τυχερός. Ὁ δικαστῆς ἦταν ὁ πρώτος σύζυγος τῆς γυναίκας μου.

☆

Π άψε νὰ κοροϊδεύης τὸ καινούργιο μου πανωφόρι! φωνάζει άγανακτημένη στὸν άνδρα τῆς ἡ κυρία. Τί ξέρετε έσεις άπὸ γυναικεῖα φουστάνια; — Τὶς τιμές! άγαπητή μου. Τὶς τιμές! άπαντάει ὁ σύζυγος.

A M

Ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς γαλήνης

Μόνο γιὰ σήμερα

Τοῦ

KENNETH HOLMES

Θά προσπαθήσω νὰ ζήσω γιὰ τὸ σήμερα καὶ ὄχι νὰ λύσω τώρα ὅλο τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς μου. Μπορῶ νὰ κάνω κάτι γιὰ μιὰ μέρα ποὺ ἂν ἤξερα πῶς θὰ έπρεπε νὰ τὸ κάνω σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ θὰ μὲ ένωχλοῦσε.

Θά εἶμαι εὐτυχισμένος. Δίκιο εἶχε ὁ Ἀθραάμ Λίνκολν ὅταν έλεγε πῶς «Οἱ περισσότεροί άνθρωποι εἶναι τόσο εὐτυχησμένοι, ὅσο άποφασίσουν οἱ ἴδιοι νὰ εἶναι».

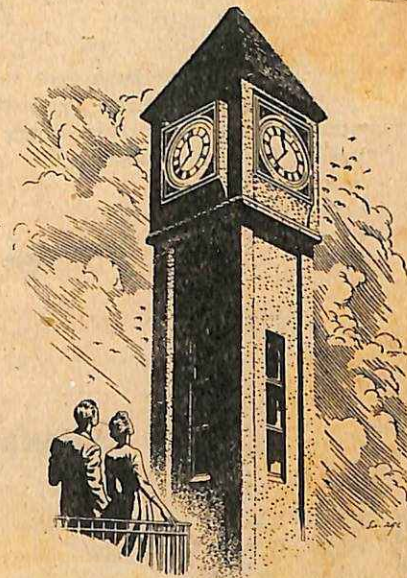
Θά προσπαθήσω νὰ δυναμώσω τὸ μυσλό μου. Θὰ μελετήσω. Θὰ μάθω κάτι χρήσιμο. Θὰ διαβάσω κάτι ποὺ χρειάζεται προσπάθεια, σκέψη καὶ συγκέντρωση.

Θά προσαρμόσω τὸν έαυτό μου στὴ ζωὴ καὶ δὲν θὰ προσπαθήσω νὰ προσαρμόσω τὰ πάντα στὶς δικές μου επιθυμίες. Θὰ δεχθῶ τὴν τύχη μου ὅπως έρχεται καὶ θὰ ταιριάζω μαζί της.

Θά, άσκήσω τὴν ψυχὴ μου μὲ τρεῖς τρόπους: Θὰ κάνω καλὸ σὲ κάποιον χωρὶς νὰ φανερωθῶ. Θὰ κάνω τοῦλάχιστον δύο πράγματα ποὺ δὲν μοῦ άρέσουν, έτσι γιὰ άσκησι. Δὲν θὰ δείξω σὲ κανένα πῶς εἶμαι πικραμένος. Μπορεῖ νὰ εἶμαι πικραμένος, αλλά σήμερα δὲν θὰ τὸ δείξω.

Θά έχω ένα πρόγραμμα. Μπορεῖ νὰ μὴν τὸ ακολουθήσω μὲ ακρίβεια, αλλά θὰ τὸ έχω. Ἔτσι οὔτε θὰ θιάζωμαι, οὔτε θὰ στέκω άναποφασιστος.

Θά περάσω μιὰ ὥρα ἡσυχία μὲ τὸν έαυτό μου καὶ θὰ ἡρεμήσω. Τὴν

ώρα αυτή θα προσπαθήσω να ατενίσω καλύτερα τη ζωή μου.

Θα είμαι γενναίος. Κυρίως δεν θα φοβηθώ να χαρῶ ὅ,τι εἶναι ὠραίο. καὶ νὰ πιστέψω ὅτι, ὅπως ἐγὼ δίνω στὸν κόσμο, ἔτσι καὶ ὁ κόσμος θὰ δώσῃ σὲ μένα.

Θα εἶμαι εὐχάριστος. Θα ἐμφανιστῶ ὅσο καλύτερος μπορῶ, θὰ ντυθῶ καλά, θὰ μιλῶ σιγά, θὰ φέρωμαι εὐγενικά, δὲν θὰ κατακρίνω κανένα καὶ δὲν θὰ προσπαθῶ νὰ κάνω καλύτερο ἢ νὰ βάλω στὸ σωστὸ δρόμο κανένα ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου.

ΕΚΠΛΗΞΕΙΣ...

Μέσα στὸ τραῖνο Παρισίων—Βρέστης ταξιδεύει μιὰ γρηά. Τὸ πρόσωπό της γεμάτο ρυτίδες καὶ στὸ στόμα της ἕνα δόντι καὶ μοναχό. Ὡστόσο, ἕνα χαμόγελο φωτίζει τὸ πρόσωπό της. Δίπλα της κάθεται μιὰ νέα κοπέλα καὶ πιάνουν τὴν κουβέντα.

—Ὅταν ἦμουν 18 χρονῶν, λέει ἡ γρηά, γνώρισα ἕνα νεαρὸ ναύτη. Ἀγαπήθήκαμε, ἀλλὰ μετὰ ἐκεῖνος ἔφυγε. Ἀπὸ τότε δὲν πήρα εἰδήσεις του, ὡς προχθές, πού μου ἔγραφε ὅτι ἔχει κάνει ἕνα σπιτάκι στὴ Βρέστη καὶ ἂν ἤθελα νὰ πάω νὰ τὸν βρῶ νὰ παντρευτοῦμε. Κι' ἐγὼ τότε τοῦ ἔγραψα πὼς ἔχω πιά γεράσει, πὼς ἔχω ἄσπρα μαλλιά, πὼς γέμισα ρυτίδες, πὼς δὲν μούμεινε οὔτε ἕνα δόντι—καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ ἐπέμενε νὰ πάω.

—Μά, πὼς τὸ λέτε! λέει τότε ἡ κοπέλλα συγκινημένη ἀπὸ τὴν ἱστορία. Ἀφοῦ ἔχετε ἀκόμη ἕνα δόντι!

—Ναί, χαμογέλασε ἡ γρηούλα. Εἶναι ἡ ἐκπληξὶ πού θὰ τοῦ κάνω!

A M

Ο Μαρκήσιος Ντὸν Κριστοβὰλ ντὰ Πουέντε ὁ Κόρντοβα δὲν εἶχε ἄλλη περιουσία, παρὰ τοὺς τίτλους του. Ὡστόσο ζήτησε τὴν χεῖρα τῆς μῖς Μαίημπελ Τσίκερτσον, κόρης ἑνὸς Ἀμερικανοῦ δισεκατομμυριούχου. Ὁ γάμος βέβαια δὲν ἦταν εὐτυχισμένος. Ἡ νεαρὰ μαρκησία βγήκε κακὸτροπη, ἄπιστη, μπεκρού καὶ ἀλκοολική, μὲ λίγα λόγια ἀνυπόφορη, τόσο, πού ὁ μαρκήσιος κάθισε καὶ τὰ ἔγραψε ὅλα στὸν πεθερὸ του.

Ἐχεις δίκιο, τοῦ ἀπάντησε ὁ δισεκατομμυριούχος. Ἡ Μαίημπελ εἶναι ὁμολογουμένως ἀνυπόφορη. Καὶ ἂν ἐξακολουθήσῃ νὰ σὲ στενοχωρῇ ἔτσι—ἔ τότε θὰ τὴν ἀποκληρώσω!

A M

Η' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐνδιαφέροντα ἄρθρα πού λάβαμε καλύτερο κρίθηκε τοῦ Ἀρη Ἀβούρη, τὸ ὁποῖο καὶ δημοσιεύουμε. Ἐπίσης δημοσιεύουμε ἀποσπάσματα ἀπὸ τὶς καλύτερες συνεργασίες.

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Τοῦ

ΑΡΗ ΑΒΟΥΡΗ

Τὸ προγραμματισμένο θέαμα ἐμφανίστηκε κι' ὅλας στὴν πρωτόγονα ὀργανωμένη κοινωνία. Ἡ ἀποστολὴ του δὲν ἦταν ἀκόμα ψυχαγωγική, μὰ ἐπίσημη, μὲ θρησκευτικές παραστάσεις γεμάτες μυστήριο καὶ φόβο. Ἀπὸ τότε ἡ μορφή του μεταβάλλεται ἀδιάκοπα, ἀνάλογα μὲ τὸ πνεῦμα κάθε ἐποχῆς, καὶ γίνεται ὁ καθρέφτης πού ἀντανεκλᾷ καθαρά τὰ χαρακτηριστικά της.

Πολὺ ἀργότερα, στὴν κλασσικὴ Ἑλλάδα, μπήκαν οἱ πρῶτοι καλλιτεχνικοὶ κανόνες, οἱ μῦθοι ξεκίνησαν ἀπὸ κάποιο σκοπὸ, κι' ἡ σοβαρότητα τοῦ ἀρχαίου θεάτρου φανέρωσε τὴν ἐποχὴ τοῦ φιλοσοφημένου πνεύματος. Στὴ Ρώμῃ τῆς παρακμῆς τὸ θέαμα γίνθηκε ἄγριο κι' ἀπάνθρωπο κι' οἱ κραυγὲς «ἄρτον καὶ θεάματα», πού ἀντηχοῦσαν στὸν Ἰπποδρόμο, προδίδωσαν τὴν ψυχικὴ φθορὰ ἐνὸς παράλυτου κόσμου, ἀσυγκίνητου πιά ἀπὸ τὶς ἀρετὲς καὶ τὴν καλλιτεχνικὴ δημιουργία. Κι' οἱ αἰῶνες κύλησαν... Τὸ φανατικὸ

θρησκόληπτο πνεῦμα τοῦ Μεσαίωνα ἐκδηλώθηκε στὸ θέατρο τῶν Miracles et Mystères, γύρω ἀπ' τὴν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων. Τὸν 17ο αἰῶνα τὸ θέατρο, ὅταν τὰ κλασσικὰ γράμματα φέρνουν τὴν ἄνοδο τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, παρουσιάζει λαμπρὰ δειγμάτων πνεύματος καὶ κοινωνικῆς μελέτης κι' ἀργότερα ἡ ρωμαντικὴ σκηνὴ ξεχύνει τὴν εὐαισθησία μιᾶς ἀπογοητευμένης ἐποχῆς!

Τὸ θέαμα τοῦ δικοῦ μας αἰῶνα ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ ἕνα ὁλότελα καινούργιο εἶδος, σὲ μορφή καὶ σὲ θέματα: τὸν κινηματογράφο, ἀληθινὴ ἐκφρασι τῆς εὐγενούς ζωῆς καὶ σκέψης, τόσο ἀντιπροσωπευτικὴ, πού ὁ Ζοζέφ Ντελμέϊν ψιθύρισε: «Στὴν ἐποχὴ μας ἀναπνέουμε σινεμά ὅπως ἀνέπνεαν ζωγραφικὴ στὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως».

Η ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Στὰ πρῶτα τοῦ θήματος ὁ κινηματογράφος δὲ φαντάστηκε

άλλον προορισμό από το να δώσει ένα καινούργιο είδος ψυχαγωγίας, πλαταίνοντας το χώρο της σκηνης και καταργώντας το περιωρισμένο των έκφραστικών μέσων του θεάτρου. Το καινούργιο είδος ήταν αποκλειστικά «θέαμα». Πολύ αργότερα άρχισε να διηγείται μια ολοκληρωμένη ιστορία και τότε φανέρωσε τις επιδιώξεις του. 'Απ' τη μια μεριά να βοηθήσει το πολύ κοινό για μια φυγή από τη σκληρότητα της καθημερινής ζωής κι' απ' την άλλη να συγκινήσει τον θεατή με την προβολή αυτής της ίδιας της ζωής του, μ' όλο το δυνατό ρεαλισμό.

Προσπαθώντας να παρασύρει τον θεατή πήρε για θέμα την πραγματώσι των όνείρων του, τον έπεισε να φανταστεί τον έαυτό του στο πρόσωπο του πρωταγωνιστή χαρίζοντάς του την ψευδαίσθησι μιας ετυχίας που ο ίδιος θέλησε από καιρό να ζήσει ή τούδωσε την ικανοποίησι για τη νίκη του προστάτη των άδικημένων σ' ένα ρομαντικό κοινωνικό παραμύθι—νίκη που την χάρηκε σαν όλοτε-λα δική του, μια που πάντα καθένας μας νιώθει άδικημένος. 'Ακόμα του χάρισε μια δώρη λησμονιά με διάφορες κωμικές καταστάσεις, καλόκαρδα γυρισμένες, και με το μουσικοχορευτικό είδος, διανθισμένο μ' ευχάριστα επεισόδια, του γνώρισε μια καινούργια ευθυμία. 'Ωπλισμένο με τουτό το «happy-end», το Χόλλυγουντ μπήκε στην καρδιά των απλών ανθρώπων. 'Ο καλός πάντα κέρδιζε, κι' αν ο κακός γινόταν συμπαθής, ήταν γιατί τελικά μετάνιωνε και τέλειωνε τη ζωή του με μια πράξι αυτοθυσίας.

Για τον δεύτερο σκοπό του μεταχειρίστηκε άλλα μέσα. 'Η όθό-

νη άρχισε να δίνει ανάγλυφη την ίδια τη ζωή του ανθρώπου, την αδιάκοπη πάλη, τους πόνους, τις μικροχαρές, τις συγκινήσεις του. Οί νεορεαλιστές πρόβαλλαν συχνά αυτούσιες φωτογραφίες της ζωής, χωρίς επαγγελματίες ήθοποιούς, κι' ο θεατής αναγνώριζε τον έαυτό του, τις εύκολες και δύσκολες στιγμές του. Τά προβλήματα που αντιμετώπιζαν οί ήρωες ήταν τά ίδια δικά του προβλήματα. Τούτη τη φορά γνώριζε τη ζωή πιο βαθιά γιατί την ανακάλυπτε «μέσω» της τέχνης. 'Εβρισκε απαντήσεις σ' έρωτήματα που τον άπασχολούσαν κι' έ-νιωθε τον πόνο του ελαφρότερο αναγνωρίζοντάς τον σε εκατομύρια συνανθρώπους του. Μιλούσε πια για κοινωνική κι' όχι γι' ατομική άδικία.

Μερικοί σκηνοθέτες προχώρησαν ακόμα πιο πέρα. 'Ο Καγιάντ π.χ. έφερε στην όθονη το έρώτημα της δίκαιης άπονομής της δικαιοσύνης, ο Ντέ Σίκα ανάμεσα σ' άλλα μίλησε στους άπελπισμένους για το αναπότρεπτο ή μη της αυτοκτονίας, κι' άλλοι ετάθηκαν σε διάφορα σημαντικά θέματα. 'Ο κινηματογράφος πήρε τη θέση του τύπου και του βιβλίου. Στην 'Αγγλία πάλι ο Ράνκ, το 1935, χρηματοδότησε ταινίες για την προπαγάνδα της έκκλησίας και στο σύγχρονο σουηδικό κινηματογράφο βαθιά ήθικά και ηθροσκευτικά θέματα γυρίζονται σε ταινίες για να εξασκήσουν ηθμαντική έπιρροή. 'Ο τελευταίος προχώρησε ακόμα περισσότερο και με την άσυνήθιστη ώριμότητα έβαλε μπροστά στο φακό σεξουαλικά προβλήματα, ακόμα και διαστροφές (σαδισμό, νυμφομανία), μ' με πρόθεσι κάθε άλλο

παρά ανήθικη κι' ανάλογα έπιτεύγματα.

Σά μορφωτικό μέσο ο κινηματογράφος ήταν μια έπιτυχία. Με την ευχάριστη προβολή των θεμάτων ξύπνησε το ενδιαφέρον του κοινού για τά πράγματα. Τόφερε σ' έπαφή μ' άγνωστες χώρες και τρόπους ζωής, του γνώρισε την τέχνη, του δίδαξε άπλά την γαγκόσμια ιστορία. 'Ο άνθρωπος γνώρισε τη φύσι, τη ζωή και το θάνατό της. Στόν καιρό του κινηματογράφου το μορφωτικό έπίπεδο ανέθηκε κι' η κατανόησι άνάμεσα στους ανθρώπους έκανε πολλά βήματα. Οί γείτονες γνωρίστηκαν καλύτερα κι' οί άποστάσεις μίκρυναν.

Μ' ακόμα ο κινηματογράφος είναι μια τέχνη, μια συνισταμένη άπ' όλες τις τέχνες θάλεγα, που φέρνει σε κάτι το καινούργιο. 'Ο φακός στά χέρια του καλλιτέχνη παίρνει τη θέση του πινέλλου του ζωγράφου, της σμίλης του γλύπτη, της πέννας του ποιητή. Μ' έναλλαγή της όπτικής γωνίας και του θέματος κάνει ποίησι, ζωγραφίζει, συνθέτει μουσική. 'Ο Ντίσνευ π.χ. στη φαντασία έδωσε μουσικότητα στο σχέδιο και σχήμα στη μουσική! Οί ιδέες βρήκαν στόν κινηματογράφο ένα καινούργιο μέσο έκφράσεως κι' ο θεατής νιώθει συχνά την ιερή συγκίνησι της συμμετοχής στην καλλιτεχνική δημιουργία! Με την ύποβολή του φακού ή τέχνη γίνεται κατανόησι στόν μεγάλο κύκλο.

Στην σημαντική προσφορά του κινηματογράφου βρέθηκαν πολλοί να διαγνώσουν αναπότρεπτα επικίνδυνες έπιρροές. 'Η κοινή γνώμη με τον Τύπο κ' η 'Εκκλησία με τους άφορισμούς της ζήτησαν μια λογοκρισία πιο αυ-

στηρή, κατηγορώντας την όθονη σαν παράγοντα ανηθικότητας. Μά στάθηκαν άπόλυτοι, και τουτό είναι το σφάλμα τους: δε μπορούμε να μιλήσουμε για καλές ή κακές επιδράσεις, μορφωτικές ή ανήθικες, ανάλογα με το θέμα της ταινίας. 'Ο διαφορισμός τους εξαρτάται και από το κοινό που παρακολουθεί, το έυπλαστο των ιδεών του και το άδιαμόρφωτο του χαρακτήρα του. Κι' όσα για τον ώριμο άνθρωπο δέν είναι παρά μια ψυχαγωγική ή αίσθητική άπόλαυσι, μπορεί για τη νεολαία να γίνουν κίνδυνοι σοβαροί.

ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΘΘΟΝΗ

Συνηθίσαμε να δίνουμε στα παιδιά διά μας τις ίδιες τις δικές μας προβολές παίρνοντάς τα μαζί μας στόν κινηματογράφο των μεγάλων. Με άσυνειδητη έγκληματικότητα τά πήγαμε σε περιπετειώδη φίλμ που τά γέμισαν φόβο, τους δείξαμε φόνους και πόλεμο με νευρωτικές συνέπειες, τους διαστρέψαμε την έρωτική άγωγή με σεξουαλικά έργα γεμάτα με αναπάντητα γι' αυτά έρωτήματα. Το καθαρά παιδικό φίλμ ήταν σπάνιο και πολύ περιωρισμένο σε θέματα.

Μά η κατάσταση τά τελευταία χρόνια άρχισε ν' αλλάξει. Στην 'Αγγλία π.χ. οί παιδικές λέσχες κινηματογράφου πήραν μεγάλη έκτασι και βοηθάνε τά παιδιά, όχι μόνο να διασκεδάζουν, μ' και να καταλαβαίνουν πως ζούνε στις άλλες χώρες, να έκτιμούν στην αξία της την τέχνη, να γνωρίζουν τη φύσι και τη ζωή της. Τά έμπνέουν προβάλλοντάς τις ιστορίες ατόμων ή λαών που άγωνίστηκαν για τά ιδανικά τους και τά διδάσκουν με τρόπο ευχάρι-

στο παρεμβάλλοντα τη διδαχή μέσα στην περιπέτεια (ταινίες φυσικής ιστορίας, ξέρετε νήσεων κ.λ.π.). Ο κινηματογράφος βοηθάει τα παιδιά, σ' όποια ηλικία κι' αν βρίσκονται, να καταλάβουν τον κόσμο μέσα στον οποίο ζουν. Κι' αν το πείραμα πέτυχε στην Αγγλία, γιατί δε θα πετύχη και στις άλλες χώρες;

Ο πιο θερμός οπαδός της 7ης Τέχνης ήταν πάντα ο Έφελος. Ζή την ηλικία της αχαλίνωτης φαντασίας και ο κινηματογράφος είναι ο ελεύθερος χώρος όπου αυτή θα μπορέσει να κινηθεί και να τραφεί. Στην σκοτεινή αίθουσα υποβάλλεται και ζή έντονα. Κάθε πράξι του ήρωα ή της ήρωίδας γίνεται άσυνείδητα αποδεκτή από το έργο του και φτάνει στο μεγάλο κίνδυνο: ερωτεύεται μαζί τους, τους ακολουθεί στις περιπέτειές τους, χαίρεται στην επιτυχία τους, μοιράζεται τα μίση τους. Παρασυρμένος απ' τα είδωλά του, συμμετέχει ψυχικά και στις ακολασίες, που η ζωτικότητα των νειάτων του τον πείθει πως πρόκειται για αναγκαία δράσι. Το πιο δύσκολο έγινε κι' άλλες: η ψυχική άποδοχή. Η πράξι δεν είναι παρά ζήτημα άθρους στην ανάλογη περίστασι.

Στον κινηματογράφο θέλησαν πάντα να ρίξουν την ευθύνη για την ανηθικοποίησι της νεολαίας, λησμονώντας πως είναι το πιο

Ο Άρης Αβούσης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1929. Άρχισε να σπουδάζει Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, τελικά όμως αποκόπησε το Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών. Επέσης το Φιλολογικό Τμήμα του Γαλλικού Ινστιτούτου. Ένδιαφέρεται για τη σοβαρή δημοσιογραφία και την κινηματογραφική κριτική και μ' αυτά σκοπεύει να ισορροπήσει τελειώνοντας τις σπουδές του.

κή. Το βιβλίο και το θέατρο δεν έχουν να δείξουν ανάλογα επιτεύγματα.

Αξιόλογη επίδρασι στη διαμόρφωσι της νεολαίας σημειώνει όχι μόνο η από όθονης, αλλά και η ιδιωτική ζωή των κινηματογραφικών ειδώλων με τ' απειράριθμα σκάνδαλα, την αδιάκοπη διαδοχή συζύγων και τις δημόσιες επιδείξεις ανηθικότητας. Μά για το αυτό ευθύνεται ο Τύπος με τον θόρυβο που δημιουργεί γύρω τους από καθαρά κυκλοφοριακούς λόγους.

Στην εποχή της μηχανής και της μεγάλης πόλεως το άτομο πνίγεται, κυριολεκτικά απομονωμένο, ανάμεσα στα εκατομμύρια

αύστηρά περιορισμένο μέσο έκφρασης. Κάθε μέτρο ταινίας περνάει από μια άδυσώπητη λογοκρισία που ο Τύπος, το βιβλίο και το θέατρο δεν γνώρισαν στην εποχή μας. Το πορνογράφημα, οι αστυνομικές περιπέτειες, ακόμα κι' αυτές οι έφημερίδες, περιγράφουν με τον προστυχότερο ρεαλισμό καταστάσεις απρόσιτες στο φακό, υποχρεωμένο να δέχεται ένα ώριμο τέλος, άγνωστο για το έντυπο και το θέατρο: την ανεξάρτητη τιμωρία του κακού, τον θρίαμβο της ηθικής. Ακόμα δεν σπανίζουν ταινίες σαν «Το χαμένο Σαββατοκύριακο», το πιο ανθρώπινο αντιαλκοολικό κήρυγμα, που η δραστηριότητα τους είναι μοναδική.

των συνανθρώπων του. Η έπαφί του με τα πράγματα που το περιβάλλουν άσημαντη. Γυρεύει κάποιο στήριγμα και πιστός του φίλος είναι ο κινηματογράφος. Θα τον δώσει πάντα, τι θελήσει: δυο ώρες γέλιο, έρωτα, περιπέτεια, συντροφιά. Με τον καιρό νιώθει δεμένος πια μαζί του, αίσθάνεται την παρουσία του σαν

ανάγκη. Μια ανάγκη διαφορετική ίσως για κάθε θεατή, μά που την νιώθει ακόμα κι' ο άπολιτιστος Λάπωνας, που ταξιδεύει εκατοντάδες χιλιόμετρα με το έλικθρο για να πουλήσει τις γουβές του και να δει τον Ταρζάν και τη Ζούγκλα, τ' απλησίαστα είδωλά του!

(Η αναγγελία του Θ' Δημοσιογραφικού Διαγωνισμού στη σελίδα 111)

ΙΔΕΕΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Από τις ενδιαφέρουσες συνεργασίες, που μας έστειλαν οι αναγνώστες μας

«...Ποιοί είναι οι περίφημοι «παραγωγοί ταινιών»; Μήπως είναι παιδαγωγοί; Μήπως Κοινωνιολόγοι; Η μήπως είναι επιστήμονες; Τίποτε απ' αυτά. Οι παραγωγοί των ταινιών είναι άλλοι έπιχειρηματίαι. Επόμενο, λοιπόν, είναι να ισχύει κι' εδώ ο νόμος της «προσφοράς και ζητήσεως», που ισχύει στο εμπόριο... Τα φίλμς, δηλαδή, «γυρίζονται» ανάλογα με τις «απαιτήσεις» του κοινού, της μεγάλης ανώνυμης μάζας του λαού... Και αυτό γίνεται για να το δει πολλός κόσμος, κι' επομένως ν' ανεθούν τα κέρδη. Μ' άλλα λόγια, κυριαρχεί εκεί το «εμπορικό συμφέρον». Περιττό να τονίσωμε ότι δεν δίνεται πολλή μεγάλη σημασία στην επίδρασι του έργου στο κοινό. Οι παραγωγοί ενδιαφέρονται μόνον για το τί θα εισπράξουν και αδιαφορούν για το τί θα προσφέρουν».

Κ. Ι. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
Αργος

«...Πιστεύουν πολλοί πως ο νέος πρέπει να ζή με την άγνοια. Απαγορεύουν στα νειάτα να παρακολουθήσουν την προβολή ενός έργου. Το χαρακτηρίζουν τολμυρό, ακατάλληλο. Κι' όμως η νεολαία παρακολουθεί κάθε μέρα ταινία της ζωής μ' όλες τις αίσχρότητες, τις αναιμίες, τις τολμυρότητες και τις ξετσιπωσιές. Ζή κάθε μέρα

στη δουλειά ή στον περίπατο όλη την αθλιότητα της εποχής μας. Η ζωή κυλάει χωρίς περιορισμούς, χωρίς απαγορεύσεις. Μπορεί να πη κανείς πως θα δει στον κινηματογράφο πιδ τολμυρές σκηνές και πιδ ακατάλληλες απ' ό,τι μας παρουσιάζει σε κάθε λεπτό ή ίδια ή ζωή; Ασφαλώς όχι. Σκεφθήτε την έπαρξία, τη δική μας ελληνική έπαρξία, που βουλιάζει όλο και πιδ πολύ στην ανία και στην πνευματική άνυπαρξία. Ούτε βιβλιοθήκες, ούτε μουσεία, ούτε διαλέξεις, ούτε θέατρο, ούτε τίποτα. Ο κινηματογράφος ή μοναδική παρηγορία...»

ΝΑΚΗΣ ΒΟΥΡΓΙΔΑΣ
Αίγιον

«...Όλοι μας έχουμε ώριμμένες έπιθυμίες ενδόμυχες, που πολλές φορές μάλιστα δεν τολμάμε ούτε στον έαυτό μας να τις ομολογήσουμε και που μόνον δυστυχώς άπραγματοποιήτες, κάποτε αιώνια. Ο ένας θέλει να ταξιδέψει, να περιηγηθεί την ύψηλιο, να έξερευνησει ζούγκλες, ώκεανούς, ποτάμια. Ξέρει πως τα όνειρά του είναι άπιαστα κι' έτσι παρηγοριέται δίνοντας 7.500 ή 10.000 δρχ, και παρακολουθώντας τα ταξίδια και τις έξερευνήσεις των άλλων...»

ΒΑΣΙΛΗΣ Ι. ΤΣΟΥΜΑΣ
Αθήνα

«...Κι' άκουσα τυχαία την μητέρα μου να λήη μ' άνησυχη σιγανή φωνή ένα βράδυ: «Τά χαλάσαμε τὰ παιδιά με τὸν κινηματογράφο». Κι' ἔλεγε...ἔλεγε...μυρμουριστὰ (ξεχώρισα): «Ὁλο στὸν καθρέφτη βρίσκεται... λάμπουν τὰ μάτια της... τὸ χαρτζιλίκι του ὅλο γιὰ τὸν κινηματογράφο... τὸ σκάει ἀπ' τὴν μελέτη...παριστάνουν... ἐπηρεάζονται...» Ἡ φωνὴ τοῦ πατέρα ἀκούστηκε καθαρὴ καὶ σκέπασε τὴν μυρμουρία: «Ποιά εἶναι ἡ διασκέδασίς σου, γυναίκα; Ποῦ μοῦ ζητᾷς, πρόχειρα, ξεκούραστα, κι' εὐχάριστα, χωρίς πολλὰ ἔξοδα, νὰ σὲ πᾶω; Στὸν κινηματογράφο». Ἦταν φυσικὸ μιά καὶ δὲν εἴχαμε τὸ καλύτερο νὰ προσφέρουμε σὰν ψυχανωγία στὰ παιδιά...»

ΜΑΡΙΝΑ ΑΡΙΑΝΟΥΤΣΟΥ

Ἀθήναι

«...Ποιὸς φταίει; ὁ κινηματογράφος ἢ τὸ κοινό; Καὶ ποιὸς μολύνει καὶ χαλά τὸ ἄλλο; Πάντως ὁ κινηματογράφος εἶναι —ὅτι νὰ πούμε— μιά ἐπιχείρησι καὶ στηρίζεται στὸ κοινό. Ὁ,τι ζητᾷ τὸ κοινό, τὸ δίνει ὁ κινηματογράφος. Ἔτσι ἂν ἀλλάξῃ τὸ κοινό (ποῦ πληθαίνει μέρα με τὴν ἡμέρα) θ' ἀλλάξῃ ἀναγκαστικὰ κι' αὐτὸς...»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ

Ζωγράφου

«...Ὁ κινηματογράφος δὲν μπορεῖ ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ βιβλίο, οὔτε καὶ τὸν δάσκαλο. Ὅμως πολλὲς φορές μᾶς θάξει σὲ σκέψεις ἢ περιπτώσεις τῆς ἀγράμματης νοικοκυρᾶς ποῦ ἐνὶ ξέρει ποῦ εἶναι τὸ Μεξικό, γιὰ τὸ εἶδε στὸν κινηματογράφο, δὲν ξέρει ποῦ εἶναι ἡ Λάρισα, γιὰ τὴν πουθενά δὲν τὴν εἶδε οὔτε τὴν διάβασε. Κι' ἀκόμα ἡ περίπτωση τοῦ γραμματισμένου ποῦ συμπληρώνει ἑλλείψεις. Ἀλλά δὲν λείπουν κι' ἐκεῖνοι ποῦ ἐπειδὴ εἶδαν στὸν κινηματογράφο τὸν «Ἑρρίκο Ε'», τὸ «Ἐλισάβετ Α'» καὶ τὸ «9 ἡμέρες Βασιλείας» ἐνόμισαν πὼς ἔμαθαν ἀγγλικὴ ἱστορία. Κι' ἂς μὴ ἔχοναμε πὼς ἡ ἡμιμάθεια εἶναι πῶς ἐπικίνδυνη ἀπὸ τὴν ἀμάθεια. Τὸ γεγονός πὼς ὁ κινηματογράφος ἔγινε κτῆμα ὄλων, τὸν κάνει ὅπλο δυνατὸ σ' ὁποῖαν οὐ τὰ χέρια κι' ἂν βρίσκεται. Ὅπλο γιὰ τὸ καλὸ, ὅπλο γιὰ τὸ κακὸ...»

ΕΛΕΝΗ ΔΑΛΜΟΡΙΔΟΥ

Ψυχικὸ

«...Γιὰ τὴν νὰ κατηγορήσουμε τὸν κινηματογράφο ὅτι διδάσκει τὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὰ ρεαλιστικὰ συχνὰ ἔργα του καὶ νὰ μὴ πιστέψουμε πὼς δὲν κάνει παρὰ τὴν προειδοποίησι γιὰ τὰ ἀποτελέσματά της;...»

Τ. Τ. ΚΑΝΕΛΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀθήναι

«...Ἴσως θὰ μπορούσε ν' ἀποκληθῇ ἡ τέχνη τῶν τεχνῶν. Γιὰ τὴν εἶναι κάτι σύνθετο, γιὰ τὴν χρησιμοποιεῖ όλες τις ἄλλες τέχνες μαζί, γιὰ τὴν εἶναι καὶ ὑπόθεσι καὶ θέαμα καὶ ἀκρόαμα, γιὰ τὴν εἶναι καὶ αἰσθητικὸ καὶ ψυχικὸ καὶ πνευματικὸ γεγονός. Θόδελα μόνον νὰ σταθῇ σὲ δυὸ σημεία. Πρῶτα ἡ εὐθύνη γιὰ τὴν θλαδερὴ ἢ ἐπικίνδυνη ἐπίδρασι δὲν μπορεῖ νὰ βαρύνῃ τὴν κινηματογραφικὴ τέχνη, ποῦ σὰν τέχνη, πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερη γιὰ ν' ἀνῴσῃ, νὰ κινήται ἀδέσμευτα στὰ πεδία τῆς ἐκλογῆς τῆς, νὰ μὴν ὑποφέρῃ ἀπὸ χαλινούς καὶ σκοπιμότητες, εἴτε πολιτικές, εἴτε ποικιλιανικές... Τὸ δεύτερο σημεῖο εἶναι τοῦτο: Ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἐκείνους ποῦ ἐκνευρίζονται μὲ τὸν κακὸν κινηματογράφο στρέφονται ἐναντίον τοῦ κινηματογράφου γενικά. Τὸ πόσο ὅμως ἀδικῇ, πόσο παιδαριώδης εἶναι μιά τέτοια στάσι, δὲν χρειάζεται ἰδιαίτερη ἀνάλυσι νὰ τὸ καταλάβῃ κανεὶς...»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ

Ἀθήναι

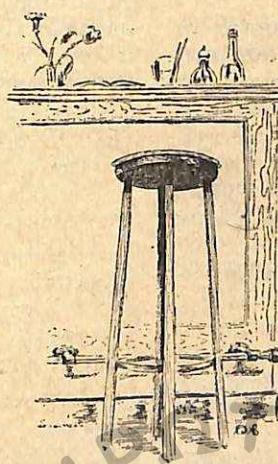
Ἐνδιαφέρουσες συνεργασίες ἐλάβαμε, ἐπίσης, ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες μας:

Γεώργιον Δώσαν Τσοτύλιο, Εὐάγγ. Ἀνερριανὸν Σπάρτη, Χρῆστον Τζάφον Ν. Φάληρον, Ἀντ. Κομνηνὸν Ἐνταῦθα, Ι. Χατζιδάκη Ν. Σμύρνη, Λέαν Παπουργιᾶν Ἐνταῦθα, Οὐρανίαν Μπράβου Ἐνταῦθα, Ἐλισ. Μιχαλίδου Ἐνταῦθα, Νανὰ Ἡσαΐαν Ἐνταῦθα, Δ. Γιακουμάκη Πειραιᾶ, Ἐμ. Μήτρη Ἐνταῦθα, Π. Ἀναγνωστόπουλον Φιλοθέη, Ι. Μπιλαρίκη Ἐνταῦθα, Κωστούλαν Μητροπούλου Ἐνταῦθα, Σ. Μελίνον Ἐνταῦθα, Σ. Τραϊφόρον Πειραιᾶ, Μαν. Παπουτσάκη Θεσσαλονίκη, Ἐμ. Καραμανώλην Παλ. Φάληρον, Μαρ. Ὁριανούτσου Ἐνταῦθα, Ἀναστ. Σκόλαν Β.Σ.Τ. 904, Νέλλη Θεοδώρου Ἐνταῦθα, Παν. Δρυμάλην Πειραιᾶ, Ἐμμ. Κωνσταντάκη Πειραιᾶ, Σπ. Κατῶγαν Ἐνταῦθα, Παναγ. Κοντέλην Ἐνταῦθα, Τάκη Μπούραν Ἐνταῦθα.

ΑΡΡΑΒΩΝΙΑΣΤΗΚΑ ΜΕ... ΔΥΟ

Τοῦ

JOHN COLLIER

Μόλις ἦπια τὸ τρίτο μου οὐίσκυ, ἀνακάλυψα ξαφνικὰ ὅτι ἡ σερβιτόρα τοῦ μὰρ ἦταν καταπληκτικὰ ὁμορφῇ. Τὸ ἀγγελικό της προσώπακι, μὲ τὴ μικρὴ σηκωτὴ μυτίτσα, μὲ τὰ τριανταφυλλένια χεῖλη, ξεχώριζε καθαρὰ πάνω σ' ἕνα φόντο μὲ πολυχρῶμα μπουκλάκια. Καθισμένη σ' ἕνα σκαμνὶ διάβαζε ἕνα αἰσθηματικὸ μυθιστόρημα τῆς δεκάρας καὶ πότε-πότε ἕνας ἀναστεναγμὸς τρυφερῆς μελαγχολίας φούσκωνε τὸ στήθος της. Ὅσο τὴν κύτταζε, τόσο καταλάβαινα πὼς αὐτὴ ἦταν ἡ γυναίκα τῆς ζωῆς μου.

—Πιστεύετε στὸν κεραυνοβόλο ἔρωτα, δεσποινίς;

Ἦμουν ὁ μόνος πελάτης. Σήκωσε τὰ μάτια ἀπὸ τὸ βιβλίο της καὶ μὲ κύτταξε μὲ ἐνδιαφέρον, μὰ δὲν ἀπάντησε. Χωρὶς νὰ ἀποβαρυνθῶ ἀπὸ τὴν στάσι της, συνέχισα ρίχνοντάς της ματιές γεμάτες πάθος.

—Διαβάσετε ἕνα αἰσθηματικὸ μυθιστόρημα, δεσποινίς, καὶ ἀρνεῖστε νὰ ζήσετε αὐτὸ ποῦ σᾶς προσφέρω. Ἄν δέχεστε πὼς ὁ

ἥρωας ἐνὸς βιβλίου μπορεῖ νὰ ἐρωτευθῇ τὴν ἥρωϊδα μέσα σὲ δέκα σελίδες, γιὰ τὴν ἀμφιβάλλετε ὅτι μπορῶ ἐγὼ νὰ σᾶς ἐρωτευθῶ μέσα σὲ δέκα λεπτά; Μόλις σᾶς εἶδα ἐνούσωσα πὼς ἕνα ἀνικανοποίητο αἶσθημα φωλιάζει στὴν ψυχὴ σας καὶ ὅτι ἐγὼ θὰ μπορούσα νὰ ἀνταποκριθῶ στὸ κάλεσμά σας.

Ἡ γοητευτικὴ σερβιτόρα ποῦ εἶχε ἀκούσει στὴν ἀρχὴ

τὰ λόγια μου μὲ τὴν ἐκφρασι τῆς δυσπιστίας ποῦ δίνουμε στὰ λόγια ἐνὸς τρελοῦ, σιγὰ-σιγὰ παρασυρόταν ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό μου. Ἐνα χαμόγελο ἀνωτερότητας χαράχτηκε στὰ χεῖλη της καὶ τὰ μάτια της φώτισε μὲ λάμψι, προάγγελος στοργῆς καὶ κατανόησης. Συνεπαρμένος ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό μου, μεθυσμένος ἀπὸ τὴ νίκη μου, μυρμούρισα μὲ πάθος:

—Ἄν θέλετε μπορούμε νὰ ἀρραβωνιαστοῦμε ἀμέσως.

Ἐκανε μιά κίνησι πρὸς τὰ πῖσω, ὕστερα σκέφθηκε, φάνηκε παραγμένη, ἀλλὰ καὶ ὑποταγμένη καὶ εἶπε ψιθυριστὰ:

—Μὰ εἰστε τρομερός!

Αυτό ήταν κατ' ἀρχήν ἀποδοχή. Τὴν φίλησα. Τὰ χεῖλη της μύριζαν ὁμορφά, σὰν τριαντάφυλλο. "Ἦμουν πανευτυχής, ἀλλὰ ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἀκούστηκε ἓνα δυσάρεστο κουδούνισμα στὸ θάθος τοῦ ξενοδοχείου.

—Πήγαινε νὰ φᾶς, μοῦ εἶπε ἡ κοπέλλ μου, ποὺ εἶχε πάρει ἤδη ὕφος συζυγικό. Θὰ σὲ ξαναβρῶ σὲ λίγο.

Ὑπάρχουσα. "Ὅταν γύρισα τὸ μπάρ ἦταν ἄδειο. Ἡ καλλονή μου ἦταν μόνη μπροστὰ στὰ στραφτερά της μπουκάλια. Τὴν ἀγκάλιασα καὶ συνέχισα τὸ φιλῆ μου ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ τὸ εἶχα ἀφήσει. Ἀμέσως μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι πὼς τὰ χεῖλη της μύριζαν γαρύφαλλο καὶ ὄχι τριαντάφυλλο, ἐνῶ συγχρόνως ἓνας ἡχηρὸς μπάτσος κοκκίνισε τὸ μάγουλό μου.

—Τί συμβαίνει; μουρμούρισα. Δὲν μ' ἀγαπᾶς πιά; Πρὶν ἀπὸ λίγο ἦσουν ἀλλιώςτικη.

—Ἐγώ; Ποτέ! φώναξε. Θὰ λέτε γιὰ τὴν Ἀλῆς.

Καὶ ἔτρεξε στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς ἄλλας. Ἀπὸ κεῖ ἄκουσα χαριτωμένα χαχανητά. Σὲ λίγο ἔξαναγύρισε ἡ σερβιτόρα μου κρατώντας ἀπὸ τὸ χέρι τὸ ζωντανό της ἀντίγραφο.

—Αὐτὴ ἐδῶ εἶναι ἡ Ναντίν. Ἐγὼ εἶμαι ἡ Ἀλῆς.

Ζαλισμένος ἀπὸ τὴν ἐκπληξὶ στήριχτηκα στὸ μπάρ καὶ μόλις ἄκουγα τὸ διάλογο τῶν κοριτσιῶν.

—Γιὰ κύττα! Δὲν μπορεῖ νὰ συνέλθῃ!

—Δὲν εἶναι νόστιμο παιδί;

—Ἀ! Τί τυχερὴ ποὺ εἶσαι, Ἀλῆς!

—Θὰ ἔρθῃ καὶ ἡ σειρὰ σου.

Ἀνατρίχιασα ἀπὸ ἀγανάκτησι στὴ σκέψι πὼς θὰ ἀποκοιτοῦσα στὸ μέλλον ἓνα σύγαμτρο. Μιὰ

ἀγρία ζήλεια ἄρχισε ἀμέσως νὰ μὲ τρώῃ. Οἱ δυὸ δίδυμες ἀδελφές ἔμοιαζαν τόσο πολὺ, ὥστε μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ ἀναγνωρίσω αὐτὴν ποὺ ἀγαποῦσα. Πῶς θὰ συνήθιζα νὰ τὴ βλέπω μὲ τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ στὴν ἀγκαλιὰ ἐνὸς παρειακτοῦ; Νὰ παντρευτῆς τὴ μιὰ ἀπὸ τίς δυὸ αὐτὲς πανομοιότυπες ἀδελφές ἦταν σὰν νὰ καταδίκαιζες τὸν ἑαυτὸ σου νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ τὸ φταίξιμο ἐνὸς ἄλλου. Καὶ τότε μοῦ ἦρθε μιὰ μεγαλοφυῆς ἐμπνευσι.

—Τί παρᾶξενο, ἀλήθεια! φώναξα. Ἄν σὰς ἔβλεπε ὁ Ζιλμπέρ!

—Ποιὸς εἶναι ὁ Ζιλμπέρ;

—Ὁ δίδυμος ἀδελφός μου.

—Ἀδύνατον!

—Βέβαια! Μοιάζουμε καταπληκτικὰ. Τὸ ἴδιο πρόσωπο, ἡ ἴδια σιλουέττα, τὰ ἴδια γοῦστα.

—Πρέπει νὰ μᾶς τὸν γνωρίσης, εἶπε ἡ Ἀλῆς.

—Ἀδύνατον, ἀπάντησα. Δὲν μποροῦμε νὰ λείψουμε καὶ οἱ δυὸ ἀπ' τὸ γραφεῖο. "Ὅταν λείπῃ ὁ ἓνας μένει ὁ ἄλλος. Ἀλλὰ θὰ σὰς τὸν στείλω χωρὶς ἄλλο αὔριο.

Οἱ δυὸ κοπέλλες ἔμειναν ἐνθουσιασμένες ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσί μου καὶ πέρασα μὲ τὴ συντροφιά τους μιὰν ἀξέχαστη θραυκά. Τὴν ἄλλη μέρα ἔβλαβα ἓνα ἄλλο κοστούμι, ἄλλαξα τὴ χωρίστρα τῶν μαλλιῶν μου καὶ παρουσιάστηκα στὸ Γκράντ. "Ὅτελ σὰν ἀδελφός τοῦ ἑαυτοῦ μου, μὲ τὸ ὄνομα Ζιλμπέρ. Μπαίνοντας στὸ μπάρ ἔκρυψα τὰ μάτια μου μὲ τὸ χέρι μου λέγοντας εὐθυμα:

—Ποιὰ ἀπ' τίς δυὸ εἶστε; Γιατί δὲν θέλω νὰ ἐρωτευθῶ τὴν Ἀλῆς.

—Μὴ φοβάστε, εἶμαι ἡ Ναντίν.

—Θαυμάσια, εἶπα κατεβάζοντας τὸ χέρι μου. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ζιλμπέρ. Αὐτὸς ὁ πονηρὸς ὁ

Ζῳρῆς ἔχει πραγματικὰ πολὺ γοῦστο.

—Εἶναι χαριτωμένος, ἀλλὰ καὶ σεῖς τὸ ἴδιο ἂν κρίνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια.

Σὲ λίγο ἦρθε καὶ ἡ Ἀλῆς καὶ γιὰ λίγα λεπτά ἀνταλλάξαμε ἐπιφωνήματα, γελᾶκια, νόστιμες συγκρίσεις καὶ συγκινητικὰ σχέδια γιὰ τὸ μέλλον. Οἱ δυὸ ἀδελφές μιλοῦσαν γιὰ διπλὰ ἀρραβωνιάσματα καὶ γιὰ σύγχρονους γάμους.

—Κάνετε λίγη ὑπομονή, εἶπα. Ὁ Ζῳρῆς θὰ σὰς ἐξηγήσῃ ὅτι προτιμᾷ νὰ περιμένῃ μερικὲς ἐβδομάδες, γιὰ λόγους οἰκονομικοῦς. Θέλει νὰ εἶναι ἕκατὸ τοῖς ἕκατὸ σίγουρος γιὰ τὴ θέσι μας στὸ γραφεῖο.

Οἱ ἐπόμενες μέρες πέρασαν πολὺ γρήγορα γιὰ μένα. Ἐναλλάσσοντας τίς ἐπισκέψεις μου στὶς δυὸ ἀρραβωνιαστικὲς μου, ἤμουνα τὴ μιὰ ἐβδομάδα Ζῳρῆς καὶ τὴν ἄλλη Ζιλμπέρ. Τὴ μιὰ φορὰ ἡ Ναντίν καὶ ἐγὼ προσκαλούσαμε τὴν Ἀλῆς νὰ φάῃ μαζί μας γιὰ νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸν Ζῳρῆς καὶ τὴν ἄλλη ἡ Ἀλῆς καὶ ἐγὼ παίρναμε μαζί μας τὴ Ναντίν γιὰ νὰ τῆς μιλήσουμε γιὰ τὸν Ζιλμπέρ.

Ὑστερα ἀπὸ ἓνα μῆνα ἀναρωτήθηκα: ποιὸς εἶναι πῶς εὐτυχισμένος, ὁ Ζιλμπέρ ἢ ὁ Ζῳρῆς; Ἀνίκανος νὰ ἀπαντήσω μὲ ἀκρίβεια κατάλαβα πὼς ἀγαποῦσα τὸ ἴδιο καὶ τίς δυὸ ἀρραβωνιαστικὲς μου. "Ἐνα βράδυ τίς τσάκωσα τὴν ὥρα ποὺ συζητοῦσαν ζωηρά. Μόλις μὲ εἶδαν σάπασαν. «Ἡ Ἀλῆς, σκέφθηκα, θὰ θρίσκη πὼς ὁ Ζῳρῆς ἔχει ὠραιότερη φωνὴ ἀπὸ τὸν Ζιλμπέρ καὶ ἡ Ναντίν θὰ ἔχῃ ἀσφαλῶς παρατηρήσει πὼς ὁ Ζιλμπέρ περπατᾷ πῶς ἀπὸ τὸν Ζῳρῆς».

"Ἐτσι αἰσθανόμουν μὲ ἀγαλλίασι νὰ γίνουμαι ὁ ἰδεώδης ἀνδρας δυὸ κοριτσιῶν ποὺ ἦταν τὸ ἴδιο ἐρωτευμένα καὶ τὸ ἴδιο ἀξιολάτρευτα. "Ὅταν σὲ λίγο ἡ Ναντίν ἔφυγε ἀπὸ τὸ μπάρ γιὰ νὰ γυρίσῃ στὸ σπῆτι της, ἔμεινα μόνος μὲ τὴν Ἀλῆς.

—Ζῳρῆς, μοῦ εἶπε σοβαρά, κολλήμας καλύπτουσε ἡ χειρότερα ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ σου;

—Ποτέ δὲν παραθγαίνουμε, εἶπα, γιὰτὶ εἴμαστε τὸ ἴδιο δυνατοί.

—Εἶμαι θέβαιη πὼς θὰ τὸν νικοῦσες ἂν τὸ ἤθελες. Καὶ στὸ τρέξιμο ἐπίσης. Καὶ σὲ ὅλα τὰ σπῆρ! Φαίνεται ὅπως ὀδηγοῦναι πῶς ρωμᾶλέος ἀπὸ κείνον. Τὸ ἔλεγα πρὶν στὴν Ναντίν...

Τὴν ἄλλη μέρα θρῆκα τὴ Ναντίν μόνη πίσω ἀπὸ τὸ μπάρ χλωμὴ καὶ μελαγχολικὴ. Ἀναζητοῦσε τὸ μνηστῆρα της. Μὲ παρακάλεσε μὲ τὴ μελωδικὴ φωνή της νὰ τὴ βοηθήσω νὰ μετακινήσῃ κάτι τραπέζια. Καὶ ἐνῶ τὴ βοηθοῦσα ἔνοιωθα τὸ θῆμμα της νὰ πέφτῃ τρυφερὸ πάνω στοὺς ὤμους καὶ στὰ χέρια μου. "Ἐπειτα καθήσαμε πλάι-πλάι σὲ ἓνα μικρὸ καναπέ καὶ κουβεντιάσαμε ἀρκετὴ ὥρα μὲ εἰγανὴ φωνὴ ἀνάμεσα σὲ μικρὲς αἰσθητικὲς παύσεις καὶ ἀναστεναγμούς. Μιλήσαμε πολὺ γιὰ τὰ ἀνησυχητικὰ ψυχολογικὰ προβλήματα ποὺ θέτει ἡ περίπτωσι δυὸ διδύμων ποὺ εἶναι ἐρωτευμένοι μὲ δυὸ δίδυμες. Μιλήσαμε γιὰ τὴν παρᾶξενη θέσι τῶν διδύμων γαμπρῶν ἀπέναντι στὶς δίδυμες νύφες. Ἀναρωτήθηκα τί θὰ εἶχε συμβῇ ἂν εἶχα συναντήσῃ πρῶτα τὴ Ναντίν καὶ ὄχι τὴν Ἀλῆς. Ἡ συζήτησί μας ἦταν τόσο ἐνδιαφέρουσα ὥστε δὲν ἄκουσα πὼς εἶχε πλησιάσει ἡ μνηστή μου. "Ὅταν τὴν κατάλαβα,

στεκόταν κοντά μας με ύφος λίγο πειραγμένο.

Τὴν ἄλλη μέρα ἐκδικήθηκε προσκαλώντας τὸν Ζιλμπέρ στὸ σπίτι της γιὰ νὰ τῆς διορθώσῃ τὸ ραδιόφωνο. Ὁ Ζιλμπέρ δέχτηκε καὶ εἶχε μαζί της μιὰ συνομιλία ἐντελῶς ὅμοια μ' ἐκείνη πού εἶχε ὁ Ζώρζ μετὰ τὴ Ναντίν. Κι' ἔτσι, δὲν εἶχα μόνον δυὸ γοητευτικὲς ἀρραβωνιαστικὲς, ἀλλὰ ἡ διπλή μου εὐτυχία περιπλεκόταν τώρα ἀπὸ μιὰ διπλὴ ἀπιστία. Ἡ ἰδέα αὐτὴ μὲ διασκέδαζε γιὰ λίγον καιρὸ ἀλλὰ ξαφνικὰ μοῦ φάνηκε φοβερή. Μιὰ μέρα πού ὁ Ζώρζ χαιρόταν κοντὰ στὸ τζάκι τῆ συντροφιά τῆς Ἀλῆς, κατάλαβα πέρα γιὰ πέρα τὴν ἀπείσιαν ἀπάτη μέσα στὴν ὁποία εἶχα μπλεχθῇ. Ἡ γυναίκα αὐτὴ πού τοῦ χαμογελοῦσε τρυφερά δὲν ἦταν εἰλικρινής. Τὸν ἀπατοῦσε μ' ἓναν ἄλλο ἑαυτὸ του. Δὲν θὰ γινόταν ποτὲ ἡ τίμια σύζυγος πού ὠνειρευόταν.

Ἦμουν θέβαια ὑπεύθυνος γιὰ τὴν ἀπιστία τῆς Ἀλῆς, ἀλλὰ ἂν καὶ τὴν εἶχα προκαλέσει ἐγώ, ἐκείνη εἶχε ὑποκύψει στὸν πειρασμό. Ἦταν λοιπὸν ἔνοχη καὶ δὲν εἶχε καμμιά δικαιολογία. Ὅσο γιὰ μένα ὑπέφερα πολὺ καὶ δὲν μπορούσα νὰ εἶμαι ὁ παρὰγκωνισμένος. Βιαζόμουν νὰ πάρῃ τὴν πλεονεκτικὴ θέσι τοῦ νικητῆ ἀντιήλου.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωτὶ ἄλλαξα σακκάκι, γραβάτα, χτένισμα, πήρα τὸ ἱκανοποιητικὸ ὄψος τοῦ Ζιλμπέρ καὶ πήγα νὰ θρῶ τὴν ἀρ-

ραβωνιαστικιά μου. Ἡ Ναντίν με ὑποδέχτηκε μ' αὐτὰ τὰ λόγια:

— Πῶς ἦταν ὁ Ζώρζ ὅταν τὸν ἀφῆσες;

— Ὡστε κι' αὐτὴ! Γιὰ ποιοὺ λόγων ἄραγε καθεμιὰ ἀπὸ τὶς διδυμες αἰσθανόταν νὰ τὴν ἐλκύῃ ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τῆς ἄλλης, ἀφοῦ καὶ οἱ δυὸ ἔμοιαζαν σὰν δυὸ σταγόνες νερό; Ἀπελπισμένος ἔφυγα ἀπὸ τὸ μπάρ, ἀνέβηκα στὸ δωμάτιό μου καὶ κυττάχτηκα στὸν καθρέφτη. Δὲν ἀναγνώριζα τὸν ἑαυτὸ μου. Ἀμφέβαλα γιὰ τὴν ὑπόστασί μου, γιὰ τὴν ὑπαρξί μου. Μοῦ ἦρθε ἡ ἰδέα νὰ ἐκδικηθῶ τὴ Ναντίν, ὡς Ζιλμπέρ, τρέχοντας κοντὰ στὴν Ἀλῆς. Ἦξερα ὅμως ἀπὸ τὸν Ζώρζ ὅτι ἡ Ἀλῆς ἦταν τὸ ἴδιο ἀπιστὴ ὅσο καὶ ἡ ἀδελφὴ της. Τί νὰ κάνω; Ἦμουν πιασμένος μέσα στὴν ἴδια μου παγίδα. Μὴ μπορώντας νὰ παντρευθῶ καὶ τὶς δυὸ ἔπρεπε νὰ τὶς ἐγκαταλείψω καὶ τὶς δυὸ. Ἐγραψα δυὸ γράμματα: «Ἀγαπητὴ μου Ναντίν, τὰ ξέρω ὅλα. Πηγαίνω μετὰ τὸν Ζώρζ στὴ θάλασσα. Δὲν θὰ ξαναγυρίσω. Ὁ Ζιλμπέρ σου». «Ἀγαπητὴ μου Ἀλῆς, ξέρω ὅλες τὶς πονηριές σου. Προκάλεσα τὸν Ζιλμπέρ στὸ κολύμπι. Δὲν πρόκειται νὰ βγῇ ζωντανός. Ὁ Ζώρζ σου».

Ἐρριξα τὰ γράμματά μου στὸ ταχυδρομεῖο, ἔβαλα δυὸ παλιά σακκάκια κοντὰ - κοντὰ στὴν ἀμμουδιά, ἀντίκρι στὴ θάλασσα καὶ ἔφυγα ἀπὸ τὴν πόλι μετὰ τὸ πρῶτο τραῖνο. Στὸ θαγκὸν - ρεστωράν γνώρισα τὴν Ζακελίν.

ΜΩΣΑΪΚΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ὅποιος ὑπῆρξε φοιτητὴς τῆς Νομικῆς ἀπὸ τὸ 1938 μέχρι πρόπερσι τὸν «Πρόεδρο» θὰ τὸν ξέρη. Ἦταν πολὺ τύπος. Ἀρκεῖ νὰ σὰς πῶ μόνον πῶς ἐρχόταν στὸ μάθημα γιὰ νὰ...κοιμηθῇ. Κατάρθωσε ὅστερὸ ἀπὸ 15 χρόνια νὰ φθάσῃ στὸ τρίτο ἔτος. Εἶναι ἔτος πολὺ δύσκολο μετὰ τὴν ἀπονομή τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας. Ὁ «Πρόεδρος» ἀποτυχῶν γιὰ τρίτη φορὰ ἐπανεξετάζεται γιὰ τετάρτη.

Ὁ κ. Ράμμος, καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, φυσικὰ τὸν γνωρίζει:

— Καλῶς τὸν «Πρόεδρο».

— Καλὰ καὶ μεγαλεῖα νὰ ἔχετε, κ. καθηγητά.

— Εἰσιὶν διαβασμένοι;

— Τὴν Πολιτικὴ Δικονομία τὴν παίζω ποδόσφαιρο.

Σ' αὐτὸν τὸν τόνο ἀρχίζει καὶ συνεχίζεται ἡ ἐξέτασις, ὁ «Πρόεδρος» ὅμως εἶναι πάλι ἀμελέτης.

— Τελειώσαμε, λέει ὁ κ. Ράμμος ὕστερα ἀπὸ κάμποση ὥρα.

— Δηλαδὴ γκόλ, κ. καθηγητά;

— Naί, γκόλ, ἀλλὰ στὸ ἔβραλο ἐγώ.

Ὁ «Πρόεδρος» σιωπηλὸς ἔφυγε. Καὶ δὲν τόλμησε νὰ ξαναπατήσῃ ποτὲ γιὰ ἐπανεξέτασι.

Π. Ι. Π.

Καὶ ἐδῶ, ὅπως παντοῦ, τὸ οὐίσκου ἔχει τοὺς φανατικούς του φίλους, ἀλλὰ καὶ τοὺς τρομεροὺς του ἐχθρούς. Οἱ τελευταῖοι διηγούνται ὅτι κάποτε ἐνῶ τὸ τραῖνο ξεκινοῦσε γιὰ τὴν Ἀθήνα, σ' ἓνα σταθμὸ μῆκε ἓνας ἐπιβάτης πού εἶχε μαζί μετὰ τὶς ἄλλες ἀποσκευές του καὶ ἓνα καλάθι μετὰ σκέπασμα, τὸ ὁποῖο μετὰ προσοχὴ τοποθέτησε στὸ δίχτυ, κατὰ σύμπτωσι ἐπάνω ἀπὸ ἓναν ἐπιβάτη φίλο τοῦ οὐίσκου. Ὅταν τὸ τραῖνο ξεκίνησε, ἀπὸ τὸ καλάθι ἀρ-

χισαν νὰ πέφτουν σταγόνες γύρω στὰ χεῖλη τοῦ φίλου τοῦ οὐίσκου, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν γλώσσα του τὶς συγκέντρωνε καὶ τὶς ρουφούσε. Ἀφοῦ αὐτὸ κράτησε ἀρκετὰ λεπτὰ γυρίζει καὶ ρωτᾷ πολὺ εὐχαριστημένος τὸν ἐπιβάτη πού εἶχε τὸ καλάθι:

— Οὐίσκου;

— Ὁχι, ἀπαιντᾷ ὁ ἄλλος, σκυλάκι!...

Ε. Σ.

☆

Κάποτε ἓνας φαρὰς πήγε γιὰ δώρο μερικὰ διαλεχτὰ ψάρια σ' ἓνα Δεσπότη, πού φημιζόταν γιὰ τὴν τσιγκουνιά του. Ἀφοῦ τὸν εὐχαρίστησε ὁ Δεσπότης, θέλοντας νὰ τὸν περιποιηθῇ κι' αὐτός, τοῦ εἶπε:

— Πίνεις καφέ; δὲν πίνεις ἔ;

— Μπράβο, παιδί μου!

— Πίνεις κονιάκ; δὲν πίνεις ἔ;

— Μπράβο, μπράβο, παιδί μου!

— Τρῶς γλυκὸ; δὲν τρῶς ἔ;

— Μπράβο, μπράβο, παιδί μου!

Τότε ὁ φαρὰς σηκώνεται, ἀρπάζει τὰ ψάρια καὶ λέει:

— Τρῶς, Δεσπότη, ψάρια; δὲν τρῶς ἔ;

— Μπράβο, Δεσπότη.

Καὶ τὰ παίρνει καὶ φεύγει.

Κρίτων Τζινακάκης

☆

Μιὰ μέρα ὁ εἰσπράκτωρ ἐνὸς τράλλεῦ μπὰς, πού ἔκανε τὴν διαδρομὴ Ἀμπελόκηποι — Πατήσια, φθάνοντας στὴν στάσι Καλιφρονά, φωνάζει: «Καλιφρονά» καὶ ἀμέσως κατεβαίνει μιὰ κυρία. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο φωνάζει: «Κολιάτσου» καὶ ἀμέσως πάλι σπεύδει νὰ κατέβῃ ἄλλη κυρία. Μιὰ γρηούλα ἐπαρχιώτισσα πού κοιδοῦνταν στὴ γωνιά ρωτᾷ τότε τὸν εἰσπράκτωρα:

— Δέ μου λές, παιδάκι μου, πότε θὰ φωνάξῃς τὸ ὄνομά μου γιὰ νὰ κατέβω κι' ἐγώ;

Ἀγγ. Χορμόβας

“Ένα κατόρθωμα που σχεδόν λησμονήθηκε

ΤΟ ΑΝΙΚΗΤΟ ΒΟΥΝΟ

Του

GEORGES I. BELL

Στα 1951 μια αποστολή από μερικούς νέους ανθρώπους ξεκίνησε για να κατακτήσει την κορυφή των Άνδεων, ύψους 6.750 μέτρων. Από όλη την ομάδα δύο μόνον πάτησαν την απρόσιτη κορυφή, ο Τζίμ Μάξουελ και ο Νταϊνθ Χάρα. Κινδύνεψαν για να ανεβούν ως την κορυφή και παρ' όλο που χάσουν τη ζωή τους στο γυρισμό.

Πόσο τολμηρό ήταν το σχέδιό μας, το ξέραμε καλά: να διανύσουμε 5.000 χιλιόμετρα ως την καρδιά του Περού και να ξεκινήσουμε ύστερα για την επίθεσι έναντιον μιας απάτητης κορφής, που είχε αποκτήσει τόσο μακάθρια φήμη, ώστε οι προληπτικοί ιθαγενείς την έλεγαν «Ο Φονιάς». Το Ινδιάνικο όνομα του βουνού μας ήταν Γερούπάτζα, δηλαδή «Κόσμος των πάγων». Τίτλος ταπεινός για ένα από τα τρομερότερα βουνά του κόσμου. Άλλά εμείς είμασταν νέοι, τολμηροί, έτοιμοι να θάλλουμε στοίχημα τη ζωή μας ότι η κατάκτησι του βουνού αυτού ήταν δυνατή.

Και το στοίχημά μας το κερδίσαμε. Έμεις οι έξι λύσαμε το πρόβλημα του Γερούπάτζα, ενώ η θύελλα λυσσομανούσε πάνω στους λείους πάγους, μέσα στις υπόκωφες θρονιές των χιονοστιβάδων. Όλοι μας είχαμε την ικανοποίηση ότι φθάσαμε σε από-

στασι λίγων μέτρων από την κορυφή, και δυο από μας κατάρθωσαν να την πατήσουν: μια μικρούταικη εξέδρα από πάγο, όπου μόλις χωρούσε να σταθή ένας άνθρωπος.

Ένα μήνα πριν συγκεντρωθήκαμε όλοι στη Λάμα. Ο «Φονιάς» ήταν ακόμη μακριά, αλλά τα πρώτα όχυρά του έφθαναν ως την ακτή. Διασχίσαμε την πρώτη ζώνη μ' ένα μικρό φορτηγό που μας δάνεισε η Αμερικανική Στρατιωτική αποστολή.

Σε λίγες ημέρες θρήκκαμε δέκα πέντε μολάρια και εγκαταλείψαμε το χωριό Τσιικιάν με κατεύθυνσι τη θάσι του κώνου της κορυφής. Είχαμε αποφασίσει να εγκαταστήσουμε την βασική μας κατασκήνωσι στα 4.300 μέτρα. Στήσαμε 3 σκηνές στην ψηλότερη όχθη της λίμνης Γιαχουακόχα. Πάνω μας ύψωνονταν πανύψηλες κορυφές και στο βάθος διακρινόταν ένα μικρό τρίγωνο, η κορυφή μας.

Τζίμ Μάξουελ

Σε κανένα σημείο της κεντρικής όροσειράς των Κορδιλιερών οι προεξοχές που ένάνουν τις κορυφές δεν κατεβαίνουν χαμηλότερα από τα 6.000 μέτρα. Ύστερα από τα Ίμαλάια η όροσειρά αυτή είναι ή πιό ψηλή και πιό απότομη του κόσμου.

Πρώτα από όλα θέλαμε προ- του έτοιμαστούμε για την τελική επίθεσι και άφου εγκαταστήσουμε μια ενδιάμεση θάσι στα 5.300 μέτρα, να θρούμε μια θέσι για μια πιό προχωρημένη θάσι.

Ο άερας είχε πέσει και ο καιρός φαινόταν ευνοϊκός. Το πρωί ανεβήκαμε χωρίς καν να δεθούμε και φθάσαμε ως τα φορτία μας. Πάνω μας το πλευρό του βουνού δεν ήταν παρά μια μαζα χιονιού χαραγμένη με αναρίθμητα ρήγματα. Παντού ύψωνονταν τείχη από πάγο που έγερναν στο κενό. Προχωρούσαμε άρκετά γρήγορα, παρ' όλη την κλίσι της πλαγιάς. Κατά το μεσημέρι φθάσαμε σ' ένα σημείο επί- πεδο, που μόλις θα χωρούσε τη σκηνή μας. Ακριβώς από πάνω βρισκόταν μια προεξοχή από πάγο, κάπου δυο μέτρα. Κόλλημένος σά μύγα στην έσωτερική πλευρά της προεξοχής ο Νταϊνθ κάρφωσε τον γάντζο που θα στήριζε τη σκηνή μας. Την στήσαμε και ξαπλώσαμε. Ήταν το μόνο πράγμα που μπορούσαμε να κάνουμε σ' εκείνο το ύψος. Βρισκόμασταν σ' ένα μπαλκόνι του ούρανο, 6.360 μ. ψηλά και 300 μ. κάτω από την αιχμή που ανέβαινε σαν λεπίδα ως την κορυφή.

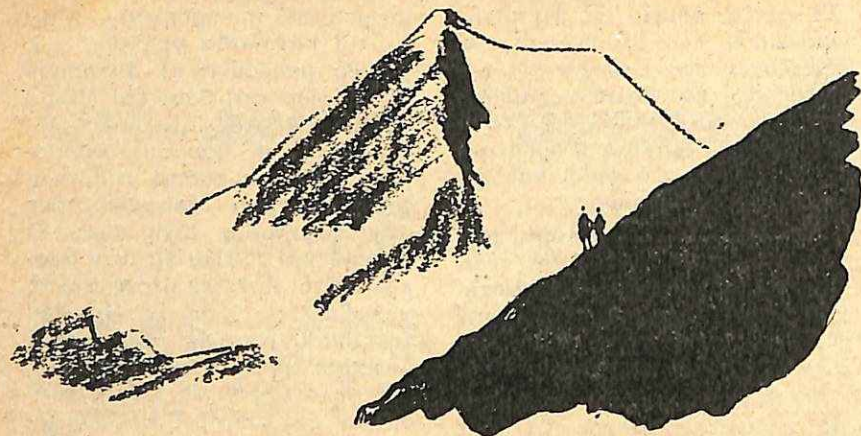
Το πρωί μόλις έφεξε, παγωμένοι ως το κόκκαλο, έκνευρισμένοι από την αϋπνία μας, ξεκινήσαμε για την ύστατη προσπάθεια. Δεν είχα βάλει τίποτα στο στό-

μα μου από την προηγούμενη μέρα και κατάλαβα γρήγορα πως δεν θα μπορούσα να αναρριχηθώ. Γύρισα στη θάσι και έδωσα τη θέση μου στον Τζίμ Μάξουελ, που ήταν σε θαυμάσια φόρμα. Κατάφερα να φθάσω στη θάσι του παγετώνα αφίνοντάς τους στην δοξασμένη τύχη τους. Ο Νταϊνθ και ο Τζίμ έμειναν αποκλεισμένοι άρκετες μέρες από τη χιονοθύελλα. Στις 28 Ιουλίου τους διακρίναμε επί τέλους στην δυτική πλευρά να προχωρούν για την ψηλότερη θάσι. Μόλις πλησίαζαν στη σκηνή, η θύελλα έσπασε και πάλι. Ως τις 30 Ιουλίου μάτια προσπαθούσαμε να τους δούμε. Ύστερα ξαναφάνηκαν να προχωρούν άργα για την κορυφή. Άλλά για μια άκομη φορά ο άερας τους ανάγκασε να γυρίσουν στη σκηνή τους. Στις 31 Ιουλίου, στις δέκα το πρωί, είδαμε και πάλι τους συντρόφους μας να ανεβαίνουν άργα, ρυθμικά. Η τελευταία φάσι της μάχης είχε αρχίσει.

Ακίνητος, παρ' όλο τον παγωμένο άνεμο που φυσούσε, τους παρακολουθούσα. Τη στιγμή που έτοιμάζονταν να στηρίξουν το πιολέ πριν από την τελική έξορμησι, τους σκέπασαν τα σύννεφα. Ύστερα ήρθε η νύχτα.

Εκείνο το θράδυ δεν κοιμηθήκαμε καθόλου.

Πρέπει να πάμε να δούμε τι γίνανε, αποφασίσαμε την άλλη μέρα το απόγευμα μη διακρίνοντας κανένα σημάδι γύρω στην τελευταία μας θάσι. Δυο από μας θα πήγαιναν στην θάσι του αυχένα και το πρωί θα προχωρούσαν ως την τελευταία θάσι. Οι άλλοι δυο θα έμεναν κάτω για να παρακολουθούν την κορυφογραμμή. Ίσως ο Τζίμ και

Τους είδαμε και πάλι ν' ανεβαίνουν άργά, ρυθμικά...

ο Νταϊήθ να είχαν εκπέμψει το S.O.S. τους ανοίγοντας την πορτοκαλιά σημαία, όπως είχαμε συμφωνήσει.

Την άλλη μέρα προχωρώντας στον παγετώνα δεν πάψαμε ούτε στιγμή να φωνάζουμε. Άλλά μόνο το βουητό του ανέμου και ή ήχώ μας απαντούσε. Συναντήσαμε καινούργιες χιονοστιβάδες που έκοβαν το δρόμο μας ανάμεσα στον αύχένα και την τελευταία θάσι. Μήπως οί σύντροφοί μας βρίσκονταν θαμένοι κάτω από τους πάγους και τα χιόνια; Ή αγωνία μας έλο και μεγάλωνε. Τέλος άκούσαμε μία μακρινή, μισοσθραμένη φωνή. "Όταν φθάσαμε ακριβώς κάτω από την τελευταία θάσι, σέ μία στιγμή ή συχίας φωνάξαμε πάλι. Αυτή τη φορά δεν ύπήρχε άμφιβολία. Ήταν ή φωνή του Νταϊήθ, σχεδόν άγνώριστη, που φώναζε βοήθεια.

—Έρχόμαστε! Ξεφωνίσαμε.

Δέν έπρεπε να χάσουμε στιγμή. Ό Τσοϋκ θά έμενε στον παγετώνα για να παρακολουθή, ο Ρίγκς θά πήγαινε στην θάσι του

αύχένα για να έτοιμάση τσάι. Ό Μάθιους και εγώ θά ξεκινούσαμε πρωί για έπάνω. Μόλις όμως είχαμε τελειώσει το βραδινό μας μέσα στή σκηνή ξανακούσαμε την άπελπισμένη φωνή. Ό Νταϊήθ και ο Τζιμ παραπατώντας στα παγωμένα πόδια τους, κατέβαιναν μέ κόπο. Έρείπια σωστά, τσακισμένοι από την κούρτσι, έντελώς έξαντλημένοι.

—Πρέπει να κατεβούμε απόψε στην χαμηλότερη θάσι, είπε ο Νταϊήθ προσπαθώντας να συγκρατήση τους λυγμούς του. Πρέπει να φύγουμε μέ κάθε θυσία από τον παγετώνα. "Αν βγάλουμε τώρα τις άρθύλες μας, δέν θά μπορέσουμε να τις ξαναβάλουμε ποτέ πιά. Πρέπει να κατέβουμε, να θρούμε ένα γιατρό, να δώ άν θά μου κόψη τα πόδια μου.

Ό Τζιμ ήταν πολύ έξαντλημένος για να προχωρήση. "Εμείνα μαζί του στή σκηνή εκεί, ένω οί άλλοι δυο μετέφεραν τον Νταϊήθ πιό κάτω. Έκείνο το θράδυ, για πρώτη φορά από τότε που είχα-

με φθάσει στο βουνό, ο ήλιος έδυσε σέ καθαρό όρίζοντα μέ πλούσιες πορφυρές άνταύγειες. Μέσα στή σκοτεινή σκηνή ο Τζιμ μου διηγήθηκε τη νίκη τους.

Στην άρχή δλα πήγαιναν καλά και εύκολα ως τη στιγμή που έφθασαν στην αιχμή που ώδηγοϋσε στην κορυφή. Το τεράστιο γέλωμα του πάγου που εκτεινονταν στή δυτική πλευρά του κώνου είχε πέσει δημιουργώντας μία ρωγμή μέ βάθος τριάντα μέτρων. Οί δυο σύντροφοι δέν είχαν να διαλέξουν. Για να συνεχίσουν έπρεπε να κατέβουν ως το βάθος της ρωγμής. Στιγμές - στιγμές τα τοιχώματα της πλησίαζαν τόσο, ώστε δημιουργούσαν κάτι σαν σήραγγα. "Όταν έφθασε στο βάθος ο Τζιμ βυθίστηκε ως το στήθος στο μαλακό χιόνι. Μέ μία άπελπισμένη προσπάθεια βγήκε και κυττάζοντας στην τρύπα που είχε άνοιξει το σώμα του, είδε από κάτω το κενό.

"Όταν βγήκαν από την έφιαλτική ρωγμή, είδαν μπροστά τους μία πυραμίδα πάγου, 100 μέτρα ύψος, έμπόδιο άνυπέρβλητο. Άλλά ο Τζιμ άνακάλυψε στην άριστερή πλευρά μία στενή βράχωση προεξοχή σκεπασμένη μέ φρέσκο χιόνι. Άργά, προσεκτικά, προχώρησαν, μπροστά ο Νταϊήθ μέ το σκονί στή μέση και ο Τζιμ από πίσω προσπαθώντας να κρατή την ίσορροπία και τών δυό. Μετά την πυραμίδα είχαν μπροστά τους κοφτερούς πάγους και βράχια. Άλλά μπροστά στην πυραμίδα αυτό τους φαινόταν περίπατος. Στις πέντε το άπόγευμα έφθασαν στην κορυφή. Είχαν χρειασθή έπτά ώρες για να διανύσουν μία άπόστασι 400 μέτρων.

Τη στιγμή που ο Νταϊήθ στεκόταν στην κορυφή, μία ριπή ά-

νέμου έσκισε τα σύννεφα και τους άποκάλυψε το έπιβλητικό πανόραμα της περουβιανής όροσειράς. "Εσφίξαν τα χέρια, πήραν μερικές φωτογραφίες και έπειδή ή ώρα ήταν περασμένη ξεκίνησαν για την έπιστροφή.

Το πάθος της φωτογραφίας πάρ' όλίγο να στοιχίση στον Τζιμ τη ζωή του. Πενήντα μέτρα κάτω από την κορυφή στάθηκε για να πάρη μερικές ακόμη φωτογραφίες. Συνήθως σέ τόπους τόσο επικίνδυνους, ο ένας κάθεται κάπου στερεά για να στηρίξη τον άλλο. Άλλά ο Νταϊήθ και ο Τζιμ ήταν κουρασμένοι και πολύ βιαστικοί. Ό Νταϊήθ δέν έκανε τον κόπο να στηρίξη το πιολέ του στον πάγο και να δέση το σκονί του. Ή προφύλαξι αυτή θά έξασφάλιζε τις κινήσεις του Τζιμ και θά γλύτωνε τον Νταϊήθ από μερικές δυσάρεστες στιγμές.

—Άκουσα ένα τρίξιμο, διηγήθηκε ο Νταϊήθ. "Υστερα είδα το χιόνι να άνοίγη κάτω από τα πόδια μου. "Αρχισα να πέφτω μαζί μέ κομμάτια πάγου. Άμέσως μετά ένιώσα ένα άπαίσιο πόνο γύρω στή μέση μου, εκεί που ήταν δεμένο το σκονί. Τρία δυνατά τραντάγματα πάρ' όλίγο να μέ κόψουν στα δυό. "Ημουν δεμένος στην άκρη ενός σκονιοϋ 40 μέτρων που χοροπηδούσε σαν λαστιχένια πουάλλα. "Ελεγα πώς τα πλευρά μου είχαν σπάσει. Ό Τζιμ μου φώναξε πώς δέν μπορούσε να μέ ανεβάση. Άνασκηώθηκα 2-3 μέτρα στο σκονί μου και κατάφερα να φτάσω σέ μία προεξοχή. "Υστερα έβαλα όλη μου τη δύναμι για να ανέβω αυτόν τον παγωμένο τοίχο. Μέ το άριστέρο μου χέρι έμπηγα το πιολέ, μέ το δεξιό το σφυρί που κρεμόταν στή ζώνη μου. Δέν ξέρω

πόση ώρα έκανα για να φτάσω στο χεῖλος, πάντως νόμιζα ότι σκαρφάλωνα ένα χρόνο.

Στο διάστημα αυτό ο Τζιμ δὲν ἦταν σὲ πολὺ καλύτερη θέση.

—Εἶδα τὸ χιόνι νὰ ὑποχωρῇ, μᾶς διηγῆθηκε, καὶ κατάλαβα. Μάζεψα τὸ πιολέ μου, ἔκανα δυὸ θήματα πίσω, ἔπεσα στὸ χιόνι θυθίζοντας τὸ πιολέ καὶ μόλις πήγαινα νὰ στερεωθῶ ἔνιωσα τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ τρία τρομερὰ τραντάγματα. Κρατήθηκα καλὰ, ἀλλὰ δὲν θὰ μπορούσα νὰ ἀντισταθῶ καὶ σὲ τέταρτο. Ἐκείνο ποὺ μᾶς ἔσωσε εἶναι ὅτι τὸ σκοινὶ εἶχε χωθῇ καλὰ μέσα στὸ χιόνι στὴν ἄκρη τοῦ ἀνοίγματος. Ἡ τριθὴ ἀπορρόφησε ἀσφαλῶς ἓνα μέρος τοῦ θάρους τοῦ Νταίηθ καὶ ἐλάττωσε τὰ τραντάγματα.

Τριάντα μέτρα πὶο κάτω ἦρθε ἡ σειρὰ τοῦ Τζιμ. Καὶ κείνος ἔνιωσε τὸ χιόνι νὰ ὑποχωρῇ καὶ

τραβήχτηκε πίσω ἀκριβῶς στὴν ὥρα. Τὸ ἐπεισόδιο αὐτό, ἂν καὶ λιγώτερο σοβαρὸ ἀπὸ τὸ προηγούμενο, κλόνισε ἐπικίνδυνα τὴν ἀντίστασι τῶν δυὸ συντρόφων. Εἶχε ἤδη νυχτώσει. Καθὼς δὲν εἶχαν λάμπα, ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ προχωροῦν πολὺ ἀργά. Τὰ μεσάνυχτα θρίσκονταν ἀκόμη στὴ δυτικὴ ἄκρη τῆς αἰχμῆς. Πολὺ ἐξαντλημένοι γιὰ νὰ συνεχίσουν τὴν κατάβασι, ἀνίκαν νὰ θροῦν στὸ σκοτάδι τὸ δρόμο γιὰ τὴν τελευταία θάσι, μαζεύτηκαν κάτω ἀπὸ μιὰ προεξοχὴ πάγου γιὰ νὰ περιμένουν τὴν αὐγὴ. Ὁ Νταίηθ ἀναψε ἓνα κερί γιὰ νὰ ξεπαγώσῃ τὴ φλόγα τοῦ τις κάλτσες τους ποὺ εἶχαν κοκκαλιάσει.

Τὸ πρωὶ μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ξεκίνησαν γιὰ τὴν τελευταία θάσι. Ἐκεῖ ἐτοίμασαν ζεστὴ λεμονάδα, χώθηκαν στοὺς ὑπνόσακκους καὶ ἀναπαύθηκαν 24 ὥρες. Τὴν ἄλλη μέρα μᾶς εἶδαν ποὺ τοὺς γυρεῦαμε.

Τί νὰ σοῦ τὰ λέω, βρε παιδί μου, διηγεῖται ὁ Ζὰν στὸ φίλο του τὸν Μισέλ, χθὲς τὴ νύχτα μᾶς συνέβη κάτι τὸ ἀπίστευτο. Ἡ Σιμόν καὶ ἐγὼ ἀποφασίσαμε νὰ πᾶμε μιὰ βόλτα στὴν ἐξοχὴ μὲ τὸ αὐτοκίνητο. Σὲ δέκα λεπτά ἡ γυναίκα μου ἦταν ἐτοιμὴ καὶ ξεκινήσαμε. Φθάσαμε σ' ἓνα ποταμάκι, περάσαμε τὸ γεφυράκι τοῦ καὶ ἐκεῖ, ἄκου νὰ φρίξης, δὲν ξέρω πῶς κάνει τὸ αὐτοκίνητο καὶ γυρίζει ἀνάποδα. Ἐκείνη τὴ στιγμή...Μὰ δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατί γελάς... δὲν μὲ πιστεύεις; Σοῦ ὀρκίζομαι...

—Ἄστα, ἄστα, νὰ χαρῆς. Πῶς νὰ σὲ πιστέψω, ἀφοῦ ἀρχισες λέγοντάς μου πῶς ἡ γυναίκα σου ἐτοιμάστηκε σὲ δέκα λεπτά!

Constellation

Ἔνα εὔθυμο τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας

Ἐπεισόδιο στὸν Ὀλυμπο

Τοῦ

Σ. ΒΑΣΑΡΔΑΝΗ

Μὴ νομίζετε πῶς στὸν Ὀλυμπο, στὸ μακάριο αὐτὸν τόπο, ὅπου ὑπῆρχαν τὰ ἀπαστράπτοντα παλάτια τῶν Θεῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, δὲν γίνονταν καί... σκάνδαλα! Εἶχαν καὶ οἱ Ἀθάνατοι τὰ σκάνδαλά τους. Ἀκούστε ἓνα, ποὺ ἔφθασε ὡς ἐμᾶς ἀπὸ...ἀκριτομυθίης ἰδίως τοῦ Ὀμήρου.

Θὰ ξέρετε βέβαια πῶς ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Θεὰ τοῦ ἔρωτα καὶ τῆς ὁμορφιάς, ἡ Καλλονὴ τοῦ Ὀλύμπου, ἦταν σύζυγος τοῦ «κυλλοποδίωνος» (τοῦ κουτσοῦ) Ἡφαίστου, τοῦ πιδ ἄσχημου ἀπὸ τοὺς Θεοὺς. Ὡστόσο ἡ θεὴ καλλονὴ δὲν πήγαινε χαμένη στὰ χέρια τοῦ χωλοῦ συζύγου. Εἶχε σχέσεις κρυφῆς μὲ τὸν Θεὸ τοῦ πολέμου, τὸν «Βρισάρματον», τὸν «χάλκεον», τὸν ὀρμητικὸν Ἄρη. Βέβαια αὐτὰ ψιθυρίζονταν ἀπλῶς στὶς συγκεντρώσεις τῶν Ὀλυμπίων καὶ στὰ συμπόσια, ἀπὸ τοὺς κουτσομπόληδες, γιατί οἱ σοβαροὶ καὶ καθὼς πρέπει ἀπὸ τοὺς Ἀθανάτους οὔτε τὰ πίστευαν, οὔτε ἤθελαν νὰ νὰ τ' ἀκούσουν. Λέγανε μάλιστα οἱ ἄσπονδοι... φίλοι τῆς, πῶς οἱ σχέσεις τῆς ὡραίας Θεᾶς μὲ τὸν Ἄρη ἐχρονολογοῦντο ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Γιατὶ ὅταν ἡ Θεὰ πληγώθηκε ἀπὸ τὸ δόρυ τοῦ Διομήδη, ὁ Ἄρης τῆς ἔδωκε τὸ ἄρμα του

γιὰ ν' ἀνέβῃ στὸν Ὀλυμπο (Ἰλ. Ε. 362). Καὶ πάλι, ὅταν ἡ Ἀθηνᾶ, ποὺ βοηθοῦσε τοὺς Ἕλληνες, πλήγωσε τὸν Ἄρη μπροστὰ στὰ τείχη τῆς Τροίας καὶ ὁ Θεὸς ἔπεσε καταγῆς, ἡ ὡραία Ἀφροδίτῃ τὸν πήρε ἀπὸ τὸ χεῖρι καὶ τὸν ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὴ μάχη (Ἰλ. Φ. 416). Τότε φαίνεται, τὰ «φτιάσανε». Φαίνεται μάλιστα πῶς ἡ Ἀφροδίτῃ καὶ ὁ Ἄρης βλέπονταν κρυφὰ στὸ ἴδιο τὸ σπίτι τοῦ Ἡφαίστου, τὴ νύχτα ποὺ ὁ ἀπατημένος σύζυγος ἀπουσίαζε στὸ «σιδεράδικό» του, ὅπου ἐφτιαχνε μὲ τὴ φωτιά καὶ μὲ τὰ σφυριά του τὶς πανοπλίες τῶν Θεῶν καὶ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ Δία. Ὅλα πῆγαιναν, ὡς τώρα, καλὰ καὶ ἡ τύχη βοηθοῦσε τοὺς ἐρωτευμένους, ὥσπου μιὰ μέρα ξέσπασε τὸ σκάνδαλο.

Ἔνα πρωῒνὸ ὁ Ἀπόλλων, ὁ Θεὸς τοῦ ἡλίου ποὺ τίποτε δὲν ξεφεύγει ἀπὸ τὸ μάτι του, βλέπει τὸν Ἄρη νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Ἡφαίστου. Τρέχει χαράματα ὁ καταδότης καὶ τὰ λέει ὅλα στὸ δυστυχὲ τὸν Ἡφαίστο! Ἔξω φρενὼν ἔγινε ὁ ἀπατημένος Θεὸς καὶ σκληρὴ σχεδίασε τὴν ἐκδίκησί του. Ἐφτιάξε στὸ ἐργαστήρι τοῦ ἓνα δίχτυ λεπτὸ σὰν τὸν ἴστό τῆς ἀράχνης καὶ τὸ ἔδεσε κρυφὰ στὸ κρεβ-

Ἀφροδίτῃ, ἔρωτα καὶ Ἄρη

βάτι της ωραίας άπιστης. Καί στόν 'Απόλλωνα έδωσε έντολή, μόλις δή καμιά ύποπη κίνησι έξω από τό σπίτι του νά τόν ειδοποιήση.

Νύχτα... 'Ο 'Αρης φθάνει στό σπύτι του 'Ηφαίστου συνοδευόμενος από τόν πιστό ύπνρέτη του, τόν 'Ηλεκτρώωνα. 'Αφίνει έξω στήν πόρτα τού σπιτιού τόν ύπνρέτη και τού δίνει έντολή νά τόν ειδοποιήση μόλις χάρξη, προτού φανή ό 'Απόλλων, ώστε νά προφθάση νά φύγη. Καί εκείνος, εύτυχής, τρέχει στά δωμάτια της ωραίας του. 'Η νύχτα είναι καλοκαιριάτικη, γαλήνια. Οί δυό έρασται άποκοιμούνται άγκαλιασμένοι. Μά ό συμφορά!... 'Αποκοιμείται και ό πιστός ύπνρέτης, ό 'Ηλεκτρώων!... Καί ή νύχτα προχωρεί. Κι' έρχεται ή αύγή πού τίποτε δέν μπορεί νά της κρυφτή. Καί προβάλλει ό 'Απόλλων και θλέπει τόν κοιμισμένο 'Ηλεκτρώωνα έξω από τό σπίτι του 'Ηφαίστου. 'Αμέσως καταλαβαίνει περί τίνος πρόκειται! Τρέχει στόν 'Ηφαιστο και τού λέει τά νέα. 'Εξάλλος από θυμό εκείνος πετάει τά σφυριά του και μέ τή «φόρμα» όπως ήταν τού σιδερά, τρέχει στόν 'Όλυμπο. Παίρνει μαζί του Θεούς ('Οδύς. Θ.267-356) και από τις Θεές μονάχα τις παντρεμένες (γιατί τό θέαμα πού έπρόκειτο νά δούν δέν ήταν για δεισιμόνους) και φθάνει λαχανιασμένος, κουτσαίνοντας στό σπίτι του. Καί νά, μπροστά στήν πόρτα τού σπιτιού του ό 'Ηλεκτρώων, κοιμισμένος, άφευδής μάρτυς της άπιστίας. Δίνει μια κι' άνοίγει διάπλατα τις πόρτες.

—'Ορίστε λοιπόν, φωνάζει. Ποιός άρνιέται πώς μέ άπατούν. 'Εμένα τόν άφθαστο τεχνίτη, πού στις πότες και στα κοσμήματα και στα όπλα, κανείς δέν μπορεί νά μου παραβγή! ('Ιλ. Σ. 401).

—Προσόντα πραγματικά θαύμασια, προσθέτει ό πονηρός 'Ερμής, μά πού καθόλου δέν τά σεβάστηκαν, 'Ηφαιστε, οί άχάριστοι!

'Ο 'Αρης και ή 'Αφροδίτη στέκοταν πιασμένοι στα δίχτυα τού 'Ηφαιστου. Καί όλοι οί 'Αθάνατοι τού 'Ολύμπου ξεσπάσανε σέ γέλια και κοροϊδίες. Καί ό 'Ερμής πάλι, ό πονηρός φωνάζει:

—Θαυμάστε λοιπόν τόν 'Αρη, πιασμένο σάν τό σπουργίτι σ' ένα άραχνούφαντο δίχτυ. Τί κατόντημα!

'Εκλαιγε και παρακαλούσε τόν άνδρα της ή όμορφη 'Αφροδίτη νά τούς λυπηθή και νά τούς βγάλη από τό δίχτυ. Μά εκείνος δέν άκουγε τίποτε. 'Ωσπου μπήκε στη μέση ό Ποσειδών και ύποσχέθηκε στόν άπατημένο σύζυγο νά τόν άποζημιώσει μέ 5 τάλαντα για τήν «άπιστία».

Και σάν γλύτωσε ό 'Αρης από τή «ντροπή» πήρε τόν ύπνρέτη του, τόν 'Ηλεκτρώωνα, τόν αίτιο της καταστροφής, κι' άφού τού έδωσε ένα γερό ξύλο, τόν μεταμόρφωσε ύστερα σέ... πετεινό. 'Από τότε ό πετεινός λαλεί κάθε πρωί προτού φανή ό 'Απόλλων (ό ήλιος), ό καταδότης τών έρώτων. Φωνάζει για νά ειδοποιήση τούς θνητούς έραστας.

Πώς σου ήρθε ή ιδέα νά κλέψης τό βιολι του γείτονά σου; Τουλάχιστον ξέρεις νά παίξεις;

—'Οχι, κύριε πρόεδρε, αλλά ούτε ό γείτονάς μου ξέρει.

ΟΙ ΣΙΑΜΑΙΟΙ ΧΩΡΙΖΟΝΤΑΙ

Τού

W. E. ARMSTRONG

Κάθε σοβαρή έγχειρση έχει κάποιο δραματικό χαρακτήρα. 'Ωστόσο ή έγχειρση πού χώρισε τις Σιαμαίες άδελφές Νταϊηβις σ' ένα πανεπιστημιακό νοσοκομείο τού Λονδίνου ήταν διπλά δραματική. 'Εκτός από τόν έντελώς ιδιαίτερο χαρακτήρα της, ό λόγος πού είχε γίνει γι' αυτήν είχε ένα καθαρά τεχνικό πρόβλημα σέ άγωνιώδες έρώτημα. 'Η σύγχρονη χειρουργική πέρασε από μία κρίσιμη δοκιμασία.

Χωρίς νά τό επιδιώξουν καθόλου και χωρίς νά τό επιθυμούν, οί γιατροί θρέθηκαν μπροστά σέ όλόκληρο τόν κόσμο πού κρατούσε τήν άναπνοή του περιμένοντας νά δη τά άποτελέσματα της θαυματουργής έγχειρήσεως. Τό ενδιαφέρον ήταν δικαιολογημένο.

'Ο διαχωρισμός σιαμαίων αδελφών τόσο στενά ένωμένων είχε δοκιμαστή προηγουμένως μία ή δύο φορές μόνο. 'Η έγχειρση αυτή καθεαυτή, ό τελικός διαχωρισμός, έπιτελέσθηκαν χωρίς τήν παραμικρή περιπλοκή παρ' όλο πού κατορθώθηκε μόνο χάρι στήν έξαιρετική τεχνική. 'Ιδιαίτερο όμως ενδιαφέρον παρουσιάζει ή προ-έγχειρητική έρευνα πού μοιάζει σάν ταξίδι άνακαλύψεων και συναρπάζει σάν παραμύθι πού διηγείται περιπέτειες για τήν κατόκτησι κρυμμένων θησαυρών.

Τά δίδυμα Νταϊηβις γεννήθηκαν από μία γυναίκα της Νιγηρίας, 30 έτών. Μεταφέρθηκαν άεροπορικώς στό Λονδίνο τόν περασμένο Νοέμβριο, όταν ήταν 3½ μηνών. 'Όταν γεννήθηκαν ζύγιζαν μαζί τρίαμυς κιλά. 'Ηταν κοριτσάκια και ήταν ένωμένα πρόσωπο μέ πρόσωπο μέ μία ωοειδή σάρκινη «γέφυρα» πού ένωνε τό κατώτερο τμήμα τού στέρνου τους, περιλάμβανε τήν έκτη, έσδόμη και όγδόη πλευρά καθώς και σχεδόν όλόκληρη τήν κοιλιά. 'Η θέσι τού συνδετικού σημείου έδινε στήν σπονδυλική στήλη και τών δύο μία καμπύλη κλίσι προς τά έξω. 'Όπως γίνεται συνήθως μέ τις Σιαμαίες τό ένα παιδι ήταν αρκετά μικρότερο από τό άλλο.

Οί σιαμαίοι άδελφοί δέν είναι κανένα φαινόμενο τόσο σπάνιο όσο νομίζουμε (πιστεύεται γενικά ότι γεννιούνται ένα ή δύο σιαμαία άδελφια κάθε χρόνο), αλλά οί λόγοι πού τά δημιουργούν δέν είναι καθόλου γνωστοί.

Σέ πολλές περιπτώσεις σιαμαίων ένωμένων μέ σχετικά άπλό τρόπο στό κεφάλι, τή βάση της σπονδυλικής στήλης ή τις ώμοπλάτες έχει γίνει μέ έπιτυχία ό διαχωρισμός άν και τις περισσότερες φορές τό ένα από τά δύο παιδιά δέν έζησε. Τό 1936 μόλις

έγιναν με έπιτυχία δύο διαχωρισμοί σιαμαίων που ήταν ένωμένοι στην κοιλιά. Άλλά και στα δύο αυτά ζεύγη ο σύνδεσμος ήταν μικρός και τα παιδιά δεν είχαν κανένα όργανο κοινό.

Τα πράγματα δεν φαίνονταν τόσο εύκολα όταν ο διευθυντής χειρουργός του νοσοκομείου του Λονδίνου εξέτασε για πρώτη φορά την Βαριμπόκο και την Τομυνατανυέ Νταϊθίς στις 13 Νοεμβρίου 1953. "Έχοντας σήμερα ύψος τις άνακαλύψεις του γιατρού και των συνεργατών του μπορούμε να πούμε ότι η έγχείρησι του διαχωρισμού ήταν μία από τις κρίσιμότερες που έγιναν ποτέ. "Αν ή ένωση ήταν μεγαλύτερη, τότε άσφαλώς δεν ύπηρχε καμμία έλπίδα έπιτυχίας.

"Όταν γεννήθηκαν τα παιδιά, στις 24 Ιουλίου, οι γιατροί έδήλωσαν στη μητέρα τους ότι για να ζήσουν έπρεπε να χωριστούν. Οι γιατροί της Νιγηρίας, ξέροντας ότι τα μέσα των νοσοκομείων της χώρας τους δεν ήταν άρκετά για να γίνει μία τόσο σοβαρή έγχείρησι, είχαν την φρόνησι και την τιμιότητα να μεταβιβάσουν την περίπτωση σε καταλληλότερα χέρια. Τα παιδιά μεταφέρθηκαν μαζί με τη μητέρα τους στην Άγγλία, και μπήκαν στο νοσοκομείο που παρείχε τις καλύτερες προϋποθέσεις με τον τέλειο τεχνικό τους εξοπλισμό.

"Η προεγχειρητική εξέτασι άρχισε άμέσως. Έκτός από τις έπαυλιμμένες εξετάσεις με άκτίνες Χ, οι γιατροί της Νιγηρίας είχαν υποβάλλει ήδη τις σιαμαίες σε ένα πείραμα. Τους είχαν δώσει θάριο, μία ουσία που φαίνεται καθαρά στις άκτίνες. Σκοπός του πειράματος ήταν να φανή αν το ένα παιδί έδινε την τροφή στο άλλο από κάποιο κοινό πέρασμα.

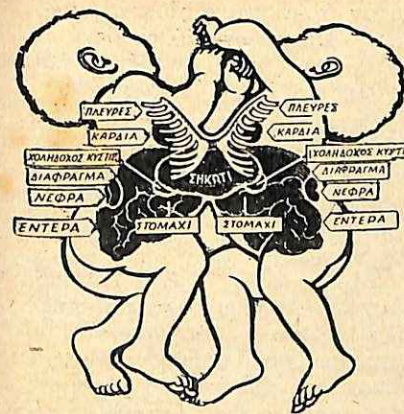
Τα άποτελέσματα έδειξαν πώς δεν συνέβαινε τίποτα τέτοιο.

"Η παρατήρησι αυτή ήταν πολύτιμη, ένα καλό ξεκίνημα, αλλά όχι άρκετή. "Ο χειρουργός του Λονδίνου προτού σκεφθί να καταφύγη στο μαχαίρι έπρεπε να πεισθί πώς και τα δύο παιδιά είχαν πλήρη όργανα, ίκανά να τα διατηρήσουν στη ζωή χωριστά και πάνω από όλα ότι τα παιδιά δεν είχαν κανένα ζωτικό όργανο κοινό. Για να το μάθη αυτό κάλεσε μία ομάδα από διαφόρους ειδικούς και ώργάνωσε σειρά από περίπλοκες εξετάσεις.

Σκοπός της έρευνής ήταν να δοθί άπάντησι σε πέντε βασικά έρωτήματα. Το πρώτο σημαντικό βήμα ήταν να καταλάβουν αν τα παιδιά είχαν χωριστές χοληδόχους κύστες. "Η εξέτασι αυτή έγινε με ένα χολοκυστογράφημα, άφου έδωσαν και στα δύο παιδιά μία χρωματισμένη ουσία που θα φαίνονταν σε ώρισμένες άκτίνες. Πραγματικά φανερώθηκαν δύο χωριστές χοληδόχοι κύστες. Το πρώτο έμπόδιο είχε ξεπεραστή και ο χειρουργός ήταν ευχαριστημένος. Άλλά αυτό δεν έξουδετέρωνε έκεino που φοβόταν πιο πολύ, ότι το σηκώτι ήταν κοινό.

Είχε ήδη παρατηρήσει πώς κάποιο σημαντικό όργανο έπρεπε να βρίσκεται στην ένωτική γέφυρα. Οι πλάκες της Νιγηρίας και του Λονδίνου έγιναν για να άνακαλυφθί εάν ο δόκλρηρ ή «γέφυρα» ύπηρχαν έντερα. Και άπεδείχθη ότι ύπηρχαν μόνο στο κατώτερο τμήμα της. Το άνωτερο τμήμα περιείχε άσφαλώς κάποιο συμπαγές όργανο. Μήπως ήταν το σηκώτι;

"Η τρίτη βασική εξέτασι ήταν έξ ίσου σημαντική. "Ενα πυελογράφημα με μία ένεσι με χρωστική ουσία σε μία φλέβα, έδειξε

πώς κάθε παιδί είχε τα δικά του νεφρά. "Η πληροφορία αυτή ήταν διπλά πολύτιμη. "Έδειχνε πώς τα δύο παιδιά είχαν κανονικά και άλλα όργανα που θα μπορούσε να ήταν κοινά και βοηθούσε τον γιατρό να συναγάγη αξιόλογα συμπεράσματα.

"Ενα - ένα τα έπικίνδυνα έμπόδια εξαφανίζονταν. Οι χειρουργοί και οι παθολόγοι, οι ραδιολόγοι και οι καθηγητά της άνατομίας, οι καρδιολόγοι και οι όρθοπεδικοί που δούλευαν γύρω από τα δύο μικρά πλάσματα άνέπνευσαν πιο έλεύθερα. "Η είκόνα της έσωτερικής διαθρόσως του όργανισμού των παιδιών γινόταν όλο και πιο καθαρή και φαινόταν πολύ λιγώτερο περίπλοκη άπ' ό,τι είχαν φοβηθί στην άρχή.

"Ενα ήλεκτροκαρδιογράφημα έδωσε ένθαρυντικά άποτελέσματα. Οι δυο καρδιές ήταν υγιείς και στην κανονική τους θέση.

Το άνιγμα πλησίαζε τη λύση του. Μόνο ένα σημαντικό στοιχείο έλειπε: Είχαν χωριστή κυκλοφορία, ή το ένα παιδί ήταν έξηρητημένο από το άλλο; "Η έπιτυχία της έγχειρήσεως κρεμόταν άπ' αυτό.

"Ο χειρουργός ήξερε ήδη πώς κάθε παιδί είχε σχεδόν πλήρη και χωριστά όργανα. Άλλά ύπηρχε ή μεγάλη πιθανότητα ότι τα παιδιά μοιράζονταν - αν δεν το είχαν κοινό - τουλάχιστον ένα ζωτικό όργανο που βρίσκοταν στη «γέφυρα» και δεν μπορούσε να είναι άλλο από το σηκώτι.

Το τελευταίο λοιπόν και κρίσιμο έρώτημα για τον χειρουργό ήταν αν από τη «γέφυρα» αυτή που έπρεπε να κόψη περνούσαν σημαντικές άρτηριές. Άπό την άπάντησι στο έρώτημα αυτό θα φαινόταν όχι αν ή έγχειρησι μπορούσε να έπιτύχη, αλλά αν μπορούσε να γίνει. Και από την άπάντησι αυτή πάλι κρεμόταν ή ζωή των δύο άδελφών.

Για να πάρη την άπάντησι ο χειρουργός έπαιξε το τελευταίο του χαρτί.

Πριν από τέσσερα χρόνια θα έπρεπε να βασισθί σε εικασίες. "Η τομή του στην ένωτική γέφυρα θα ήταν ένα βήμα στο σκοτάδι. Τώρα είχε στα χέρια του την ευεργετική θούθεια ενός μοναδικού πειράματος που πραγματοποιείται με την χρησιμοποίησι της πυρηνικής ένέργειας. Οι γιατροί του νοσοκομείου έπινόησαν αυτό το συγκεκριμένο πείραμα ειδικά για την περίπτωση αυτή.

Για να καθορισθί πόσο αίμα περνούσε από το ένα παιδί στο άλλο, έκαναν ένεσι με ραδιενεργά αίμοσφαίρια στη φλέβα του ενός παιδιού ένω κατά διαστήματα έπαιρναν αίμα από τη φλέβα του άλλου παιδιού και το εξέταζαν. Τα δείγματα αυτά πέρασαν από έναν μετρητή Γκάιγκερ Μύλλερ, ένα όργανο που ύπολογίζει την ραδιενέργεια. "Ο μετρητής έδειξε πώς 41 κυβικά έκατοστά αίματος περνούσαν από τη «γέφυρα» από το ένα παιδί στο άλλο κάθε λεπτό. Αυτό έση-

μαινε πώς τα παιδιά είχαν κοινή κυκλοφορία κατά 14%.

Έτσι το πρόβλημα έφθασε στη λύση του. Το αίμα περνούσε και μάλιστα από ένα ζωτικό όργανο, το σπλάν. Άλλα ό μικρός αριθμός—14%—έδειχνε πως τα δύο ήπατα δεν λειτουργούσαν σαν ένα όργανο κοινό και στα δύο παιδιά, αλλά απλώς ήταν ενωμένα μεταξύ τους με ιστό. Στις δύο άκρες της «γέφυρας», στο σώμα του κάθε παιδιού ένα υγιές και χωριστό όργανο έκανε τη δουλειά του.

Θεωρητικά λοιπόν ή σύνδεση θα μπορούσε να διακοπεί χωρίς μοιραία αποτελέσματα. Καί τότε μόνο ό χειρουργός αποφάσισε πως ή έγχείρησι μπορούσε να επιχειρηθί.

Οί Σιαμαίως Νταίηθις είχαν φτάσει στο Λονδίνο στις 13 Νοεμβρίου. Οί προεγχειρητικές έξετάσεις τελείωσαν στις 27 Νοεμβρίου και ή έγχείρησι ώρίστηκε για τις 3 Δεκεμβρίου. Ή έγχείρησι άα ήταν πολύ σοβαρή, όπως δήλωσε ό γιατρός, αλλά έίπε πως και τα δύο παιδιά είχαν ίσες πιθανότητες νά ζήσουν.

Σ' αυτό το διάστημα ό τύπος όλου του κόσμου έγραφε για την έπικείμενη έγχείρησι. Οί γιατροί έχουν την επαγγελματική συνήθεια νά μη άνακοινώνουν στον τύπο τίποτα σχετικό με τους άσθενείς τους. Άλλά ή Έταιρεία που είχε αναλάβει τα έξοδα της έγχειρήσεως έθωαζε κάθε μέρα ιατρικό δελτίο, έκατοντάδες γιατροί έκαναν σχετικές διαλέξεις και οί δημοσιογράφοι ξεμεροθραδάζονταν στο νοσοκομείο.

Άπό τον Καναδά μεταφέρθηκε στο Λονδίνο άεροπορικώς ή μόνη ταϊνία που έχει ληφθί από διαχωρισμό Σιαμαίων για νά την μελετήσουν οί γιατροί. Έκεί φαι-

νόταν ό άνεπιτυχής διαχωρισμός των Σιαμαίων Τάουνσεντ, το 1950, που ήταν ενωμένοι στην κοιλιά και είχαν κοινό σπλάν.

Έπειδή ή καινούργια άπόπειρα θα ήταν μοναδική στο είδος της, ό διευθύνων χειρουργός έπέτρεψε νά κινηματογραφηθί, όλόκληρη, σέ ήχητική και έγχρωμη ταϊνία.

Στο νοσοκομείο εν τώ μεταξύ γίνονταν πλήθος προετοιμασίες. Όργανώθηκαν δύο χωριστά συνεργεία με δύο βοηθούς και τρεις νοσοκόμες. Θα υπήρχαν άκόμη έξι νοσοκόμες, ένας υπεύθυνος του χειρουργείου, δύο νοσοκόμοι, τρεις άναισθησιολόγοι και πλήρες προσωπικό χειρουργείου. Για νά προληφθί κάθε κίνδυνος από αίμορραγία—που τόσο άπειλεί τις έγχειρήσεις σέ παιδιά—έγιναν όλες οί άπαράιτητες προετοιμασίες για μετάγγισι αίματος, που δεν θα γινόταν από τις μικροσκοπικές φλέβες των χεριών, αλλά με τη βοήθεια λεπτών πλαστικών σωλήνων που θα μετάγγιζαν το αίμα στην κεντρική άρτηρία της κνήμης κάθε παιδιού. Καί μέσα σέ όλα αυτά τα εργαλεία και τα μηχανήματα θρισκόταν ή κινηματογραφική μηχανή, το μικρόφωνο, τα καλώδια, τα φώτα.

Η ΕΓΧΕΙΡΗΣΙΣ

Τό πρωί της 3ης Δεκεμβρίου, στις 11.50 άρχισε ή έγχείρησι. Τα δίδυμα ναρκώθηκαν με άέριο και όξυγόνο. Σέ μία γειτονική αίθουσα περίμενε ή κυρία Νταίηθις έτοιμη νά δώση δέρμα άν χρειάζονταν.

Είκοσι λεπτά μετά την νάρκωση των διδύμων ό χειρουργός έκανε την πρώτη του τομή. Ψύχραιμα, με καθαρή φωνή, σαν νά κουβέντιαζε, έξηγοüse τί έκανε και τί έθρισκε.

Τή φωνή του την κατέγραφε το μαγνητόφωνο, τις κινήσεις του ή κινηματογραφική μηχανή. Καί πέρα από τη φωνή του άκουγόταν το μουρμούρισμα των νοσοκόμων και των βοηθών, ό θόρυβος των νυστεριών και των λαβίδων πάνω στους μετάλλινους δίσκους και το γύρισμα της μηχανής. Στις 12.20, 10 λεπτά μετά την πρώτη τομή, στη «γέφυρα», ό γιατρός θρισκόταν μπρος στο σπλάν. «Όλες οί προεγχειρητικές ύποθέσεις είχαν άποδεχθί όρθές. Τα σαράντα λεπτά πέρασαν με εργασία ρουτίνας. Τα παιδιά έπαιρναν το αίμα της μεταγγίσεως και πήγαιναν καλά. Ή άπώλεια αίματος ήταν κανονική και ή άναπνοή σταθερή και ρυθμική. Σιγά - σιγά, χωρίς κρίσιμες έπιπλοκές, ό δρόμος άνοιγε. Ό χειρουργός άνοιξε την κοιλιακή χώρα και χώρισε τα ενωμένα πλευρά. Στο κεφάλι του χειρουργικού τραπέζιου οί άναισθησιολόγοι παρακολουθούσαν τους δείκτες τους.

Οί ένδοφλέβιες μεταγγίσεις συνεχίζονται χωρίς διακοπή. Ή «γέφυρα» τέμνεται βαθύτερα. Γίνονται μερικές συνδέσεις. Όλα πάνε καλά, αλλά ή κρίσιμη στιγμή δεν έφτασε άκόμη. Τα φώτα λάμπουν και οί μηχανές γυρίζουν. Πίσω από την ομάδα που εργάζεται έντατικά έπάνω στο τραπέζι, πηγαινοέρχονται νοσοκόμες. Άντικαθιστούν τα μεταχειρισμένα εργαλεία, έτοιμάζουν τους καινούργιους δίσκους. Κάτω από τα χέρια του χειρουργού εμφανίζονται διαδοχικά σπλάν. Ή έξι τους και ή κατάσταση τους έπιβεβαιώνουν και πάλι τις προεγχειρητικές παρατηρήσεις.

Έπί τέλος το σπλάν φαίνεται. Βάζουν τα «μισέλ», άπολινώνουν τις φλέβες και ύστερα το χω-

ρίζουν. Έμφανίζεται τότε ή σύνδεση των πλευρών. Δεν χρειάζεται παρά μία άκόμη τομή, ή τελική. Τα φώτα είναι έτοιμα, ή μηχανή γυρίζει καθώς πλησιάζει ή κρίσιμη στιγμή. Μερικοί άκόμη ίστοι χωρίζονται και ξαφνικά όλα έχουν τελειώσει. Ό δεύτερος χειρουργός σηκώνει το κεφάλι του. Τα δίδυμα είναι χωρισμένα. Ή ώρα είναι 1.10 μ.μ.

Γρήγορα, αλλά άπαλά, το ένα παιδάκι μεταφέρεται σέ ένα άλλο τραπέζι. Ή δεύτερη ομάδα που περίμενε έτοιμη, σκύβει έπάνω του. Ένώ ό πρώτος χειρουργός ράβει το τραύμα στο ένα παιδί, ό άλλος κάνει το ίδιο στο άλλο. Στις 1.45, μία ώρα και τριάντα πέντε λεπτά μετά την πρώτη τομή, και τα δύο κοριτσάκια είναι ξαπλωμένα στην ειδική θερμοκοιτίδα.

Μία ώρα άργότερα το ένα παιδί, για κάποιο άγνωστο λόγο, έχασε τις αισθήσεις του. Ό πρώτος χειρουργός ήταν εκεί. Άμέσως έκανε μία τομή στο στήθος και άρχισε μασάζ στην καρδιά. Για μία ώρα σχεδόν ή καρδιά χτύπησε κανονικά και ύστερα σταμάτησε.

Άν το ένα από τα Σιαμαία Νταίηθις πέθανε, αυτό δεν μειώνει τη σημασία μιας έξαιρετικά έπιτυχημένης σημαντικής έγχειρήσεως. Το μικρό δράμα που κράτησε τρεις εβδομάδες σέ ένα νοσοκομείο του Λονδίνου θα ξεχασθί. Όστόσο στις βιβλιοθήκες των Πανεπιστημίων και των ιατρικών σχολών όλου του κόσμου θα περιλαμβάνεται ένα μοναδικό κατόρθωμα. Το ενδιαφέρον που θα παρουσιάσει από μέλλον θα είναι καθαρά τεχνικό, αλλά αυτό που έγινε στο νοσοκομείο του Λονδίνου έχει ευρύτερη σημασία: ό θάνατος έκανε ένα βήμα προς τα πίσω.

Ενας κύριος μπαίνει σ' ένα κατάστημα ν' αγοράσει ένα φίμωτρο για τόν σκύλο του.

—Αυτό δεν είναι άσχημο, λέει στὸν υπάλληλο πού τοῦ δείχνει ἕνα, φοβούμαι ὅμως ὅτι θὰ εἶναι λίγο στενόχωρο καὶ θὰ ὑποφέρῃ τὸ ζῶο.

—Ὁχι, κύριε, ἀπαντᾷ ὁ υπάλληλος. Μόλις πούλησα ἕνα ὁμοιο στὴν κυρία πού βγήκε.

—Μὲ συγχωρεῖτε, λέει ὁ κύριος ἀγανακτημένος. Ἐγὼ θέλω φίμωτρο γιὰ τὸ σκύλο μου καὶ ὄχι γιὰ τὴν γυναῖκα μου!

Tatler

Δὺο καννίβαλοι συναντῶνται. Ὁ ἕνας μασάει μιὰ φωτογραφία πού εἰκονίζει δυὸ ἐξερευνητάς.

—Ἐκεῖ λοιπὸν κατάντησες; τοῦ λέει ὁ ἄλλος. Νὰ τρῶς...κονσέρβα!

Tatler

ΦΛΥΑΡΙΕ Σ

Ὁ ἕνας φίλος ἔχει πρησμένο τὸ μάτι. Ὁ ἄλλος τὸν ρωτᾷ:

—Τί ἔπαθες; Ἐπεσες καὶ κτύπησες;

—Ὁχι. Τὸ πέσιμο, εὐτυχῶς, τὸ γλύτωσα. Τὴν γροθιά ὅμως δὲν μπόρεσα νὰ τὴν ἀποφύγω...

Constellation

Εγὼ μὲ τὸ ποδήλατό μου μπορῶ νὰ μεταφέρω ἔξι ἀνθρώπους.

—Καὶ πῶς τοὺς μεταφέρεις;

—Κάνω ἔξι διαδρομές!

Tatler

Ἡ γυναῖκα μου ἀδυνάτισε τόσο, ὥστε ἀπὸ μιὰ γραβάτα φτιάχνει φόρεμα.

—Κί' ἡ δική μου, τόσο πολὺ μάζεψε μετὰ τὴν κούρα πού ἔκανε, ὥστε μαζί μὲ τὴν κόρη μου σκεπάζονται μὲ τὸ παπιγιόν μου.

Up.

Εκείνη: Ἀγάπη μου, μὰ πῶς θὰ μπορούσες νὰ ζήσης χωρὶς ἐμένα;

Ἐκεῖνος: Πιό...οἰκονομικά!

Constellation

Ἡ ὁμορφιά εἶναι πηγὴ αἰώνιας νεότητος. Ἀρκεῖ νὰ μπορούμε νὰ τὴ χαίρομαστε.

Ὁ Κόσμος εἶναι γεμάτος θαύματα

Τοῦ

W. SANGSTER

Σὰς ἔτυχε ποτὲ νὰ ἀναλύσετε τὴ χάρι τῆς παιδικῆς ἡλικίας; Τὸ μουσικὸ τῆς κρύβεται κυρίως στὸ γεγονὸς ὅτι τὰ παιδιά μποροῦν νὰ θαυμάζου ν. Θέλετε νὰ μείνετε νέοι; Μάθετε νὰ διατηρῆτε μέσα σας αὐτὴ τὴν ἱκανότητα τῶν παιδιῶν. Ζωὴ χωρὶς ἔκπληξι, χωρὶς θαυμασμό, δὲν ἀξίζει νὰ τὴ ζῇ κανεὶς.

Ἀπὸ τὴν περιέργεια, εἶπε ὁ Σωκράτης, γεννήθηκε κάθε γνώσι. Γιατὶ ἄλλωστε ὁ ἀνθρώπος δὲν ἔμεινε ἱκανοποιημένος, σὰν τοὺς ἄλλους ἀντιπροσώπους τοῦ ζωικοῦ βασιλείου, μὲ τὸ νὰ τρῶν, νὰ πίνῃ καὶ νὰ πολλαπλασιάζεται; Γιατὶ θέτει ἐρωτήματα, γιατί ζητᾷ τὴ γνώσι.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὁ πρωτόγονος ἀνθρώπος εἶχε τὸ σκοτεινὸ αἶσθημα τοῦ θεοῦ, τὴν συνείδησι μιᾶς ἀνώτερης παρουσίας πού τὸν φόβιζε καὶ τὸν γοήτευε συγχρόνως, τὸν προσεῖλκυε καὶ τὸν ἀπωθοῦσε. Ἀλλὰ ἀνάμεσα σὲ ὁλοὺς ἐκείνους πού μὲ καλὴ πίστι ἀναζητήσαν τὸ Θεό, κανένας δὲν μπορούσε νὰ ἐξερῇ ἀπὸ πρὶν ἂν θὰ ἦταν τρομερώτερο νὰ τὸν ἀντικρίσῃ ἢ νὰ μάθῃ πῶς ὁ ἀνθρώ-

πος θρίσκεται μὲ μυστηριώδες σύμπα.

Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ πιστημονικὴ ἔρευνα, τὸ σικὸ τῆς κέντρο εἶναι περιέργεια.

Δὲν ὑπάρχει τίποτα θιγώτερο στὸν κόσμον, εἶπε ὁ Αἰνσταϊν, ἀπὸ τὸ αἶσθημα τοῦ μυστηρίου. Αὐτὸ εἶναι ἡ πηγὴ καθεῖ ἀληθινῆς ἐπιστήμης.

Στὶς τέσσερις γωνιᾶς τοῦ κόσμου θρίσκει κανεὶς ἀνθρώπους πού αἰσθάνονται ἔντονη ἐπιθυμία νὰ ταξιδέψουν καὶ νὰ δοῦν ὅλα τὰ θαυμαστά πού ὑπάρχουν. Καὶ ὅμως οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους δὲν βλέπουν τὰ θαυμαστά πού θρίσκονται γύρω τους. Τὰ συνηθισμένα γεγονότα τοῦ γνωστοῦ μας κόσμου, αὐτὰ πού δὲν τὰ προσέχουμε καθόλου, θὰ δίνανε στὸν Σαίξπηρ ὕλικον γιὰ νὰ γράψῃ ἕνα ἔργο.

Πῶς θὰ μπορούσαμε νὰ διατηρήσουμε αὐτὴ τὴν ἱκανότητα τοῦ θαυμασμοῦ ἀπέναντι στὴ ζωὴ; Ὑπάρχει καμμιά ἡθικὴ τακτικὴ πού νὰ μπορῇ νὰ μᾶς κἀνῃ νὰ βλέπουμε ὅλα τὰ πράγματα μέσα ἀπὸ τὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου πού τὰ καλύπτει;

Τὰ ταξίδια συντελοῦν ἀσφαλῶς. Ὁχι τόσο ἡ μετακίνησι αὐτὴ καθ' ἑαυτή, ὅσο τὸ ὅτι στὸν γυρισμὸ βλέπουμε μὲ καινούργιον μάτι τὰ γνωστά μας πράγματα.

Ὁ Ἀγγλος συγγραφεὺς Τσέστερτον ζοῦσε συνήθως στὸ Λονδίνο, στὴν συνοικία Μπάττερση. Μιὰ μέρα πού ἐτοιμαζόταν νὰ φύγῃ γιὰ ταξίδι, ἕνας φίλος του τὸν ρώτησε πού θὰ πήγαινε.

—Στὸ Μπάττερση, ἀπάντησε ὁ Τσέστερτον.

Δὲν καταλαβαίνω τὸ ἀστεῖον σου, εἶπε ὁ φίλος του.

—Πηγαίνω στὸ Μπάττερση μέσῳ Παρισίων, Χαϊδελβέργης,

Φραγκφούρτης. Θά πάω μακριά για να ξαναβρω το Μπάττερση που τώρα είμαι ανίκανος να το χαρώ, γιατί το σύννεφο της συνήθειας ήρθε και σκοτείνιασε τα μάτια μου. Και ο μόνος τρόπος για μένα να πάω στο Μπάττερση είναι να απομακρυνθώ απ' αυτό.

Είναι φανερό πόση σοφία κρύβεται μέσα σ' αυτή την παραδοξολογία. Το ιδεώδες του κάθε ταξιδιώτη είναι να γυρίσει στον τόπο του όχι με την καρδιά γεμάτη λύπη γιατί τελείωσε μια όμορφη εποχή, αλλά γεμάτος αγαλλίαση από την άναμνή του γυρισμού.

Δέν είναι όμως απαραίτητο να ταξιδέψει κανείς για να νιώσει αυτό το θαύμα. Ο Ρόμπερτ Χέθβεν Σάουφλερ διηγείται την ιστορία ενός νέου που δούλευε σ' ένα γραφείο στη Ζυρίχη. Ή ασκήμια που ήταν υποχρεωμένος να βλέπει κάθε μέρα πηγαίνοντας στο γραφείο του ήταν γι' αυτόν πραγματικός έφιάλης. Μια μέρα είχε μια ωραία ιδέα. Το καλλιτεχνικό του αίσθημα, σκέφθηκε, δέν μου το έδωσε ο Θεός για να καταθλίβωμαι από την ασκήμια των πραγμάτων, αλλά για να μπορώ να διακρίνω την ομορφιά εκεί όπου οι άλλοι δέν την βλέπουν.

"Ετσι αποφάσισε να ζωγραφίζει ό,τι ωραίο έβλεπε.

Οι περισσότεροι έρασιτέχνες φωτογράφοι είναι πολύ δυνατοί στα τεχνικά ζητήματα. Μετρώνε αποστάσεις, κανονίζουν διαφράγματα, υπολογίζουν τον χρόνο. Συνήθως όμως τους λείπει ή τέχνη να συλλάβουν μια καλή σύνθεσι. "Οποιος ξέρει να βλέπει γεμίζει θαυμασμό και όποιος θαυμάζει βλέπει καλύτερα.

Για να καλλιεργήσω μέσα μου αυτή την ιδιότητα χρησιμοποιώ και ένα άλλο μέσο: προσπαθώ να φανταστώ πώς θα ήμουν αν ξ-

χανα μια από τις πέντε αισθήσεις μου και κάθε φορά θαυμάζω όσα μου χαρίζουν οι αισθήσεις αυτές. "Όταν συλλογίζομαι πώς θα μπορούσα να ήμουν κουφός, προσέχω διπλά το θαύμα των ήχων: τον θόμβο της μέλισσας, το θρόισμα των φύλλων, τους θορύβους του επιτίου.

Κι' αν ήμουν τυφλός; Κλείνω για λίγα λεπτά τα μάτια μου. Κι' όταν τα ξανανοιξώ βλέπω το φώς του ήλιου, τις σκιές, την καταπράσινη έξοχή, το χαμόγελο της γυναικάς μου.

Μια μέρα σ' ένα δειπνο ο διπλανός μου μου είπε:

—Ξέρετε ότι δέν έχω το αίσθημα της γεύσης;

Από τότε χαίρομαι περισσότερο ό,τι τρώω.

Προσπαθώ ακόμη να αναπτύξω την όσφρησι και την αφή μου και αποκτώ πλήθος αναμνήσεις. Μπορώ, όταν θέλω, να θυμηθώ τη μυρωδιά των άγρων της λεβάντας όπου είχα πάει περίπατο μια μέρα πέρυσι. Τα περισσότερα πράγματα που χάνω ανήκουν στον καιρό μου να τα έπιθυμώ, δέν αξίζουν ούτε έναν από τους θησαυρούς που έχω.

Οι ανακαλύψεις μου δέν εταματούν εδώ. Έχω παρατηρήσει πώς όταν βλέπει κανείς τα πράγματα από την επαγγελματική σκοπιά, είναι σαν να τα βλέπει με μαύρα γυαλιά. Καταλαβαίνω τώρα τα λόγια ενός Αμερικανού κτηνοτρόφου όταν βρέθηκε μπροστά στο μεγαλοπρεπές τοπίο του Μπράις Κάνιον.

—Αν χάσει κανείς μια αγελάδα εδώ μέσα, αλλοιμονό του!

Ο άνθρωπος αυτός δέν έκτιμούσε το υπέροχο έργο της φύσεως, παρά σέ άμεση σχέση με την καθημερινή δουλειά του: και έτσι όλη ή ομορφιά του ξέφευγε.

Πριν από χρόνια πήγα στον πύργο Κάρισμπρουκ στο νησί Ουάιτ της Άγγλίας. Στο μικρό του μουσείο υπάρχουν πολλές ωραίες πανοπλίες. Ή θέα τους μ' έκανε να ταξιδέψω νοερά αιώνες πίσω. Σε λίγο μπήκε στην αίθουσα μια γυναικούλα που μόλις είδε τις πανοπλίες είπε:

—Ω, Θεέ μου! Ποτέ δέν θα ήθελα να τις ξεσκονίζα, ούτε και κάθε εβδομάδα!

☆

Καλλιεργήστε μέσα σας την ικανότητα του θαυμασμού. Κυτάξτε τη θάλασσα! Κρύβει τα πιο πολλά μυστήρια του κόσμου μας.

Καλλιεργήστε τον θαυμασμό, για τον κόσμο, για τον έαυτό σας, για τον άνθρωπο, για το θεϊό. «Ο κόσμος, έλεγε ο Τσέστερτον, δέν θα υποφέρει ποτέ από έλλειψι θαυμαστών πραγμάτων, αλλά από έλλειψι θαυμασμού».

Ένα έρώτημα που ή απάντησί του δέν έχει βρεθεί ακόμη, είναι: «Σε ποιά ηλικία γερνά ο άνθρωπος;» Νομίζω πώς ή καλύτερη απάντησι είναι: «Όταν χάσει την ικανότητα να θαυμάζει».

Ο Χάρολντ Νίκολσον διηγείται ότι ή γιαγιά του ζούσε σε μια συνεχή ένθουσιώδη έκπληξι. «Όχι μόνο θυμόταν το πρώτο ατμόπλοιο, αλλά έζησε αρκετά για να μάθει πώς ο Μπλεριό είχε περάσει τη Μάγχη με άεροπλάνο. Ο θαυμασμός της για τον κόσμο την διατηρούσε νέα. Έζησε 99 χρόνια.

«Όσοι ξέρουν να θαυμάζουν, είναι πάντα έτοιμοι να πουν με κέφι: «Και τώρα, τί καινούργιο έχουμε;» Ή ένθουσιώδης τους περιέργεια μοιάζει με των παιδιών. Κι' όταν θα πλησιάζη ή ώρα του θανάτου, δέν θα απογοητευθούν. Θα τον δουν κι' αυτόν σαν μια γοητευτική περιπέτεια.

Ενας πελώριος άνθρωπος, με μια ανθοδέσμη στα χέρια, σωστό θηρίο, μπαίνει σ' ένα νοσοκομείο.

—Απαγορεύεται, κύριε, του φωνάζει ο θυρωρός. Ή ώρα των επισκέψεων πέρασε.

—Μπορώ να αφήσω αυτά τα λουλούδια;

—Μάλιστα, ευχαρίστως. Για ποιόν;

—Να τα βάλετε στο δωμάτιο του Κιντ Κίντερ.

—Του Κιντ Κίντερ του παλαιστού, που πρόκειται να αγωνισθί σήμερα το βράδυ;

—Μάλιστα. Να τα βάλετε στο δωμάτιό του...

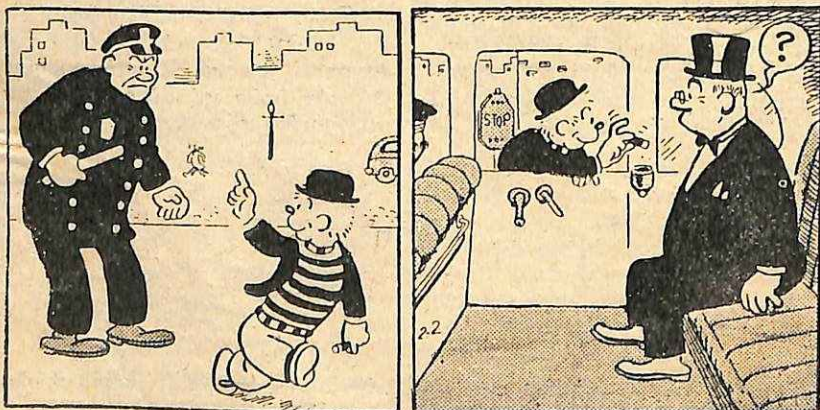
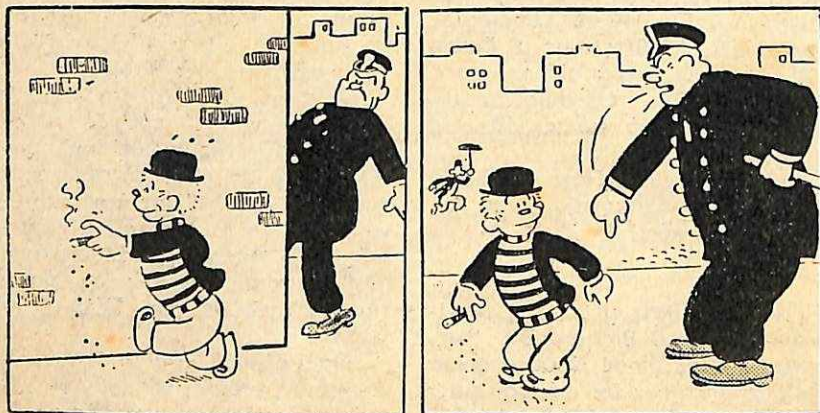
—Μά, κύριε, δέν σάς καταλαβαίνω. Σας είπα πώς δέν είναι εδώ.

—Τό ξέρω. Θα είναι αύριο.

—Μα με κοροιδεύετε, κύριε; Πώς μπορείτε εσείς να ξέρετε πώς αύριο...

—...Είμαι ο αντίπαλός του! σου λέω.

"ΚΡΑΤΑΤΕ ΚΑΘΑΡΟΥΣ ΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ"

Κάποιοι ρωτάει έναν κολυμβητή πώς μπορεί να μάθει κολύμπι σε μία κοπέλλα.

—Αυτό, του άπαντά ο κολυμβητής, είναι μία πραγματική τέχνη. Πρώτα απ' όλα αγκαλιάζεις τη μέση της με το άριστερό σου χέρι. Μετά της πιάνεις εύγενικά το λαιμό. Μετά της...

—Μα πρόκειται για την αδελφή μου, τον διακόπτει ο άλλος.

—Τότε δεν χρειάζονται τόσες ιστορίες. Ρίξε την στο νερό και άφησέ την να τα βγάλη πέρα...

Constellation

Ούτε γουλιὰ οινόπνευμα...

ΤΟ
ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
ΤΟΥ
ΑΡΧΟΝΤΑ

Του

ΑΝΤΩΝΗ ΤΣΕΧΩΦ

Κάθε χρόνο την 1η Φεβρουαρίου, γιορτή του 'Αγίου Τρύφωνος, στο κτήμα του παλιού άρχοντα Τρύφωνα Λεβόιτς Ζαβιαζιάτωφ έπικρατεί μιὰ άσυνήθιστη κίνηση. Την ήμέρα αυτή, ήμέρα της γιορτής του μακαρίτη, ή χήρα του Λιούμπα Πέτροβνα κάνει πάντα λειτουργία και μνημόσυνο για την άνάπαυσι της ψυχής του. "Όλες οι προσωπικότητες της περιοχής παρακολουθούν τὸ μνημόσυνο αυτό. Μπορεί κανείς να δῃ τὸν άρχοντα Κρούμωφ τὸν πρόεδρο τοῦ 'Επαρχιακοῦ Συμβουλίου Μαρφούτκιν τὸν Ποτράκωφ, μόνιμο μέλος τοῦ Γραφείου για τὰ Ζητήματα τῶν Χωρικῶν τὸν εἰρηνοδίκη τὸν 'Επαρχο Κρινολίνωφ τοὺς δυὸ 'Εστυνόμους τὸ γιατρό τοῦ 'Επαρχιακοῦ Συμβουλίου Ντβορνιάγκιν πὸς βρωμοκοπὰ ἰώδιο ὄλους τοὺς γύρω κτηματίες, μικροὺς και μεγάλους, τέλος πάντων κάπου πενήντα άτομα.

Τὸ μεσημέρι άκριβῶς, οἱ κα-

λεσμένοι σοβαροὶ - σοβαροὶ προχωροῦν απ' ὅλα τὰ δωμάτια τοῦ μεγάρου και συγκεντρώνονται στή μεγάλη αίθουσα. "Αν και τὸ πάτωμα είναι σκεπασμένο με χαλιά και τὰ θήματα δὲν ακούγονται, ἐν τούτοις τὸ ἐπίσημο της στιγμῆς ὑποβάλλει στὸν καθένα να περπατᾷ άσυναίσθητα στίς μύτες τῶν ποδιῶν, κουνώντας τὰ χέρια για νὰ κρατήση τὴν ἰσορροπία του...

Στὴ σάλλα ὅλα είναι ἔτοιμα. Ὁ πάτερ - Εὐμένιος, γεροντάκος με βελούδινο ξεβαμμένο σουρτοῦκο, φοράει τὰ μαῦρα του ἄμφια. Ὁ διάκος Κονκόρντιεφ, κόκκινος σάν γαρίδα, ἔχει κιόλας φορέσει τὰ δικά του και φυλλομετράει τὸ βιβλίο τῶν ψαλμῶν θάζοντας και μερικά κομματάκια χαρτί για σημάδι. Κοντὰ στήν πόρτα ὁ Λουκάς, ὁ καντηλανάφτης, με τὰ φουσκωμένα μάγουλα και τὰ γουρλωμένα μάτια, ἀνάθει τὸ λιβανιστήρι. Ἡ σάλλα πλημμυρίζει σιγά-σιγά

από έναν διάφανο γαλάζιο καπνό κι' από τη μυρωδιά του λιθανίου. Ο δάσκαλος Χελικόνσκι, με την καινούργια κεκοραμμένη ρεντιγκότα του και το τρομαγμένο σπειριάρικο πρόσωπό του, τριγυρίζει μ' έναν νικέλινο δίσκο στα χέρια και μοιράζει σε όλους κεριά. Η Λιούμπα Πέτροβνα, όρθια μπροστά στο τραπέζακι με τα κόλλυθα, κρατάει προληπτικά το μαντηλάκι της. Μέσα στη σάλλα βασιλεύει απόλυτη σιγή που την διακόπτει τότε - τότε κανένας άναστεναγμός. Όλα τα πρόσωπα είναι έπίσημα και σοβαρά...

Η λειτουργία αρχίζει. Μιά τουλίπα γαλάζιου καπνού ξεπηδάει από το θυμιατό και παιχνιδίζει μέσα σε μία λοξή ήλιαχτίδα. Οί άναμμένες λαμπάδες σιγοτσιρίζουν. Η ψαλμωδία, στην αρχή σκληρή και έννευρυστική, γίνεται γρήγορα άρμονική μόλις οί ψάλλτες προσαρμόζονται στις άκουστικές συνθήκες του δωματίου. Όλα φαντάζουν θαμπά και θλιμμένα...

Οί έπισκέπτες αρχίζουν σιγά-σιγά να ψέλνουν μουρμουριστά και θυθίζονται σε σκέψεις. Σκέπτονται πώς ή ζωή είναι σύντομη, πώς όλα τα πράγματα αυτού του κόσμου είναι περαστικά και μάταια... Σκέπτονται τόν μακαρίτη, εκείνον τόν σωματοδόη και κοκκινοπρόσωπο άνθρωπο που κατέβαζε χωρίς άνάσα μία μπουκάλα σαμπάνια κι' έσπαγε τόν πάγο με μία κουτουλιά. Όταν έφθασαν στο «έν τόπω χλοερών», άκουστήκαν οί λυγμοί της Λιούμπας Πέτροβνα και ένα ρίγος διέτρεξε τούς καλεσμένους. Οί πιο ευαίσθητοι ένιωσαν ένα κόμπο στο λαιμό και ένα τσούξιμο στα μάτια. Ο πρόεδρος του Έπαρχιακού Συμβουλίου Μαρ-

φούτκιν, για να κατανικήση το δυσάρεστο αυτό συναίσθημα, έσκυψε στο αυτό του άστυνόμου και του ψιθύρισε:

—Χθές τόν θράδυ είχα πάει στού 'Ιβάν Φιοντόριτς. Παιξαμε με τόν Πιότρ Πέτροβιτς μία παρτίδα που χάλασε ό κόσμος. Νά-σουνά νάβλεπες! Η Όλγα Άντρέεβνα θύμωσε τόσο, που ένα από τα ψεύτικα δόντια της της έπεσε άπ' τόν στόμα!

Τώρα ψέλνουνε τόν «αίωνία αυτού ή μνήμη» και ό Χελικόνσκι ξαναμαζεύει ευλαβικά τα κεριά. Η λειτουργία τελείωσε. Άκολουθεί ένα λεπτό γεμάτο θόρυβο, ένω οί ιερωμένοι θγάζουν τα άμφιά τους μουρμουρίζοντας τόν «Δι' ευχών...». Όταν τελειώνη κι' αυτό και ό πάτερ - Ευμένιος έχει πιά άπαλλαγή από τα άμφια, οί καλεσμένοι θήχουν ελεύθερα και τρίβουν τα χέρια τους. Τώρα ή άρχόντισσα μιλάει για τήν καλωσύνη του καυμένου του Τρύφωνα Λόβωιτς.

—Στό τραπέζι, κύριοι! λέει άναστενάζοντας καθώς τελειώνει τόν έγκωμίο της.

Και οί καλεσμένοι, καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια να μήν σπρωχτούν και να μήν τσαλαπατηθούν, όρμουν πρός τόν τραπέζι. Τό γεύμα τούς περιμένει. Αυτό τό γεύμα είναι τόσο πλούσιο που, κάθε χρόνο, ό διάκος Κονκόρντιεφ μόλις του ρίξη τήν πρώτη ματιά θεωρεί καθήκον του ν' άνοιξη διάπλατα τα χέρια, να κουνήση τόν κεφάλι σαν να μήν πιστεύη στα μάτια του και να πη:

—Καταπληκτικό! Πάτερ - Ευμένιε, όλα αυτά τα πράγματα θυμίζουν λιγώτερο τροφή για ανθρώπους και περισσότερο τις θυσίες που έκαναν άλλοτε στούς Θεούς.

Τό γεύμα, πραγματικά, είναι... καταπληκτικό. Πάνω στό τραπέζι ύπάρχει ό,τι μπορεί να προσφέρη τόν φυτικό και τόν ζωϊκό θασίλειο. Υπάρχουν τα πάντα, εκτός...εκτός από οίνοπνευματώδη ποτά. Η Λιούμπα Πέτροβνα έχει όρκιστή να μή θάλη ποτέ στό σπίτι της τράπουλα και οίνόπνευμα, τα δυό πράγματα που έγιναν αίτια του θανάτου του συζύγου της. Κι' έτσι, πάνω στό τραπέζι δέν ύπάρχουν παρά μπουκάλια με λαδόξυδο —είρωνεία, ίσως και τιμωρία για τούς καλεσμένους που είναι όλοι αιώνως διψασμένοι.

—Σας παρακαλώ, κύριοι, σεβιριστήτε! λέει ή άρχόντισσα. Μόνο... να με συγχωρήτε: Στο σπίτι μου, τόν ξέρετε, δέν ύπάρχει δόντκα...

Οί καλεσμένοι τραβούν τις καρέκλες τους πρός τόν τραπέζι και αρχίζουν να τρώνε, κάπως διατακτικά, τήν κρεατόπηττα. Κάτι τι δέν πάει καλά. Στην κίνησι που κάνουν τά ητηρούνια, τα μαχαίρια, τα σαγόνια, διακρίνεται καθαρά κάποια άπροθυμία, κάποια άπάθεια. Κάτι λείπει.

—Είμαι σαν να έχω χάσει κι' εγώ δέν ξέρω τί... μουρμουρίζει ό ένας δικαστής στόν άλλο. Αισθάνομαι, όπως τότε που ή γυναίκα μου έφυγε με τόν μηχανικό. Δέν μπορώ να φάω.

Ο Μαρφούτκιν, πρίν άποφασίση να δαγκώση, ψάχνει πολλήν ώρα για τόν μαντήλι του σε όλες του τις τσέπες.

—Βρέ, έέχασα τόν μαντήλι μου στό παλτό μου, λέει δυνατά, άς πάω να τόν πάρω.

Πηγαίνει στό Χώλλ, όπου είναι κρεμασμένα τα παλτά, ξαναγυρίζει σε λίγο με τα μάτια υγρά και ρίχνεται άμέσως όρεξάτος στην κρεατόπηττα.

—Δέν είναι άηδιαστικό να μπουκώνεται κανείς έτσι, στεγνά; λέει σιγά στόν πάτερ - Ευμένιο. Πήγαινε στόν προθάλαμο, παπούλη! Στην τσέπη του παλτού μου ύπάρχει μία μπουκάλα. Μόνο πρόσεχε να μήν τήν χτυπήσης πουθενά και κουδουνίση...

Ο πάτερ - Ευμένιος θυμάται πώς έχει κάτι να πη στόν Λουκά και έξαφανίζεται.

—Μπατιούσκα, τόν λέει ό Ντβορνιάγκιν άκολουθώντας τον, μπορώ να σου πώ δυό λόγια ιδιαιτέρως;

—Α, κύριοι, λέει ό Κρούμωφ, να βλέπατε τί παλτό άγόρασα σε τιμή ευκαιρίας!... Κάνει χίλια ρούβλια κι' εγώ τόν πλήρωσα... δέν θα τόν πιστέψετε... διακόσια πενήντα! Όχι παραπάνω!

Οί καλεσμένοι, σε κάθε άλλη περίπτωση, θα ύποδέχονταν τόν νέο αυτό με άδιαφορία, αλλά να που τώρα έκφράζουν τήν έκπληξί τους και δέν θέλουν να τόν πιστέψουν!... Όλοι μαζί, τσοῦρμo, τρέχουν στόν προθάλαμο να δουν τόν παλτό. Και τόν ξεετάζουν ως τή στιγμή που ό ύπηρέτης του γιατροῦ παραλαμβάνει άθόρυβα από τόν προθάλαμο πέντε άδειανές μπουκάλες.

Τήν ώρα που σεβθίρεται τόν κρύο ψάρι, ό Μαρφούτκιν θυμάται πώς έέχασε τήν ταμπακιέρα του στό άμαξάκι του και ξεκινάει για τόν σταῦλο.

Και για να μήν πηγαίνη μόνος του, παίρνει μαζί του και τόν διάκο που, ίσα - ίσα, ήθελε να ρίξη μία ματιά στό άλογό του...

★

Τό ίδιο θράδυ, ή Λιούμπα Πέτροβνα καθισμένη στό γραφείο της, γράφει σε μία παλιά φιλένδα της στην Πετρούπολι:

«Σήμερα, όπως κάθε χρόνο, λέει ανάμεσα στ' άλλα, έκανα στο σπίτι μου μνημόσυνο του καυμένου του μακαρίτη. Κανένας από τους γείτονές μου δεν έλειψε. Είναι άνθρωποι άπλοϊ, αλλά τί καρδιές! Τους περιποιήθηκα όσο μπορούσα καλύτερα, αλλά φυσικά, όπως και τις άλλες χρονιές, ούτε γουλιὰ οινόπνευμα... Από την ημέρα που ο συχωρεμένος πέθανε από το πολύ πιωτό ώρκισθηκα να κηρύξω την έγγρατεια στην έπαρχία μου ώστε να εξαγοράσω τα άμαρτήματά του. Καί, φυσικά, άρχισα πρώτα από το σπίτι μου. Ο πάτερ - Εϋμένιος έχει ένθουσιαστή με την πρόθεσί μου και με βοηθάει με λόγια και με έργα. "Α, αγαπητή μου, αν ήξερες πόσο μ' αγαπούν τα «άρκουδάκια» μου! Ο Πρόεδρος του Έπαρχιακού Συμβουλίου Μαρφούτκιν, μετά το γεύμα, μου άρπαξε το χέρι, το κράτησε πολλήν ώρα και τέλος, κουνώντας το κεφάλι του με πολύ άστειο τρόπο, έβαλε τα κλάματα. Πολλά αισθήματα και ούτε μιὰ λέξι! Ο πάτερ - Εϋμένιος, ο υπέροχος αυτός γεροντάκος, καθισμένος δίπλα μου, με κύτταζε με

δάκρυα στα μάτια και κάτι μουρούριζε σαν παιδάκι. Δεν κατάλαβα όλα όσα μου έλεγε, αλλά ξέρω να αντιλαμβάνωμαι τα ελκρινή αισθήματα.

»Ο αστυνόμος ο ώραϊος αυτός άνδρας, για τον οποίο σου έχω μιλήσει στα γράμματά μου, είχε γονατίσει μπροστά μου και ήθελε να μου διαβάσει κάτι στίχους που είχε γράψει (έχουμε κι' εμείς έναν ποιητή!), αλλά δεν εύρισκε τη δύναμι... Έχασε την ισορροπία του κι' έπεσε χάμω! Αυτός ο γίγας έπαθε νευρική κρίσι... Φαντάζεσαι την ικανοποίησί μου!

»Όμως, δεν έλειψαν και τα δυσάρεστα. Ο καυμένος ο Πρόεδρος των Ειρηνοδικών Άλαλύνκιν, που είναι παχύς και αίματώδης, ένιωσε ξαφνικά μιὰ άδιαθεσία και έμεινε δυο ώρες αναίσθητος πάνω σ' ένα ντιβάνι. Άναγκαστήκαμε να του χύσουμε νερό στο κεφάλι. Χρωστάω χάρη του γιατρού Ντβορνιάγκιν που έτρεξε κι' έφερε από το φαρμακείο του μιὰ μπουκάλα κονιάκ. Ο Άλαλύνκιν συνήλθε τότε γρήγορα και τον πήρανε σηκωτόν...»

Μια κυρία σταματά σε ένα υπαίθριο μανάβικο και κυττάζει κάτι μπανάνες.

—Είναι ντόπιες ή αϊγυπτιακές; ρωτάει τη μανάβισσα.

—Καλή μου, κυρία, απαντάει ή μανάβισσα, θα τις φας ή θα μιλήσης άράπικα μαζί τους;

Constellation

Ο άνθρωπος που δεν γνωρίζει τον κόσμο για τον οποίο μένει ένας άγνωστος

Ο άγνωστος ΜΑΛΕΝΚΩΦ

Του
ANDRÉ VISSON

Όταν τον περασμένο Μάρτιο πέθανε ο Στάλιν, ο Γκεόργκι Μαξιμιλιάνοβιτς Μαλένκωφ κληρονόμησε μιὰ Αυτοκρατορία που καλύπτει το ένα τέταρτο της επιφάνειας της γής και περιλαμβάνει περίπου το ένα τρίτο του πληθυσμού της.

Στο έσωτερικό της Σοβιετικής Ένωσης ο λόγος του Μαλένκωφ έχει ισχύ νόμου και ή εξουσία του, όπως άλλοτε ή εξουσία του Στάλιν, απλώνεται πολύ πέρα από τα ρωσικά σύνορα. Γιατί αυτός είναι ο άνθρωπος στον οποίο πειθαρχούν σήμερα εκατομμύρια κομμουνιστές στη Δυτική Εύρώπη, στην Άσία, στην Αφρική και σ' αυτόν ακόμα το Νέο Κόσμος.

☆

Τα πάντα στο Μαλένκωφ είναι παράδοξα. Τα άπαίσια γεγονότα της Ρωσίας —οι έκκαθαριστικές δίκες— τον δείχνουν σαν τον πιο άδυσώπητο των ανθρώπων, αλλά συγχρόνως και σαν

τον πιο συνετό. Η μνήμη του είναι εκπληκτική. (Ο ίδιος ο Στάλιν τον είχε θαυμάσει σ' αυτό). Όταν ξέρει πολύ καλά να ξεχνά, γιατί εκείνοι που τον βοήθησαν χθές βρίσκονται τρία μέτρα κάτω από τη γή. Είναι ο ισχυρότερος των ισχυρών της γής, αλλά και ο λιγώτερο γνωστός. Όχι μόνον ο έξω κόσμος, αλλά κι' αυτοί οι Ρώσοι, έλάχιστα πράγματα ξέρουν γι' αυτόν.

Όστόσο, αν ο κόσμος άγνοή τον Μαλένκωφ, ο Μαλένκωφ του το ανταποδίδει με το παραπάνω. Ο έρυθρός δικτάτωρ έλάχιστα γνωρίζει τον έξω κόσμο. Κανένας από τους προκατόχους του δεν ήταν τόσο πολύ απομονωμένος από τη Δύσι. Ο Λένιν και οι περισσότεροι από τους καλλιούς Μπολσεβίκους είχαν ζήσει χρόνια ολόκληρα έξω από τη Ρωσία. Η Δύσι τους ήταν οικεία. Ο Στάλιν, μ' όλο που είχε ζήσει έλάχιστα στο έξωτερικό, είχε μεγαλώσει σε περιβάλλον δια-

ποτισμένο με δυτικές ιδέες. Μισούσε τη Δύση, αλλά άρεσκόταν να δείχνει ότι τη γνώριζε κατά βάθος. Ο Μαλένκωφ, αντίθετα, μεγάλωσε μέσα σ' ένα κόσμο, ο οποίος μισούσε ως κι' αυτή τη γνώση της Δύσεως.

Ο Μαλένκωφ δέ μιλά καμμιά ξένη γλώσσα. Ποτέ δε θγήκε έξω από τη Ρωσία του ή από τις δορυφόρες χώρες της Ρωσίας στη Δυτική Ευρώπη. Δεν είχε καμμιά επαφή με το δυτικό κόσμο, παρά διὰ μέσου των κομμουνιστών ηγετών που περνούσαν από τη Μόσχα.

Σύμφωνα με την έκφραση του Αρθούρου Καίστερ, ο Μαλένκωφ ανήκει σε μια γενεά «που γεννήθηκε χωρίς όμφαλο λώρο». Δεν έχει κανένα απολύτως δεσμό με το προεπαναστατικό παρελθόν. Είναι ο κατ' έξοχην «Σοβιετικός άνθρωπος». Η πολιτική του φιλοσοφία, όσο μπορούμε να τη συμπεράνουμε από τις πολιτικές του δηλώσεις, είναι ολότελα πρωτόγονη. Είναι φιλοσοφία της βίας, μετριάζομενη από την ανάγκη αποφυγής των παγίδων. Δεν του άρεσει να ενοχλήται από ζητήματα δογματικά και ιδεολογικά. Δεν κρύβει την περιφρόνησή του προς τους ακούραστους έρμηνευτές των αγίων γραφών του κομμουνισμού, που τους χαρακτήριζε ως «αρουραίους των βιβλιοθηκών, ρυμουλκούμενους από παλιές συνταγές».

Δεν έχει παρά ένα μόνο πολιτικό «πίστευα»: την εξουσία. Μια μόνο γλώσσα: τα γεγονότα και τους αριθμούς. Χωρίς οίκτο γι' αυτούς που τον ενοχλούν, προχώρησε στο δρόμο της εξουσίας με την απανθρωπία ενός ρομπότ.

Αν δεν ξέρουμε πολλά πράγματα για τον ίδιο, είμαστε, ω-

στόσο, καλά πληροφορημένοι για την ατμόσφαιρα και το περιβάλλον που τον γέννησαν. Αναλύοντας τη σοβιετική ιστορία, από την ημέρα της γεννήσεώς του ως την ώρα του τελικού του θριάμβου, μπορούμε να συνθέσουμε μια αρκετά πιστή προσωπογραφία του Μαλένκωφ, «της μηχανής που θαδίζει σαν άνθρωπος».

☆

Γεννήθηκε έδω και 52 χρόνια —στις 8 Ιανουαρίου 1902— στο Όρεμπουργκ, έμπορικό και διοικητικό κέντρο στα νοτιοδυτικά των Ουραλίων. (Η πόλις αυτή ονομάζεται σήμερα Τσκάλωφ). Ο πατέρας του ονομαζόταν Μαξιμιλιανός Μαλένκωφ. Αντίθετα με τον Λένιν και τον Στάλιν, που άλλαξαν τα αληθινά τους ονόματα, Ουλιάνωφ και Ντζουγκασβίλι, ο Μαλένκωφ δεν είχε κανένα λόγο να κρύψει την ταυτότητά του, γιατί ποτέ δεν έδρασε παράνομα πριν από την επανάσταση. Είχε όμως αρκετούς λόγους να κρύψει την κοινωνική του προέλευση.

Αν ο πατέρας του ήταν εργάτης ή αγρότης, τουτό θα γράφονταν στις επίσημες βιογραφίες του Μαλένκωφ. Αλλά αυτές δεν αναφέρουν τίποτα για τους γονείς του και από αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ανήκαν ή στη μπουρζουαζία ή στην κάστα των στρατιωτικών (Κοζάκων ως επί το πλείστον), που αποτελούσαν στις αρχές του αιώνα μας την πλειοψηφία του πληθυσμού του Όρεμπουργκ. Το όνομα του πατέρα του, Μαξιμιλιανός, είναι άλλη μια απόδειξη της αστικής του καταγωγής. Ποτέ ένας αγρότης ή εργάτης δε θα θαφτιζόταν με το ξενικό αυτό όνομα —τουλάχιστον θα τον φώναζαν με το λαϊκό όνομα Μάξιμος.

Ίδου γιατί οι επίσημες βιογραφίες του Μαλένκωφ αρχίζουν από τη μπολσεβικική επανάσταση. Ήταν 15 έτων όταν είδε τους Λευκούς και τους Κόκκινους να διαφιλονικούν τη γενέτειρά του. Η διελκυστίνδα αυτή κράτησε δυο δλόκληρα χρόνια. Αλλά τον Ιούλιο του 1919 ήταν ολόφανερος ο θρίαμβος των Έρυθρών. Και ο Μαλένκωφ δεν κατατάχθηκε στις έρυθρές ένοπλες μονάδες της πόλης του, παρά στα 1919 ή το πολύ στις αρχές του 1920 κι' έλαβε μέρος μόνο στην εκκαθάριση των τελευταίων λειψάνων της αντικομμουνιστικής αντίστασής στο μέτωπο του Τουρκεστάν.

Οι παλαίμαχοι Μπολσεβίκοι δεν έβλεπαν στην επανάσταση παρά την πρακτική έφαρμογή της ιδεολογίας τους. Αλλά για το Μαλένκωφ, η επανάσταση ήταν πρό παντός κάτι που έδινε την εξουσία στους καιροσκόπους. Τον Απρίλιο του 1920 προσεχώρησε στο Κομμουνιστικό Κόμμα και έγινε αγωνιστής του «πολιτικού μετώπου» του συντάγματός του. Ήταν η πρώτη φορά που γευόταν το κρασί της ραδιουργίας —και το θρήκε του γούστου του.

☆

Το 1922, με το τέλος του εμφυλίου πολέμου, ο Μαλένκωφ αποστρατεύθηκε και γράφτηκε στην Ανώτερη Τεχνική Σχολή της Μόσχας. Ένα δίπλωμα μηχανικού δε μπορούσε παρά να τον βοηθήσει στη σταδιοδρομία του. Αλλά εκείνο που είχε μεγαλύτερη αξία γι' αυτόν ήταν να σταθεροποιήσει τη θέση του μέσα στο Κόμμα. Έγινε γραμματέας του πυρήνος της Σχολής. Ως κύριο έργο του ο Μαλένκωφ είχε τώρα να αποκαλύ-

πτει τους φοιτητές και καθηγητές με την αμφίβολη ιδεολογική πίστι και να τους καταγγέλλει στην Τσέκα (Μυστική Αστυνομία).

Όταν εκδηλώθηκε η ρήξη Τρότσκι — Στάλιν, ο Μαλένκωφ περίμενε κι' αυτή τη φορά ως τη στιγμή που εξασφαλιστηκε η νίκη του Στάλιν. Τότε ρίχτηκε στην εκκαθάριση όλων των τροτσκιστικών στοιχείων της σχολής του. Τόσο δε μεγάλος ήταν ο ζήλος του, ώστε λησμονήθηκε η άγροπορία του να ταχθεί στο πλευρό του Στάλιν. Ο τελευταίος αυτός είδε στο Μαλένκωφ ένα νέο μέγαλο μέλλον. Το 1930 μιά ισχυρά αντιπολίτευση εκδηλώθηκε εναντίον του Στάλιν στους κόλπους της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος. Ο Μαλένκωφ, ιδιαίτερος τώρα γραμματέας του Στάλιν, έλαβε την έντολή, υπό την διεύθυνση του Λαζάρου Καγκάνοβιτς, γραμματέως της Επιτροπής, να συντρίψει την αντιπολίτευση αυτή.

Στη δουλειά αυτή ο Μαλένκωφ συνεργάστηκε με το Νικολάι Γιέζωφ, νέον αρχηγό της Μυστικής Αστυνομίας, που είχε εν τω μεταξύ μετονομασθή σε Νι Κά Βε Ντέ. Ο Γιέζωφ αυτός ήταν το πιο απάνθρωπο πρόσωπο της πιο απάνθρωπης από τις σοβιετικές οργανώσεις. Ο Μαλένκωφ παρέδιδε στο Γιέζωφ τους φακέλους των κομματικών μελών που κατά την κρίση του έπρεπε να διαγραφούν, να σταλούν σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως ή να εκτελεσθούν. Σε διάστημα έξι ετών — από το 1933 ως το 1938 — ο αριθμός των μελών του Κόμματος μειώθηκε από 3½ εκατομμύρια σε λιγώτερο από δυο εκατομμύρια. Πολλοί παλιοί ηγέτες εκτελέστηκαν χωρίς δίκη. Έ-

κεῖνοι πού κατεῖχαν τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα ἔτρεμαν γιὰ τὴ ζωὴ τους.

☆

Τὸ 1938 ὁ Γιέζωφ, μεθυσμένος ἀπὸ τὴ δύναμί του καὶ θολωμένος ἀπὸ τὶς ἔμμενες ἰδέες του (ἔθλεπε παντοῦ προδότες), ἔφθασε στὸ σημεῖο νὰ κατηγορήσῃ καὶ ὠρισμένα μέλη τοῦ Πολιτ Μπυρώ. Ἀλλὰ αὐτὸ ἦταν πάρα πολὺ — καὶ ὁ Γιέζωφ ἐκκαθαρίσθηκε ἀπὸ τὸ Στάλιν χωρὶς δίκη.

Ἀλλὰ ὁ Μαλένκωφ παρέμεινε στὴ θέσι του. Αὐτὸς κι' ἓνας ἄλλος συνεργάτης του — ὁ Ἀντρέϊ Βισίνσκυ — κατὰφεραν νὰ φορτώσουν ὅλη τὴν εὐθύνη στὸν ἀρχηγὸ τῆς Νι Κὰ Βὲ Ντέ. "Εἶται ἡ τιμὴ γιὰ τὴν ἐκκαθάρισι τοῦ Κόμματος ἀποδόθηκε στὸν Μαλένκωφ, ὁ ὁποῖος ἐξελέγη μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Σοβιέτ καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος. Τὸ 1941 ἀνέθηκε κι' ἄλλα σκαλοπάτια. "Εἶνε ἀναπληρωματικὸ μέλος τοῦ Πολιτ Μπυρώ. "Οταν ὁ Χίτλερ εἰσέβαλε στὴ Ρωσία, ἔγινε ἓνα ἀπὸ τὰ πέντε μέλη τῆς «Ἐπιτροπῆς Ἀμόνης» καὶ τὸ 1946 τακτικὸ μέλος τοῦ Πολιτ Μπυρώ.

Τότε γιὰ πρώτη φορὰ στὴ σταδιοδρομία του τὸ ρομπὸτ συνάντησε ἓνα ἐμπόδιο — στὸ πρόσωπο τοῦ Ἀντρέϊ Ζντάνωφ, τοῦ πρώτου του ἀληθινὰ ἐπικίνδυνου ἀντιπάλου. Ὁ Ζντάνωφ, παλιὸ μέλος τοῦ Πολιτ Μπυρώ, εἶδε κι' αὐτὸς στὸ πρόσωπο τοῦ Μαλένκωφ ἓναν ἐνδεχόμενο ἀνταγωνιστὴ στὴ διαδοχὴ τοῦ Στάλιν. Ἡ σύγκρουσι μεταξύ τους ἦταν ἀναπόφευκτη.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο, οἱ δυὸ ἄνδρες ποτὲ δὲν εἶχαν βρεθῇ ἀντιμέτωποι. Ἀλλὰ τὸν Μάιο τοῦ

1943 ἡ Κομιντέρν — τὸ ἀγαπημένο παιδί τοῦ Ζντάνωφ — διαλύθηκε, γιὰτὶ ἡ Ρωσία ἐπέδωκε τότε νὰ βελτιώσῃ τὶς σχέσεις της μὲ τοὺς Συμμάχους. Τὸ μυστικὸ τμήμα τῆς 3ης Διεθνούς μετεφέρθη τότε στὴν ἰδιαιτέρη γραμματεία τοῦ Μαλένκωφ. "Εἶται ὁ Μαλένκωφ εἰσέβαλε στὰ οἰκόπεδα τοῦ Ζντάνωφ.

"Υστερα ἀπὸ μερικὰ χρόνια ὁ Ζντάνωφ ἱδρυσε τὴν Κομινφόρμ, πού ἡ ἐπιθετικὴ της πολιτικὴ ἀνάγκασε τὸν Τίτο νὰ ἔρθῃ σὲ ρῆξι μὲ τὸν Στάλιν. Τὸ ἄστρο Ζντάνωφ ἄρχισε νὰ δύῃ καὶ τὸ τοῦ Μαλένκωφ νὰ μεσουρανῇ, ὥσπου τὸν Αὐγουστο τοῦ 1948 ὁ Ζντάνωφ πέθαινε αἰφνίδια ὑπὸ μυστηριώδεις συνθήκες.

Ὁ Μαλένκωφ εἶχε τώρα ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν τρομερότερο ἀντίπαλό του. Καὶ στὶς 6 Μαρτίου 1953, ὁ ραδιοσταθμὸς τῆς Μόσχας ἀνήγγελλεν ὅτι ὁ Γκεόργκι Μαξιμιλιάνοβιτς Μαλένκωφ εἶχε κληρονομήσει τὴ θέσι τοῦ Στάλιν στὸ Κρεμλίνο. Ἐκεῖ κατοικεῖ τώρα μὲ τὴ γυναίκα του καὶ τὰ δυὸ τοῦ παιδιὰ. Ἡ πρώτη του γυναίκα (ἄλλοτε γραμματεὺς τοῦ Μολότωφ), τὸν εἶχε βοηθήσει στὴν ἀρχὴ τῆς σταδιοδρομίας του χάρις σὲς γνωριμίες της μὲ ὕψηλές προσωπικότητες. Ἀλλὰ τὸ 1940 τὴ χώρισε γιὰ νὰ πανδρευθῇ τὴν Ἑλένη Κρούτσσεβα (ἀδελφὴ τοῦ σημερινοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ Κόμματος Κρούτσσεβ).

Ὁ νέος ἐρυθρὸς δικτάτωρ ἔχει ἐξυφάνει τόσες συνωμοσίες, ὥστε πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνη στοὺς «συνεργάτες» του, οὔτε νὰ θεωρῇ τὴ θέσι του ἀσφαλισμένη. Θὰ χρειασθοῦν χρόνια γιὰ νὰ δημιουργηθῇ ὁ μῦθος του καὶ νὰ κα-

τακτήσῃ τὶς μάζες. Δὲν ἔχει τίποτα τὸ ἥρωϊκό, οὔτε στὸ παρελθόν του, οὔτε στὸ παρόν του.

☆

Πρὸς ποία κατεύθυνσι θὰ στραφῇ ὁ ἄνθρωπος - μηχανή; Ὁρισμένοι πιστεύουν ὅτι ὁ Μαλένκωφ ἀδυνατίζει, θὰ στραφῇ πρὸς τὰ κωφ ρίχνει στὴν Ἀσία τὸ ἐνδια- ἐκεῖ.

φέρον του. Ἀλλὰ μιὰ μηχανὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ προτιμήσεις γεωγραφικῆς φύσεως. "Ὡς τώρα ὁ Μαλένκωφ στράφηκε πρὸς τὴν ἀδύνατη Ἀσία. Ἀλλὰ τὴν ἡμέρα πού θὰ αἰσθανθῇ ὅτι ἡ Δύσις

Ἄγες ἡμέρες μετὰ τὴν κήρυξι τοῦ πολέμου, ἓνας ἀξιωματικὸς, διοικητὴς μιᾶς μικρῆς ἀπομονωμένης φρουρᾶς στὴν καρδιὰ τῆς Ἀφρικῆς, παίρνει τὸ ἀκόλουθο τηλεγράφημα ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο τῶν Στρατιωτικῶν: «Ὁ πόλεμος ἐκηρύχθη. Συλλάβατε ἀμέσως ὅλους τοὺς ξένους ἐχθροὺς πού βρίσκονται στὴν περιοχὴ σας».

"Επεῖτα ἀπὸ δυὸ ἡμέρες στὸ ὑπουργεῖο τῶν Στρατιωτικῶν φθάνει ἡ ἀκόλουθη ἀπάντησις: «Συνέλαβα τέσσερεις Ἰσπανοὺς, ἑπτὰ Γερμανοὺς, τρεῖς Βέλγους, πέντε Γάλλους, δυὸ Σουηδοὺς, ἕξι Ἑλλήνες, ἓνα Ἀργεντινὸ καὶ ἓνα Ἀμερικανό. Παρακαλῶ γνωρίσατέ μου ἐναντίον ποίου ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος».

Tatler

Δυὸ τρελλοὶ περπατοῦν στὸν κήπο τοῦ φρενοκομείου. —Νὰ ὁ Γιάννης, λέει σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, δείχνοντας ἓναν τρίτο τρελλό.

—Μὴ λὲς κουταμάρες, ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος. Ὁ Γιάννης πέθανε χθές.

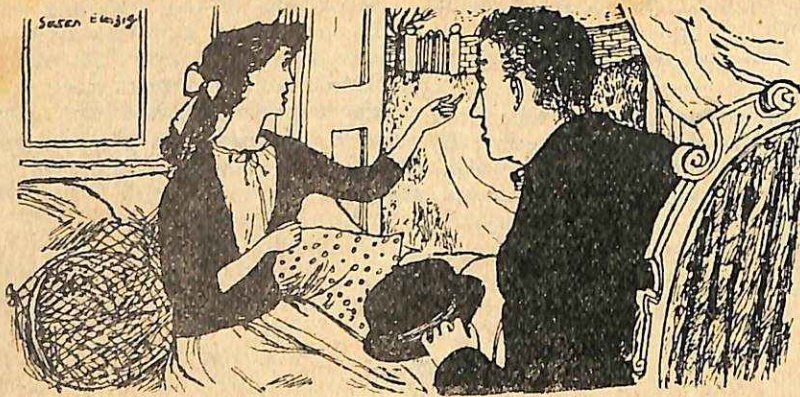
—Ἐχεις δίκην. "Αν ἦταν ὁ Γιάννης θὰ φοροῦσε...πένθος!

Pourquoi pas?

☆

Εἷς κύριος συζητεῖ μὲ ἓνα κυνηγό: —Τί σκληρότης, νὰ σκοτώνῃς τὰ ἀθώα ζῶα γιὰ διασκέδασι. Ἐγὼ ποτὲ στὴ ζωὴ μου δὲν σκότωσα οὔτε ἓνα πουλί, οὔτε ἓνα λαγόν... —Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο, ἀπαντᾷ ὁ κυνηγός!

Tatler

ΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ

(Διήγημα)

Τού

SAKI

Η θεία μου θα κατεβή άμέσως, κύριε Ναττέλ, είπε ή νεαρή δεκαπεντάχρονη κοπέλλα με ύφος πού έδειχνε μεγάλην αυτοκυριαρχία. Έν τώ μεταξύ θά σάς κρατήσω εγώ συντροφιά.

Ο Φράμτον Ναττέλ προσπάθησε νά πη κάτι πού θά κολάκευε την άνεψιά πού βρισκόταν άπέναντί του χωρίς νά δυσαρεστήση τη θεία πού επρόκειτο νά έρθη. Ο ίδιος προσωπικά άμφέβαλλε πολύ κατά πόσο οι τυπικές αυτές επισκέψεις σ' ένα σωρό ανθρώπους πού δέν γνώριζε θά βοηθούσαν στην νευροθεραπεία πού υπετίθετο ότι έκανε.

—Καταλαβαίνω τί πρόκειται νά κάνης, τού είχε πη ή άδελφή του όταν έτοιμαζόταν νά άποσυρθη

στην έξοχή. Θά πäs νά θαφτής εκεί κάτω· δέν θά μιλάς σέ ψυχή ζωσα' θά πέσης σέ μελαγχολία και τά νεύρα σου θά τσακίσουν άκόμη χειρότερα. Θά σοι δώσω εγώ ένα - δυο συστατικές επιστολές για μερικά πρόσωπα πού γνωρίζω εκεί. Μερικά άπ' αυτά, όσο θυμάμαι, ήταν έξαιρετικοί άνθρωποι.

Ο Φράμτον άναρωτιόταν άν ή κυρία Σάππλετον, τó πρόσωπο στο όποιο πήγαινε μιά άπ' αυτές τις συστατικές επιστολές, άνηκε στην κατηγορία των εξαιρετών ανθρώπων.

—Γνωρίζετε πολόν κόσμο σ' αυτό τó μέρος; ρώτησε ή άνεψιά όταν έκρινε, ότι ή σιωπή πού εί-

χε θασιλεύσει άνάμεσά τους ήταν άρκετή.

—Κανέναν! άπάντησε ό Φράμτον. Η άδελφή μου έμενε έδω πριν από άρκετά χρόνια και μου έδωσε μερικές συστατικές επιστολές για πρόσωπα πού κατοικούν έδω.

Τά τελευταία λόγια τά είπε με ύφος πού έδειχνε άνθρωπο μετανοιώνέμον.

—Τότε δέν θά ξέρετε τίποτα για τη θεία μου, έκανε ή δεσποινίς.

—Μόνο τó όνομα και την διεύθυνσί της, ώμολόγησε ό έπισκέπτης.

Συλλογίζοταν: άραγε ή κυρία Σάππλετον ήταν παντρεμένη ή χήρα; Κάτι τó άκαθόριστο μέσα στο δωμάτιο φαινόταν νά ύποδηλώνη την παρουσία άνδρός.

—Η μεγάλη της τραγωδία συνέθηκε πριν από τρία χρόνια, είπε ή κοπέλλα. Πρέπει νά ήταν ή έποχή πού ή άδελφή σας βρισκόταν έδω.

—Η τραγωδία της; επανέλαθε έκπληκτος ό Φράμτον.

Στό ήσυχο αυτό έξοχικό μέρος οι τραγωδίες έμοιαζαν νά είναι κάπως έκτός τόπου.

—Θά άπορήτε ίσως πού βλέπετε τó παράθυρο αυτό όλάνοιχτο. Οκτώβρη μήνα, είπε ή άνεψιά δείχνοντας ένα μεγάλο παράθυρο πού έδλεπε σέ μιά πρασιά.

—Κάνει άρκετή ζέστη, άπάντησε ό Φράμτον. Άλλά τί σχέση έχει τó παράθυρο με την τραγωδία;

—Άπό τó παράθυρο αυτό, πριν από τρία χρόνια, βγήκαν ό άνδρας της και οι δυο μικροί άδελφοί της για νά πάνε κυνήγι. Δέν φοί της για νά πάνε κυνήγι. Δέν έξαναγύρισαν. Καθώς περνούσαν τó έλος για νά πάνε στο ταχτικό τους πέραςμα, θούλιαξαν και χά-

θηκαν. Τά σώματά τους ποτέ δέν βρέθηκαν. Αυτό είναι τó φρικτό μέρος της ιστορίας.

Έδω ή φωνή της μικρής έχασε τόν άποφασιστικό της τόνο και σαν νά τρεμούλιασε.

—Η καυμένη ή θεία, συνέχισε σέ λίγο, πιστεύει πάντα ότι κάποια μέρα θά ξαναγυρίσουν μαζί με τó κυνηγετικό σκυλάκι τους, πού χάθηκε κι' εκείνο, και θά δρασκελίσουν αυτό τó παράθυρο, όπως έκαναν πάντα. Γι' αυτό και μένει άνοιχτό κάθε θράδυ ώσπου νά νυχτώση έντελως. Την καυμένη τη θεία! Μου έχει πη πολλές φορές πως έφυγαν, ό σύζυγός της με τó άσπρο του άδιάβροχο στο χέρι και ό Ρόννυ, ό μικρότερος άδελφός της, τραγουδώντας «Βέρθα, πές μου, γιατί διστάζεις;» όπως έκανε πάντα για νά την πειράξη έπειδή εκείνη έλεγε πως τó τραγούδι αυτό της έδινε στά νεύρα. Νά σάς πω την αλήθεια, καμμιά φορά, τά ήσυχα και γαλήνια θράδυα, όπως τó άποψινό, έχω την έντύπωσι ότι θά τούς δώ νά μπαίνουν από τó παράθυρο...

Σταμάτησε άνατριχιασμένη. Ο Φράμτον ένιωσε μεγάλη άνακούφισι όταν ή θεία παρουσιάστηκε μαζί μ' ένα σωρό δικαιολογίες και συγγνώμες για την καθυστέρησι.

—Ελπίζω ότι ή Βέρα θά σάς διασκέδασε, είπε.

—Μου είπε πολύ ενδιαφέροντα πράγματα, άπάντησε ό Φράμτον.

—Δέν πιστεύω νά σάς ένοχλή τó άνοιχτό παράθυρο, συνέχισε έύθυμα ή κυρία Σάππλετον. Ο άνδρας μου και τ' άδελφιά μου έχουν πάει για κυνήγι και μπαίνουν πάντα στο ίτι από εκεί. Έχουν πάει νά κυνηγήσουν μεκάτσης κι' έτσι θά έχουμε γερό φα-

γοπότι. Κι' ἐσεῖς θέβαια μαζί μας, δὲν εἶν' ἔτσι;

Ἐξακολούθησε νὰ μιλάη εὐθυμα γιὰ τὸ κυνήγι, νὰ λήη πὼς τὰ πουλιά εἶναι λιγοστὰ καὶ πὼς τὸ χειμῶνα τοῦλάχιστον θὰ ἔτρωγαν πάπιες. Γιὰ τὸν Φράμτον ὅλα αὐτὰ ἦταν φρικτά. Ἔκανε μιὰ ἀπελπισμένη προσπάθεια νὰ γυρίσῃ τὴ συζήτησι σὲ θέματα λιγώτερο ἀπαίσια.

Τὸ πέτυχε μόνο ἐν μέρει. Ἐνιωθε πὼς ἡ οἰκοδόμοινα τοῦ ἀφιέρωνε μικρὸ μέρος τῆς προσοχῆς της, ἐνῶ τὰ μάτια της ἦταν σταθερὰ προσηλωμένα πίσω του, στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο καὶ τὴν πρασιά πού ἀπλωνόταν ἀπ' ἔξω. Σίγουρα ἦταν μιὰ ἀτυχὴς σύμπτωση πού ἡ ἐπισκεψί του εἶχε συμπέσει μὲ τὴν τραγικὴ ἐκείνη ἐπέτειο.

—Οἱ γιατροὶ μοῦ συνέστησαν ἀπόλυτη ἀνάπαυσι· μακριὰ ἀπὸ κάθε πνευματικὴ κόπωσι καὶ ἀπὸ κάθε εἶδους σωματικὴ ἀσκησι, ἀνῆγγειλε ὁ Φράμτον πού πίστευε στὴν πολὺ διαδεδομένη ἀνακρίβεια ὅτι οἱ ἐντελῶς ἄγνωστοι ἄνθρωποι καὶ οἱ τυχαῖες γνωριμίες διψοῦν νὰ μάθουν μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τὶς ἀρρώστειες ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὑποφέρει ὁ συνομιλητὴς τους, τὴν αἰτία τους καὶ τὸν τρόπο τῆς θεραπείας τους.

—Ὅσο γιὰ τὴ δίαιτα πού πρέπει νὰ κάνω, οἱ γιατροὶ δὲν εἶναι ἀπολύτως σύμφωνοι, συνέχισε.

—Ἀλήθεια; ἔκανε ἡ κυρία Σάππλετον πνίγοντας τὴν τελευταία στιγμὴ ἑνα χασμουρητό. Ὑστερα, ξαφνικά, τὰ μάτια της ἔλαμψαν καὶ φάνηκε νὰ προσέξη —ἀλλὰ ὄχι σ' αὐτὰ πού ἔλεγε ὁ Φράμτον.

—Νὰ τοι ἐπὶ τέλους, ἔφτασαν! φώναξε. Ἰσα - ἴσα γιὰ τὸ τσάι!

Καὶ τί λασπωμένοι πού εἶναι, Θεέ μου!...

Μέσα στὸ σούρουπο, φάνηκαν τρεῖς ἄνδρες πού διέσχιζαν τὴν πρασιά προχωρώντας πρὸς τὸ παράθυρο. Κρατοῦσαν τουφέκια στὰ χέρια τους καὶ ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς εἶχε ριγμένο στοὺς ὤμους του ἕνα ἄσπρο ἀδιάβροχο. Πλησίασαν ἀθόρυβα πρὸς τὸ σπίτι καὶ μιὰ νεανικὴ θραχνὴ φωνὴ ἀκούστηκε νὰ τραγουδά: «Βέρθα, πές μου, γιατί διστάζεις;»

Ὁ Φράμτον πήδηξε ἀπάνω ἔξαλλος καὶ ἄρπαξε τὸ μπαστούνι καὶ τὸ καπέλλο του. Ἡ εἴσοδος τοῦ χώλ, ἡ σκάλα καὶ ἡ πόρτα τοῦ κήπου πέρασαν σὰν ἀστραπὴ μπροστά του. Ἐνας ποδηλάτης πού περνοῦσε στὸ δρόμο ἀναγκάστηκε νὰ πέσῃ πάνω σ' ἕνα φράχτη γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴ σύγκρουσι.

—Ἦρθαμε, ἀγαπητή μου! εἶπε ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄσπρο ἀδιάβροχο δραςκελίζοντας τὸ παράθυρο. Λασπωθήκαμε ἄρκετὰ, ἀλλὰ εὐτυχῶς ἔχουμε σχεδὸν στεγνώσει. Ποιὸς ἦταν αὐτὸς πού τῶθαλε στὰ πόδια τὴν ὥρα πού ἐρχόμαστε;

—Κάποιοι κ. Ναττέλ, ἕνας πολὺ παράξενος ἄνθρωπος, ἀπάντησε ἡ κυρία Σάππλετον. Δὲν ἔπαψε νὰ μοῦ μιλάη συνεχῶς γιὰ τὶς ἀρρώστειες του καὶ ἔγινε καπνὸς μόλις φθάσατε, χωρὶς νὰ μὲ χαιρετήσῃ ἢ νὰ πῇ μιὰ λέξι γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀναχώρησί του. Λές καὶ εἶχε διψήσας...

—Ὑποθέτω ὅτι θὰ φταίῃ τὸ σκυλί, εἶπε ἡ ἀνεψιὰ Ἥρεμα. Μοῦ εἶπε ὅτι τὰ σκυλιά τοῦ προκαλοῦν τρόμο. Κάποτε, κοντὰ στίς ὄχθες τοῦ Γάγγη, τοῦ ρίχτηκε ἕνα τσοῦρμο ἀπὸ σκυλιά - παρίες πού τὸν κυνήγησαν ὥς ἕνα νεκροταφεῖο, ὅπου ἀναγκάστηκε νὰ

πηδῆξῃ μέσα σ' ἕνα νεοσκαμμένο τάφο καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὅλη τὴ νύχτα, ἐνῶ οἱ σκύλοι γαύγιζαν καὶ μούγγριζαν κι' ἔτριζαν τὸ δόντια τους πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Αὐτὸ εἶναι ἄρκετὸ γιὰ

νὰ κάνῃ ὁποιοιδήποτε νευρασθενικό...

Ἡ ἀδυναμία της ἦταν νὰ παίρνῃ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα περιστατικά καὶ νὰ τὰ κάνῃ μυθιστορηματὰ...

Ενας πλανόδιος πωλητὴς μπαίνει σὲ κάποιο γραφεῖο:
—Βούρτσες, τσατσάρες, μπλόκ, μολύβια, χαρτοφάκελλα...
—Ἄσε με, Χριστιανέ μου, τοῦ λέει νευριασμένος ἕνας υπάλληλος. Ἐχω ἄλλες ἐννοίες στὸ κεφάλι μου...
—Τότε νὰ σὰς δώσω ἕνα ψιλὸ χτένι...

Constellation

☆
Εγὼ ξυπνῶ κάθε μέρα μὲ τὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου.
—Μὰ γιατί τόσο νωρίς;
—Ἐ! ὄχι καὶ πολὺ. Τὸ δωμάτιό μου εἶναι δυτικὸ!

Constellation

☆
Η σύζυγος: Δὲν καταλαβαίνω γιατί τὸ Κράτος ἀνέχεται τὰ λαχεῖα.
Ἡ σύζυγος: Ἀφοῦ ἀνέχεται τούς...γάμους!

Up

☆
Οπαπᾶς τοῦ χωριοῦ, μετὰ τὴ λειτουργία, ἐξηγεῖ στὸ ποίμνιό του τὰ κακὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ καὶ καταλήγει:
—...καὶ ποιὸς ζῇ πρὸ ἀνετα ἀπ' ὅλους σας; Ὁ ταβερνιάρης! Ποιὸς ἔχει τὴ μεγαλύτερη περιουσία; Ὁ ταβερνιάρης! Καὶ ὅλα αὐτὰ μὲ τὰ δικά σας χρήματα, πού τὰ ξοδεύετε, πίνοντας κάθε βράδυ στὴν ταβέρνα του... Λίγες ἡμέρες ἀργότερα, ὁ παπᾶς συναντᾷ δυὸ χωριανούς, πού τὸν συγχαίρουν γιὰ τὸ θαυμάσιο κήρυγμά του.
—Ὡστε, τοὺς λέει εὐχαριστημένος, πάψατε τὸ κρασί;
—Ὁχι, ἀπαντοῦν ἐκείνοι. Ἀνοίξαμε ταβέρνα!

Tatler

Τὸ τελευταῖο ταξίδι

[Ἕνα καράβι 2.200 ἐλῶν]

Τοῦ

JACQUES-YVES COUSTEAU

Πλοιάρχου, Ἀρχηγοῦ τῆς Ναυτικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀποστολῆς
τῆς National Geographic Society

Ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1952 ἡ National Geographic Society συνεργάζεται μετὰ τὸν πλοίαρχο Κουστῶ στὶς ἀληθινὰ καταπληκτικὲς ὑποβρυχίαις ἐξερευνήσεις του. Μετὰ τὸ ἐξερευνητικὸ πλοῖο τῆς Ἑταιρείας «Καλυψώ», ὁ Κουστῶ ἀνασύρει ἀπὸ τὸν βυθὸ πράγματα ποὺ ζωντανεύουν ἓνα κόσμον χαμένο ἐδῶ καὶ 2.200 χρόνια. Πῶς ἄρχισε ἡ προσπάθεια αὕτη καὶ τί ἔχει ὥς τώρα κατορθώσει ἡ ἀποστολὴ Κουστῶ, περιγράφεται στὸ ἄρθρον ποὺ ἀκολουθεῖ.

Η πολυσύχναστη καὶ πολυθόρυβη Μασσαλία, δευτέρη πόλι τῆς Γαλλίας καὶ κοσμοπολιτικὸ λιμάνι ἀπὸ τὸν 6ο π.Χ. αἰῶνα, ἀποτελεῖ μιὰ κυψέλη ζωῆς σὲ μιὰ γυμνὴ καὶ ἄγρια ἀκτὴ. Στὰ νότια τῆς πολιτείας ἐκτείνεται μιὰ σειρὰ ἀπότομα ἄσπρα βράχια, ποὺ ἐπαναλαμβάνονται στὰ ἀνοιχτὰ μετέσσερα - πέντε ἔρημα βραχονήσια.

Τὸ τελευταῖο νησί στὰ ἀνατολικά εἶναι ὅταν ἓνα πέτρινο παγόβουνον. Τὸ λένε Γκράν Κονγκλουέ, τὸ δέρνουν οἱ μεσογειακοὶ ἄνεμοι καὶ τοῦ δίνουν ἀπίθανα σχήματα οἱ ἄγριες τρικυμίες.

Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1952 ὁ ἀφιλόξενος αὐτὸς βράχος (500 πόδια μῆκος καὶ 325 πόδια πλάτος) ἔγινε τὸ κέντρο μιάς προσπάθειας ποὺ κατέπληξε τοὺς ντόπιους ψαράδες. Τὰ καράβια ποὺ περνοῦσαν ἀνοικτὰ εἶδαν τὸν γνωστὸ τους φαροφύλακα νὰ ρίχνῃ μεγάλους σηματοδότες. Ὑ-

στερα τὸ μεγάλο πλοῖο ἐρευνῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Γεωγραφικῆς Ἑταιρείας, ἡ λευκὴ «Καλυψώ», ἔρριξε ἄγκυρα κοντὰ στὶς σηματοδότες. Καὶ ἔμεινε ἐκεῖ ὅλο τὸ καλοκαίρι.

Σὲ λίγο μιὰ ομάδα ἀπὸ μηχανικούς τοῦ στρατοῦ ἀποβιβάσθηκαν στὰ βράχια. Σκαφάλωσαν στὶς πλαγίους τοὺς σὰν ἀλπινιστὲς καὶ στερῶσαν μεγάλες ἐξέδρες καὶ μηχανήματα. Στὸ τέλος ἐμφανίστηκε καὶ ἓνα σπιτάκι ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἄνθρωποι κατέβαιναν ὡς τὶς ἐξέδρες μετὰ μηχανήματα. Δύτες φαίνονταν μετὰ τὶς παράξενες ἀρματοσιεῖς τοὺς νὰ χάνονται κάτω ἀπὸ τὰ κύματα καὶ πότε - πότε κάποιοι τραβοῦσε μιὰ τουφεκιά στὸ νερὸ γιὰ νὰ φωνάξῃ τοὺς δύτες στὴν ἐπιφάνεια. Ὑστερα τὸ καράβι ἀνέβαζε ἀπὸ τὸ βυθὸ καλάθια γεμάτα πορτοκαλιὰ ἀντικείμενα, πράσινα φύκια καὶ λάσπη. Οἱ ψαράδες κατάλαβαν πῶς ὅλα τὰ μηχανήματα καὶ οἱ σωλῆνες ἔκρυβαν μιὰ

ἀναρροφητικὴ ἀντλία ποὺ ἔβγαζε σὲ μιὰ ἄλλῃ πλευρὰ τοῦ νησιοῦ νερὸ, λάσπη καὶ διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα. Μετὰ τὸ ἀπλοϊκὸ τους μυαλὸ ἔβγαλαν τὸ συμπέρασμα πῶς κάποιο θησαυρὸ εἶχαν ἀνακαλύψει ἐκεῖνοι οἱ τυχεροί.

Οἱ καλοὶ ψαράδες δὲν εἶχαν καὶ πολὺ ἄδικο. Τὸ καράβι μας, ἡ «Καλυψώ», φέρνει ἀπὸ πέρσου στὸ φῶς ἓνα πλούσιο φόρτωμα ποὺ δὲν ἔχει ἐμπορικὴ ἀξία, ἀλλὰ ποὺ ὥστόσο εἶναι ἀνεκτίμητο.

Γύρω στὰ 230 π.Χ. στὴν ἀγορὰ τῶν Συρακουσῶν καὶ τῶν Ἀθηνῶν ὁ περαστικὸς θὰ ἄκουσε ἀσφαλῶς μιὰ τέτοια κουβέντα:

«Ἔμαθα πῶς ὁ Μάρκος Σέστιους ἔχασε τὸ μεγάλο καράβι τοῦ ποὺ μετέφερε κρασί. Ἀναρωτιέμαι ἂν θὰ μπορέσῃ τώρα νὰ τελειώσῃ ἐκεῖνο τὸ παραμυθένιο σπῆτι ποὺ χτίζει στὴ Δῆλον».

Καὶ σήμερα, ὕστερα ἀπὸ 2200 χρόνια, ἡ ἴδια κουβέντα ἔρχεται καὶ ξαναζωντανεύει.

Τὸ ἄτυχο καράβι ἦταν μεγάλο, πολὺ μεγάλο γιὰ τὰ κινεῖν κουπιά. Φαίνεται πῶς θὰ εἶχε ἓνα μεγάλο πανὶ σὲ ἓνα κατάρτι. Ἐφυγε ἀπὸ τὸ ἐμπορικὸ λιμάνι τῆς ἱερῆς Δήλου φορτωμένο μετὰ κυκλαδίτικο κρασί σὲ μεγάλους πῆλινους ἀμφορεῖς.

Τὸ καράβι ἔπλεε δυτικὰ ἀνάμεσα στὰ φιλικὰ ἑλληνικὰ νησιά. Στὸν ὁρίζοντα φαίνονταν πάντα ἓνα νησί γιὰ νὰ παρηγορῇ, θαρρεῖς, τὸ πλήρωμά του. Ὑστερα τὸ καράβι βρέθηκε στὸ ἀνοιχτὸ Ἰόνιο πέλαγος. Τοῦτο σήμαινε εἰκοσι μέρες θάλασσα ἢ τέσσερις μόνο μέρες, ἂν ὁ Ποσειδῶνας ἤθελε νὰ βοηθήσῃ.

Τὸ μεγάλο καράβι πέρασε τὰ στενὰ τῆς Μεσσηνίας ἀνάμεσα στὴν Σικελία καὶ τὴν Ἰταλία, ἔπιασε σ' ἓνα λιμάνι βορειοδυτικὰ —τὴν σημερινὴ Νεάπολιν— καὶ πῆρε ἓνα μεγάλο φορτίο ἀπὸ πιάτα τοῦ φαγητοῦ. Τὰ πιάτα αὐτὰ τὰ ἐφτιαχναν οἱ κεραμοποιοὶ στὶς ἑλληνικὲς ἀποικίες τῆς Ἰταλίας καὶ τὰ ἐστελναν σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Τὸ φορτίο τοποθετή-

θηκε πάνω ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀμφορεῖς μετὰ τὸ κρασί. Καὶ ἀπὸ πάνω μπηκάν τρεῖς σειρὲς ρωμαϊκοὶ ἀμφορεῖς γεμάτοι κρασί τοῦ Λατίου.

Τὸ καράβι μπηκε στὸ Τυρρηνικὸ πέλαγος παραφορτωμένο. Ὁ καπετάνιος τὸ ἤξερε αὐτὸ, μὰ ἤξερε πῶς ὁ κύριός του περιμένε καὶ πολλὰ κέρδη. Ἔτσι τὸ καράβι ἔφθασε ἔξω ἀπὸ τὶς ἀπότομες ἀκτὲς τῆς Μασσαλίας γιὰ νὰ βυθιστῇ μέσα σὲ μιὰ στιγμὴ στὴν ἀγκαλιὰ τῶν βράχων κάτω ἀπὸ τὸ Γκράν Κονγκλουέ. Ἴσως νὰ χτύπησε καὶ στὸ ἀπότομο ἀκρωτήριο στὰ ἀνατολικά τοῦ νησιοῦ, ἴσως καὶ οἱ ναῦτες νὰ τὸ ἔρριξαν ἐκεῖ προσπαθώντας νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν φουρτούνα, ἴσως τὰ χέρια ποὺ τὸ κυβερνοῦσαν νὰ εἶχαν χάσει τὴ σταθερότητά τους ἀπὸ τὶς πολλὲς δοκιμὲς τοῦ φορτίου.

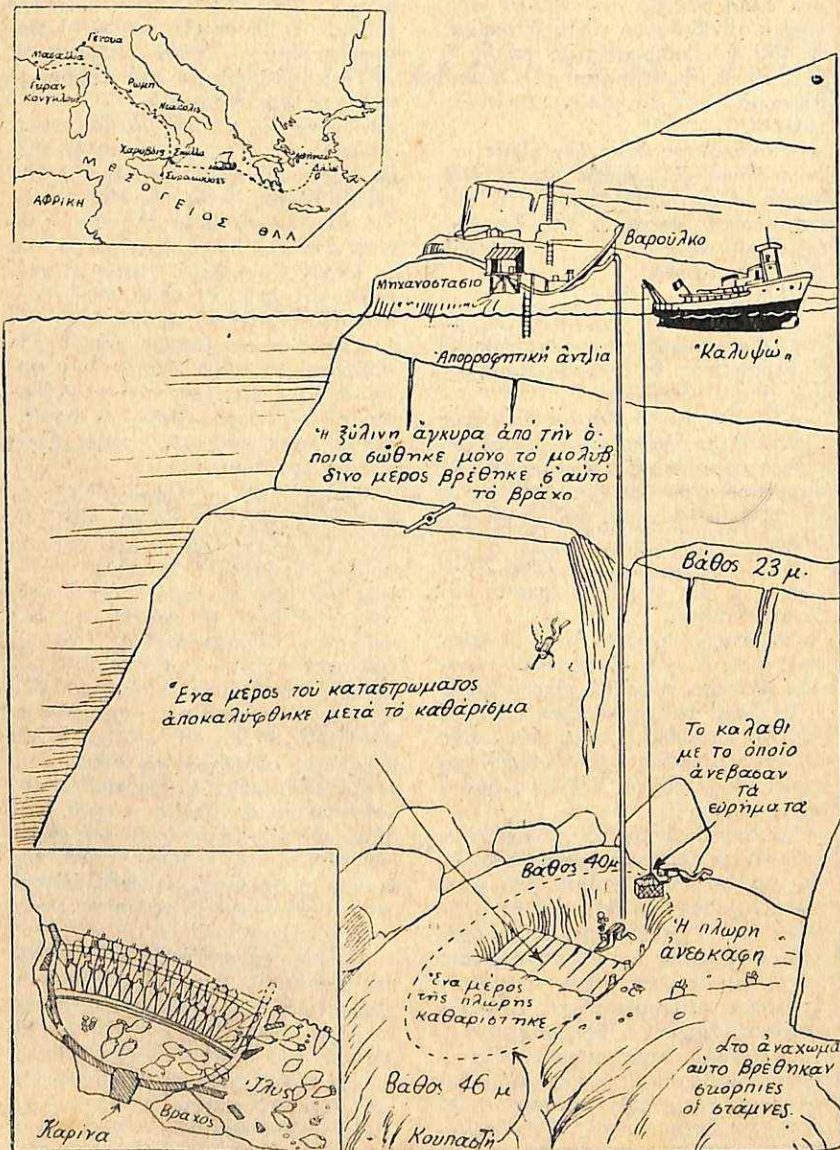
Τὸ φορτηγὸ τοῦ Μάρκου Σέστιους βυθίστηκε μετὰ τὴν πλῆρη πρὸς τὰ κάτω σὲ βάθος 140 ποδίων καὶ τὴν πρῶμην σὲ βάθος 112 ποδίων. Εὐτυχῶς γιὰ μᾶς τὸ καράβι δὲν διαλύθηκε καὶ ἔτσι τὸ φορτίο τοῦ δὲν σκόρπισε θρυμματισμένο στὰ κύματα.

Ἰσχυρὰ ἀρχισε ἡ ἐπίθεσις τῶν διαφόρων θαλασσίων μικροοργανισμῶν. Μὰ οἱ ἀρχαῖοι ναυτικοὶ εἶχαν ἐπενδύσει ὀλόκληρον τὸ σκάφος μετὰ φύλλα ἀπὸ μολύβι, καρφωμένα πυκνὰ - πυκνὰ μετὰ χάλκινα καρφία. Καὶ ἔτσι πολὺ ἀργότερα δρῆκαν τὰ σκουλήκια διόδο. Τὴν δευτέρην ἐπίθεσις τὴν ἔκαναν τὰ σφουγγάρια, οἱ ἀχνιοὶ καὶ τὰ χταπόδια ποὺ φώλιασαν μέσα στοὺς ἀμφορεῖς.

Ἡ ἰλὺς ἔπεφτε πάνω στὸ ναυάγιο ὅταν χιόνι. Ἦταν ἄμμος ποὺ ἔπεφτε ἀπὸ τὰ βράχια καὶ σκέπαζε τὸ ἔργο τοῦ ἀνθρώπου. Κάποτε ἡ πλευρὰ τοῦ πλοίου ἀνοιξε. Ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ, ἴσως νὰ πέρασαν καὶ 200 χρόνια.

Καὶ, ἐνῶ ἀπὸ τὴ γῆ περνοῦσε ὁ Χριστὸς, ἐνῶ ἐξῆλθε ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία καὶ ἐρχόνταν τὰ χρόνια τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ὁ Μεσαίωνας, τὸ καράβι ὅλο καὶ σκεπαζόταν στὰ βάθη τῆς θάλασσας.

Πολὺ πρὶν ὕστερα, ἴσως θὰν ὁ

Το σχεδιάγραμμα των εργασιών για την ανέλκυσι του ρωμαϊκού πλοίου.
Έπάνω άριστερά φαίνεται το σημείο όπου το πλοίο βυθίστηκε.

Μαγγελάνος ανέκαλυπτε τα πέρατα του κόσμου, πελώριοι βράχοι έπεσαν από το Γκράν Κονγκλουέ και κάλυψαν το βυθισμένο καράβι. 'Η πίεσι ωστόσο του νερού απόθεσε μαλακά τα βράχια πάνω στους άμφορείς χωρίς να τους σπάση.

Στόν καιρό μας τὸ ναυάγιο έγινε ένας μεγάλος σωρὸς στὸν βυθὸ τῆς θάλασσας ἀπλωμένος σὲ μιὰ ἔκτασι κάπου 10.000 τετραγωνικά πόδια. 'Ήταν ένας σωρὸς ἀπὸ χαλκία, ἰλύ, πετραδάκια καὶ σπασμένα ἀγγεῖα καὶ ἀνάμεσα σὲ ὅλα αὐτὰ πρόβωλλαν οἱ ἀθάνατοι ἀμφορεῖς. Πῶς ἔφθασε ὁμως ὡς τ' αὐτιά μας ἡ ὑπαρξί τοῦ πανάρχαιου καράβιου καὶ πῶς μπορέσαμε νὰ τὸ ἀνακαλύψουμε;

«ΔΙΠΛΑ ΣΤΑ ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΚΑΝΑΤΙΑ ΘΑ ΒΡΗΣ ΤΟΥΣ ΑΣΤΑΚΟΥΣ!»

Στὴν Μασσαλία βρισκόταν ἕνας παλιὸς δῦτης πού τὸν ἔλεγαν Κριστιανίνι. 'Ήξερε τὸν βυθὸ τῆς θάλασσας σὰν τὴν παλάμη τοῦ χεριοῦ του. Μιὰ μέρα ὁ Κριστιανίνι κατὰδύθηκε πολὺ βαθειὰ καὶ γιὰ πολλὴ ὥρα καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ τὸν πᾶνε μὲ φορεῖο στὸ νοσοκομεῖο καὶ νὰ μὴν μπορέση ποτέ πιά νὰ ξανακαταδυθῇ. Στὸ νοσοκομεῖο τῆς Τουλὼν, ὅπου ἔμεινε ἕξι μῆνες, πῆγαινε καὶ τὸν ἐβλεπε συχνὰ ὁ φίλος καὶ συνάδελφός μου στὶς ἀποστολὲς τῆς «Καλυψῶς» Φρεντερίκ Ντυμὰ.

Μιὰ μέρα ὁ Κριστιανίνι παρακινούμενος ἀπὸ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Ντυμὰ τοῦ εἶπε:

—Ξέρεις, ἐμεῖς οἱ δῦτες δὲν λέμε τὰ μυστικά μας, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν θὰ ξανακατέβω στὸ νερὸ καὶ ἔτσι θὰ σοῦ πῶ τὸ δικό μου.

Καὶ τοῦ μίλησε γιὰ κάτι καταπληκτικούς ἀστακοὺς πού ζοῦσαν στὰ ὑποβρύχια θεμέλια τοῦ Γκράν Κονγκλουέ. «Θὰ τοὺς βρῇς κοντὰ σὲ μιὰ μεγάλη φυσικὴ πέτρινη πύλη στὰ δυτικά τοῦ νησιοῦ. 'Όταν δῆς τὰ παλιὰ κανάτια, θὰ βρῇς πρὶν πέρα καὶ τοὺς ἀστακοὺς». 'Ο Ντυμὰ ρώτησε λεπτομέρειες γι' αὐτὰ τὰ «παλιὰ κανάτια», μὰ ὁ Κριστιανίνι εἶχε δῇ τότε πολλά, ὥστε τὰ βαρύνταν. 'Ήθε-

λε νὰ οδηγήσῃ τὸν Ντυμὰ νὰ βρῇ τοὺς ἀστακοὺς καὶ ὄχι τὰ κανάτια.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Ντυμὰ καὶ ἐγὼ πῆγαμε μὲ τὴν «Καλυψῶ» στὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα (χειμῶνας 1951-52) γιὰ μιὰ ἀποστολὴ. Γυρνώντας ἀποφασίσαμε νὰ ρίξουμε μιὰ ματιὰ καὶ στὰ κανάτια τοῦ Κριστιανίνι. Στὸ καράβι εἶχαμε μαζί καὶ τὸν καθηγητὴ Φερνάν Μπενουά, Διευθυντὴ Ἀρχαιοτήτων τῆς Προδηγίας καὶ Ἐφορὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου τῆς Μασσαλίας.

'Ο Ντυμὰ καταδύθηκε πρῶτος. Γρήγορα ἤρκε τὴν πύλη, ἀλλὰ πουθενὰ δὲν φαίνονταν κανάτια καὶ ἀνέβηκε ἀπρακτός. Σκέφθηκα πῶς θὰ ἦταν καλύτερα νὰ ρίχναμε καὶ μιὰ δευτέρη ματιὰ καὶ κατέβηκα κι' ἐγώ. Πέρασα ἀπὸ ὁμορφα κοραλλένια βράχια καὶ μικρὲς σπηλιὲς καὶ ἔφτασα στὰ 70 μέτρα, χωρίς νὰ συναντήσω οὔτε ἕνα «κανάτι». Ἀρχίσα νὰ γυρίζω ἀπογοητευμένος, ὅταν στὰ 60 μέτρα εἶδα τὸν πρῶτο ἀμφορέα. Ἀλλὰ ἦταν μόνος· καὶ ἕνας ἀμφορέας στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας δὲν ἔλεγε τίποτα. Τὸν πῆρα καὶ ἐξακολούθησα νὰ ἀνεβαίνω, γιὰτὶ εἶχα ἀρχίσει νὰ κουράζομαι, ὅταν εἴκοσι μέτρα ψηλότερα συνάντησα τὸ ναυάγιο. Πλήθος λαίμοι ἀπὸ τοὺς σπασμένους ἀμφορεῖς προβάλλαν ἀπὸ τὴ λάσπη. Ἦμουν ὁμως πολλὴ ὥρα κάτω καὶ δὲν πρόφτασα παρὰ νὰ ἀρπάξω τρία κύπελλα καὶ ἕνα μπρούτζινο ἀγκίστρι καὶ νὰ ἀνέβω.

Μόλις μὲ εἶδε νὰ προβάλλω μὲ τὰ πῆλινα κύπελλα στὰ χέρια ὁ καθηγητὴς Μπενουά κοκκίνισε καὶ φώναξε: «Αὐτὰ εἶναι τῆς Καμπανίας!» Εἶχε βρῇ ὅμοια κύπελλα στὰ ἑλληνικὰ ὄχυρά τῆς Προδηγίας τοῦ 4ου —2ου π.Χ. αἰῶνα.

Η ΑΝΤΛΙΑ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΤΑΙ Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΔΥΤΗΣ. — ΤΟ ΠΑΛΙΟΤΕΡΟ ΚΡΑΣΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ!

Η συγγίνησί μας ἦταν μεγάλη. Τὶς ἐπόμενες μέρες τὶς περάσαμε κατεβάζοντας συνέχεια δῦτες καὶ ἀνεβάζοντας καλάρια γεμάτα. 'Ετσι ἔφτασε ἡ ἐποχὴ τῶν βορειοδυτικῶν ἀνέμων. Οἱ ἀνεμοὶ δὲν μᾶς σταμάτη-

σαν, αλλά έφθασε ή στιγμή που δέν μπορούσαμε νά προχωρήσουμε άλλο, γιατί παρακάτω τὰ άγγεία έμοιαζαν νά είναι παραχωμένα σέ τσιμέντο. Τό άπλό σκάψιμο δέν ήταν άρκετό και έτσι αποφασίσαμε νά έγκαταστήσουμε στο βραχονήσι μιάν άναρροφητική άντλία για νά καθαρίσουμε την πετρωμένη λάσπη και νά άποκαλύψουμε τό ύπόλοιπο ναυάγιο.

Έτσι και έγινε. Ό άγωγός της άντλίας άδειάζε στην άλλη πλευρά του ησιού για νά μήν θολώνη τὰ νερά και οι άρχαιολόγοι μας καιροφυλακτούσαν μήπως βρουν κανένα μικροσκοπικό θησαυρό.

Η άντλία μας έφερνε πράγματα που οι δύτες δέν θα τὰ έβρισκαν. Μιά μέρα πετύχαμε ένα μελανόμορφο κύπελλο της Καμπανίας. Είχε έπιζήσει από τό ναυάγιο και είχε νικήσει τους αΐδνες και την τρομερή άντλία και τό θρυμμάτισμα στο φίλτρο.

Αλλά ή μεγάλη συγκίνηση ήρθε όταν είδαμε ένα άμφορέα σφραγισμένο άκόμα. Και μάς ήρθε στην άρχή της έσκαφής. Ήταν μιάν στάμνα με μιάν έξωτερική σφραγίδα από ήφαιστειογενές κονίαμα και ένα έσωτερικό φελλό κλεισμένο έρμητικά σέ πίσσα με ρετσί. Είχαμε βρή προηγούμενως καμμία είκοσαριά τέτοιους άμφορείς, αλλά οι άλλοι είχαν από μιάν τρύπα στον λαιμό σαν νά τις είχαν άδειάσει έπίτηδες οι ναύτες. (Ίσως και γι' αυτό νά βούλιαζε τό καράβι).

Από τόν σφραγισμένο άμφορέα βγάλαμε λίγο κρασί και τό περάσαμε άμέσως σέ μιάν δοκιμαστική μπιτίλια. Και ύστερα ήρθε ή στιγμή της δοκιμής. Στην γουλίά εκείνη γεύθηκα όλη τη μούχλα και την ήλικία του κόσμου. Από τό έλληνικό κρασί είχε φύγει τό άλκοόλ, αλλά δέν είχε προστεθεί καθόλου άρμύρα.

Άλλο σφραγισμένο άμφορέα δέν βρήκαμε. Ίσως νά μήν ύπάρχη άλλος. Και είναι κρίμα που δέν σκεφθήκαμε τότε νά μήν τόν ξεσφραγίσουμε και νά τόν στείλουμε στο χιμείο.

Μέσα σέ πολλούς άμφορείς βρίσκαμε μικρά κομμάτια από σπασμένα πιάτα. Ποιός όμως τὰ είχε βάλει εκεί; Ποιός άλλος από τό ξύπνιο χταπόδι. Σχεδόν κάθε άμφορέας άνέβαζε στο κατάστρωμα της «Καλυψώς» και ένα έκπληκτο χταπόδι που κατοικούσε εκεί από γενεές όλόκληρες και μάζεψε άάφορα σπασμένα κομμάτια για νά όχρώνη την είσοδο του σπιτιού του.

ΤΑ ΜΑΥΡΑ ΠΙΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΜΠΑΝΙΑΣ

Τώρα που γράφω αυτές τις σελίδες, ύστερα από ένός χρόνου δουλειά, μπορώ νά ύπολογίσω πώς τό άρχαίο αυτό φορτηγό είχε επάνω του κάπου 20 τόννους μολύβι. Όλόκληρο τό σκάφος και τὰ καταστρώματα ήταν ντυμένα με μολύβι. Ακόμη και τὰ χάλκινα καρφιά που στερέωναν τις μολυβένιες πλάκες ήταν σκεπασμένα με μολύβι για νά έμποδίζεται ή διαβρωτική ένέργεια του ένός μετάλλου επάνω στο άλλο μέσα στο άλάτι. Θεωρητικά οι Έλληνες δέν ήξεραν τίποτα από ήλεκτρόλυση: σαν πρακτικοί όμως ναυπηγοί ήξεραν πώς νά προφυλαχτούν από τις συνέπειές της.

Τόν Μάη αποφασίσαμε νά κάνουμε μιάν μικρή γιορτή στο βραχονήσι για νά χαρούμε λίγο τους καρπούς της δουλειάς μας. Τό έλληνικό εκείνο συμπόσιο στο ύπαιθρο ήταν μια έπικονομία με τό παρελθόν σέ μιάν άτμόσφαιρα γεμάτη κέφι, αλλά και με ένα νόημα που δέν μάς διέφευγε: τὰ πιάτα της Καμπανίας είχαν φθάσει επί τέλους στον προορισμό τους, στο τραπέζι του πελάτη. Νιώθαμε πώς κρατούσαμε στα χέρια μας άληθινά πράγματα και όχι άντικείμενα μουσειού.

Στό τραπέζι είχαμε και ένα θαυούλο πιατάκι που οι άρχαιολόγοι δέν μπορούσαν νά καθορίσουν σέ τί χρησίμευε. Χωρίς νά πολυρωτήσουν οι δύτες τό γέμισαν έλιές. Ήταν ένα ιδεώδες πιάτο για έλιές και πιστεύουμε πώς και οι Έλληνες γι' αυτή τη δουλειά θα τό είχαν. Τά φρούτα και τό κρέας φάνταζαν α-

ραιότατα μέσα στα μαύρα πιάτα. Και τότε καταλάβαμε την λεπτότητα του έλληνικού γούστου: μέσα στα μαύρα πιάτα τὰ φαγητά έδειχναν πιο ώραία.

Όσο προχωρούσε τό σκάψιμο μάς βοηθούσε νά γνωρίζουμε την ιστορία του πλοίου, αλλά συγχρόνως δημιουργούσε ένα σωρό προβλήματα για τους άρχαιολόγους. Στο ίδιο πλοίο βρήκαμε δυό τύπους άμφορέων, που ως τότε νόμιζαν πώς άνήκαν σέ διαφορετικές εποχές.

Μιά μέρα ο γιατρός του πλοίου μας και δύτες καθώς άνέβαινε από τό ναυάγιο βρήκε σέ ένα σκαλοπάτι του βράχου την άγκυρα του πλοίου, πιθανώτατα στην ίδια θέση που πιάστηκε όταν τό καράβι βυθίστηκε. Την έχουμε αφήσει εκεί ώπου νά έρθη ή στιγμή νά ανοίξουμε τόπο γύρω της για νά δούμε τί έχει νά μάς πη.

Κάτι που μάς έκανε έντύπωση είναι ή ποικιλία των ξύλων που χρησιμοποιήθηκαν με τόσο εύφυα στο παλιό καράβι και ή τέχνη των άρμών του. Όταν ξεσκεπάζονται τὰ ξύλα μοιάζουν άνέπαφα. Αλλά μόλις τὰ πιάση κανείς διαλύονται, γιατί τὰ έχουν καταστρέψει οι μύκητες. Σκοπεύουμε άργότερα νά άνεβάσουμε κομμάτια ξύλο και νά τὰ βάλουμε άμέσως μέσα σέ ειδικά υγρά για νά διατηρηθούν και νά τὰ εξετάσουμε.

Έκτός από τό μολύβι βρήκαμε και άλλα πολλά μέταλλα, όχι όμως πολύτιμα. Χάλκινα και μπρούντζινα καρφιά και σιδερένιους άρμούς και έργαλεία. Τὰ πηλίνα πιάτα Ίσως νά ήταν συσκευασμένα σέ ξύλινες κάσες. Αυτές καταστράφηκαν έντελώς, αλλά άφησαν τὰ πιάτα στοιβαγμένα κανονικά με τὰ χέρια των κυπέλλων έναλλάξ από κάθε πλευρά για νά μήν σπάζουν. Μαύρα πηλίνα πιάτα έχουν βρεθεί παντού, από την Αγγλία ως τη Μαύρη Θάλασσα και ήταν ένα από τὰ σπουδαιότερα είδη έξαγωγής των Έλληνιστικών χρόνων, ένας φορέας πολιτισμού που δάσκαε κάπως τους καλούς τρόπους

στο φαγητό σέ λιγώτερο προηγμένων λαούς.

Τὰ πηλίνα είδη που μάς χάρισε τό ναυάγιο δέν έχουν καλλιτεχνική άξία. Λίγα μόνο είναι ζωγραφισμένα με τό χέρι. Όστόσο όλα συγκινούν τους άρχαιολόγους που σήμερα φτιάχνουν καινούργιες θεωρίες σχετικά με την άρχαία κοινωνία.

ΚΑΙ Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΙ ΒΟΗΘΕΙ!

Την περασμένη άνοιξη σκεφθήκαμε την υποβρύχια τηλεόρασι και αποφασίσαμε νά την δοκιμάσουμε. Η Βρεταννική Έταιρεία Τόμσον-Χούστον προσφέρθηκε νά μάς βοηθήσει δινόντάς μας μηχανές, καλώδια και τεχνικούς. Χρησιμοποιήσαμε τό γαλλικό σύστημα τηλεόρασης με 819 γραμμές στον δέκτη (τις διπλές από κείνες που χρησιμοποιούνται στην έμπορική τηλεόρασι της Αμερικής). Στην πρώτη δοκιμή κατέβηκε με την τηλεοπτική μηχανή ο δότης Υβ Ζιρώ, Γραμματέας της Γαλλικής Υπηρεσίας Υποβρυχίων Έρευνών. Κατέβηκε στα 22 μέτρα και χρησιμοποιήσε φυσικό φώς. Έμείς μπροστά στους δέκτες είδαμε μυριάδες ψαράκια και έναν μονότονο βυθό. Τό σπουδαίο όμως ήταν που βεβαιωθήκαμε ότι ή τηλεόρασί μας λειτουργούσε.

Στις άλλες καταδύσεις είχαμε δυό βελτιώσεις της μηχανής. Η μια ήταν ένα ζεύγος κατόπτρων με τους ισχυρότερους λαμπτήρες δυτών που ύπάρχουν: 6.000 βάτ Μαζνάν. Αν λειτουργήσουν στον άέρα λιώνουν και έκρηγνυνται σέ 30 δευτερόλεπτα. Χρησιμοποιούνται μόνο υποβρυχίως, κοστίζουν 90 δολάρια ο ένας και χρησιμεύουν για μιάν ώρα μόνο. Η δεύτερη βελτίωση ήταν ένα υποβρύχιο τηλέφωνο.

Στην άρχή οι δύτες δέν άγαπούσαν πολύ την τηλεόρασι, γρήγορα όμως συνήθισαν.

ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

Πολύ φυσικά θα ρωτήση κανείς πώς μάθαμε τό όνομα του πλοιοκτήτη μας ύστερα από 2200 χρόνια

νια, αφού στο πλοίο δεν υπήρχαν ούτε επιγραφές, ούτε άλλο κανένα στοιχείο. Η ανακάλυψη του καθηγητού Μπενουά μοιάζει με αστυνομική ιστορία.

Ανάμεσα στους πολλούς άμφορείς ήταν και δυο με την σφραγίδα SES με ρωμαϊκά γράμματα και με ένα σύμβολο μια άγκυρα. Μια δεύτερη παραλλαγή είχε τα ίδια γράμματα με μια τρίαينا. Τι σήμαινε αυτό; Ίσως να ήταν συντομογραφία του ονόματος του πλοιοκτήτη μια και το συνήθιζαν αυτό οι Ρωμαίοι. Ψάχνοντας στις γενεαλογίες των κλασσικών χρόνων ο Μπενουά βρήκε μια πλούσια και ισχυρή Ρωμαϊκή οικογένεια με το όνομα Σέστιοι. Οί άμφορείς και τα πιάτα είχαν τοποθετηθεί στον 3ο ή 2ο αιώνα. Ο καθηγητής αναζήτησε στην Ίταλία τα παλιά χρονικά και βρήκε στον 3ο αιώνα ένα Μάρκο Σέστιο, γνωστό ιδιοκτήτη εμπορικών πλοίων.

Ο Σέστιος αυτός ήταν τόσο σπουδαίο πρόσωπο, ώστε συχνά τον αναφέρει ο ιστορικός Τίτος Λίβιος. Αναφέρεται μάλιστα πώς είχε φύγει από τη Ρώμη για να εγκατασταθεί στη Δήλο. Ο Τίτος Λίβιος τον λέει «πεμπτοφαλαγγίτη» που έμενε σε ξένη χώρα και βοηθούσε να πέσει γρήγορα στα χέρια των Ρωμαίων. Ο Λίβιος αναφέρει πώς ο Σέστιος είχε κτίσει μια ωραία βίλλα με περιτύλιχο στη συνοικία των εμπορών στη Δήλο. Από τις επιγραφές της Δήλου, ο Μπενουά έμαθε πώς ο Μάρκος Σέστιος είχε πάρει «ισοπολιτεία».

Κομμάτια άμφορέων με το εμπορικό έμβλημα του Μάρκου Σέστιου βρέθηκαν στη Βουργουνδία και την Άλσατία. Αυτό δείχνει πώς η Μασσαλία ήταν κέντρο διανομής των ελληνικών κρασιών που μεταφέρονταν σε μακρινές περιοχές ήδη από τον 3ο αιώνα.

Η ΒΙΛΛΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ
ΚΑΙ ΤΑ ΑΡΧΙΚΑ SES

Στην πρώτη επέτειο της ανακάλυψης του ναυαγίου μας στο

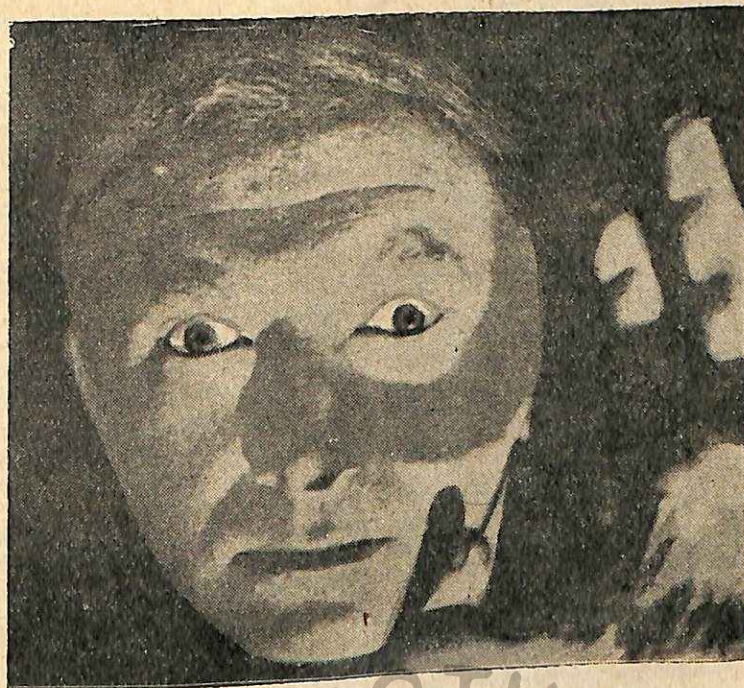
Γκράν Κονγκλουέ βρεθήκαμε να πλέουμε με την «Καλυψώ» για τη Δήλο, το ιερό νησί, όπου γεννήθηκε ο Απόλλων. Επί χίλια χρόνια περίπου οι Έλληνες, ακόμη και οι Πτολεμαίοι, γέμιζαν τη Δήλο με δωμούς, ναούς και θησαυρούς για τον Απόλλωνα. Έξω από τους ατέλειωτους πολέμους ή μικρή πόλις ήταν ένα ελεύθερο λιμάνι, ένα άσυλο, ένας τόπος προσκυνήματος, ένα από τα πλουσιότερα κέντρα του αρχαίου κόσμου και πάνω απ' όλα ένα σημαντικό πέρασμα προς την Ανατολή.

Η «Καλυψώ» έφθασε στη Δήλο ένα ολόφωτο πρωινό και έρριξε άγκυρα στα άνοιχτά. Κάτω από τον χρυσό ήλιο του καταγάλανου ουρανού είδαμε τα έρείπια μιας από τις ωραιότερες πόλεις που δημιούργησε και κατέστρεψε ο άνθρωπος.

Περάσαμε τα έρείπια του υπέροχου θεάτρου και ήρθαμε στον σπουδαιότερο δρόμο της συνοικίας των πλοιοκτητών. Μπήκαμε στην αυλή μιας βίλλας, σαν και εκείνη που θα είχε ο Μάρκος Σέστιος. Χάμω ήταν όμορφα μωσαϊκά. Ξαφνικά σταματήσαμε. Μπροστά μας είχαμε ένα μωσαϊκό με την άγκυρα και τα γράμματα SES. Και παρακάτω άλλο ένα μωσαϊκό με την τρίαينا και τα ίδια γράμματα, ολόδια όπως στους άμφορείς μας.

Οί ενδιαφέρουσες αυτές συμπτώσεις, το περιστύλιο, ο τύπος του πλούσιου σπιτιού, μας έκαναν να πιστέψουμε πώς βρισκόμασταν στο σπίτι του ιδιοκτήτη του ναυαγίου. Ο αρχαιολόγος μας είπε πώς ήταν μια ωραία βίλλα που δεν θα είχε τελειώσει ποτέ. Άραγε μήπως ο Σέστιος χρεωκόπησε μετά το ναυάγιο;

Τον πρώτο χρόνο που άρχισαμε αυτήν τη δουλειά, έγιναν 3500 καταδύσεις. Θα χρειαστούν ακόμη πολλές για να ξεκαθαρίσουμε όλους τους άμφορείς και όλους τους δεσμούς του καραβιού με τον κόσμο του. Κι' αυτό θα είναι το έργο μας για τον καινούργιο χρόνο.

Αφού ανακάλυψε την υπνωτιστική του δύναμη, ο άνθρωπος αυτός έζησε τις πιο απίθανες περιπέτειες

ΥΠΝΩΤΙΣΤΑ 1 ΕΚ. ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Του
J. POLGAR

() στρατιώτης άκουε τις παρατηρήσεις μου σε στάσι προσοχής, με το κεφάλι ψηλά και το βλέμμα του καρφωμένο στο δικό μου. Αφού τον μάλλωσα για την ατημέλητη εμφάνισή του που δεν ταίριαζε σε ένα άνδρα του ούγγρικού στρατού, τελείωσα την επιθεώρησή των μονάδων που διοικούσα και τους διέταξα να

διαλυθούν. Όλοι οι άνδρες έφυγαν από το πεδίο των ασκήσεων, εκτός από τον στρατιώτη που είχα επιπλήξει. Έμενε εκεί με το πρόσωπο ακίνητο, το βλέμμα απλανές, σαν κερνική κουκκλα. Άνησύχισα και φώναξα τον αδελφό μου που ήταν γιατρός και υπηρετούσε στο ίδιο σύνταγμα.

—Φράντς, μου είπε, αυτόν τον

άνθρωπο τὸν ἔχεις ὑπνωτίσει.

Τὴν ἄλλη μέρα ἀμέσως οἱ ἐφημερίδες ἀνέφεραν τὸ ἐπεισόδιο καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο πῆρα τὸ ἀκόλουθο γράμμα: «Ἀγαπητὲ κύριε Πολυκάρ, διάβασα στὶς ἐφημερίδες τὴν ἱστορία τοῦ ὑπνωτιστικοῦ σας κατορθώματος. Ἐλάτε νὰ με δῆτε στὴ Βιέννη. Δρ Σ. Φρόυντ».

Ἦξερα ὅτι ὁ Φρόυντ εἶχε κηρυχθῆ ἐναντίον τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ φοβόμουν λίγο αὐτὴ τὴ συνάντησι. Ἕνας ἄσημος ἀξιοματικὸς 24 ἐτῶν, πού ἤμουν τότε ἐγώ, νὰ παρουσιασθῶ στὴν δοξασμένη αἰθεντία τῆς ψυχαναλύσεως πού ἦταν ὁ Φρόυντ στὰ 64 του χρόνια. Μὲ δέχθηκε εὐγενικὰ καὶ με παρακάλεσε νὰ ἐπιδείξω τὸ ταλέντο μου στοὺς μαθητὰς του. Καταλάβαινα πὼς ἂν ἀπετύγχανα θὰ ἐκινδύνευε ὀριστικὰ ἡ κάρριέρα μου ὡς ὑπνωτιστοῦ. Οἱ θεαταὶ μὲ κύτταζαν μὲ δυσπιστία καὶ ἐγὼ ἔπρεπε νὰ ἀποδείξω πὼς δὲν ἤμουν τσαρλατᾶνος. Ἡ φωνὴ τοῦ Φρόυντ μὲ ἀπέσπασε ἀπὸ τὶς σκέψεις μου:

—Κύριε Πολυκάρ, σὰς παραχωρῶ τὴ θέσι μου.

Σηκώθηκα καὶ ζήτησα ἀπὸ τρεῖς φοιτητὰς νὰ ἀνέβουν στὴν ἔδρα:

—Καθῆστε, τοὺς εἶπα, καὶ ἀφῆστε τὸ σῶμα σας νὰ χαλαρώσῃ. Τὸ σῶμα σας καὶ τὸ πνεῦμα σας ἐλευθερώνονται ἀπὸ κάθε πίεσι. Τὰ μάτια σας μισοκλείουν. Μιὰ γλυκεῖα κούρασι βαραίνει τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια σας. Εἶναι ὥρα νὰ κοιμηθῆτε. Κοιμηθῆτε...

Οἱ δυὸ ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς εἶχαν ἤδη κοιμηθῆ. Τὸ τρίτο ὑποκείμενο, μιὰ κοπέλλα, ἀγωνιζόταν ἀκόμη. Μέτρησα ὡς τὰ δέκα

χωρὶς νὰ παύσω νὰ ἔχω συγκεντρωμένη ὅλη τὴ σκέψι μου στὸ μέτωπό της. Τέλος τὰ μάτια της ἐκλείσαν, ἡ ἀναπνοὴ της ἔγινε κανονικὴ. Εἶχα κερδίσει τὸ παιχνίδι μου. Παίρνοντας θάρρος ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπιτυχία διέταξα τὴν κοπέλλα νὰ διώξῃ τὸν Δρα Φρόυντ ἀπὸ τὴν αἴθουσα. Χωρὶς νὰ διστάσῃ καθόλου στράφηκε πρὸς τὸν καθηγητὴ καὶ τοῦ φώναξε:

—Ἐξω ἀπ' ἐδῶ! Εἶστε ἕνας τάρaxίας! Φύγετε, γιατί θὰ φωνάξω τὴν ἀστυνομία.

Ὁ Φρόυντ μᾶλλον δυσαρεστημένος μοῦ εἶπε νὰ ξυπνήσω τοὺς ὑπνωτισμένους καὶ νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ τὴν ἐπομένη. Ἐπὶ ἑξὶ μῆνες βλεπόμασταν φιλικῶς καὶ συζητούσαμε, ἀλλὰ δὲν μπόρεσα νὰ τὸν πείσω. Δὲν ἀρνιόταν τὰ γεγονότα πού διαπίστωνε, ἀλλὰ δὲν παραδεχόταν πὼς εἶχαν σημασία γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ διερεῦνησι τοῦ ἀνυπνιδοῦ.

Στὸ τέλος γύρισα στὴ Βουδαπέστη καὶ γράφτηκα στὸ Πανεπιστήμιο. Ἦθελα συγχρόνως νὰ μελετήσω τὴν ὑπνωτιστικὴ δύναμι τῶν ζώων καὶ ἰδιαίτερος τῶν ἑρπετῶν.

Τὸ 1927 πῆρα τὸ δίπλωμα τοῦ γιατροῦ, ἀλλὰ οἱ συμπολίτες μου δὲν ἐννοοῦσαν νὰ με πάρουν στὰ σοβαρά. Γι' αὐτοὺς δὲν ἤμουν οὔτε πραγματικὸς γιατρός, μιὰ καὶ μὲ ἀπασχολοῦσε ὁ ὑπνωτισμός, οὔτε πραγματικὸς ὑπνωτιστής, μιὰ καὶ εἶχα τὸν τίτλο τοῦ διδάκτορος τοῦ Πανεπιστημίου. Ὁταν μάζεψα κάπου ἑκατὸ δολλάρια ἀποφάσισα νὰ φύγω γιὰ τὴν Νέα Ὑόρκη γιὰ νὰ ἀποκτήσω περυσία καὶ φήμη.

Τὰ πράγματα ὅμως δὲν πῆγαν καὶ τόσο καλά καὶ γρήγορα βρέθηκα ἀπένταρος. Πέρασα ἀπὸ χί-

λια δυὸ ἐπαγγέλματα καὶ στὸ τέλος κατῴρθωσα νὰ γίνω μαίτρ ντ' ὀτέλ σ' ἕνα οὐγγαρέζικο ἐστιατόριο. Γρήγορα παρατήρησα ὅτι οἱ πελάτες διάβαζαν προσεκτικὰ ὅλο τὸν κατάλογο τῶν φαγητῶν, ἂν καὶ τὸ μυαλό τους συγκεντρωνόταν ἀπ' τὴν ἀρχὴ σ' ἕνα συγκεκριμένο φαγητὸ καὶ αὐτὸ διάλεγαν στὸ τέλος. Ἀρχισα λοιπὸν νὰ μαντεύω τὸ φαγητὸ αὐτὸ καὶ νὰ τοὺς τὸ φέρνω προτοῦ αὐτοὶ τελειώσουν τὸ διάβασμα τοῦ καταλόγου. Τὸ κατῴρθωμά μου αὐτὸ ἔγινε γρήγορα γνωστὸ, ἡ πελατεία τοῦ ἐστιατορίου μεγάλωσε καὶ ὁ μισθός μου τριπλασιάστηκε. Ἔτσι κατὰφερα νὰ μαζέψω χίλια δολλάρια.

Μόλις τὰ ἔβαλα στὴν τσέπη παρουσιάστηκα στὸν διευθυντὴ τοῦ Κάρνεγκι Χώλλ καὶ τοῦ ζήτησα νὰ νοικιάσω τὴν αἴθουσα γιὰ μιὰ ἐπιδείξι ὑπνωτισμοῦ.

—Ὅπως θέλετε, μοῦ εἶπε, ἀλλὰ νὰ ξέρετε πὼς ὁ ὑπνωτισμός δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς Ἀμερικανούς.

Τὰ πρῶτα ἀποτελέσματα τῆς ἀνακοινώσεως γιὰ τὴν ἐπιδείξι ἐπιβεβαίωσαν τὰ λόγια του. Ἀλλὰ ἕνα περίεργο γεγονός προσεῖλκυσε τὴν προσοχὴ ὁλόκληρης τῆς Ἀμερικῆς στὸ ἄτομό μου. Ἐξῶ ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ Κάρνεγκι Χώλλ εἶχαν τοποθετηθεῖ μιὰ μεγάλη ρεκλάμα μὲ μιὰ ἐντυπωσιακὴ φωτογραφία μου πού τὸνίζε περισσότερο τὰ μάτια. Τὴν παραμονὴ τῆς ἐπιδείξεως δυὸ κοπέλλες στάθηκαν μπροστὰ στὴ ρεκλάμα νὰ τὴ δοῦν, ἀλλὰ ὅταν ἡ μιὰ ἔπιασε ἀπὸ τὸ μπράτσο τῆς φίλης της γιὰ νὰ συνεχίσουν τὸ δρόμο τους, τὴν εἶδε νὰ στέκεται ἀκίνητη, θαρεῖα, μὲ χαμένες τὶς αἰσθήσεις. Τὴν μετέφεραν στὸ

νοσοκομεῖο καὶ δὲν μπορούσαν νὰ καταλάβουν τί εἶχε. Ὅταν ὁμως ἡ φίλη της εἶπε ὅτι αὐτὸ τὸ εἶχε πάθει μπροστὰ στὴν εἰκόνα ἐνὸς ὑπνωτιστοῦ, μὲ φώναξαν ἀμέσως καὶ ξύπνησα τὴν κοπέλλα. Τὴν ἄλλη μέρα ἡ αἴθουσα τοῦ Κάρνεγκι Χώλλ ἦταν ἀσφυκτικὰ γεμάτη.

Τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ πού μοῦ ἐξασφάλισε τὴ δόξα, μὲ ἐπηρέασε περισσότερο ἀπὸ ὅτι θὰ μπορούσα νὰ φανταστῶ. Ἡ ἰδέα ὅτι μπορούσα νὰ ὑπνωτίζω ἀνθρώπους ἐξ ἀποστασεως καὶ χωρὶς νὰ τὸ ξέρω, μ' ἔκανε νὰ αἰσθάνωμαι πολὺ δύσκολα. Ἡ δύναμί μου μὲ φόβιζε σὺν νὰ μὴν μπορούσα νὰ τὴν ἐλέγξω. Ἀλλὰ ἦταν πολὺ ἀργὰ πιά γιὰ νὰ ὑποχωρήσω μπροστὰ στὸ κάλεσμα τοῦ κοινοῦ.

Στὴν ἐποχὴ ἐκείνη τῆς ζωῆς μου ταξίδεψα 300.000 χιλιόμετρα μὲ τραῖνο, μὲ αὐτοκίνητο, μὲ λεωφορεῖο, μὲ ἀεροπλάνο, μὲ ἄλλο γο, μὲ μουλάρι, μὲ ἔλκηθρο καὶ μὲ πλοῖο. Τριάντα ἑκατομμύρια θεατὲς ἦρθαν ἀπὸ διάφορα σημεῖα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν γιὰ νὰ με δοῦν. Ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ μου μὲ τὸ κοινὸ παρατήρησα πὼς σὲ ὅλα τὰ γεωγραφικὰ πλάτη καὶ σὲ ὅλα τὰ κλίματα ἡ ἴδια ἰδέα βασάνιζε τὸ μυαλό τῶν ἀνθρώπων. Οἱ διαλέξεις καὶ οἱ ἐπιδείξεις μου προκαλοῦσαν χεῖμαρρο ἐρωτήσεων, σὺν κι' αὐτές:

—Θὰ μπορούσατε νὰ ὑπνωτίσετε τοὺς πολιτικούς γιὰ νὰ τοὺς ἐπιβάλετε νὰ υπογράψουν εἰρήνη;

—Γιατί δὲν προσπαθεῖτε νὰ κοιμήσετε τὸν Στάλιν;

Μιὰ μέρα, σὲ μιὰ μικρὴ πόλιν τῆς Καλιφόρνιας, πῆρα ἕνα τηλεγράφημα ἀπὸ τὴν Οὐάσιγκτων. Ὁ Πρόεδρος Ροϋζβελτ μὲ καλοῦσε νὰ πάω στὸν Λευκὸ Οἶκο.

όπου πολλοί ύπουργοί ήθελαν να με δοῦν. Δέχτηκα θέβαια τὴν κολακευτικὴ πρόσκλησι. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐπιδείξεως ὁ Ροῦζβελτ με πῆρε παράμερα καὶ μοῦ εἶπε:

—Θὰ μπορούσατε νὰ ὑπνωτίσετε τὸν Χίτλερ;

—Ναί, ἂν ἀναλαμβάνετε νὰ με βοηθήσετε νὰ τὸν συναντήσω.

—Καὶ ἐμένα θὰ μπορούσατε νὰ με ὑπνωτίσετε ἀμέσως; Αὐτὸ ὅμως δὲν θὰ ὠφελοῦσε σὲ τίποτα. Θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπνωτίσετε πάρα πολλοὺς γιὰ νὰ ξαναρχόταν ἡ τάξι σὲ ἓνα κόσμον ποὺ τὸν ἀπειλεῖ ὁ πόλεμος.

Ἐνῶ συνέχιζα τὰ ταξίδια μου εἶχα ὀργανώσει τὶς ἐπιδείξεις μου καλύτερα καὶ συνήθως χωρίζα τὴν καθεμιὰ σὲ τρία μέρη. Τὸ πρῶτο νούμερο παρουσιαζε ἓνα μαυροπίνακα χωρισμένο σὲ 36 ἴσα τετράγωνα. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς θεατὰς ἀνέβαιναν στὴν ἐξέδρα καὶ ἔγραφαν σὲ κάθε τετράγωνο ἓνα ἀριθμὸ ἀπὸ τὸ 0 ὡς τὸ 100 καὶ μιὰ λέξι. Ὑστερα ἐνῶ ἐγὼ στεκόμουν με τὴν πλάτη στὸν πίνακα μοῦ φώναζαν ἀνακατωμένες τὶς λέξεις ποὺ ἦταν γραμμένες στὰ τετράγωνα καὶ ἐγὼ τοὺς ἀπαντοῦσα με τὸν ἀντίστοιχο ἀριθμὸ. Στὸ τέλος ἀριθμοῦσα με δεμένα μάτια με τὴ σειρά ὅλες τὶς λέξεις καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ πίνακα.

Στὸ δεῦτερο νούμερο μοίραζα στοὺς θεατὰς ἀντίτυπα μιᾶς ἐφημερίδας ποὺ εἶχα ἀποστηθίσει ὅλο τῆς τὸ κείμενο καὶ τὶς εἰκόνες. Δουλειὰ δύσκολη καὶ κουραστική ποὺ κάθε φορὰ με ἐκνευρίζει. Οἱ θεαταὶ μοῦ ἔλεγαν μιὰ σελίδα στὴν τύχη καὶ ἐγὼ ἀπήγγελλα ὅλο τὸ κείμενο χωρὶς λάθος. Τοῦτο ὅμως ἀπαιτεῖ με-

γάλη συγκέντρωσι τῆς προσοχῆς. Μιὰ μέρα στὴ Φιλαδέλφεια κάποιος με ρώτησε τί εἶχε στὴ σελίδα 32 τοῦ «Σάτερνταιν Ἡβινγκ Πόστ».

—Μιὰ ρεκλάμα ἐργοστασίου πυρομαχικῶν, ἀπάντησα. Δυὸ ἀξιωματικοὶ στέκονται κοντὰ - κοντὰ. Ὁ ἓνας βλέπει τὸ ρολοῖ του.

Καθένας ἔλπιζε νὰ με πιάσῃ νὰ κάνω λάθος.

—Πέστε μου τί ὥρα δείχνει τὸ ρολοῖ τοῦ ἀξιωματικοῦ, φώναξε ἓνας ναύτης.

—Δέκα καὶ δέκα, ἀπάντησα ἀτάραχος.

—Καὶ τί βαθμὸ ἔχουν οἱ ἀξιωματικοί;

—Ταγματάρχες.

—Λάθος! Ἐξφώνισε ὁ ναύτης. Καὶ οἱ δυὸ εἶναι συνταγματάρχες.

Εἶχα κάνει λάθος. Γιὰ νὰ σώσω τὴν κατάστασι ἀπάντησα με ἓνα χαμόγελο.

—Φαίνεται πὼς ἀπὸ τότε ποὺ τοὺς εἶδα πῆραν προαγωγή.

—Ὅλοι γέλασαν με τὴν καρδιά τους καὶ ἐγὼ ἀνακουφίστηκα.

Σὲ μιὰ ἐπίδειξι σὲ ἓνα ξενοδοχεῖο τῆς Φλωρίδας, ἐνῶ ἀπαριθμοῦσα τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν πελατῶν καὶ τὸν ἀριθμὸ τοῦ δωματίου τους, ὅταν με ρώτησαν ποίος μένει στὸ 320, ἔμεινα σιωπηλός. Μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ θυμηθῶ. Ἦμουν ἀπελπισμένος.

—Γιὰ κυττάξετε τὸ κλειδὶ τοῦ δωματίου σας, μοῦ εἶπαν.

Τὸ ἔβγαλα ἀπὸ τὴν τσέπη μου καὶ εἶδα πὼς ἦταν τὸ 320. Τοῦτο δὲν με ἐξέπληξε, γιατί ἦταν πρόκειται γιὰ τὸν ἐαυτό μου δὲν ἔχω καθόλου μνήμη.

—Ὅλες μου οἱ ἐπιδείξεις τελείωναν με μεταβίβασι σκέψεως. Ὡς σήμερα ἀκόμη ἐφαρμόζω ἐ-

κεῖνο ποὺ ἔκανα στὸ Νητρόιτ μπροστὰ σὲ 5.000 θεατὰς.

—Νὰ ἡ ἐπιταγὴ με τὴν ἀμοιβή μου γιὰ τὴ σημερινὴ ἐπίδειξι, τοὺς εἶπα. Πάρτε τὴν, κρύψτε τὴν ἐνῶ θὰ εἶμαι ἔξω ἀπὸ τὴν αἴθουσα μαζί με ἀνθρώπους ποὺ θὰ ὀρίσετε ἐσεῖς. Ἄν δὲ τὴν θρῶ, θὰ τὴν θεωρήσω χαμένη.

Ὅταν ἔκρυσαν τὴν ἐπιταγὴ καὶ γύρισα στὴν αἴθουσα παρακάλεσα ἓνα θεατὴ ποὺ ὥρισαν οἱ διπλανοὶ τοῦ νὰ ἀνέβῃ στὴ σκηνὴ γιὰ νὰ διαβάσω στὰ μάτια του τὴν πληροφορία ποὺ ἤθελα. Δὲν ἤμουν καὶ πολὺ σίγουρος γιὰ τὸν ἐαυτό μου. Τὰ μάτια τοῦ ἀγνώστου ἦταν ἀκίνητα, λαμπερά, ἀδιαπέραστα. Ἐπειτα σιγὰ - σιγὰ τὰ πέπλα σκίστηκαν καὶ βρέθηκα μπροστὰ στὴ σκέψι του. Ἐψαξα καὶ σὲ λίγο κατέβηκα στὴ σάλλα καὶ βρῆκα τὴν ἐπιταγὴ στὸ καπέλλο μιᾶς σοβαρῆς κυρίας.

Μόνο τὰ Πανεπιστήμια τηροῦσαν ἀπέναντί μου μιὰ στάσι ἐπιφυλακτικὴ ποὺ με στενοχωροῦσε. Ζήτησα νὰ ἐλέγξῃ τὴ δουλειά μου μιὰ ἐπιτροπὴ καθηγητῶν. Ὅταν βρέθηκα μπροστὰ τοὺς τοὺς πρότεινα κατὶ ἄλλο:

—Διαλέξετε μεταξὺ σας τὸν τίτλο ἑνὸς βιβλίου καὶ ὁδηγήστε με στὴ δημοτικὴ βιβλιοθήκη τῆς Νέας Ὑόρκης. Θὰ τὸ θρῶ με τὴν μεταβίβασι τῆς σκέψεως.

Ὅταν βρέθηκα με τοὺς πέντε συνοδοὺς μου στὴ βιβλιοθήκη, τοὺς παρακάλεσα νὰ σκεφθοῦν ἔντονα τὸν συγγραφέα τοῦ βιβλίου.

—Βύρων, τοὺς εἶπα.

Τοὺς ζήτησα νὰ σκεφθοῦν τὸν τίτλο τοῦ ἔργου.

—«Ἡ μνηστὴ τῆς Ἀθούδου», εἶπα.

Εἶχα ἐπιτύχει.

Τὴν μεγαλύτερη ὅμως συγκίνησι τῆς ζωῆς μου τὴν δοκίμασα ὅταν δέχτηκα τελευταῖα νὰ κάνω μεταβίβασι σκέψεως ἀπὸ τὴν τηλεόρασι. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπικοινωνήσω ἐξ ἀποστάσεως με ἑκατομμύρια ἀνθρώπους καθισμένους μπροστὰ στὴ συσκευὴ τους καὶ νὰ τοὺς κάνω νὰ μαντέψουν, μόνο με τὴ δύναμι τῶν ματιῶν μου, τὸ πρᾶγμα ποὺ σκεπτόμουν καὶ ποὺ θρискόταν μαζί με ἄλλα ἐπάνω στὸ τραπέζι, μπροστὰ μου. Οἱ ἀπαντήσεις θὰ ἔρχονταν ταχυδρομικῶς στὸν ἐυθυντὴ τοῦ σταθμοῦ ποὺ ἔξερε τί θὰ διάλεγα. Ἡ ἀγωνία με ἐπνιγε καθὼς ἔβλεπα στὸ κενὸ ὅπου με περιμέναν τόσοι ὄρατοι κριταί. Μὲ ὅλη μου τὴ δύναμι ἔλεγα συνεχῶς μέσα μου «...ὁδοντόβουρτσά ... ὁδοντόβουρτσά ...». Θὰ μπορούσαν ἄραγε νὰ με καταλάβουν; Τὰ περίπλοκα μηχανήματα τῆς τηλεόρασεως δὲν θὰ παραμόρφωναν τὸ βλέμμα μου; Ἡ σκέψι μου θὰ ταξίδευε εὐκολὰ πάνω στὰ κύματα; Στὸ τέλος τῆς ἐκπομπῆς ἤμουν λαχανιασμένος, ἐξαντλημένος, σὰν νὰ εἶχα παίξει μπόξ. Τὴν ἄλλή μέρα ἔφτασαν ἑκατομμύρια γράμματα. Τὸ 75% τῶν ἀπαντήσεων ἦταν σωστές!

Κ αὶ τί εἶπε ὁ γιατρὸς ὅταν ἔμαθε ὅτι πῆγες ἐκ μέρους μου; —Μοῦ εἶπε νὰ πληρώσω προκαταβολικῶς!

Pourquois pas?

Δύο φύλλοι δγαίνουν από τόν κινηματογράφο.
—Λοιπόν, λέει ό ένας, θα γυρίσουμε με τὰ πόδια ή θα πάρουμε κα-
νέναν... άνθρωπο;

Constellation

Μία «μίσ» βρίσκεται στο Παρίσι. Στο Λούβρο φωτογραφίζεται πλάι στο
άγαλμα της 'Αφροδίτης της Μήλου. Τήν φωτογραφία τήν στέλνει στην
πατρίδα της και από πίσω γράφει: «'Εγώ και ή 'Αφροδίτη. 'Εγώ είμαι
δεξιά».

Constellation

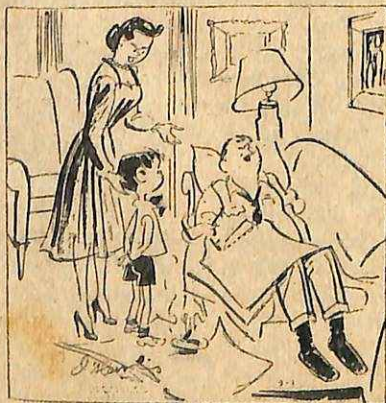
Ο ιεροκήρυξ έξηγουσε στους έκκλησιαζομένους τήν έννοια της φράσεως
του Εύαγγελίου: «Τὰ πάντα έν σοφία έποίησας» και έλεγε ότι ό Θεός
δημιούργησε τὰ πάντα τέλεια!

Τότε άκούστηκε από τό άκροατήριο κάποιος, που φημιζόταν γιά τήν άσχή-
μια του:

—Και μένα τέλειο με έπλασε;

—Και δέβαια, άπάντησε ό ιεροκήρυξ. Τελειότερη άσχήμια άσφαλώς δέν
θα μπορούσε νά γίνη.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΡΓΙΑ

—Είδες, μωρό μου, τί χαρούμενο γίνεται τό σπίτι τις Κυριακές που έχουμε
τόν μπαμπά εδώ;

Η ΜΗΧΑΝΗ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ...

Η άγωνία που δημιουργεί ή πρόοδος του τεχνικού πολιτισμού
...Τα φαντάσματα της γής ξαναζούν...

Τού

E. M. FORSTER

Α' ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΟΙΟ

Φανταστήτε, άν μπορήτε, ένα έ-
ξάγωνο κελλί σαν τήν κηρήθρα
της μέλισσας, που χωρίς νά φωτί-
ζεται ούτε από παράθυρο ούτε από
λάμπα, έχει ένα γλυκό, ζωηρό φως,
και που χωρίς νά έχη κανένα άνοιγ-
μα γιά νά αερίζεται. έχει καθαρό και
φρέσκο άέρα.

Κανένα όργανο μουσικής δέν φαί-
νεται πουθενά και όμως τή στιγμή
αυτή που άρχίζω τή σκέψη μου, ή μι-
κρή καμαρούλα άντηχεί από μελωδι-
κούς ήχους. Στο κέντρο είναι μία
πολυθρόνα, δίπλα σ' ένα μικρό γρα-
φειάκι. Αυτή είναι ή μόνη επίπλωσι.

Καθισμένη στην πολυθρόνα είναι
μία γυναίκα, άκαθόριστης ηλικίας
και με χλωμό σαν τό κερί πρόσωπο.
Τό κελλί είναι δικό της.

Τή στιγμή εκείνη άκούγεται ένα
κουδούνι. 'Η γυναίκα πατά ένα κου-
μπι και ή μουσική σταματά.

«Καλύτερα νά δώ ποιός με κα-
λεί», σκέπτεται ή γυναίκα και βάζει
σέ κίνησι τήν πολυθρόνα της, που εί-
ναι μηχανική. Παίρνει τό άκουστικό
λίγο νευριασμένη γιατί τήν διέκο-
ψαν πολλές φορές οι φίλοι της τήν
ώρα που άκουγε μουσική. Άμέσως
 όμως, χαμογελά.

—Σύμφωνοι, άς κουβεντιάσουμε.
Θά άπομονωθώ γιά πέντε λεπτά.
Κούνο. 'Υστερα, όμως, θα πρέπει

νά κάνω τή διάλεξι μου γιά τή μου-
σική της άυστραλιανής έποχής.

Με τὰ λόγια αυτά πάτησε ένα
κουμπι γιά νά άπομονωθί και νά
μην τήν καλέση κανένας, ένα δεύτε-
ρο κουμπι και τό κελλί σκοτείνιασε
και έπειτα, κρατώντας ένα γαλάζιο
δίσκο στο χέρι, περίμενε. 'Ο δίσκος
άρχισε νά φέγγη και σιγά-σιγά εί-
δε τό πρόσωπο του γιου της, που
ζούσε στους αντίποδες, στο δόρειο
ήμισφαίριο.

—Τι θέλεις, γιέ μου, λέγε γρή-
γορα, μη χάνουμε πολύτιμο καιρό.
Γιατί δέν μου έστελνες ένα τηλεγρά-
φημα;

—Προτιμώ νά σου μιλήσω. Θέλω
νάρθης νά με δής, μητέρα. Θέλω νά
σε δώ και νά σου μιλήσω έσένα της
ίδιας και όχι μέσα άπ' αυτήν τήν
άπαίσια Μηχανή.

—Σστό! είπε ή μητέρα. Δέν πρέ-
πει νά λές τίποτα γιά τή Μηχανή.
Δέν πρέπει.

—Μιλάς σαν νά ήταν ό Θεός αυ-
τός που έφτιαξε τή Μηχανή. Είμαι
δέβαιος ότι προσεύχεσαι σ' αυτήν.
Μην ξεχνάς ότι τήν έφτιαξαν άνθρω-
ποι, μεγάλοι δέβαια, αλλά ώστόσο
άνθρωποι. 'Η Μηχανή είναι έξαιρε-
τική, μά δέν είναι τό πάν. 'Ελα,
μητέρα, νά σου μιλήσω, πρόσωπο με
πρόσωπο, γιά τις έλπίδες που έχω
στην καρδιά μου.

—Μά ξεχνάς, Κούνο, είπε ή Βά-

στι, ὅτι ἀντιπαθῶ τὸ ἀερόπλοιο, ὅτι δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ βλέπω τὴ Γῆ, οὔτε τὰ ἄστρα ὅταν νυχτῶν καὶ πρὸ πάντων ὅτι στὸ ἀερόπλοιο δὲν μοῦ ἔρχεται καμμιὰ ἰδέα.

— Ἐγώ, μητέρα, ἔχω πολλὲς ιδέες ὅταν εἶμαι στὸ ἀερόπλοιο. Καὶ θέλω νὰ ξαναδῶ τὰ ἄστρα. Καὶ θέλω νὰ τὰ δῶ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, ὅχι ἀπ' τὸ ἀερόπλοιο. Μητέρα, θέλω νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς. Εἶναι κακὸ αὐτό; Θέλω νὰ μοῦ πῆς.

— Δὲν εἶναι κακὸ, εἶπε ἡ Βάστι πειραγμένη, ἀλλὰ δὲν ἔχεις λόγο. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς εἶναι ἔρημη καὶ γιὰ νὰ δῇς χρειάζεται ἀναπνευστική μάρσκα, γιατί τὸ κρῦο τῆς ἀτμοσφαίρας σκοτώνει. Ἀλλωστε... αὐτὸ θὰ ἦταν ἀντίθετο μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας.

— Δηλαδή ἀντίθετο μὲ τὴ Μηχανή;

— Ὡς ἓνα σημεῖο, ἀλλά...

Ἡ εἰκόνα τοῦ Κούνο στὸ δίσκο ἔσθῃσε. Εἶχε ἀπομονωθῇ. Γιὰ μιὰ στιγμή ἡ Βάστι ἔνωσε μοναξιά. Κατόπι ἄναψε τὸ φῶς καὶ ἡ θέα τοῦ δωματίου τῆς μὲ τὸν ὠραῖο φωτισμὸ καὶ τὰ μαγικά κουμπιὰ τὴν καθησύχασε. Ὑπῆρχαν κουμπιὰ καὶ διακόπτες γιὰ ὅλα: γιὰ τροφὴ, γιὰ μουσική, γιὰ ροῦχα. Μὲ τὸ κουμπὶ τοῦ ζεστοῦ μπάνιου ἀνέβαινε στὴ μέση τοῦ πατώματος ἡ μπανιέρα ἑτοιμῇ. Εἶχε κουμπὶ καὶ γιὰ ντοῦς κρῦο καὶ κουμπὶ τῆς φιλολογίας καὶ τὰ ἄλλα κουμπιὰ, πού τὴν ἔφεραν σ' ἐπικοινωνία μὲ τοὺς φίλους τῆς.

Τὸ δωμάτιο, χωρὶς νὰ περιέχῃ τίποτα, μπορούσε νὰ τὴν φέρῃ σ' ἐπαφὴ μὲ ὅ,τι τὴν ἐνδιέφερε στὸν κόσμο.

Σὲ λίγο ἦρθε ἡ ὥρα πού ἔπρεπε νὰ κἀν τὴν ὁμιλία τῆς γιὰ τὴν αὐστραλιανὴ μουσική. Ἀπὸ καιρὸ τὸ βάνουσο σύστημα τῶν δημοσίων συγκεντρώσεων εἶχε καταργηθῇ. Οὔτε ἡ Βάστι οὔτε οἱ ἀκροατές τῆς ἔφευγαν ἀπὸ τὰ κελλιά τους. Ἐκείνη μιλοῦσε καθισμένη στὴν πολυθρόνα τῆς καὶ κάθε ἀκροατής, καθισμένος στὴν δική του, τὴν ἄκουγε καὶ

τὴν ἔβλεπε, ἂν ἤθελε, ἀρκετὰ καλὰ. Ἡ ὁμιλία τῆς εἶχε ἐπιτυχία. Πολλοὶ φίλοι τὴν κάλεσαν γιὰ νὰ τὴν συγχαροῦν. Ὑστερα, πῆρε λίγη τροφή, μίλησε μὲ φίλους, πῆρε τὸ μπάνιο τῆς καὶ τέλος ζήτησε τὸ κρεβάτι τῆς. Τὸδρισε μεγάλο τὸ κρεβάτι τῆς, μὰ ἤξερε πὼς ἂν ἤθελε νὰ παραγγεῖλῃ ἓνα μικρότερο θὰ δημιουργοῦσε δυσκολίες γιὰ τὴ Μηχανή. Ἀπομονώθηκε πάλι γιὰ νὰ κοιμηθῇ. Αὐτὸ ἦταν ἀπαραίτητο γιατί στὸν ὑπόγειο αὐτὸ κόσμο δὲν ὑπῆρχε οὔτε μέρα, οὔτε νύχτα. Δίπλα τῆς, στὸ γραφειάκι, βρισκόταν ἓνα κατὰλοιπο τῆς παλιᾶς ἐποχῆς: ἓνα βιβλίο. Ἦταν, ὅμως, τὸ Βιβλίο τῆς Μηχανῆς, μὲ ὁδηγίες γιὰ τὸ πὼς νὰ ἀντιμετωπίζῃ κανένας ὅλα τὰ πιθανὰ γεγονότα. Κρῶνε; ζεσταίνονταν; εἶχε δυσπεψία; δυσκολευόταν νὰ βρῇ μιὰ λέξι; Ἀνοίγε τὸ Βιβλίο καὶ ἔδρισκε ποῖο κουμπὶ ἔπρεπε νὰ πατήσῃ.

Ἡ Βάστι τὸ πῆρε στὰ χέρια τῆς καὶ ρίχνοντας μιὰ ματιὰ γύρω τῆς σὰν νὰ φοβόταν μήπως τὴν δῇ κανεὶς, μουρμούρισε: «Ὡ Μηχανή!» καὶ τὸ ἔφερε στὰ χεῖλη τῆς μὲ εὐλάβεια.

Γύρω τῆς ὁ δόμος τῆς Μηχανῆς ἐξακολουθοῦσε ἀδιάκοπος. Ἡ Βάστι δὲν ἄκουγε τὸ συνεχῆ αὐτὸ θόρυβο, γιατί τὸν εἶχε στ' αὐτιά τῆς ἀπὸ τὸν καιρὸ πού γεννήθηκε. Ἡ Γῆ, πού μέσα στὰ σπλάχνα τῆς ζοῦσαν ὅλοι, ἐξακολουθοῦσε τὴν πορεία τῆς στὸ διάστημα μέσα στὴ σιωπή, γύρω στὸν ἀθάτο ἥλιο καὶ τ' ἄστρα, ἀθέατα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀνύσυχη γιὰ τὸν Κούνο, ἡ μητέρα τὸν ζήτησε νὰ τοῦ μιλήσῃ.

— Δὲν ξέρω νὰ σοῦ πῶ τίποτα ὡσπου νάρθῃς νὰ μὲ δῇς, ἦταν ἡ ἀπάντησί του.

— Κούνο, πῆγες στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς ἀπὸ τότε πού μιλήσαμε;

Μὰ ὁ γιός τῆς εἶχε ἀπομονωθῇ.

Ἡ Βάστι συμβουλευθῆκε τὸ Βιβλίο γιὰ τὰ δρομολόγια τῶν ἀερόπλοιων, κατόπιν ὡδήγησε τὴν πολυθρόνα τῆς μπροστὰ στὸν τοῖχο, πά-

τησε ἓνα σχεδὸν ἀχρηστευμένο κουμπὶ καὶ ὁ τοῖχος ἀνοίξε ἀργά. Μπροστὰ τῆς ἀνοίγονταν μιὰ σπράγγα. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ ταξιδιοῦ τῆς. Δὲν ὑπῆρχε τίποτα τὸ μυστηριώδες. Θὰ ζητοῦσε ἓνα ὄχημα νὰ τὴν ὀδηγήσῃ στὸν ἀνελκυστήρα, πού ἐπικοινωνοῦσε κατ' εὐθείαν μὲ τὸ ἀερόπλοιο. Τὸ σύστημα τὸ χρησιμοποιοῦσαν οἱ ἄνθρωποι πολὺ προτοῦ ἐπικρατήσῃ ἀπόλυτα ἡ Μηχανή. Καὶ ἡ Βάστι εἶχε μελετήσει αὐτὸν τὸν πολιτισμὸ, πού εἶχε προηγηθῇ ἀπὸ τὸν δικὸ τῆς, τὸν πολιτισμὸ πού ὠδηγοῦσε τοὺς ἀνθρώπους στὰ πράγματα, ἀντὶ νὰ φέρῃ τὰ πράγματα στοὺς ἀνθρώπους. Περίεργη, ἀλήθεια, ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ὅπου οἱ ἄνθρωποι ζητοῦσαν νὰ ἀλλάξουν τὸν ἀέρα τοῦ σῶματός τους! Αὐτὸ τὸ τούνηλ, ὅμως, τὴν τρώαζε λίγο. Δὲν εἶχε διάθεσι γιὰ μετακινήσεις.

Κάλεσε πάλι τὸ γιό τῆς.

— Κούνο, δὲν μπορῶ νάρθω, γιατί δὲν αἰσθάνομαι πολὺ καλὰ.

Μόλις ξεστόμισε αὐτὰ τὰ λόγια ἓνα πελώριο μηχανήμα κατέβηκε ἀπὸ τὸ ταβάνι ἐπάνω τῆς. Ἐνα θερμόμετρο μπῆκε στὸ στόμα τῆς. ἓνα στηθοσκόπιο στὴν καρδιά τῆς καὶ κρῦες κομπρέσες στὸ μέτωπό τῆς. Ὁ Κούνο ἀπλούστατα εἶχε εἰδοποιήσῃ τὸν γιὰ τὸ. Ἡ Βάστι ἤπιε τὸ φάρμακο πού ἦρθε στὸ στόμα τῆς καὶ τὸ μηχανήμα ἐξαφανίστηκε.

— Κούνο, γιατί δὲν ἔρχεσαι ἐδῶ; Μήπως ἀνέβηκες στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς;

— Ὅχι ἀκόμα, μὰ δὲν μπορῶ νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ, γιατί μπορεῖ νὰ συμβῇ κάτι τρομερὸ καὶ δὲν θὰ σοῦ μιλήσω μὲ τὴν μηχανή.

Ἡ Βάστι συνέχισε κανονικὰ τὴ ζωὴ τῆς. Συχνὰ σκεπτόταν τὸν Κούνο, τὴ γέννησί του καὶ τὸν χωρισμό τους, κυρίως ὅταν τῆς ἔδωσαν ἓνα δωμάτιο νὰ ζῇ στὴν ἄλλῃ ἄκρῃ τῆς Γῆς. «Τὰ καθήκοντα τῶν γονέων Γῆς. Ἐλεγε τὸ Βιβλίο, σελ. 422. 327.483. Σωστά, μὰ ὁ Κούνο ἦταν λίγο διαφορετικός. Καλύτερα νὰ πᾶν νὰ δῇ τί ἤθελε.

Κι' ἔτσι, σφίγγοντας τὸ Βιβλίο στὴν ἀγκαλιά τῆς, ξεκίνησε γιὰ τὸ ταξίδι πρὸς τὸ βόρειο ἡμισφαίριο. Ὅλα ἦταν ὁμαλῶτατα. Στὸν ἀνελκυστήρα ἦταν ἄλλος ἓνας ταξιδιώτης, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος πού ἔβλεπε πρὸσωπο μὲ πρόσωπο ὕστερα ἀπὸ μῆνες. Λίγοι ἄνθρωποι ταξίδευαν σήμερα. Χάρη στὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης ἡ Γῆ ἦταν παντοῦ ἴδια. Οἱ ἄνθρωποι σήμερὰ δὲν εἶχαν κανένα λόγο νὰ κινούνται. Ἡ δραστηριότητά τους περιοριζόταν στὸ μυαλὸ τους.

Τὸ ἀερόπλοιο ἦταν κληρονομιά τῆς παλιᾶς ἐποχῆς. Τὸ εἶχαν διατηρήσει, ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ ἀχρηστεύονταν. Τὸ σύστημα τῆς κινήσεώς του ἦταν τόσο ἀκριβὲς καὶ ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὶς μετεωρολογικὲς συνθήκες, ὥστε ὁ οὐρανός, ἀνέφελος ἢ σκοτεινισμένος, ἔμοιαζε μὲ ἓνα τεράστιο καλεϊδοσκόπιο ὅπου σχηματίζονταν συνεχῶς τὰ ἴδια σχέδια. Τὰ ἀερόπλοια ταξίδευαν κανονικὰ, ἔστω καὶ ἄδεια!

Μέσα στὸ ἀερόπλοιο ἡ Βάστι εἶχε τὸ δυσάρεστο αἶσθημα ὅτι τίποτα δὲν ἦταν ἀρκετὰ μοντέρνο. Καὶ ἡ καμπίνα τῆς ἦταν ἀπὸ τὶς χειρότερες.

Στὴν ἄκρῃ τοῦ διαδρόμου ἔβλεπε τοὺς ἀνελκυστήρες ν' ἀνεβοκατεβαίνουν... ἀδειους. Κάτω ἀπὸ κεί βρισκόταν στὴ σειρὰ κελλιά, πολλὰ κελλιά σὲ βάθος μεγάλο. Σὲ κάθε κελλί ζοῦσε ἓνας ἄνθρωπος στὴν πολυθρόνα του, ἔτρωγε, κοιμόταν καὶ παρήγεν ιδέες.

— Ὡ Μηχανή! Μηχανή! μουρμούρισε ἡ Βάστι. Χαίδεψε τὸ Βιβλίο καὶ αἰσθάνθηκε παρηγορημένη.

Τὴ στιγμή ἐκείνη τὸ ἀερόπλοιο τραντάχθηκε. βγήκε στὸν ἐλεύθερο ἀέρα καὶ ὑψώθηκε πάνω ἀπὸ τὰ νερὰ ἐνὸς τροπικοῦ ὠκεανοῦ.

Ἦταν νύχτα. Τὰ ἄστρα φαίνονταν πότε πιὸ κοντινά, πότε πιὸ μακρινά, πότε σκόρπια, πότε πυκνά. Ἡ συνοδὸς ἀέρος ἄναψε τὰ φῶτα καὶ κατέβασε τὰ κουρτινάκια. Τὰ ἀερόπλοια εἶχαν γίνει τὴν ἐποχὴ πού οἱ ἄνθρωποι ἤθελαν νὰ βλέπουν τὰ πράγματα ἀπ' εὐθείας, γι' αὐτὸ εἶχαν

τόσα παράθυρα και τόσο έλλειψη ανέσεως.

Η Βάστι ξύπνησε από το χλωμό και ξένο γι' αυτήν φως της αύγης. Σε μια μέρα θάφτανε στο βόρειο ήμισφαίριο. Η προηγούμενη εποχή είχε δοκιμάσει να κερδίσει ταχύτητα «όση και του ήλιου». Τα πειράματα με τα ειδικά αεροπλάνα έγιναν μάταια και μόνο δυστυχήματα έφεραν. Γι' αυτό η Κεντρική Έπιτροπή τα απαγόρευσε. Στόν άγώνα αυτόν με τον ήλιο, νικητής βγήκε ο ήλιος. Και οι άνθρωποι σιγά - σιγά έπαψαν να ενδιαφέρονται γι' αυτόν και τα άστρα. Οι επιστήμονες, που είχαν καταφύγει στα βάθη της Γης, άφωσιώνονταν στη μελέτη προβλημάτων που ήταν βέβαιοι ότι θα τα λύσουν.

Η Βάστι προσπάθησε να κλείσει καλά το κουρτινάκι για να μη την ένοχλή το φως, αλλά ο μηχανισμός του φαίνεται χάλασε και ανέθηκε άπτόμα, αφήνοντας το φως ελεύθερο. Η Βάστι τρομοκρατημένη φώναξε τη συνοδό, μα και κείνη δεν μπορούσε τώρα να το διορθώσει. Η συνοδός αυτή, ίσως εξ αίτιας της δουλειάς της, ήταν παραξένη. Μιλούσε συχνά άπ' ευθείας στους ανθρώπους και όταν η Βάστι, θέλοντας να άποφύγη τις άκτίνες του ήλιου, σηκώθηκε και έχασε την ίσοροπία της, ή συνοδός έκανε μια δάρβαρα κίνηση: την έπιασε.

—Πώς τολμάτε; Δεν έχετε καθόλου τρόπους;

Και ή κοπέλλα ζήτησε συγνώμη, που δεν άφησε την ταξιδιώτισσα να πέση.

—Που δρισκόμαστε; ρώτησε ύπεροπτικά ή Βάστι.

—Πάνω από την Άσία.

—Α, ναί! θυμύμαι. Οι Μογγόλοι ήρθαν άπ' την Άσία.

—Τα θουνά εκείνα είναι τα 'Ιμαλάια που τα έλεγαν κάποτε «Στέγη του Κόσμου».

—Άλλάτε μου καμπίνα. Τα θουνά δεν μου δίνουν ιδέες.

Η μέρα κυλούσε άργά. Οι ταξιδιώτες έμεναν στίς καμπίνες τους άποφεύγοντας κάθε έπαφή με τους

άλλους. Ήσαν όκτώ, άνδρες οι πιο πολλοί που έφευγαν από τις δημόσιες κατοικίες και πήγαιναν να μείνουν σε κελιά άλλων που πέθαναν. Ο ένας γύριζε στο δικό του δωμάτιο. Τόν είχαν στείλει στη Σουμάτρα για να συνεχίσει την ανθρώπινη φυλή. Μόνο ή Βάστι ταξίδευε από δική της θέληση.

Το άπόγευμα ανασήκωσε λίγο το κουρτινάκι να δη έξω. Το αερόπλοιο πετούσε πάνω από μια χρυσογάλαζη θάλασσα με σκόρπια νησιά και μια χερσόνησο με βουνά μενεξεδένια.

—Καμμιά ιδέα δεν μου δίνουν όλα αυτά, σκέφθηκε και έκλεισε την Έλλάδα πίσω από το κουρτινάκι.

Β' Η ΣΥΣΚΕΥΗ ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΥ

Ενας άνεγκυστήρας, ένας διάδρομος, ένα τραίνο, μια πόρτα και να το κελλί του Κούνο, ακριβώς όμοιο με το δικό της. Τα κουμπιά, ή πολυθρόνα, το Βιβλίο, ο φωτισμός. Κι' αν ο Κούνο, το παιδί της, ήταν εκεί, τί μ' αυτό; Είχε πολύ καλούς τρόπους για να του σφίξη έστω και το χέρι.

—Λοιπόν, εδώ είμαι. Έκανα άπαισίο ταξίδι και καθυστέρησα την άνάπτυξη του πνεύματός μου. Λέγε μου τί θέλεις, για να φύγω γρήγορα.

—Με άπειλησαν με «στέρησι στέγης».

Η Βάστι ήξερε πώς ή έσχάτη αυτή ποινη έσήμαινε θάνατο. Το θυμα, χωρίς καταφύγιο, έκτεθειμένο στον άτμοσφαιρικό αέρα, δεν μπορεί να επιζήσει.

—Πήγα στην έπιφάνεια της Γης και με άνεκάλυψαν.

—Μα αυτό είναι νόμιμο. Τελευταίως άκουσα μια όμιλία για την θάλασσα. Δεν χρειάζεται παρά να ζητήσης μια άναπνευστική συσκευή και μια άδεια έξόδο. Βέβαια δεν το κάνουν οι πνευματικοί άνθρωποι, αλλά δεν άπαγορεύεται.

—Δεν ζήτησα άδεια. Βρήκα δικό μου δρόμο για να βγώ.

—Δικό σου δρόμο; Μα αυτό είναι τρομερό.

—Γιατί, μητέρα; Έφτασες και

σύ να λατρεύς τη Μηχανή και θεωρείς άσεβή την πράξι μου. Αυτό ακριβώς μου είπε ή Έπιτροπή, όταν με άπειλησε με στέρησι στέγης.

—Δεν λατρεύω τίποτα, είπε ή Βάστι θυμωμένη. Άλλωστε δεν υπάρχει άλλος δρόμος, έκτός από τους άνεγκυστήρες. Άδύνατο να βγής κανείς αλλοιώς. Το λέει το Βιβλίο.

—Το Βιβλίο κάνει λάθος. Βγήκα με τα δυό μου πόδια.

Ο Κούνο είχε κάποια φυσική δύναμη και αυτό ήταν μειονέκτημα. Κάθε παιδί, που γεννιόταν με μύς δυνατούς, δεν το άφιναν να ζήσει. Θα ήταν σκληρό να ζήσει σ' έναν κόσμο χωρίς δέντρα να σκαρφαλώνη, χωρίς νερά να κολυμπάη, χωρίς βουνά να τ' ανεβαίνει. Ο άνθρωπος πρέπει να προσαρμόζεται.

Μα ο Κούνο συνέχιζε την διήγησή του.

—Ξέρεις ότι έχουμε χάσει την έννοια της άποστάσεως. Λέμε ότι καταργήσαμε την άπόστασι, αλλά μόνο την έννοιά της χάσαμε. Άποφάσισα να την ξανάβρω και άρχισα να περπατώ επάνω - κάτω μπροστά στο δωμάτιό μου, ώσπου να αισθανθώ κούρασι. Έτσι ξαναβρήκα και την έννοια του «κοντά» και του «μακριά». Το πρώτο μου μάθημα ήταν ότι ο άνθρωπος είναι το μέτρο. Με τα πόδια του μετρά την άπόστασι, με τα χέρια του καθετί που του άνκει, με το σώμα του, ήτι είναι όμορφο, δυνατό και έπιθυμητό. Έτσι σιγά - σιγά δυνάμωνα τους μύς και τις αισθήσεις μου. Και ξαφνικά μου γεννήθηκε ή σκέψη ότι οι ύπόγειες αυτές πολιτείες μας έγιναν μια έσποχή, που οι άνθρωποι ζούσαν άκοιμη στην έπιφάνεια της Γης και άνεπνεαν τον αέρα της. Άρα θα είχαν πνεαν τον αέρα της.

Άρα θα είχαν γίνει άνοιγματα άερισμού για τους έργατες εκείνους. Άπό τη στιγμή εκείνη δεν ήσυχασα. Είχα πολλές κυρίως φόβο και άπογοητεύσεις, ως όταν άρνήθηκες να με δής. Τέλος άνακάλυψα ένα άνοιγμα. Ήταν σε μια σκοτεινή μεριά του δρόμου και είχε στο τοίχωμά του σκαλοπάτια σιδερένια. Άπό το ά-

νοιγμα σαν να μου φώναζε μια φωνή: «Έλα! Θα έπιτύχης!». Εκείνη την ήμερα γύρισα στο δωμάτιό μου και ζήτησα το κρεβάτι μου. «Ω! τί όνειρα έκανα».

—Πάψε! είπε ή Βάστι. Άρκετά φοβερά πράγματα μου είπες. Είναι σαν να άπαρνιέσαι τον πολιτισμό.

—Άπό τη στιγμή εκείνη, συνέχισε ο Κούνο, άρχισα να γυμνάζω τα χέρια μου για να άνεβώ στο άνοιγμα. Και μια μέρα ζήτησα μια άναπνευστική συσκευή και ξεκίνησα. Στην άρχή ήταν εύκολο. Ένιωθα το πνεύμα των νεκρών να με ένθαρρύνει και τον έαυτό μου να ένθαρρύνει αυτούς που δεν είχαν άκόμη γεννηθί. Δεν ξέρω πώς να το πώ, μα κάπως έτσι αισθανόμουν. Άνεβαινα με την άναπνευστική συσκευή μου, τα ύγιεινά μου ρούχα και τα θρεπτικά μου χάπια. Πόσες φορές άραγε οι πρόγονοί μας να άνέβηκαν εκείνη τη σκάλα; Στην άρχή με βοήθουσε το φως από κάτω. Σε λίγο, όμως, με κύκλωσε το σκοτάδι. Και ή σιωπή. Η Μηχανή έχει ένα δόμβο! Το ήξερες; Ο δόμβος ποτίζει το είναι μας, ίσως κατευθύνει και τις σκέψεις μας. Έκανα άραγε τίποτα κακό; Μα την ίδια στιγμή το κεφάλι μου σκόνταψε σε κάτι σκληρό. Είχα φθάσει σ' ένα από τα σκεπάσματα, που μάς προφυλάγουν άπό τον έξωτερικό αέρα. Έμωσα για κανένα χερούλι να τ' άνοιξω, μα δεν βρήκα τίποτα. Το χέρι μου, όμως, δεν έφθανε στο κέντρο του. Ίσως να είχε εκεί χερούλι. «Πήδα, Κούνο», μου άπαινόμουν από το χερούλι θα άνοιγα; αν έπεφτα πάλι, θα άξιζε τον κόπο. Θα έκανα κάτι μόνος μου, χωρίς βοήθεια. Πήδηξα. Το χερούλι ήταν εκεί...

Ο Κούνο σταμάτησε. Η μητέρα του ήταν δακρυσμένη. Ήταν χαμένος, το ήξερε. Δεν ύπηρεχε στον κόσμο θέσι για ένα τέτοιο πλάσμα. Τόν λυπόταν, μα και ντρεπόταν για τον άνάξιο γιό της. Αυτό ήταν το άγοράκι, που του έμαθε να χειρίζεται τα κουμπιά και τους διακόπτες που ρύθμιζαν τη ζωή τους, που του

έδωσε τὰ πρῶτα μαθήματα ἀπὸ τὸ Βιβλίο; Τὸ χνούδι ποὺ σκίαζε τὰ χεῖλη του δὲν ἦταν ἀπόδειξις ὅτι γινόταν ἕνας τύπος ἄγριος;

—Καθὼς κρεμάσθηκαν στὸ χερούλι, συνέχισε ὁ Κούνο, φαίνεται μπηκε σὲ κίνησι κάποιοι μηχανισμὸς καὶ ξαφνικά —δὲν μπορῶ νὰ στὸ περιγράψω αὐτὸ— δρέθηκε ξαπλωμένος ἀπέναντι στὸν ἥλιο. Ἀπὸ τῆς μύτης καὶ τὰ αὐτιά μου ἔτρεχε αἷμα καὶ ἄκουγα ἕναν παράξενο θόρυβο. Ἦταν ὁ ἀέρας ποὺ φτιάχνουμε ἐδῶ κάτω ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα καὶ ἀνακατωνόταν μὲ τὸν ἐξωτερικόν. Σύρθηκα κοντὰ στὸ ἄνοιγμα νὰ ἀναπνεύσω γιατί ὁ ἄλλος ἀέρας μὲ πονοῦσε. Ἡ ἀναπνευστικὴ συσκευὴ μου εἶχε πεταχτὴ κάπου μακριά. Τὰ ρούχα μου εἶχαν σκιστῇ. Τὸ αἷμα σταμάτησε. Μπορεῖς νὰ φανταστῇς μιὰ τόσο παράξενη σκηνή; Μιὰ μικρὴ κοιλάδα, φωτισμένη ἀπὸ τὸν ἥλιο, ὅχι πολὺ λαμπρὰ, γιατί εἶχε καὶ σύννεφα. Ἀλλὰ τὴ γαλήνη, τὴ νωχέλεια, τί ἔκστασι! Τότε εἶδα τὴ συσκευὴ μου νὰ αἰωρῆται λίγο ψηλὰ στὸ ρεύμα τοῦ ἀέρα ποὺ ἔβγαине ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα καὶ πρὶς ψηλὰ εἶδα τὰ ἀερόπλοια. Ἡ θέσι μου ἦταν κρίσιμη. Ἐβλεπα τὸ ἄνοιγμα, ἀλλὰ δὲν μπορούσα νὰ πλησιάσω. Θὰ τινάζομουν ψηλὰ ἢ θὰ ἔπεφτα στὸ βάθος του καὶ θὰ σκοτωνόμουν. Ἐμεινα, λοιπόν, ἐκεῖ καὶ κύτταζα γύρω μου. Εὐτυχῶς ποὺ ἡ κοιλάδα ἦταν μικρὴ καὶ στενὴ. Ὁ ἀέρας μας σιγὰ - σιγὰ ἔπεφτε καὶ τὴν γέμιζε σὰν νὰ ἦταν μπουκάλια. Σὲ λίγο μόρρεσα καὶ σηκώθηκα. Ἦθελα ν' ἀνέβω τὴν πλαγιά, ὡς ἐκεῖ ποὺ ἄνθιζαν κάτι ρεῖκια νὰ δῶ τί εἶχε πρὶς πέρα. Καὶ τὸ κατάφερα. Μὰ ὁ ἀέρας ἦταν πολὺ πικρὸς καὶ γύρισα πίσω στὴν κοιλάδα. Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἀδυνατίζε. Θυμήθηκα ὅτι ἄκουσα μιὰ ὁμιλία ποὺ ἔλεγε πὼς μόλις χαθῇ ὁ ἥλιος στὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Γῆς σκοτεινιάζει. Μοῦ φάνηκε πὼς ὁ ἀέρας ἔβγαίνει μὲ λιγώτερη δύναμι... Μὰ γιατί στὰ λέω ὅλα αὐτά; Ξέρω πὼς δὲν σ' ἐνδιαφέρουν. Εἴμαστε τόσο διαφορετικοί, μητέρα.

Μὰ ἡ Βάστι τὸν παρακάλεσε νὰ συνεχίσῃ.

—Ὅταν ἀνέβηκα στὴν πλαγιά, ὁ ἥλιος χαμήλωνε. Οἱ λόφοι ποὺ ἀπλώνονταν γύρω ἦταν καταπράσινοι καὶ θαρρεῖς ζωντανοί. Ἐνῶσα πὼς ἄλλοτε ἡ πλούσια αὐτὴ Γῆ θὰ εἶχε τραβῆξει κοντὰ τῆς τοὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ τὴν εἶχαν ἀγαπήσει μὲ δύναμι. Σήμερα οἱ λόφοι εἶναι σὰν νὰ κοιμούνται. Εὐτυχισμένοι ὅσοι τοὺς ξυπνήσουν. Δὲν βλέπεις, μητέρα, ὅτι ἐμεῖς πεθαίνουμε; Φτιάσαμε τὴ Μηχανὴ γιὰ νὰ μᾶς ὑπηρετῇ κι' αὐτὴ μᾶς ὑποδούλωσε. Μᾶς ἀφαίρεσε τὶς αἰσθήσεις, ἐξάφανε τὶς συγκινήσεις, παράλυσε τὸ σῶμα καὶ τὴ θέλησί μας καὶ μᾶς ἀναγκάζει νὰ τὴν προσκυνούμε. Ἐλεγα νὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα, μητέρα, μὰ δὲν μπορῶ. Ἀντίο.

—Ὅχι, τώρα πρέπει νὰ τελειώσης. Ἀλλωστε καταλαβαίνω. Θὰ πῆρες ἐπιτέλους τὴν ἀναπνευστικὴ σου συσκευὴ, θὰ ἔφθασες σὲ ἕναν ἀναλκυστήρα γιὰ νὰ γυρίσης ἐδῶ καὶ σὲ ἀνέφεραν στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ.

—Ὅχι. Ἡ συσκευὴ μου ἔπεσε, γιατί ὁ ἀέρας σταμάτησε νὰ δαίνῃ ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα. Εἶχα ξεχάσει τὴ Μηχανή. Γύρω μου εἶχε σχηματιστῇ ἕνας κύκλος ἀπὸ τὸ δικό μας ἀέρα, ποὺ θὰ μοῦ ἔφτανε γιὰ λίγες μέρες. Πολὺ ἀργά! Ἡ συσκευὴ Σωφρονισμού εἶχε φαίνεται κλείσει τὸ ἄνοιγμα σπῆς ἰσραγγα καὶ μὲ καταδίωκε. Θέλησα νὰ τρέξω, νὰ φύγω στοὺς λόφους, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα κάτι βγήκε καὶ σύρθηκε χάμω. Κάτι σὰν ἄσπρο φίδι. Τρόμαξα, τὸ ποδοπάτησα. Μὰ ἐκεῖνο τυλίχτηκε στὰ πόδια μου. Φώναξα βοήθεια, πάλαιψα. Στὸ τέλος ἔπεσα χάμω καὶ ἔνωσα νὰ μὲ σέρνουν μακριὰ ἀπὸ τὰ φρέσκα ρεῖκια καὶ τοὺς πράσινους λόφους. Τὸ τελευταῖο πράγμα, ποὺ εἶδα προτοῦ κλείσῃ τὸ ἄνοιγμα, ἦταν μερικὰ ἄστρα στὸν οὐρανόν. Ὅταν συνήλθα ἤμουν στὸ δωμάτιό μου. Πουθενὰ φίδια. Γύρω μου ὁ τεχνητὸς ἀέρας, καὶ τεχνητὸ φῶς, ἡ τεχνητὴ ἡρεμία καὶ οἱ φίλοι μου ποὺ μὲ καλοῦσαν ρωτῶν-

τας ἂν εἶχα καμμιά ἐνδιαφέρουσα ἰδέα.

Ἡ Βάστι ἐτοιμάστηκε νὰ φύγῃ.

—Ὅλα αὐτὰ θὰ καταλήξουν σὲ στέρεση τῆς στέγης.

—Τὸ ξέρω, μὰ ἐλπίζω στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

—Ἡ πρόληψι αὐτὴ σημαίνει πὼς ἐλπίζεις νὰ ζήσης ἔξω;

—Ναί.

—Μὰ δὲν ξέρεις πὼς ὅλοι ὅσοι δρέθηκαν ἔξω, οἱ διωγμένοι ἐπαναστάτες παλιότερα καὶ οἱ σημερινοὶ ἄστεγοι, δὲν ἔζησαν. Τὰ ρεῖκια καὶ ἡ θλάσθησι ὑπάρχουν. Μὰ ἡ ζωὴ ἔσθῃσε. Γιατί αὐτὸ τὸ πείσμα;

—Γιατί τὴν εἶδα! φώναξε ὁ Κούνο.

—Εἶδες; Τί εἶδες;

—Γιατί τὴν εἶδα στὸ σούρουπο... γιατί ἔτρεξε νὰ μὲ βοηθήσῃ ὅταν φώναξα... γιατί τὴν ἔπιασε τὸ φίδι καὶ αὐτὴ, πρὶς τυχερῇ, σκοτώθηκε.

Ἦταν τρελλός. Ἡ Βάστι ἔφυγε καὶ δὲν ξαναεἶδε τὸ γιό της στὰ κατοπινα χρόνια.

Γ. ΟΙ ΑΣΤΕΓΟΙ

Στὰ χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν τὴν περιπέτεια τοῦ Κούνο, στὸ βασίλειο τῆς Μηχανῆς συνέβησαν δυὸ σημαντικὰ γεγονότα. Τὸ πρῶτο ἦταν ἡ κατάργησι τῶν ἀναπνευστικῶν συσκευῶν. Οἱ προοδευτικοὶ διανοούμενοι, σὰν τὴ Βάστι, θεωροῦσαν πάντα ἀνοησία νὰ ἐπισκέπτεται κανένας τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς. Ἐκτὸς ἀπὸ μερικὸς ὁμιλητὲς ποὺ παραπονέθηκαν ὅτι ἔχονταν ἕνα πλούσιο θέμα διαλέξεων, ὅλοι οἱ ἄλλοι δέχθηκαν τὴν κατάργησιν μὲ ἡρεμία. Ὅσοι ἠθέλουν νὰ μάθουν πὼς ἦταν ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς δὲν εἶχαν παρὰ νὰ δοῦν μιὰ ταϊνία ἢ νὰ ἀκούσουν ἕνα δίσκο. Ἀλλωστε καὶ οἱ ὁμιλίαι ποὺ γίνονταν μὲ βάσι ἄλλες ὁμιλίαι, ἦταν τὸ ἴδιο ἐνδιαφέρουσες.

—Μακριὰ ἀπὸ πρωτότυπες ἰδέες! ἔλεγε ἕνας προοδευτικὸς διανοούμενος. Οἱ πρωτότυπες ἰδέες δὲν ὑπάρχουν. Εἶναι φυσικὲς ἐντυπώσεις, ποὺ τὶς γεννᾷ ὁ φόβος ἢ ἡ ἀγάπη. Ποιὸς μπορεῖ σὲ τόσο εὐτελεῖς βάσεις νὰ

στηρίξῃ ἕνα φιλοσοφικὸ σύστημα;

Τὸ δεύτερο σημαντικὸ γεγονός ἦταν ἡ ἀποκατάστασι τῆς θρησκείας. Πάλι σὲ μιὰ ἱστορικὴ συγκυρίᾳ ἔγινε ἡ μεγάλῃ ἀνακοίνωσι. Πρῶτοι μίλησαν ὅσοι λάτρευαν μυστικὰ τὴ Μηχανή. Καὶ τοὺς ἀκολούθησαν καὶ οἱ ἄλλοι.

«Ἡ Μηχανὴ μᾶς τρέφει, μᾶς ντύνει καὶ μᾶς στεγάζει. Χάρης σ' αὐτὴ ζοῦμε. Ἡ Μηχανὴ εἶναι φίλη τῶν ἰδεῶν καὶ ἐχθρὸς τῶν προλήψεων. Ἡ Μηχανὴ εἶναι παντοδύναμη, αἰώνια. Ἄς εἶναι εὐλογημένη».

Ἡ λέξι θρησκεία δὲν ἀναφερόταν πρὸς τὴν ἀληθινὰ. Ἀλλὰ στὴν πραγματικότητά ὅλοι τὴν λάτρευαν τὴ Μηχανὴ σὰν Θεό. Ἄλλοι θαύμαζαν τὸ γαλάζιο δίσκο, μέσα στὸν ὁποῖο ἔβλεπαν τοὺς φίλους τους, ἄλλοι τὴ Συσκευὴ Διορθώσεων, ποὺ ὁ ἔνοχος Κούνο τὴν εἶχε συγκρίνει μὲ τρομερὰ φίδια, καὶ οἱ πρὶς πολλοὶ τὸ Βιβλίο.

Στὸ πέρασμα τῶν χρόνων ἡ Μηχανὴ εἶχε δεχθῇ τίς πιστὲς ὑπηρεσίες ὅλων. Ὅσο καλύτερα ἕνας ἄνθρωπος καταλαβαίνει τὰ καθήκοντά του ἀπέναντί της, τόσο λιγότερο καταλαβαίνει τὴ ὥφειλε στὸ γείτόνα του καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμο δὲν ζοῦσε πρὶς κανένας, ποὺ μπορούσε νὰ καταλάβῃ ὁλόκληρο τὸ τέρας σπῆς λειτουργίας του. Οἱ δημιουργοὶ τῆς Μηχανῆς εἶχαν πεθάνει. Ἀφῃσαν ὁδηγίες ἀκριβεῖς καὶ κάθε διάδοχός τους στὸν τομέα τοῦ ἔξω ὅτι ἔπρεπε. Ἡ ἀνθρωπότητα εἶχε ἐκμεταλλεῖ τὴν πέρα γιὰ πέρα τὰ φυσικὰ πλούτη καὶ τώρα ἡρεμῇ καὶ γελαστῇ βυθιζόταν στὴν παρακμή.

Ἡ Βάστι συνέχισε τὴ ζωὴ της κανονικά. Πότε - πότε κάποιοι φίλοι κέρδιζε τὴν εὐθανασία καὶ χανόταν. Κάποτε τὴ ζήτησε καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸς της. Μὰ ὅπως τὸ ποσοστὸ τῶν θανάτων δὲν ἔπρεπε νὰ ξεπερνᾷ τὶς γεννήσεις, ἡ Μηχανὴ ἀνῆλθε.

Τὰ πρῶτα ἀνησυχητικὰ σημάδια ἤρθαν χωρὶς φασαρίας. Μιὰ μέρα μὲ ἐκπληξί της πῆρε μιὰ κλήρὸς ἀπὸ τὸ γιό της. Εἶχε μάθει ἀπὸ τρίτους ὅτι ὁ Κούνο ζοῦσε ἀκόμη. Τὸν εἶχαν μάλιστα, μεταφέρει ἀπὸ τὸ θόρυβον ἡ-

μισφαίρια όπου είχε φερθή τόσο ασχημα και τώρα ζούσε σε ένα κελί κοντά στο δικό της. Είχε ζητήσει να γίνει πατέρας, μα δεν του το επέτρεψαν. "Ανθρωποι σαν κι' αυτόν δεν έπρεπε να συνεχίζονται. Τί να την ήθελε τώρα; Καμμιά επίσκεψη πάλι; 'Αδύνατον! Δεν μπορούσε, ούτε είχε καιρό.

Την ζητούσε, όμως, για μιαν άλλου είδους τρέλλα αυτήν τη φορά.

—'Η Μηχανή αρχίζει να σταματά, είπε σοβαρά ο Κούνιο, χωρίς να δείξει το πρόσωπό του στο γαλάζιο δίσκο.

—Τί είπες;

—'Η Μηχανή σταματά. Το ξέρω. Γνώρισα τα σημάδια.

'Η Βάστι άρχισε να γελά και ύστερα τόν μάλωσε αυστηρά για τις άνοησίες του.

—Μπορείτε να φαντασθήτε τίποτε πιο άστείο; είπε η Βάστι σ' ένα φίλο. "Ενας άνθρωπος, που υπήρξε γιός μου, νομίζει πως η Μηχανή αρχίζει να σταματά. "Αν αυτό δεν είναι καθαρή ιεροσουλία.

—Δεν καταλαβαίνω τί μου λέτε. Μήπως έχει καμμιά σχέση με την κακή μετάδοσι της μουσικής, τελευταία;

—'Ασφαλώς όχι, καμμιά σχέση. "Ας μιλήσουμε για μουσική. Θέλετε; 'Εγώ παραπονέθηκα στις άρχες για αυτό και μου είπαν ότι οφείλεται σε τεχνικό σφάλμα. "Εχει ειδοποιηθή η Συσκευή Σωφρονισμού και η 'Επιτροπή λέει πως όλα θα πάνε καλά σε λίγο.

'Ανήσυχη λίγο, συνέχισε την κανονική ζωή της, αλλά η κακή μετάδοσι της μουσικής την έξενεύριζε. Δεν μπορούσε, όμως, να ξεχάσει και την προειδοποίησι του Κούνιο. Είχε πει την κουβέντα του στην τύχη σύγουρα, μα η σύμπτωση ήταν ένοχλητική και έκανε παράπονα στην 'Επιτροπή. "Οπως και πρώτα, της άπαντησαν ότι το έλάττωμα θα διορθωνόταν γρήγορα.

—'Αμέσως! Να διορθωθεί άμέσως! 'Αλλιώς θα παραπονεθώ στην Κεντρική 'Επιτροπή.

—Κανένα προσωπικό παράπονο δεν μεταδίδεται στην Κεντρική 'Επιτροπή.

—Σας έκαναν και άλλοι παράπονα;

'Η ερώτησι, όμως, δεν ήταν μηχανική και η 'Επιτροπή της Συσκευής Σωφρονισμού άρνήθηκε να άπαντήσει. 'Η Βάστι μίλησε για τα βάσανά της σ' ένα φίλο.

—Κι' εγώ έχω βάσανα. Οί ιδέες μου ταραζούνται από ένα βούϊσμα. Δεν ξέρω αν γίνεται στο κεφάλι μου ή στον τοίχο του δωματίου μου. "Οπωςδήποτε υπέβαλα τα παράπονά μου και περιμένω άπάντησι.

'Ο καιρός πέρασε και ξανάρθε η ήσυχία. Σχεδόν τίποτα δεν διωρθώθηκε, αλλά οί άνθρωποι ήταν τόσο ύποταγμένοι στη Μηχανή, ώστε προσαρμόζονταν στα καπρίτσια της. "Ετσι συνήθισαν το βούϊσμα της μουσικής και στο βούϊσμα στο κεφάλι ή τους τοίχους. Παρουσιάστηκαν και άλλα ελαττώματα —το νερό του μπάνιου μύριζε άσχημα, τα τεχνικά φρούτα ήταν ξυνά, οί σίχοι της μηχανής ποιημάτων δεν είχαν ρυθμό— μα όλα ξεχνιόταν.

"Οταν, όμως, σταμάτησε να λειτουργή η Συσκευή Σωφρονισμού, αυτό ήταν σοβαρό. "Ηρθε η στιγμή πού, σ' όλο τόν κόσμο, οί άνθρωποι ζητούσαν τα κρεββάτια τους και δεν τα είχαν. Αυτό φαίνεται κωμικό, αλλά από τη στιγμή εκείνη άρχισε η κατάρρευσι. 'Η δυσaráσκεια μεγάλωσε, γιατί οί άνθρωποι δεν είχαν συνήθεισι ακόμη να μην κοιμούνται.

—Κάποιος παρεμβαίνει στη λειτουργία της Μηχανής.

—Κάποιος θέλει να καταλάβει την εξουσία για να ξαναφέρη το προσωπικό στοιχείο.

—Να τιμωρηθή με στέρνησι της στέγης.

—'Η Μηχανή θέλει να την εκδικηθούμε! Να σκοτώσουμε τόν προδότη!

'Η 'Επιτροπή της Συσκευής Σωφρονισμού, όμως, παρένέβη και με λίγα καλοδιαλεγμένα λόγια επέτυχε να κατευνάσει την όργη. "Ωμολόγησε άπλά ότι χρειάζονταν να γίνουν μερικές επιδιορθώσεις. Με τη βοήθεια

μερικών καλών όμιλητών, όλοι δέχτηκαν τις στερήσεις για χάρι της Μηχανής, περιμένοντας τη βελτίωσι. Μόνο οί γέροι και οί άρρωστοί έμειναν άνήσυχοι. "Υπήρχε η φήμη ότι η Εύθανασία δεν λειτουργούσε πιά και ο πόνος είχε ξαναφανή ανάμεσα στους ανθρώπους.

Σε λίγο το διάβασμα έγινε πρόβλημα, γιατί ο άέρας θόλωνε. Παράπονα ακούστηκαν και πάλι μά, ό ήρωϊκός όμιλητής παρακαλούσε: "Θάρρος! 'Η Μηχανή είναι πάντα κοντά μας!>

Μιά μικρή βελτίωσι έγινε έπιτέλους, μα η άνησυχία βασίλευε παντού και το Βιβλίο δεν έλυνε τα προβλήματα.

Και μιá μέρα, χωρίς καμμιά προειδοποίησι, χωρίς την παραμικρή ύποψία αδυναμίας, το σύστημα έπικοινωνίας όλου του κόσμου σταμάτησε.

'Η Βάστι έδινε μιá διάλεξι εκείνη την ώρα. Και άκουγε κάθε τόσο θερμά χειροκροτήματα. Σε μιá στιγμή, όμως, έπαψε ν' άκούη τους άκρατάς της και η όμιλία της τελείωσε μέσα σε μεγάλη σιωπή. Αυτό την έθιξε και κάλεσε ένα φανατικό όπαδό της, για να ζητήσει τη γνώμη του. Καμμιά άπάντησι. "Ο φίλος θα κοιμόταν, καθώς και όλοι όσους κάλεσε κατόπι. Ξαφνικά της ήρθε στο νοῦ η φράσι του Κούνιο: «'Η Μηχανή σταματά».

Κι' όμως το φώς είχε βελτιωθή πριν από λίγο και είχε την ασφάλεια του Βιβλίου. "Οστόσο ένας καινούργιος τρόμος την πλημμύρισε: η σιωγή! Χωρίς να ξέρη τί κάνει, πήγε παραπατώντας και πάτησε το κουμπί της πόρτας. 'Η πόρτα άνοίξε, γιατί λειτουργούσε αυτόματα και δεν ήταν έξαρτημένη από το Κέντρο, που έσθηνε κάπου εκεί, κάτω από τη Γαλιλία. "Οταν είδε την πόρτα ν' άνοίγει, η Βάστι ήσυχασε. "Ασφαλώς όλα θα πήγαιναν καλά. Μα ό διάδρομος έξω ήταν γεμάτος τρομοκρατημένους ανθρώπους. 'Η Βάστι τραβήχτηκε πάλι στο δωμάτιό της. "Ηταν η τελευταία που άνησυχισε μέσα στην τεράστια πολιτεία.

Πάντα αισθανόταν άποστροφή για τους όμοιους της. Τους έβλεπε πάντα στους εφιάλτες της. Και τώρα είχε δη μιá μάζα να σέρνεται, να φωνάζη, να

ζητά άπληστα λίγο αέρα. "Ανθρωποι που άγγίζονταν, σπρώχνονταν, έπεφταν ό ένας επάνω στον άλλο. Μερικοί πολεμούσαν να φτάσουν τα κουμπιά με την έλπίδα να δοῦν να έρχεται κανένα από τα όχηματα που δεν λειτουργούσαν πιά. "Άλλοι ζητούσαν την Εύθανασία η συσκευή άναπνευστικές η καθαριόνταν τη Μηχανή.

"Οχι, καλύτερα η μοναξιά του κελιού της. "Εκλεισε την πόρτα, κάθισε και περίμενε το τέλος. Οί σουστες της 'Ιατρικής Συσκευής έσπασαν, φαίνεται, γιατί το μηχανήμα κρεμάστηκε στο ταβάνι. Το πάτωμα άνασκήθηκε και ξανάπεσε και την έρριξε από την πολυθρόνα. Και σε λίγο παρουσιάστηκε το φρικτό τέλος. Το παρουσιάστηκε και η Βάστι κατάλαβε πως είχε φθάσει το τέλος μιáς μεγάλης έποχής πολιτισμού.

Προσευχήθηκε για τη σωτηρία της, φιλούσε το Βιβλίο και πατούσε τα κουμπιά χωρίς έλπίδα. "Απ' έξω ό θόρυβος μεγάλωνε. Δεν έβλεπε τίποτα καλά γύρω της. Το φώς άκολούθησε την έξαφάνισι του ήχου, ό άέρας την έξαφάνισι του φωτός και το κενό γέμισε τα σπήλαια από όπου είχε διωχτή.

'Η Βάστι εξακολούθησε να γυρίζει, να παρακαλή, να χτυπά τους τοίχους με τα ματωμένα χέρια της. Τέλος άνοιξε τη φυλακή της και έφυγε, βγήκε στο διάδρομο. Σκοτάδι. 'Η πάλι είχε τελειώσει. Μόλις άκούσαν ένα μουρμούρισμα, ένας βόγγος. Οί άνθρωποι πέθαιναν κατά εκατοντάδες. Έξέσπασε σε λυγμούς και λυγμοί της άποκρίθηκαν. "Εκλαιγαν για την άβυσσότητα και όχι για τόν έαυτό τους. Δεν μπορούσαν να άνθίσουν στην ιδέα ότι αυτό ήταν το τέλος. Οί καρδιές τους είχαν άνοίξει και είχαν νιώσει τη σημασία της ζωής. "Ο άνθρωπος, το άνθος της ζωής, η πιο ευγενικά ύπαρξι του κόσμου, ό άνθρωπος που είχε συλλάβει τη μορφή ενός Θεού κατά το όμοιωμά του και είχε άπολαύσει τη δύναμι του, πέθαινε τώρα άσφυκτιώντας μέσα στο δίχτυα που είχε ό ίδιος ύφανει. "Από εκατοντάδες χρόνια μοχλούσε και αυτή ήταν η άνταμοιβή του. "Οσο καιρό ό άνθρωπος ζούσε σύμφωνα με τη θεία ούσία της ψυχής του και με το

ὄχι λιγώτερο θεῖο σῶμα του, εἶχε μείνει κοντὰ στὸ θεῖο νόημα τῆς ζωῆς.

Ἡ ἀμαρτία ἀπέναντι στὸ σῶμα αὐτὸ τοὺς ἔκανε τώρα νὰ κλαῖνε. Μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἐξελίξεως, βασάνισαν τοὺς μῦς καὶ τὰ νεῦρα καὶ τὶς αἰσθήσεις, τὰ πέντε παραθυράκια τοῦ μόνο αὐτὰ μᾶς βοηθοῦν νὰ καταλάβουμε. Κι' ἔτσι ἡ σάρκα ἔγινε ἕνας ἄψυχος πολτός καὶ ὁ ἐγκέφαλος, ἡ ἔδρα τοῦ πνεύματος, μιὰ πηγὴ ἄψυχων ἰδεῶν.

—Κοῦνο, ὑπάρχει καμμιὰ ἐλπίδα; ρώτησε κλαίοντας.

—Καμμιὰ γιὰ μᾶς. "Ελα κοντά μου.

Μὲ δυσκολία σύρθηκε καὶ τὸν βρῆκε.

—Πεθαίνω, μητέρα. Μὰ εἴμαστε μαζί, μιλοῦμε καὶ ὄχι ἀπὸ τῆς Μηχανῆς. Ξαναβρίσκουμε τὴν κληρονομιά μας. Ξαναβρίσκουμε τὴ ζωὴ, ὅπως τὴν ξέρουν ἐκεῖνες οἱ ἀνθρώπινες ὑπάρξεις ποὺ ζοῦν ἐκεῖ ἐπάνω κοντὰ στὰ ρεῖκια καὶ στοὺς πράσινους λόφους.

—Κοῦνο, εἶναι ἀλήθεια; Ὑπάρχουν ἀκόμη ἀνθρώποι στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς; Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ τέλος, αὐτὸ τὸ φοβερὸ σκοτάδι;

—Τοὺς εἶδα, τοὺς μίλησα, τοὺς ἀγάπησα. Κρύβονται ἐκεῖ μέσα στοὺς

θάμνους καὶ περιμένουν... Σήμερα εἶναι οἱ ἄστεγοι... Αὐριο...

—Ὦ, αὐριο, κάποιος θλάκας θὰ βάλῃ πάλι σὲ κίνησι τὴ Μηχανή.

—Ποτέ, φτάνει αὐτὸ τὸ μάθημα. Καθὼς μιλοῦσε, ἡ πολιτεία δλόκληρη ἔλυσε σὰν νὰ ἦταν ἀπὸ κερί. "Ενα ἀερόπλοιο ἔπεσε ἀπὸ κάποιο ἀνοιγμα τῶν ἀνελευστηρίων. "Επεφτε μὲ θόρυβο, μὲ ἐκρήξεις. Γιὰ μιὰ στιγμή οἱ ἐπιβάτες εἶδαν τοὺς σωρούς τῶν νεκρῶν καὶ, προτοῦ ἐνωθοῦν μαζί τοὺς, εἶδαν ἕνα κομμάτι γαλανοῦ οὐρανοῦ.

.....

"Ετσι τελείωσε ἡ Ἐποχὴ τῆς Μηχανῆς ποὺ εἶχε κάνει τοὺς ἀνθρώπους ρομπότ καὶ εἶχε σκοτώσει κάθε ἀνθρώπινα καὶ κάθε πρωτοβουλία. Τὸ τεχνητὸ κατασκευάσμα—θαυμαστό, βέβαια, σὰν ὕλική πρόδος, ἀλλὰ φριχτὸ σὰν τρόπος ζωῆς—τοῦ «μεγάλου ἐπιστημονικοῦ πολιτισμοῦ» γκρεμίστηκε καὶ ἔθαψε κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ τῆς Μηχανῆς καὶ τοὺς σκλάβους τῆς. Καὶ ξανάρχισε πάλι, στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, ἡ ζωὴ, ἡ φυσικὴ καὶ ἀνθρωπίνη ζωὴ, ποὺ τὴν εἶχαν διατηρήσει τὰ «φαντάσματα» τῶν κοιλάδων ποὺ εἶχε δῇ ὁ Κοῦνο.

Τὸ ἄρθρο αὐτὸ ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὴν «Ἐκλογὴ» Μαρτίου 1951, κατὰ παράκλησιν τοῦ ἀναγνώστου μας Γεωρ. Πατσαδέλη.

Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω τί μοῦ συμβαίνει μετὰ τὶς γυναῖκες. Στὴν ἀρχὴ ἐπιδιώκουν τὴν γνωριμία μου ἐπειδὴ εἶμαι σοβαρός. Μὲ ἐγκαταλείπουν ὅμως μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ γιὰ τὴν ἴδια ἀκριβῶς αἰτία ποὺ με προτίμησαν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνδρες.

☆

Up

Πέρασα νὰ πάρω τὴν ὀμπρέλλα ποὺ σοῦ δάνεισα τὴν περασμένη ἑβδομάδα.

—Λυπούμαι, ἀγαπητέ μου, ἀλλὰ αὐτὴ τὴ στιγμή μοῦ εἶναι ἀδύνατον. Τὴν δάνεισα χθὲς τὸ βράδυ στὸν ἐξαδελφὸ μου. Τὴν χρειάζεσαι σήμερα;

—Ὁχι ἐγώ. Μὲ εἰδοποίησε ὅμως ὁ ἀδελφός μου, ποὺ μοῦ τὴν δάνεισε, ὅτι ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς τοῦ τὴν ζήτησε!

Pourquois pas?

Ποῖος δὰ βρῆ ἰὰ αερισσόλερα;

"Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι ἀπὸ τὶς ἑξὶ λέξεις με γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότατες σχηματισμοὶ λέξεων εἶναι, σὲ κάθε λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκήσις αὐτὴ, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασις καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιοῦνται τὰ ἀλφάβητά μας, ὅπως τὰ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν βαθμοί, ὅσοι ἀναφέρονται στὸν παρακάτω πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τὰς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ὅμως μόνο ἡ χρησιμοποίησις ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. Πασιγνώστες λέξεις ξενικῶν ὄρων ἐπιτρέπονται ἐπίσης.

Μετοχές ὅμως, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γε- νικῆς, δοτικῆς κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 230 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἕνα παράδειγμα με μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

A B Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4
N Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

1)	*	Δ	*	*	*	Ο	*	Ι	Α	=	
2)	Κ	*	*	*	*	Ε	Ι	Ο	*	=	
3)	*	*	*	Ο	*	Ο	*	Ο	Σ	=	
4)	*	*	Σ	*	*	*	Μ	Ο	Σ	=	
5)	Ε	*	*	*	*	*	Κ	Ο	Σ	=	
6)	*	*	*	Α	Κ	*	*	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 110)

‘Ο ήρωας της Ναυμαχίας του Τραφάλγκαρ
που μετέβαλε τη Μεσόγειο σε αγγλική λίμνη

‘Ο ναύαρχος Νέλσων

Του

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

(‘Από το βιβλίο του «‘Ο ναύαρχος Νέλσων»)

Θέλουν μερικοί να πούν πώς ο Νέλσων δεν ήταν τόσο εξέχων τακτικός ούτε και τόσο αξία θαυμασμού ή στρατηγική του. Θέλουν ακόμα να πούν ότι η απληστία του για τη δόξα τον έκανε, όχι μια μονάχα φορά, να παρασιωπήσει και να κακομεταχειριστεί γεγονότα και πρόσωπα.

“Οχι πολύ φανταχτερός για ‘Αγγλος ναύαρχος, μάλλον μικρόσωμος, ώχρος, μονόφθαλμος, ακρωτηριασμένος από το δεξί χέρι, και με το βαρύ, για ναυτικούς που ήταν, έλαττωμα να τον πιάνει η θάλασσα, έσπασε μολαταύτα ένας από τους πιο επίφοβους και αδάμαστους πολεμιστές, ένας μεγάλος καρδιογνώστης, επάνω δε απ’ όλα έσπασε ο πλέον θαυμάσιος οδηγός ανθρώπων και προπονητής αρχηγών που είδε ποτέ η θάλασσα. Πολύ αργότερα, και συγκεκριμένα δυο περίπου γενεές μετά το θάνατό του, οι ‘Αγγλοι θ’ ανακαλύψουν πώς ήταν ο μεγαλύτερος ναύτης από τον καιρό που υπάρχει ο πόντος.

Νευρικός και ανήσυχος, παράτολμος και επίμονος — ιδιοσυγκρασία μεσημβρινή και ήφαιστειώδης — έραστος, φλογερός, το ίδιο αν ήταν Γάλλος ή ‘Ισπανός. ‘Αγγλος δέ μόνο για την ψυχραιμία του και την απαραδειγματιστή άταραξία του στις πιο κρίσιμες στιγμές της μάχης, πέτυχε στην πρόσκαιρη τούτη ζωή να φτάσει ως το ανώτατο όριο της ευτυχίας που θα μπορούσε να όνειρευθεί θνητός, με το να αγαπηθεί τρυφερά από

μια περίφημη για τις χάρες της γυναίκα, να λατρεύεται δε ταυτόχρονα από τραχείς πολεμιστές της θάλασσας, τους ναύτες και τους αξιωματικούς του. Δεν έσπασε ούτε ένας που έζησε κοντά του, χωρίς να τον αγαπήσει — το ίδιο καθώς ο μεγάλος του αντίπαλος ο Ναπολέων, που λατρεύθηκε από τη Μεγάλη Στρατιά του, τους πολεμιστές της στεριάς.

.....

“Όταν επιχειρήσουμε να μελετήσουμε τα καθέκαστα της εκπληκτικής

σταδιοδρομίας του, από τον καιρό της εκστρατείας της Κορσικής, ως τη θητεία του κάτω από το ναύαρχο Χόθαμ και από την αποστολή του στη Νήσο ‘Ελβα, όπου λίγο έλειψε να πιασθεί αιχμάλωτος των ‘Ισπανών, ως τη ναυμαχία του ‘Αγίου Βικεντίου, όπου χάρισε τη νίκη στο στόλο του λόρδου Τζέρβις με μια πρωτοβουλία του που ίσοδυναμεί με καθαρή απειθεία και ως το άμεσως επόμενο πάθημά του στην επιχείρηση της Σάντα - Κρούθ, όπου έχασε το χέρι του και από το ‘Αμπουκίρ όπου, και με τη βοήθεια της τύχης, έκαψε μέσα σε μια νύχτα το γαλλικό στόλο σαν πυροτέχνημα, μετατρέποντας με αυτό του το κατόρθωμα τη Μεσόγειο Θάλασσα σε λίμνη αγγλική, ως την ασύλληπτα παράτολμη και τυχοδιωκτική ναυμαχία της Κοπεγχάγης, όπου πριν ακόμη αρχίσει την επίθεσι, είχε χάσει το ένα τέταρτο του στόλου του και όπου σημειωτέον, πέτυχε να συντρίψει τους Δανούς παρακούντας και χλευάζοντας την κατηγορηματική διαταγή του ναυάρχου Πάρκερ, που έσήμαινε το «παύσατε πυρ» καμώνοντας πως δεν διέκρινε τάχα το σήμα του και από τον καιρό των επιχειρήσεων της Μάγχης εναντίον του Λατούς - Τρεβίλ, ως τον τελευταίο, καταπληκτικών διαστάσεων και συνεπειών, αθλο του της ναυμαχίας του Τράφαλγκαρ, θα συναντήσουμε έναν Νέλσωνα πολύπλευρο και ανώμαλο, αγνώριστο και άσυνεπτο με τον ίδιο τον πρωτινόν εαυτό του, ένθουσιώδη μαζί και ένθουσιάζοντα, ψυχράιμο και νηφάλιο, αδιάφορο και παθιασμένο, βασιλόφρονα αδιάλλακτο, που τον απέστρεφε ο βασιλιάς του, ωμά και βάφειο ο βασιλιάς του, για τους άλλους στα ναυσα αύστηρο για τους άλλους στα ζητήματα γοήτρου, την ώρα που ο ίδιος ήταν επαναστάτης και απείθαρχος.

Κι’ ες μη φανή αυτό παράξενο. ‘Ο θάνατος και ο αφανισμός του ήταν το μόνο μέσον να διάσει το αδιέξοδο, να ξεφύγει από το φαρμακερό κλίμα, να σπάσει ένα καθεστώς, που ήταν αφόρητο, όσο και απαράδεκτο, για

έναν τέτοιο φιλόδοξο, καθώς αυτός, ‘Ο Νέλσων έδλεπε καθαρά εμπρός του. Κύτταζε τα χρόνια να περνούν, τα νειάτα να μαραίνονται. ‘Αργά η γρήγορα θα έρχόταν η αποστρατεία, η στέρση της εξουσίας, η πεζή, η ιδιωτική ζωή.

Δεν ήταν λοιπόν άλλος τρόπος, παρά αν αποφάσιζε να χαθή από προσώπου γης, αποζητώντας το θάνατο τη στιγμή που θα ήταν φτασμένος στο ανώτατο όριο της δόξας. ‘Ετσι τουλάχιστο δε θα πρόφτανε να δει την ταπεινώση, αν όχι και τον ξεπεσμό, των προσφιλών γαιτών υπάρξεων — της κόρης του ‘Ορατίας και της λαίδης Χάμιλτων. Παίρνοντας την απόφασι αυτή, διατηρούσε μέσα του και την κρυφή έλπιδα, πως δε θα μπορούσε η ‘Αγγλία να αγνοήσει ολότολα και να παραπετάξει τις τελευταίες θελήσεις του. Που να φανταζόταν ο δύστυχος ότι θα έλειπε από την έγγλέζικη κοινωνία ακόμα και το τελευταίο ίχνος στοργής, ότι ο κωδίκελλος της διαθήκης του θα λογαριαζότανε από την πατρίδα του για χαρτί άγραφο, και ότι τα αγαπημένα του πλάσματα θα έπεφταν θύματα στις πιο άπαισιες προλήψεις της εποχής του, ενσκαρτωμένες όλες στον αγγλικό πουριτανισμό, που μέσα στην τύφλωσι και την εμπάθειά του, δε στάθηκε ικανός να έννοηση ότι το μόνο σφάλμα του Νέλσονα ήταν, όχι το πως είχε συνδεθεί με τη λαίδη Χάμιλτων, παρά το πως είχε παντρευθεί μια γυναίκα χωρίς να τον συνδέει με αυτήν κανένα βαθύ αίσθημα.

“Θα κάνω κάτι παραπάνω από ό,τι έχω ως τα σήμερα καμωμένα», είχε πει στις 14 Σεπτεμβρίου, μπαρκαρώντας στο στόλο της Μεσογείου, «αλλά δεν θα είμαι ζωντανός, για να δω τη δόξα που θα έχω αποκτήσει».

Την προηγούμενη μέρα είχε περάσει από την όδο Brewin, όπου είχαν αποθέσει το από τον πλοίαρχο Χάλλογουελ χαρισμένο ιστορικό φέρετρο, και παρήγγειλε να χαρά-

ξουν επάνω στο κάλυμμα τὸ ὄνομα του, προσθέτοντας μὲ τὴ συνηθισμένη εὐθυμία του πὼς «εἶναι περισσότερο πιθανὸ νὰ τὸ χρειασθῇ στὸ γυρισμό του».

Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς ἀκόμα τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1805, μὲ τὴν εἰδησιὸν ὅτι ὁ Βιλλνέβ εἶχε ξεφύγει, καὶ εἶχε προφτάσει νὰ μῇ μέσῃ στὸ Κάδιξ, συγκαλεῖται στὸ Οὐάιτχωλλ τὸ Συμβούλιο τοῦ Ναυαρχείου ἀπὸ τὸν πρῶτο Λόρδο, γερο-ναύαρχο Μπάρχαμ, ποὺ προτιμᾷ νὰ νιώθῃ τὸ στόλαρχο ἐπάνω στὴ ναυαρχίδα του, παρὰ νὰ τὸν βλέπῃ νὰ τρυγᾷ στὸ Μέρτον, κοντὰ στὴ Χάμιλτων, τὰ θέλητρα τῆς στεριάς.

Προσκαλεῖ λοιπὸν τὸ Νέλσονα ὑπολογισμένα στὸ Συμβούλιο ὅπου σκοπεύει νὰ ἀνακοινώσῃ τὸ ἀνησυχητικὸ μήνυμα. Τριγύρω ἀπὸ τὸ μεγάλο δρύϊνο τραπέζι κάθονται οἱ λόρδοι, ὅλοι γέροι, μὲ δυὸ μονάχα νεώτερος ἀνάμεσά τους, τὸν ὑπερπρῶτο πρῶτοπυργὸ τῆς Ἀγγλίας Κάνινγγ καὶ τὸν κατοπινὸ Δούκα τοῦ Οὐέλινγκτων. Στὸ ἄκουσμα τοῦ μηνύματος, ὁ Νέλσον σηκώνεται ἐπάνω συνεπαρμένος καὶ δηλώνει, ἐπίσημα καὶ ἀργά, ἐμπρὸς στοὺς κατὰπληκτους λόρδους, μετρώντας τὰ λόγια του.

«Ὁ Ρόντνεϋ ἔκοψε μονάχα στὰ δυὸ τὴν ἐχθρική παράταξι στὸ Σαίντες. Ἐγὼ θὰ τὴν κόψω στὰ τρία, ἀναγκάζοντας τὸν ἐχθρὸ νὰ δεχθῇ τὴ μάχη στὴν ὥρα ποὺ θὰ ἔχουμε ἐμεῖς τὴν ἀριθμητικὴ ὑπεροχή». Καὶ σὲ λίγο πρόσθεσε: «Πρέπει νὰ τελειώνουμε μιὰ γιὰ πάντα μὲ τὴ Γαλλο-Ἰσπανικὴ Ἀρμάδα». Πράγμα ποὺ σημαίνει πὼς ἦταν ἀποφασισμένος ν' ἀγωνισθῇ ὡς τὴν ὀλοκληρωτικὴ ἐξόντωσι τοῦ ἀντιπάλου.

Στὸ τέλος τοῦ Σεπτεμβρίου γράφει σ' ἓνα ἀπὸ τοὺς φίλους του στὸ Ναυαρχεῖο, ποὺ μαζί μὲ τὸν Κάνινγγ εἶχε κατέβει στὸ Πόρτσμουθ καὶ τὸν εἶχε ξεπροβοδίσει. Στὸ γράμμα του αὐτὸ ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθη περικοπή:

«Ἀληθινὰ τὸ πιστεύω, γράφει, ὅτι γρήγορα ἡ πατρίδα μου εἶναι νὰ μῇ σὲ ἐξοδα γιὰ λογαριασμό μου—

θέλεις γιὰ συντάξεις καὶ τιμές, θέλεις γιὰ μνημεῖα...»

Δὲν εἶναι αὐτὰ μονάχα. Λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ μάχη, οἱ δυὸ φίλοι του, Χάρντυ καὶ Μπλάκγουντ —κυβερνήτης τοῦ «Βίκτορου», ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἄλλος τῆς φρεγάτας «Εὐρύαλος»— ἀνησυχοῦν ἀπὸ τὴν ἀρίθμηση τῶν πλοίων ποὺ τὸν βλέπουν νὰ κἀν, καὶ ὁ Μπλάκγουντ θὰ τολμήσῃ νὰ παρατηρήσῃ:

—Μὲ συγχωρεῖτε, Μυλόρδε, ἀλλὰ ἔχετε ὑπ' ὄψει σας νὰ θέσετε τὸ «Βίκτορου» ἐπὶ κεφαλῆς τῆς γραμμῆς; —Καὶ ποῦ θέλετε νὰ βάλω τὸ πλοῖο ποὺ φέρει τὸ σῆμα μου, πάρεξ στὴν ἐστία τῆς μάχης;

—Καὶ ὅμως πρέπει νὰ ζήσετε, Ναύαρχε, γιὰ νὰ μπορέσετε νὰ δῆτε τὴν ἥττα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ γιὰτὶ καὶ ἡ Ἀγγλία καὶ ἐμεῖς ὅλοι σὰς χρειαζόμαστε.

—Μὴν ἐπιμένετε, φίλοι μου, γυρίζει καὶ τοὺς λέει ἥρεμα. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἀπόφασί μου εἶναι παρμένη. Ὅταν, κατὰ τὸ μεσημέρι τῆς 21ης Ὀκτωβρίου, ἔχουν ἀνταλλαγῇ τὰ πρῶτα πυρὰ ἀνάμεσα στὶς δυὸ παρατάξεις, καὶ ὁ Μπλάκγουντ, μὴ μπορώντας νὰ παρατεῖν περισσότερο τὴν παρομονή του ἐπάνω στὴ ναυαρχίδα, μὲ τὸ νὰ διάζεται νὰ ἐπιβῇ τοῦ πλοίου του, στέκει ν' ἀποχαιρετήσῃ τὸ ναύαρχο καὶ τοῦ λέει:

—Πιστεύω, Μυλόρδε, πὼς στὸν πολὺ σύντομο γυρισμό μου ἐδῶ ἐπάνω, θὰ συναντήσω τὴν εὐγενεῖά σας σὲ ἄκρα ὑγεία καὶ μὲ εἴκοσι ἐχθρικά λάφυρα στὸ χέρι.

Τότε ὁ Νέλσον θὰ τοῦ πῇ τὰ ἀκόλουθα, σημαδεμένα λόγια, σφίγοντάς του δυνατὰ τὸ χέρι καὶ κρατώντας τον γιὰ λίγες στιγμές:

—Ὁ Θεὸς νὰ σὲ προστατεύῃ, Μπλάκγουντ, ἀλλὰ δὲν πρόκειται ν' ἀκούσης πιά τὸν ἥχο τῆς μιλιᾶς μου.

Λίγο ἀργότερα, ὅταν ἡ ναυαρχὶς θὰ βρίσκεται σ' ἑνὸς μόνο μιλίου ἀπόστασι ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ, καὶ ὁ Νέλσον φορτωμένος τὰ παράσημα του ἐπάνω στὴ φανταχτερὴ ζακέττα του καὶ τὴν πλατιὰ μεταξωτὴ ταινία μὲ τὰ διάσημα τοῦ Λουτροῦ, πηγαίνο-

έρχεται ἐπάνω στὸ ἐπίστεγο τοῦ «Βίκτορου», οἱ ἀξιωματικοὶ του κυτάζονται μεταξὺ τους φοβισμένοι καὶ ὁ γιατρὸς του, ὁ Μπήττυ, ποὺ ἔχει μαζί του κάποιο θάρρος περισσότερο, θὰ τοῦ πῇ δείχνοντας τὰ γαλόνια του καὶ πλησιάζοντάς τον:

—Μὲ συγχωρεῖτε, Μυλόρδε. Ἀλλὰ οἱ Γάλλοι δὲ θὰ μπορούσαν νὰ περιμένουν στόχο καλύτερο ἀπ' αὐτὸν ἐδῶ. Ρίχτε τουλάχιστο ἐπάνω σας μιὰ χλαῖνη.

—Αὐτό, Μπήττυ, ἀφορᾷ μονάχα ἑμένα. Ἐπάνω στὸ καθήκον τὰ κέρδισα. Ἐπάνω στὸ ἴδιο καθήκον θὰ πεθάνω μαζί τους.

Νὰ ἦτανε, ὅλα ὅσα προαναφέραμε, ἀποτέλεσμα προαισθήσεων μόνο; Νὰ βασανίζονταν ὁ Νέλσον, ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα, ἀπὸ τὸ ἐπίμοιο ψυχανέμισμα ὅτι ἐμελλε νὰ χαθῇ;

Δύσκολο νὰ τὸ φανταστῇ κανεὶς — ὅπως καὶ δύσκολο νὰ δεχθῇ κανεὶς τὴν ἐκδοχὴ ὅτι ἐχάθη ἐδῶ ἀπὸ ἀπλή σύμπτωση, μὲ τὸ νὰ εἶναι ριφοκίνδυνος ἀπὸ φυσικὸ του, ἐπειδὴ οὔτε τὸ ἴδιο ἐξετέθη ἐδῶ, σὰν ἄλλες φορές, στὸν κίνδυνο, καὶ ἀκόμα γιὰτὶ ἡ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀμπουκίρ κυφοροῦμένη μέσῃ του σκέψη εἶχε μὲ τὸν καιρὸ ὠριμάσει καὶ εἶχε καταστῇ ἡ θεία, καταδικαστικὴ, ἀπόφασι.

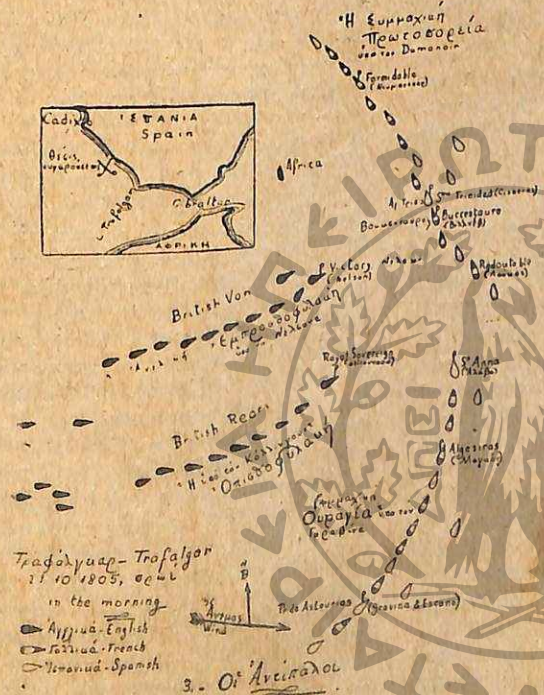
Ἀπὸ τὸν καιρὸ ἀκόμη τοῦ Ἀμπουκίρ, ἔχει γράψῃ μὲ τὸ χέρι του τὰ πικρὰ τοῦτα λόγια: «Δὲν ὑπάρχει ἀληθινὴ εὐτυχία στὴ ζωὴ αὐτῇ, καὶ στὴν κατάστασι ποὺ δρίσκομαι τώρα, θὰ ἄφηνῃ τὴ ζωὴ ἐτούτῃ μ' ἑνα χαμόγελο. Μιὰ μονάχα ἔχω ἐπιθυμία. Νὰ βουλιάξω στὸν τάφο ἐντιμα». Καὶ τὰ λόγια αὐτὰ δὲν εἶναι παράπονο. Θηρία τοῦ δρυμοῦ καὶ γεράκια, σὰν τὸ Νέλσονα, δὲν ξε-
ρουν ἀπὸ παράπονα καὶ φιλολογίεσ.

Τὶς παραμονὲς τοῦ Ἀμπουκίρ γράφει στὴν πρώτη γυναικία του:

«Ἄν εἶναι κατὶ στὸν κόσμῳ ποὺ νοιάζομαι, εἶναι ἡ δόξα. Αὐτὴ μονάχα κι' ἄλλο τίποτα δὲ συλλογίζομαι».

Ἦρθε λοιπὸν ἡ ὥρα νὰ τὰ συνδυάσῃ. Ἡ τρομερὴ αὐτὴ ἀπόφασι ἐμελλε νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ δὲν μπόρεσε καὶ δὲν τοῦ ἦταν δοσμένο νὰ υποτάξῃ, καὶ ποὺ τοῦ ἔδινε ταυτᾶχρονα τὸ βάλαμο ποὺ παθοῦσε ἡ ψυχὴ του περισσότερο: Τὴν ἀθάνατη δόξα.

Θὰ διατάξῃ λοιπὸν νὰ τὴν ἐκτελέσῃ;

Οἱ θέσεις τῶν ἀντιπάλων στὴν ναυμαχία τοῦ Τραφάλγκα.

Οἱ καλοὶ τρόποι εἶναι πολιτισμὸς καὶ ὄχι πολυτέλεια

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

(Συνέχεια)

Οἱ καλοὶ ἰρῶσσι οἰοῦντες χοροῦς

Μία πού βρισκόμαστε σὲ μιὰ ἐντατική κοσμική κίνησι καὶ πού χοροὶ καὶ μαστίχες καὶ κοκτέιλ καὶ πάρτυ κάθε μορφῆς διαδέχονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, ἄς πάρουμε σήμερα, κυττάζοντας προσεκτικὰ τίς λεπτομέρειες τοῦ θέματος, τοὺς καλοὺς τρόπους τῆς ντάμας καὶ τοῦ καθαλλιέρου στὸ χορὸ.

Υπάρχουν ὠρισμένοι νόμοι πού ἀκολουθοῦνται πιστὰ καὶ κυνεπῶς δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ τοὺς ὑπενθυμίσουμε. Ὁ πρῶτος εἶναι ὅτι πάντοτε τὴν πρωτοβουλία τὴν ἔχει ὁ καθαλλιέρὸς καὶ ὅτι ὁ κύριος ζητεῖ τὴν κυρία ἢ τὴν κοπέλλα νὰ χορέψῃ. Δεύτερος νόμος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐξ ἴσου γνωστός, ἀλλὰ ἀκολουθεῖται ὀλιγώτερο πιστὰ, εἶναι ὅτι οἱ κύριοι ἔχουν ὑποχρέωσι νὰ χορεύουν μὲ τίς ντάμες πού συνοδεύουν, μὲ τίς κοπέλλες καὶ τίς κυρίες τῆς συντροφιάς, μὲ ὅλες ὅσες κάθονται στὸ ἴδιο τραπέζι, ἐάν βρίσκονται σὲ κέντρο.

Φυσικὰ ὑπάρχουν κυρίες πού δὲν χορεύουν, εἴτε λόγω ἡλικίας, εἴτε λόγω κεφιοῦ, ἀλλὰ τὸ ὅτι

δὲν χορεύουν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ προϋποθέτῃ κανεὶς. Πάντως, ὁ κύριος πρέπει νὰ ρωτήσῃ, καὶ μόνον ὅταν λάβῃ τὴν ἀρνησι εἶναι ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς κυρίας καὶ δὲν ἔχει λόγὸ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν αἴτησί του.

Ας ἀρχί-ουμε ἀπὸ τὸ χορευτικό κέντρο, τὴν ταβέρνα, τὸ καμπαρέ καὶ ἄς υποθέσουμε ὅτι βρισκόμαστε σὲ μιὰ παρέα μὲ ἕξι ἢ ὀκτῶ ἀνθρώπους καθισμένους γύρω ἀπὸ ἓνα τραπέζι. Ἡ ὀρχήστρα ἀρχίζει νὰ παίζει. Ὁ κάθε κύριος πρέπει νὰ καλέσῃ μιὰ ἀπὸ τίς κυρίες νὰ χορέψουν. Φυσικὰ, ἀν ὑπάρχῃ προσκαλῶν, ἢ κυρία τοῦ προσκαλοῦντος ἔχει τὴν προτεραιότητα. Ἐάν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν δὲν εἶναι ἴσος καὶ ὑπάρχουν π.χ. τέσσερις κυρίες καὶ τρεῖς κύριοι, τότε, ὅταν σηκωθοῦν τὰ δύο πρῶτα ζευγάρια, πρέπει ἀπαραιτήτως οἱ ἄλλοι δύο νὰ καθίσουν νὰ κρατήσουν συντροφιά στὴ μόνη κυρία καὶ νὰ μὴ σηκωθοῦν καὶ τὴν ἀφίσουν νὰ κυττάξῃ ἔρημη ἀπὸ ἓνα ἄδειο τραπέζι.

Ὑποθέτουμε ὅτι οἱ κύριοι, οἱ

ὁποῖοι ζητοῦν τίς κυρίες νὰ χορέψουν ἔχουν τοῦλάχιστον κάποια γνῶσι ἀπὸ χορὸ. Δὲν χρειάζεται γιὰ νὰ ἀποτολμήσῃ νὰ κυκλοφορήσῃ κανεὶς, στὴν πίστα, νὰ εἶναι σπουδαῖος χορευτὴς καὶ νὰ ξέρῃ φιγούρες καὶ πολύπλοκα βήματα. Χρειάζεται νὰ ἔχη μία στοιχειώδη ἐκπαίδευσι, νὰ ξέρῃ νὰ κρατήσῃ τὴν ντάμα του εὐπρεπῶς καὶ νὰ προχωρῇ μὲ κάποια ἄνεσι. Αὐτὸς ὁ βασικὸς χορὸς τὸν ὁποῖο χορεύει τῶρα ὁ περισσότερος κόσμος εἶναι τόσο ἀπλός, ὥστε μόνον ἓνα σκαλοπάτι βρίσκεται πάνω ἀπὸ τὸν βηματισμό. Πολλὲς φορὲς ἓνας ἡμεροσ χορευτὴς πού δὲν ταλαιπωρεῖ καὶ δὲν ἐπιδεικνύει τὴν ντάμα του εἶναι πῶς εὐχάριστος ἀπὸ τὸν ἄλλο τὸν κουραστικὸ φιγουράτο. Ἐάν ὁ χορὸς εἶναι σύντομος, τότε, μόλις σταματήσει ἢ ὀρχήστρα, ὁ καθαλλιέρὸς, καὶ ὄχι ἡ ντάμα, ὀφείλει νὰ χειροκροτήσῃ γιὰ νὰ ἀπαιτήσῃ συνέχεια. Ἐάν ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι κουρασμένος μπορεῖ νὰ σταματήσῃ τὸν χορὸ μὲ κάποια εὐγενική δικαιολογία λέγοντας «πᾶμε νὰ πιούμε κατὶ καὶ ἔξακολουθοῦμε ἀργότερα» ἢ «τιδὴποτε ἄλλο. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ φοβᾶται κανεὶς τὴν παρέξηγισι καὶ νὰ ὑπερβάλῃ στὴν ἐκτέλεσι τῶν κοινωνικῶν καθηκόντων. Πολλοὶ κύριοι, οἱ ὁποῖοι βρέθη-καν ἀγκυροβολημένοι ἐπὶ μισή ὥρα μὲ κάποιο βαρὺ φορτίο, δὲν ἐννοοῦν πλέον νὰ πέσουν σὲ παρόμοια παγίδα καὶ ἀποφεύγουν ὅλα τὰ καθήκοντα, ἐνῶ φτάνει οἱ ἴδιοι. Εἶναι πολὺ πῶς εὐγενικὸ νὰ σηκωθοῦν νὰ χορέψουν καὶ μετὰ ἀπὸ πέντε λεπτὰ χοροῦ, ὁ περικοπὴ χρόνικὸ διάστημα γιὰ τὴν ἐκτέλεσι καθηκόντος, νὰ γυρίσουν τὴ ντάμα στὸ τραπέζι

μὲ τὴν πρόφασιν τῆς ζέστης, τῆς μουσικῆς, τοῦ κακοῦ ρυθμοῦ ἢ ὀτιδήποτε ἄλλο, παρὰ νὰ μὴ χορέψουν καθόλου ἢ νὰ βασανίζονται καὶ ἴσως νὰ βασανίζουν καὶ τὴ ντάμα τους, χωρὶς νὰ τολμοῦν νὰ τῆς τὸ ποῦν. Πρέπει σ' αὐτὰ τὰ θέματα νὰ ὑπάρχῃ περισσό-τερη ἀπλότης.

Τώρα, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, τὴν πλευρὰ τῆς ντάμας, ἡ δυσκολία ἢ ὁποία παρουσιάζεται πάντα εἶναι, ὄχι τὸ πῶς νὰ δεχθῇ ἢ τὸ πῶς θὰ χορέψῃ, ἀλλὰ τὸ πῶς σὲ ὠρισμένες στιγμὲς δὲν θὰ δεχθῇ καὶ δὲν θὰ χορέψῃ. Σ' αὐτὸ τὸ θέμα οἱ καλοὶ τρόποι εἶναι αὐστηροί. Κάθε ντάμα ἔχει δικαίωμα νὰ ἀρνηθῇ νὰ χορέψῃ, ἀλλὰ πρέπει ἡ δικαιολογία τῆς νὰ εἶναι πολὺ καλὸμελετημένη. Ἐάν μὲν πῇ «μὲ συγχωρεῖτε πολὺ ἀλλὰ ἔχω ἥδη ὑποσχεθῇ τὸν χορὸ» πρέπει νὰ φροντίσῃ ἀμέσως νὰ βρῇ κάποιο δικό της, ὁ ὁποῖος νὰ τὴν χορέψῃ καὶ νὰ τὴν δικαιολογήσῃ. Ἐάν πῇ «ὄχι, εὐχαριστῶ, εἶμαι κουρασμένη» πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ καθίσῃ κατὰ τὴν διάρκεια ὅλου αὐτοῦ τοῦ χοροῦ καὶ νὰ μὴ βρεθῇ ξεκούραστη μέσα σὲ λίγα λεπτὰ στὰ χέρια ἄλλου καθαλλιέρου. Κατ' ἀρχὴν τὸ καλὺτερο εἶναι νὰ δεχθῇ νὰ χορέψῃ καὶ νὰ βρῇ μιὰ πρόφασιν νὰ σταματήσῃ σχετικῶς γρήγορα. Σ' ὅλα αὐτὰ βοηθεῖ πολὺ τὸ ὕψος, τὸ χαμόγελο, ἡ γλυκύτης, ἡ κουθέντα καί, περισσότερο ἀπ' ὅλα, ἡ ἀπλότης.

Πολλὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ὑποτίθεται ὅτι δὲν γίνονται, εἶναι δυνατόν ἀν τυλιχθοῦν μέσα στοὺς πραγματικὸς καλοὺς τρόπους τῆς ἀπλότητος. Μιὰ κοπέλλα π.χ. δὲν πρέπει νὰ χορεύῃ μὲ νέους ἀπὸ ἄλλα τραπέζια, ἐν

τούτοις όμως, εάν ζητήση την άδεια ευγενικά από τους καθαλιέρους του τραπέζιου της, μπορεί για μία φορά να χορέψη και να φροντίση να μη θιγῇ κανείς. Όπως και ένας νέος μπορεί να πείση αλεξιπρωτιστής σε άλλο τραπέζι και να χορέψη ένα χορό με μία κυρία του τραπέζιου, αρκεί να τὸ κάμη με ευγένεια, να μὴ στογγυλοκαθίσῃ πλάι της μετὰ τὸν χορὸ γυρίζοντας τὴν πλάτη του σὲ ὅλους τοὺς ἄλλους, να μὴ δεχθῇ κέρασμα στὸ ξένο τραπέζι.

Καὶ τώρα μερικά ΜΗ πού σχετίζονται με τοὺς καλοὺς τρόπους καὶ τὸν χορὸ.

ΜΕΡΙΚΑ ΜΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΒΑΛΛΙΕΡΟΥΣ

Μὴ σφίγγετε ὑπερβολικά τὴ ντάμα σας καὶ μὴν τραβάτε τὸ φουστάνι μετὰ τὸ χέρι πού βαστά τὴ μέση. Τὴ ντάμα πρέπει νὰ τὴν πιάνετε ἐλαφρὰ καὶ τὸ χέρι σας πρέπει νὰ μένῃ ἐκεῖ ὅπου σὰς βολεύει περισσότερο γιὰ νὰ τὴν ὀδηγήτε στὸ χορὸ. Μὴ κουθενιάζετε μετὰ ἄλλες ντάμες καὶ ἄλλα ζευγάρια πάνω ἀπὸ τὸν ὄμο της κυρίας μετὰ τὴν ὁποία χορεύετε.

ΜΕΡΙΚΑ ΜΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ

Μὴ ἀκουμπάτε ἓνα μάγουλο γεμάτο πούδρα ἐπάνω στὸ πέττο τοῦ καθαλλιέρου σας. Μὴ σαχλαμαρίζετε καὶ σεῖς καὶ μὴ ρίχνετε ματιὰς σὲ ἄλλους νέους ἢ σὲ φιλενάδες σας ἐπάνω στὴν πίστα.

ΜΕΡΙΚΑ ΜΗ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΥΟ

Ἐάν ἀρχίσῃ ἡ ὀρχήστρα ἓνα χορὸ τὸν ὁποῖο δὲν ξέρετε νὰ χορέψετε, π.χ. σάμπα ἢ ροῦμπα, καλύτερα νὰ τὸ ὁμολογήσετε ἀμέσως παρὰ νὰ τσαλαπατήσετε τὸν σύντροφό σας. Μὴ χορεύετε συνεχῶς μετὰ τὴν ἴδια ντάμα καὶ τὸν ἴδιο καθαλλιέρο, ἐκτὸς φυσικὰ ἂν εἴσθε ἀρραβωνιασμένοι. Ὅταν ἡ πίστα εἶναι γεμάτη κόσμος, μὴ ἐνοχλεῖτε τὰ ὑπόλοιπα ζευγάρια κάνοντας πολὺ πλοκες φιγούρες πού ἀπαιτοῦν πολὺ περισσότερο χωρὸ. Ἄν πατήσετε κάποιον λέτε «μὲ συγχωρεῖτε», ἂν σὰς πατήσουν, εἰτε σὰς ζητοῦν συγγνώμην εἰτε ὄχι, μὴ θυμώσετε. Ὑπάρχουν χορευταὶ πού τσαλαπατοῦν τόσο συχνὰ τοὺς συντρόφους των, ὥστε οὔτε τὸ καταλαβαίνουν ὅταν πατοῦν ἓνα ξένο.

MARINA

Ὁ μικρὸς Πέτρος: Δὲν ξέρω τί νὰ κάνω. Πρέπει νὰ βρῶ κάποιον γιὰ νὰ μοῦ γράψῃ τὰ μαθηματικά.

Ὁ μικρὸς Νίκος: Δὲν σὲ βοηθᾷ ὁ πατέρας σου;

Ὁ μικρὸς Πέτρος: Τρελλάθηκες! Πέρσυ ἔμεινα στὴν ἴδια τάξη.

Constellation

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΠΕΡΓΚΑΔΗ

ΕΘΕΣΑΝ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Τὸν Α' τόμο. τῆς

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

τοῦ κορυφαίου, διεθνούς φήμης, Βυζαντινολόγου

A. A. VASILIEV

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ θάσει τῆς 2ας Ἀγγλικῆς τοῦ 1952 καὶ τῆς τελευταίας Γαλλικῆς.

ΟΣΑ ΠΑΙΡΝΕΙ Ο ΑΝΕΜΟΣ

ΤΗΣ ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΜΙΤΣΕΛ

Στὴν κλασσικὴ μετάφρασι τοῦ ΓΙΑΝΝΗ ΛΑΜΨΑ καὶ στὴν καλύτερη μέχρι σήμερα ἐλληνικὴ ἔκδοσι, μετὰ διχρωμία καὶ διακόσμηση τοῦ καλλιτέχνη ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΡΛΑΜΟΥ.

ΝΤΕΖΙΡΕ

Τὸ ἀριστούργημα τῆς

ANNE - MARIE SELINKO

πού ξεπέρασε κάθε ὄριο ἀγοραστικῆς κινήσεως σὲ ὅλον τὸν κόσμο.

Ο ΧΙΤΩΝ

ΤΟΥ LLOYD G. DOUGLAS

Τὸ πλουσιώτερο ἔργο τῆς σύγχρονης λογοτεχνίας σὲ ευγενικά αἰσθήματα: φιλία, ἀνδρεία, πίστι, ἔρωτα καὶ θυσία.

ΒΑΝ ΓΚΟΓΚ

ΤΟΥ IRVING STONE

Τὸ δημοφιλέστερο καὶ συναρπαστικότερο μυθιστόρημα τῶν τελευταίων 30 ἐτῶν.

ΣΑΣ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΣΗΜΕΙΩΣΕΤΕ ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΟΧΗΣ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΜΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΟΝ

MENANDROY 13

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΠΕΡΓΚΑΔΗ

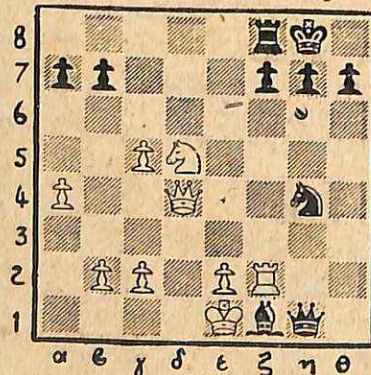
ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

“Ασκήσις άρ. 248

ΜΑΥΡΑ (10)

ΛΕΥΚΑ (9)

Λευκά: Ρε1. Βδ4. Πζ2. Ιδ5. Σα4. ε2. γ2. γ5. ε2.

Μαύρα: Ρη8. Βη1. Πζ8. Αζ1. Ιη4. Σα7. ε7. ζ7. η7. ε7.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

“Αν καί τά Λευκά μειονεκτοῦν, ἔχουν τήν καλύτεραν θέσιν λόγω μερικῶν ὤραιων συνδυασμῶν κινήσεων πού ἐξασφαλίζουν τήν νίκην.

Πῶς πρέπει νά παίξουν τά Λευκά τώρα;

“Ασκήσις άρ. 249. “Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (9): Ρη1. Βη4. Πδ1. ζ1. Αη3. Σδ6. ζ2. η2. ε2.

Μαύρα (11): Ρη8. Βγ2. Πγ8. Αθ2. Ιθ6. Σα6. ε7. ε5. ζ7. η6. ε6.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

Τό πιόνι δ6 ἔχει προχωρήσει ἐπικινδύνως.

Πῶς μποροῦν τά Λευκά νά προετοιμάσουν μέ δύο κινήσεις τό ἐπικινδύνον δ6—δ7;

Ποιές θά εἶναι αὐτές οἱ δύο κινήσεις,

μέ τίς ὁποῖες ἐπιτυγχάνεται τό προχώρημα τοῦ πιονιοῦ;

“Ασκήσις άρ. 250. ΦΙΝΑΛΕ.

Λευκά (3): Ρα1. Πδ4. Αγ1.

Μαύρα (2): Ρθ8. Πζ6.

Είς αὐτήν τήν θέσιν εἶναι ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

Πῶς πρέπει νά παίξουν ὁμως διὰ νά ἐξασφαλίσουν τήν νίκην;

“Ασκήσις άρ. 251. “Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (11): Ρη1. Βδ5. Πα1. ε6.

Αγ1. Σα2. γ3. δ4. ζ2. η3. ε2.

Μαύρα (9): Ρζ7. Βγ8. Πα8. ε8.

Ιζ6. Σα7. ε7. η7. ε7.

Είς αὐτήν τήν θέσιν εἶναι ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

Ποία εἶναι ἐδῶ ή καλύτερα κινήσις καί διατί;

Λευκά (11): Ρη1. Βη3. Πζ1. Αδ3.

η5. Ιζ4. Σα3. ε3. ζ2. η2. ε2.

Μαύρα (13): Ρη7. Βγ8. Πα8. ε8.

Αγ8. δ8. Ιδ7. ζ6. Σα7. ε7. γ6. ζ7. ε5.

Είς αὐτήν τήν θέσιν εἶναι ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

Τά Λευκά παίζουν καί κερδίζουν.

“Εάν δέν ὑπῆρχε τό μαῦρο πιόνι ζ7, τά Λευκά εὐκόλως θά ἔκαμαν μάτ.

Αὕτη ή φράσις θά σᾶς βοηθήσῃ—μέ λίγη προσοχή— νά ἔρῃτε καί τή λύσι.

“Ασκήσις άρ. 253. “Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρθ2. Βδ5. Πδ1. Αδ1.

γ1. Σα2. ε3. ζ2. η2. η3.

Μαύρα (10): Ρη8. Βγ8. Πε6. Αδ7.

ε7. Σα7. ε5. ζ7. η7. ε7.

Είς αὐτήν τήν θέσιν εἶναι ή σειρά των “Μαύρων” νά παίξουν.

Πῶς πρέπει νά παίξουν τώρα τά Μαύρα διὰ νά κερδίσουν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς;

“Ασκήσις άρ. 254. “ΦΙΝΑΛΕ.

Λευκά (2): Ρθ2. Βθ7.

Μαύρα (4): Ρθ4. Βη4. Ση6. ε5.

Είς αὐτήν τήν θέσιν εἶναι ή σειρά των Λευκών νά παίξουν.

“Ασφαλῶς δέν θά πιστεύατε ὅτι ἐδῶ τά Λευκά μποροῦν νά κερδίσουν.

“Εν τούτοις μέ δύο ἀναγκαστικές κινήσεις καί μέ μία “σιγανή” κίνησις μποροῦν νά τό καταφέρουν.

Ποιός ἔλπει τή σωστή συνέχεια;

Πρόβλημα άρ. 255.

G. SUWAROW

Λευκά (11): Ρδ8. Βδ7. Αα3. α8. Ιη3. η6. Σδ2. γ2. δ5. ε2. ζ2.

Μαύρα (8): Ρδ4. Αδ2. Ιη7. Σγ4. γ7. ε4. ζ3. ζ6.

Τά Λευκά παίζουν καί κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 256.

OTTO FUSS

Λευκά (9): Ρη1. Βθ5. Αη5. Ιζ4. Σα5. ε2. ε3. ε2. ε6.

Μαύρα (6): Ρδ4. Σα6. α7. ε4. ε5. η2.

Τά Λευκά παίζουν καί κάνουν μάτ σέ “τρείς” κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 257.

H. MEYER

Λευκά (7): Ργ1. Πγ4. ε8. Αδ2. Ιδ4. δ7. Σζ4.

Μαύρα (3): Ρδ3. Σγ5. δ5.

Τά Λευκά παίζουν καί κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 258.

E. GRUENFELD

Λευκά (8): Ρη7. Βγ3. Πθ4. ε5. Αα4. ζ6. Ιδ8. Ση3.

Μαύρα (11): Ρζ5. Βη1. Πα5. ζ1.

Αα2. ε3. Σα4. ε5. ζ7. η2. η5.

Τά Λευκά παίζουν καί κάνουν μάτ σέ δύο κινήσεις.

ΠΑΡΤΙΔΑ

Λευκά: EUWE. Μαύρα: SMYSLOW.

“Ινδική τοῦ Βασιλέως

Βαριάντα “KEMERI”

1) δ4, Ιζ6 2) γ4, η6 3) η3, Αη7 4) Αη2, δ5 5) γδ5, Ιδ5 6) ε4, Ιδ6 7) Ιε2, γ5 8) δ5, ε6 9) 0—0, 0—0 10)

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—α2—α4. (Μία καινοτομία τοῦ EUWE δ—

ἔλεψαν τήν ἰσχυράν ἀπάντησιν τῶν Μαύρων) 15)...Αδ3! 16) ΑΧδ7, Πδ8 17) Αη2, ΑΧΠζ1 18) ΡΧΑ, Ιδ7 (Τά Λευκά ἔχασαν τήν διαφοράν καί εἰς ἀντάλλαγμα διατηροῦν τό ζεύγος τῶν “Ἀξιωματικῶν τῶν μέ κέρδους καί ἐνός Πιονιοῦ. “Εν τούτοις ή θέσις τῶν εἶναι κατωτέρα. 19) Ιγ4, Ιε5 (“Η προτεινομένη ἀλλαγὴ ἐξυπηρετεῖ τὰ Μαύρα καί καθιστᾷ πλέον ἀποφασιστικὴν τήν ὑπεροχὴν τῆς διαφορᾶς. 20) ΙΧ1, ΑΧ1 21) ΑΧγ5, Βα5 22) Αα3, Πζ—δ8/23) Ιε4, ΑΧδ6 24) Ιζ6+ Ρθ8 25) Αδ4, Αε5 26) Ιδ7! (Μία ὥραία κινήσις. Τά Μαύρα δέν μποροῦν νά πάρουν τὸν “Ἴππον λόγῳ 27) ΑΧΑ+ ΒΧΑ 28) ΒΧΠ καί τὰ Λευκά ἀναγκάζονται τὴν διαφοράν). 26)...ζ7—ζ6 27) ΑΧΑ (“Εάν 27) ΙΧΠδ8 ΠΧΑ. 28) Βε2, Βθ6 καί ὁ “Ἴππος χάνεται). 27)...ζΧΑ 28) Βδ2, Πδ8—γ8 29) Ρη1, Βγ5 30) Αθ3, Βε7 31) Βε2, ΠΧ1 32) ΑΧΠ, ΒΧΑ 33) ΒΧε5+ Ρη8 34) Βε4. α5 35) ε4. Τά Μαύρα ἔχουν κερδίσει ἕνα κομμάτι. Τά ὑπόλοιπα εἶναι ζητήματα προσοχῆς. 35)...Βδ5 36) Βη4, Πζδ 37) Πδ1, Βζ3 38) Βγ4+ Βζ7 39) Βγ5, Βζ5 40) Βγ4+ Βζ7 41) Βγ5, Βζ5 42) Βγ4+, Ρη7 43) Βδ4+ Βζ6 44) Βγ5 Πζ7 45) Πδ2, Βε7 46) Βγ3+ Πζ6 47) Πδ4, Ιγ6 48) Πδ5, Βε6 49) Πζ6 50) δ3, Ρζ7 51) Πδ5, Βδ7 52) Ρη2, Βε7 53) Βγ4+ Ρη7 54) Βδ3, Ρθ6 55) Πδ5, Πζ7 56) Πδ6, Ιε5 57) Βε3+ Ρθ7 58) Πδ6, Βγ7. “Η ἀπειλή 59)...Ιη4 εἶναι ἀποφασιστικὴ καί κάνει τὰ Λευκά νά ἐγκαταλείψουν (Σχόλια Γ. Γαϊτανάρου).

I. X.

(Λύσεις στή σελίδα 109)

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ :

Δ. Ι. Κραθαρόγιαννον, “Αμφισσα :

Πρόβλημα άρ. 1: “Εάν μετά τό κλειδί 1)...Ρδ5, τότε μάτ ή Ιδ2+, ἀλλά καί ΙΧδ6! “Ασκήσις Ντουά! Πρόβλημα άρ.

2: Καλύτερο, ἀλλά πολύ πτωχόν. 2 Βαριάντες! “Εξ ἄλλου τό γεγονός ὅτι ὁ Λευκός Πύργος μπορεῖ νά ὀρίσκειται σέ

ὁποιοδήποτε ἄλλο τετράγωνο τῆς ζ’ γραμμῆς, ἐκτός ἀπό τό ζ3, εἶναι μειονέκτημα. Σ’ ἕνα καλὸ πρόβλημα οἰαδήποτε δοκιμὴ μεταθέσεως πεσσοῦ—εἰς

τήν ἀρχικὴν θέσιν τοῦ προβλήματος—ἐκ μέρους τοῦ λύτου πρέπει νά καθιστᾷ τό πρόβλημα ἄλυτον, πράγμα τό ὁποῖον

δέν συμβαίνει μέ τό δικό σας πρόβλημα, διότι καί Πζ4 εἰν ἦτο, πάλι λύεται τό πρόβλημα! Πρόβλημα άρ. 3 :

Γράφετε Λευκά 3 καί ἀναφέρετε μόνον 2 πεσσοῦς! Πρόβλημα άρ. 4: Κακὴ θέσις, ἀλλά καί ἐσφαλμένον! “Ελέγχετε τὰ προβλήματα σας ἐπιμελῶς προτού τὰ

στελντε πρὸς ἐξέτασιν.

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΞΕΝΟΥΣ ΛΑΟΥΣ»

Ἡ ἀπόστασις δὲν μᾶς εἶχε ἐπιτρέψει νὰ δημοσιεύσουμε τὸ διογραφικὸ σημεῖωμα τῆς διδῶς Δροσπούλου, τῆς ὁποίας τὸ ἄρθρο ἦρθε πρῶτο στὸν Δημοσιογραφικὸ Διαγωνισμὸ τοῦ περασμένου μηνός. Τὸ δημοσιεύουμε σήμερα:

Γεννήθηκε τὸ 1930 στὸν Πειραιᾶ, ἐτελείωσε τὸ ὅτ' γυμνάσιο Ἀθηνῶν. Ἐφοίτησε 4 χρόνια στὸ ἐμπορικὸ τμήμα τοῦ Κολλεγίου Ἑλληνικοῦ καὶ σήμερα σπουδάζει δημοσιογραφία στὸ Λονδίνο.

ΠΙΠΕΣ ΚΑΙ ΤΣΙΜΠΟΥΚΙΑ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογή»,
Στὸ τεύχος σας Φεβρουαρίου ἐ. ἐ. καὶ εἰς τὴν πραγματεῖα σας «Πίπες καὶ Τσιμπουκία» (σελ. 69) ἀναφέρεται συν τοῖς ἄλλοις ὅτι οἱ πίπες κατασκευάζονται ἀπὸ τὸ ξύλο τῶν ριζῶν τῆς λευκῆς ἐρείκης «...ποῦ φυτρῶνει στὴν Κορσική καὶ στὴν Βόρ. Ἀφρική...»
Θὰ ἤθελα νὰ σημειώσω ὅτι τὸ θαμνώδες αὐτὸ δὲν εἶναι ἀγνώστον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι ἀντιθέτως γίνεται συστηματικὴ καὶ ἐντατικὴ ἐκμετάλλευσίς διὰ τῆς κοπῆς τῶν ριζῶν καὶ προπαρασκευῆς του σὲ κατάλληλα «προπλάσματα», τὰ ὁποῖα ἐξάγονται εἰς διάφορες χώρας (Ἀγγλίαν, Γερμανίαν), ὅπου υφίστανται τὴν τελικὴν κατεργασίαν καὶ λαμβάνουν τὸ σχῆμα τῶν πιπῶν.
Αὐτὰ χάριν τῶν ἀναγνωστῶν σας καὶ γιὰ νὰ μάθουν ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰς θαυμασιὰς πίπες ποῦ εἰσάγονται εἰς

τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ ὑπὸ γνωστὰς μάσκες φήμης προέρχονται ἀπὸ τὴν πατρίδα μας.

Μετὰ πλείστης τιμῆς
Ν. ΡΗΓΙΔΗΣ

Οἱ πληροφορίες σας εἶναι πολὺτιμες καὶ με χαρὰ τὶς δημοσιεύουμε γιὰ ὅλους τοὺς ἀναγνώστες μας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Λεωνίδα Σούκη, Ἰθάκη:
Τί ἄλλο καλύτερο μποροῦσατε νὰ προσφέρετε στὴν «Ἐκλογή» ἀπὸ τὰ τόσα καλὰ σας λόγια;

Π. Τζαναβάρα, Κόρινθος: Δὲν καταλάβαμε τί ἀκριδῶς ἐννοεῖτε σχετικὰ με τὶς σελίδες 71 κ.έ.

Ἀρετὴ Ἀναστασιάδου, Ἀσκληπιεῖον Βούλας: Ὅπως ἔχουμε ἀναγγεῖλλει, τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται, πολὺ περισσότερο σὲ τρίτο πρόσωπο. Ζητεῖστε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ ἄρθρο. Ἰσως νὰ ἐχῇ ἀντίγραφο.

Γρηγόριο Καντᾶ, Ἀθήνας: Τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι στὸ τμήμα Πληροφοριῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας (ὁδὸς Σταδίου) θὰ σας δώσουν τὶς πληροφορίες ποῦ ζητᾶτε σχετικὰ με τὸ Ἀτλαντικὸ Σύμφωνο.

Ε. Κοκολιό, Ἀθήνας: Ἡ ἀγγελία τοῦ Δημοσιογραφικοῦ Διαγωνισμοῦ κατέχει ὁλόκληρὴν τὴν τελευταία σελίδα τῆς «Ἐκλογῆς». Ἐκεῖ δίδονται ὅλες οἱ πληροφορίες. Τίποτε περισσότερον δὲν χρειάζεται.

«ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ»

150ήμερος ναυτικὴ ἔφημερίς

Γραφεῖα: Εὐριπίδου 4. Τηλ. 21.923

Ἀνταποκριταί: Λονδίνο, Ν. Ὑόρκη, Ἀμβέρσα, Ρότερνταμ.
Ἀντικειμενικὴ παρακολούθησις τῶν ἑλληνικῶν ναυτιλιακῶν καὶ ναυτεργατικῶν ζητημάτων.

«ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ»

Ἀνεξάρτητος Ναυτικὴ Ἐφημερίς

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 15.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΠΡΩΤΟΠΛΑΣΜΑ. 2) ΤΕΣ-ΣΑΡΑΚΟΝΤΑ. 3) ΜΑ. — ΑΜΟΚ. — ΤΡ (ΤΑΥΡΩ). 4) ΝΤΟΡΗΣ. — ΝΟΜΙΑ. 5) ΟΡΘΟΙΟΙ. — ΤΑ'. — ΚΙ'. 6) ΤΑ «ΕΝΑΝΤΙΑ». — ΙΑ. 7) ΡΑ. — ΑΟΣΤΗΣ. 8) ΟΚΑ. — ΑΔΑΜΑΣΤΗ. 9) ΦΑΠΑ. — ΑΡΑ. — ΥΑΣ. 10) ΙΜΕΡΑ. — ΟΧΙΑ. 11) ΑΠΙΑΣΤΟΣ. 12) ΝΗΑΣ. — ΑΝΩΜΑΛΑ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΝ. 2) ΡΕ. — ΤΡΑΜΠΑ. — ΚΑΜΠΗ. 3) ΩΣΜΟΘΕΡΑΠΕΙΑ. 4) ΤΣΑΡΙΝΑ. — ΑΡΑΣ. 5) ΟΑ. — Η «ΟΑ». — ΑΣ. 6) ΠΡΑΣΙΝΑΔΑ. — ΤΑ. 7) ΛΑΜ. — ΤΟ «ΑΡΓΟΝ». 8) ΑΚΟΝΤΙΣΜΑ. — ΣΩ. 9) ΣΟΚΟΛΑΤΑ. 10) ΜΝ (ΜΗΝΙ). — ΗΣΥΧΙΑ. 11) ΑΤΤΙΚΙΣΤΑΙ. 12) ΑΡΑΙΑ. — Η «ΣΑΛΛΑ».

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 106.

Ἀρ. 248. 1) 185—ε7+. Ρη8—Θ8 2) Π2Χ2Χ7! ἀπειλοῦντα μᾶτ, ἀλλὰ καὶ τὴν Βασίλισσαν! Τὰ Μαῦρα ἐγκαταλείπουν.
Ἀρ. 249. 1) Π61Χ62, Βγ2ΧΠ62 2) Βη4ΧΠγ8+ ΙΧΒ καὶ τώρα δ6—ε7!! καὶ τὰ Μαῦρα ἐγκαταλείπουν.

Ἀρ. 250. 1) Αγ1—ε2!! Δοκιμάστε

τώρα νὰ παίξετε οἰανδήποτε κίνησιν τῶν Μοίρων, πάντοτε τὰ Λευκὰ θὰ κερδίσουν τὸν Πύργον!

Ἀρ. 251. 1) Πε6—ε7+!! Τὰ Μαῦρα ἐγκαταλείπουν διότι ἐὰν ΡΧΠ, τότε 2) Αγ1—α3+, Ρε8 3) Πε1+ κλπ.

Ἀρ. 252. 1) Ιζ4—ε6+! ζ7Χ1 2) Αη5—Θ6+! Ρη7—ζ7 3) Βη3—η7+, Ρε8 4) Αδ3—η6+ μᾶτ.

Ἀρ. 253. 1) ...Πε6—Θ6+ 2) ΡΘ2—η1, ΠΘ6—Θ1+ 3) ΡΧΠ, Βγ8—Θ3+ κ.λπ.

Ἀρ. 254. 1) ΒΘ7—ε7+! Βη4—η5! (ἀναγκαστικῶς) 2) Βε7—ε4+, Βη5—η4 3) Βε4—ε3!! Καὶ τώρα ὅ,τι καὶ ἂν παίξουν τὰ Μαῦρα, τὰ Λευκὰ κερδίζουν.

Ἀρ. 255. 1) Αα3—ζ8! Ἐξαναγκασμὸς κινήσεως.

Ἀρ. 256. 1) ΒΘ5—η4!

Ἀρ. 257. 1) Πε8—ε4! Ἐξαναγκασμὸς κινήσεως.

Ἀρ. 258. 1) Αα4—γ2! Ἀπειλή. 2) Αγ2Χε4+ μᾶτ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ;» ἀπὸ σελίδα 97.

1) ΥΔΡΟΦΟΒΙΑ = 36. 2) ΚΩΡΥΚΕΙΟΝ = 37. 3) ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ = 37. 4) ΔΥΣΚΟΝΥΜΟΣ = 39. 5) ΕΥΦΩΝΙΚΟΣ = 41. 6) ΩΩΡΑΚΩΤΟΣ = 44. ΣΥΝΟΛΟΝ = 234 βαθμοί.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-Ι-ΟΝΤΩΝ

“ΓΩΓΟΣ”

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881

ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ:

ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΣΤΟΥ 12

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 24.965

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ:

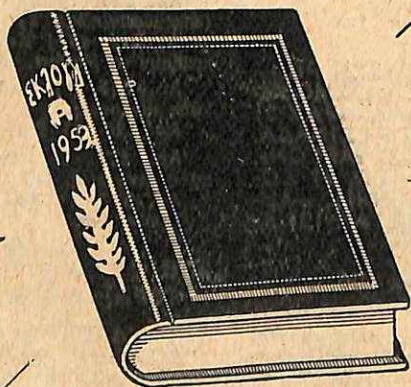
ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248

ΤΗΛΕΦ. 96.585 καὶ 968.844

ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΕΚΚΛΟΓΗ... ΕΚΚΛΟΓΗ...

Ο Β' ΤΟΜΟΣ 1953 ΤΗΣ "ΕΚΚΛΟΓΗΣ"

Οι Τόμοι, ως και τα παλαιά τεύχη, της 'Εκλογής' δεμένοι κομψότατα, πωλούνται εις τα Γραφεία μας
όδός Ζήνωνος 4 — πρὸς 40.000 Δρχ. ἕκαστος.

ΟΙ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ 1953 Δρχ. 45.000.

Οι κατέχοντες παλαιά τεύχη δύνανται νὰ τὰ ἀνταλλάσσουν με
δεμένους τόμους καταβάλλοντες τὸ ἀντίτιμον τῆς βιβλιοδεσίας,
ἥτοι Δρχ. 20.000 δι' ἕκαστον τόμον.

Δοκιμάστε νὰ γίνετε δημοσιογράφος

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Προκηρύσσοντας ἡ «Ἐκλογή» τὸν Θ' Δημοσιογραφικὸ Διαγωνισμό δίνει τοὺς ἀναγνώστες τῆς τὴν εὐκαιρία νὰ δοκιμάσουν τὶς δυνάμεις τοὺς στὴ δημοσιογραφία καὶ νὰ γίνουν συνεργάτες τῆς. Ὡς φαντασθoὺν πὼς ὁ ἀρχισυντάκτης τοὺς —στὴν περίπτωσιν αὐτῇ ἡ «Ἐκλογή»— τοὺς ἔδωκε τὴν ἐντολὴ νὰ γράψουν 4—5 σελίδες πάνω στὸ θέμα:

“Ο ΠΙΟ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΣΑ,”

“Ολοι μας θὰ ἔτυχε νὰ συναντήσουμε κάποιον πὸν μὲ κάποια τοῦ πράξι, μὲ τὴ ζωὴ του, μὲ ἕναν τοῦ λόγο, μὲς ἔμεινε ἀλησμόνητος. Ὁ κάποιος αὐτὸς μπορεῖ νὰ ἦταν ἕνας γέρος παππούς ἢ ἕνα μικρὸ παιδάκι, κάποιος σπουδαῖος ἢ ἕνας ἐντελὼς ἀσημαντός. Μπορεῖ νὰ βορσκόταν μέσα στὸ σπίτι μας ἢ ἀνάμεσα τοὺς φίλους μας, μπορεῖ νὰ ἦταν καὶ ἀγνωστος ἀνάμεσα σὲ ἀγνώστους.— Δίνοντας αὐτὸ τὸ θέμα, ἡ «Ἐκλογή» δὲν ζητᾷ μὴ φανταστικὴ διήγησιν, ἀλλὰ μὴ ἀληθινὴ, αὐθεντικὴ ἱστορίαν.

Ὁ ἀρχισυντάκτης τοὺς θὰ τοὺς ζητοῦσε τὸ ἄρθρο μέσα σὲ 2—3 ὥρες.
Ἡ «Ἐκλογή» τοὺς δίνει μεγαλύτερο χρονικὸ περιθώριον:
Μέχρι τῆς 10ης Μαρτίου.

Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ, Η ΤΑΧΥΤΗΣ, Η ΣΥΝΤΟΜΙΑ

εἶναι πράγματα πὸν δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷ ὁ δημοσιογράφος, ὁ ὁποῖος σὺν ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ τὶς δυσκολίες τοῦ ταχυδρομείου.
Οἱ φάκελλοι πὸν θὰ φθάσουν μετὰ τὴν 10ῃ τοῦ μηνὸς δὲν θὰ ἀνοίγωνται, οὔτε θὰ ἐπιστρέφονται, δεδομένου ὅτι δὲν πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθοῦν τὸν ἐπόμενον μῆνα, γιὰ τὸν ὁποῖο θὰ δοθῇ ἄλλο θέμα.
Ἀναπτύξτε τὸ θέμα σας μὲ ἀκρίβεια, μὲ πρωτοτυπία καὶ κέφι, ἔτσι ὥστε νὰ διαβάζεται εὐχάριστα ἀπὸ τὸ πολὺ κοινὸ μὴς ἐφημερίδος.

Ἡ καλύτερη συνεργασία θὰ δημοσιευθῇ στὴν «Ἐκλογή» τοῦ Ἀπριλίου μετὰ τὴν ὑπογραφή καὶ μὴ σύντομὴ βιογραφία τοῦ γράφοντος καὶ θὰ πληρωθῇ μετὰ τὴν τρέχουσα τιμὴ συνεργασίας, δηλαδὴ 30.000 δρχ. κατὰ τυπωμένη σελίδα «Ἐκλογῆς».

ΣΤΕΙΛΕΤΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ «ΕΚΚΛΟΓΗΣ»
Ὁδός Ζήνωνος 4

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Κάθε μήνα στη σειρά «Κατ' ἐκλογὴν τῶν ἀναγνώστων» θὰ δημοσιεύεται ἓνα ἀπὸ τὰ κομμάτια ποὺ μᾶς ζητοῦν οἱ ἀναγνώστες μας.

Στείλτε μας τὴ σελίδα αὐτὴ συμπληρωμένη, δίνοντας ὅσο περισσότερα στοιχεῖα μπορεῖτε. Ἔτσι διευκολύνετε τὴν ἐρευνά μας.

ΟΝΟΜΑ ἀποστολέως

ΕΠΩΝΥΜΟ ἀποστολέως

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ἀποστολέως

ΘΕΛΩ ΝΑ ΔΩ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΣΤΗΝ «ΕΚΛΟΓΗ» ΤΟ ΑΡΘΡΟ
ΤΟΥ, ΤΗΣ (ὄνομα συγγραφέως)

ΜΕ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ

ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΟ, ΣΤΗΝ (ὄνομα ἐφημερίδος, περιοδικοῦ ἢ βιβλίου)

ΤΗΣ (ἡμέρας, ἂν εἶναι ἐφημερίδα)

ΤΟΥ (μηνός, ἂν εἶναι ἐφημερίδα ἢ περιοδικό)

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

